

esiad

ege sanayicileri ve işadamları Derneği

yasam

ISSN 1308 - 4887
Yıl 2 • Sayı 12
Ağustos 2011

ESIAD YASAM

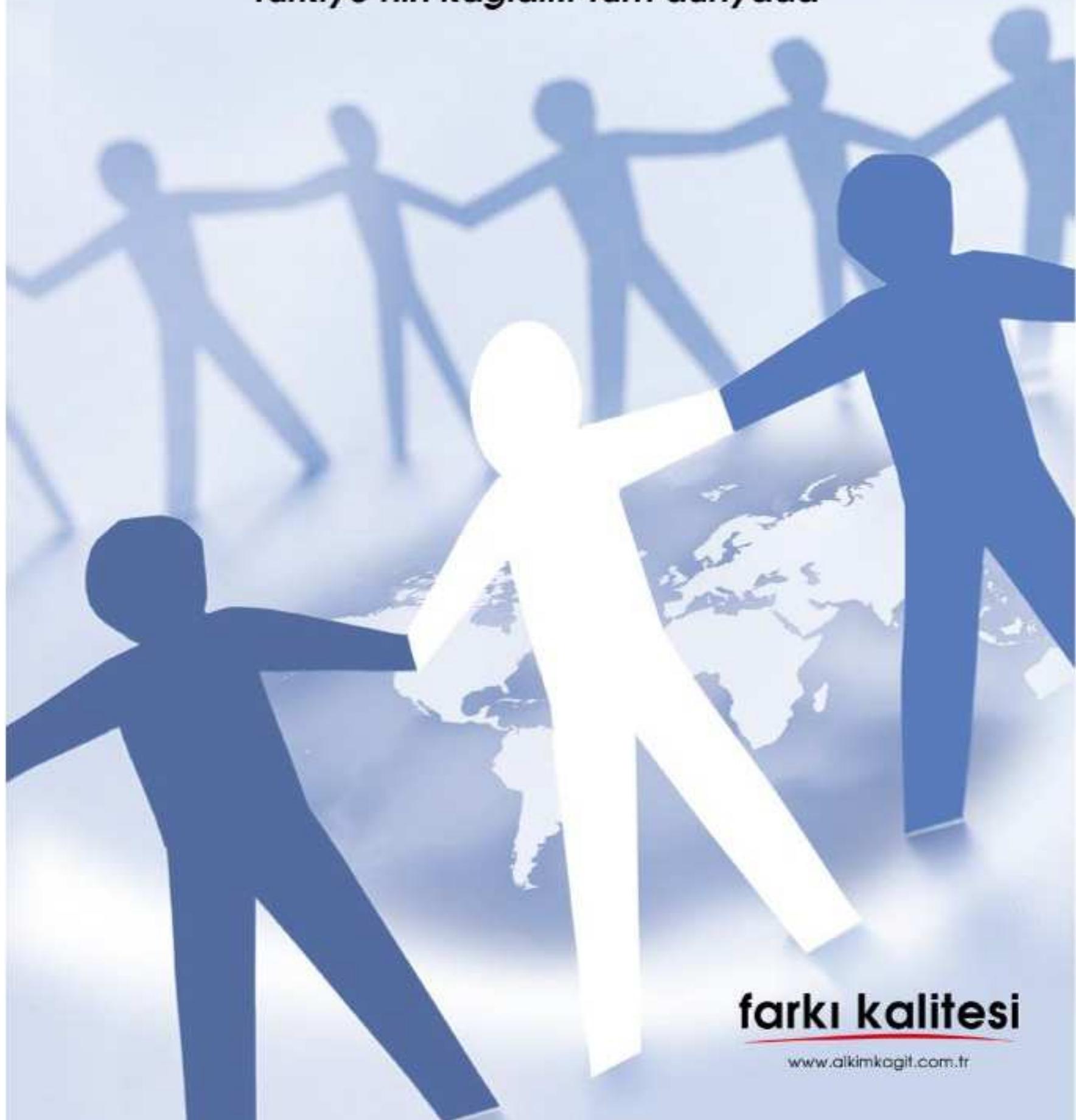
YIL 2 • SAYI 12 • AĞUSTOS 2011

**HERKESİN PENCERESİNDEN GÖRÜNEN
EKONOMİK KRİZ MANZARASI FARKLI**

Türkiye'nin kağıdı... Tüm dünyada

farkı kalitesi

www.alkimkagit.com.tr

YA BEN ANLIYORUM AMA KONUŞAMIYORUM!

YA BEN ANLIYORUM

YAZAMIYORUM!

**BİR BİRİMİZİ
ANLAMANIN
EN İYİ YOLU**

> Son teknoloji ile donatılmış 17 eğitim salonu > Kursiyerlere özel sinema salonu
> VIP Room > Özel tasarım dinlenme alanları > Zengin içerikli kütüphane > Café au lait

İNGİLİZCE • İSPANYOLCA • PORTEKİZCE • İTALYANCA • RUSÇA • FRANSIZCA • JAPONCA
ÇİNCE • YUNANCA • ALMANCA • HOLLANDACA • TÜRKÇE (YABANCILAR İÇİN)

(0 232) 489 2000

Şair Eşref Bulvarı No:22 K: 7 Alsancak - İZMİR

www.obem.com.tr

esiod

yasam

YIL 2 • SAYI 12 • AĞUSTOS 2011

ESİAD ADINA SAHİBİ

Bülent AKGERMAN

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Ferit KORA

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Göksele UÇAK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Lütfü DAGTAŞ

YAYIN VE DANIŞMA KURULU

Ahmet TÜKEL, A. Nedim ATILLA,

Arzu AMIRAK, Çebin GÜREL, Deniz SİPAHİ,

Dilek GAPPI, Fadi SIVRI,

Mehmet Bülent SAGEL,

Prof. Dr. Mustafa Yaşar TİNAR,

Nihat DEMİRKOL, Öcal ULUÇ,

Ömer DİNÇER, Reşat KUTUCULAR,

Serap ZEYBEK İHLAMUR,

Selim TÜRSEN.

BU SAYIDA YAZI VE FOTOGRAFLAR

DR. Yasemin FATİH AMATO,

Elvan DEMİRKAN, Deniz ÇABA ŞAN,

Gamze KUTLUKAYA, Bulut BAGATIR,

Ayşegül KESİRLİ, Av. Levent UŞKAY,

Av. Yücel ÖZTÜRK, Mehmet ATILLA

YAPIM

Shift - İzmir

1362 Sokak 47, Şenel İşmerkezi Kat 5,

35230 Montrö İzmir

Telefon 232.446 3509 - 446 3510

info@izmirlife.com.tr

BASKİ

TEKNOFSET

Telefon 232.458 5809

23 Ağustos 2011 tarihinde basılmıştır.

YÖNETİM YERİ

Şehit Fethi Bey Caddesi 55,

Heris Tower Kat 8, 35210 Izmir

Telefon 232.483 8833

Faks 232.483 3525

info@esiad.org.tr • www.esiad.org.tr

ESİAD Yaşam,

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yayın

Organıdır. Dergide yer alan görüşler yazarlara

ait olup, ESİAD'ın görüşlerini yansıtmaz.

İzinsiz alıntı yapılamaz.

ISO'nun 500 büyük sanayi kuruluşu içerisinde 32 ESİAD Üyesi yer alıyor • 28

Izmir'in iki bakanı Binali Yıldırım ve Ertuğrul Günay vaatlerinin arkasında durduklarını açıkladılar • 8

ESİAD Yönetim Kurulu Üyesi, Siyaset Hukuk ve Yerel Yönetimler İlişkiler Komitesi Başkanı Av. Levent Uşkay'ın "Başkanlık sistemi üzerine" görüşü

AİHM eski yargıç, CHP İzmir milletvekili Rıza Türmen:

"Yeni Anayasa mevcut siyasad ve toplumsal sancıları gidermelidir"

İZMİR'İN İKİ BAKANI VAATLERİNİN ARKASINDA DURDUKLARINI AÇIKLADILAR 8 •
ESİAD YENİ ANAYASA KONUSUNDAYA ÖNERİ ÇALIŞMASI BAŞLATTI 14 •
AİHM ESKI YARGICI, CHP İZMİR MİLLETVEKİLİ RıZA TÜRMEN: "YENİ ANAYASA MEVCUT SIYASAL VE TOPLUMSAL SANCıLARI GİDERMELİDİR" 20 •
ANAYASA TARTIŞMALARI VE ANAYASA YAPILMA SÜREÇLERİ 22 •
ONUMÜZDEKİ AYLAR İÇİN PİYASA TAKİP KİLAVUZU 26 •
ISO'NUN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU İÇERSİNDE 32 ESİAD ÜYESİ YER ALIYOR 28 •
KUŞÇA'NIN PERİBACALARI, KUŞÇA'NIN DANIMARKALILARI 30 •
KALE GRUBU'NDAN ESBAŞTA HAVACILIK YATIRIMI 36 •
GENELDEN YERELE... SEÇİM SONUÇLARI İZMİRİ NASIL ETKİLER? 40 •
PROF. DR. YILMAZ BÜYÜKERSEN "ESKİŞEHİR, ESKİŞEHİRLİLER HARIK KİMSENİN UMURUNDА DEĞİLDİ!" 44 •
MAYA YİNG LIN YA DA VIETNAM ŞEHİTLERİ ANITI 52 •
TÜRKİYE'DE, 2011'DE EN ÇOK BİLGİ TEKNOLOJİLERİ PAZARI BüYÜYECEK 56 •
OKYANUSTAKİ CENNEDİ: ZANZİBAR 58 •
ABİDİN DİNO'NUN EL ÇİZİMLERİ EL MIKROCERRAHİ HASTANESİ'NE NASIL AMBLEM OLDU 64 •
KARABAĞLARI' KÜÇÜK TÜRKİYE" OLARAK GÖRMEK 68 •
REKABETİN YOLU KÜMELENMEKTEN GEÇİYOR 72 •
AYAVUKLA KENT HAYATINA KATILDI 78 •
EĞİRDİR'İN KEREVİTİ CANLANMIYOR MU? 82 •
TÜZÜN KIZILCAN ATÖLYESİ'NDEN İZMİR'İN TARİHI YAPILARINA İLİŞKİN BİR SERGINİN ÖYKÜSÜ 86 •
LEZZET AVCILARI: TATMAHAL 90 •
JACQUELINE BISSET 92 •
KONUK YAZAR 96 •
ANKET 97 •
SİNEMA: EWAN MCGREGOR 98 •
MODA 102 •
SAĞLIK 104 •
OTOMOBİL 106 •
TEKNOLOJİ 108 •
SUDOKU 110

Değerli ESİAD Yaşam Okurları,

Dünya ekonomisinde bir kez daha turbulanslara sahne olan 2011 yazı, normalde piyasalarda ve toplumsal yaşamda rehavetin artışı, gazetelerin ekonomi sayfalarını küçültüğü olagelen geçmiş yaz aylarından oldukça farklı geçiyor. Gelişmelere paralel olarak popüleritesi yeniden artan "yeni normal" kavramı da ekonomide dengelerin yeniden kurulmaya başladığı bir sürecin işaretini veriyor.

Dünya ekonomisinde bugüne kadar "sürükleyici" rol oynamış ABD ve AB ekonomilerinin içine düşüğü "borç krizi" kolaylıkla altından kalkılacak bir sorun olduğu görüntüsünü vermiyor. Zaten piyasalarda ki tedirginliğin temel nedeni de bu... Yüksek borç servisinin yanı sıra, büyümeye ve rekabette yaşanan zorluklar, buna karşılık uzak doğudan yükselen "karşılaştırmalı üstünlük" kapitallarının kıskandıran büyümeye rakamları, sanki cümle aleme "yeni dünya"nın artık eskimekte olduğunu, 21. yüzyıl içinde rol değişimlerinin mümkün olduğunu hissiliyor. Uluslararası siyasetin çoğunlukla ekonomi temelinde şekillendiğini de aslında söylemeye gerek yok.

Kurulmakta olan yeni dünya düzeninde, Türkiye'nin kendine bićeceği rol ve cizeceği hedefler, belki de Cumhuriyetin ilk yıllarındaki kadar önemli. Eğer iyi eğitim verilir, planlı ve motivasyonu yüksek bir şekilde istihdam edilebilirse, genç nüfusumuz bu süreç içindeki en önemli kozalarından olacaktır.

"Büyük düşünen" bir Türkiye'nin, artık kısıt çekişmelerle, iç sorunlarla kaybedecek zamanı olmamalı.

Bu nedenle, bir an önce siyasi ve toplumsal yapımda ulaşmacı, birleştirici, demokrasiyi her alanında geliştirici ve her vatandaşın benimsyeceği kalkınma heyecanı veren hedeflere odaklısı bir politikalar bütünü üzerinde birleşilmesi gerekiyor.

Bunun başlangıcı ve en önemli sınavı da yakında gündeme gelmesini bekledigimiz "Yeni Anayasa" tartışmaları olacak. Avrupa Birliği perspektifinde "özgürven" bilinciyle alacağımız yol da diğer bir göstergə hüviyetinde... Zira, bütün güncel sorunlarına ve eleştirilebilir noktalanna rağmen Avrupa Birliği, kendimize nasıl bir yaşam tarzı, özgürlükler ve refah düzeyini layık gördüğümüzle ilgili bir "çipa"dır ve böyle bir pusulanın gerekliliği yadsınamaz.

Izmir ve Ege, her zaman olduğu gibi böyle bir sürecin en önemli eksenlerinden biri olacaktır. Altyapı sorunları yıllardır ciddi bir engel olarak çözüm beklerken, Ulaştırma Bakanımız ve İzmir Milletvekilimiz Binali Yıldırım'ın seçim sonrası İzmir'in sivil toplum kuruluşlarına yaptığı ziyaretlerde, seçim öncesi ortaya attığı "35 proje"nin, sadece birer vaat olarak kalmayıacağının ve bunların bir numaralı takipçisi olacağını altın çizmesi, iş dünyamızı heyecanlandırmış, umutlandırmıştır.

Altyapı sorunlarını çözmüş bir İzmir ve büyük kalkınma potansiyeliyle Ege, ülkemizin her krizin içinde yepyeni fırsatlar barındırdığını dünyaya bir kez daha kanıtlayabilmesi için "35.000 katkı"da bulunmak için hazır olacaktır.

Bülent Akgerman

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

BOSS
HUGO BOSS

S E L E C T I O N

Sevgili Dostlar,

Her yeni sayımızda güzel şeyle yazmak istesem de maalesef dünyanın güçlü ekonomileri dahil çalkantılı bir süreç yaşıyoruz.

Amerika, Avrupa Birliği nereye?

ABD'de, kamu borçlarının yükseltilmesi konusunda Cumhuriyetçilerle Demokratlar arasında sonunda mutabakata varılmasına ve politik işbirliğine rağmen sular durulmadı.

Bu sonucun piyasalara olumlu etkileri ve doların değer kazanıp paritenin 1,40'in altına gelmesi beklenirken durum böyle olmadı. Üzerine Standart & Poors, Amerika'nın notunu 3A'dan 2A+ ya düşürdü. Avrupa Birliği'nin ise kamu borcu sorunu Amerika'nın durumundan daha ciddi boyutta gözüküyor. Yunanistan'ın devlet tahvilleri nominal değerden yüzde 55 aşağı işlem görüyor. İrlanda, Portekiz, Yunanistan gibi ülkelerin ortak para birimi Euro'ya geçiş ile aşırı borçlanmaları sonucu ortaya çıkan durum IMF ve AB tarafından karşıansa da uzun süreli net bir çözüm olarak görünmüyör.

Özellikle son zamanlarda İtalya ve İspanya'nın da risk altına girmesi bu krizin kolay çözülemeyeceğini gösteriyor. Bu süreçte Avrupa piyasaları ve Euro düşüş trendine devam edecek gibi görünmüyör.

Türkiye...

Dileğimiz tüm ekonomik göstergelerde inişte olan Türkiye'de bu inişin yumuşak olması...

2011'de cari açığın yüzde 9-10 aralığında gerçekleşmesi bekleniyor. Burada planlanandan yüzde 4-5 ciddi bir sapma olduğu görülmüyor. Türkiye'de tüm ekonomik kurumlar, yönetimler Avrupa'da olacak çok ciddi bir krize karşı öncelikli olarak cari açığı azaltma politikasına yönelmiş durumda.

Türkiye, son günlerdeki döviz kurlarındaki artışa yıllardır devam eden kıymetli TL politikasından vazgeçerek üretici ve ihracatçıyı bir nebze de olsa rahatlattı. Hükümet ve Merkez Bankası da kur atışı sonucu bu durumdan rahatsız değil. Özellikle lüks tüketim malları ile yurtçi üretimi olmasına rağmen ucuz ve yetersiz kalitedeki ürünlerin ithalatının azalması ülke ekonomisine ve dış ticaret açığına önemli bir katkı sağlayacaktır.

Ayrıca yaşanan ekonomik gelişmeler neticesinde son yıllarda ülkemizde gözlemediğimiz gereksiz ve lüks bir tüketim toplumu olmaktan ve tüketici kredileri, 24 ay vadeli kredi kartları ile geleceğimizi devamlı ipotek altında tutmaktan biraz olsun kurtuluruz belki...

Bir sonraki sayımızda ülkemiz açısından daha iyi ekonomik ve sosyal verilerle karşınızda olmak dileği ile...

Sevgi ve saygımla...

Ferit Kara

ESIAD Yayın Komitesi Başkanı

İzmir'in iki bakanı vaatlerinin arkasında durduklarını açıkladılar.

12 Haziran 2011 Genel Seçimlerinde, siyasi partilerin projeleri somut vaatler olarak kamuoyuna sunuldu. İzmir ve Ege Bölgesi de bu somut projelerin gündeminde ilk sırada yer aldı. 60. Hükümet'in Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım ve Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, 61. Hükümet'te de aynı makamlara yeniden oturdular. Seçim propagandaları döneminde dile getirilen proje vaatlerinden hareketle Bakanlar Binali Yıldırım ve Ertuğrul Günay ile görüştük.

Ulaştırma Bakanı
Binali Yıldırım:
"Bu dönem İzmir'in
İstanbul'dan sonra
Antalya ve Ankara
ulaşımını da
kısaltacağız"

**Bu dönem İstanbul-İzmir Otoyolu'nun yapı-
mında hızlandırma olacak mı?**

İzmir-İstanbul otoyol projesi yüzyılın projesidir. Dünyanın ekonomik krizde boğuştuğu bir dönemde bu projeyi hayatı geçirdik. Bildiğiniz gibi proje YİD modeliyle devletin cebinden bir kuruş para çekmadan 11 trilyon liraya mal oluyor. Daha dün 70 cente muhtaç olan bu ülke yukarıda da belirttiğim gibi 5 kuruş para harcamadan şirketler vasisıyla 11 katılıyonluk yatırımı yapar hale geldi. İşte bu Türkiye'nin gücüdür, Türk milletinin gücüdür.

Dünyada bu büyüklükte 3 proje var. Avrupa'nın ise en büyük projesidir. İzmir-İstanbul otoyol projesi maliyeti açısından tek başına 53 ülkenin milli gelirinden büyük bir projedir. Türkiye'nin geçmişinin, ülke ticaretinin, ülke kültürünün önemli iki temsilcisi İzmir ile İstanbul'u, bu iki önemli merkezi bu proje ile birbirine kavuşturuyoruz.

Daha önceden 8-9 saatte gittiğimiz İzmir-İstanbul arasındaki yolu, hız sınırlarına uyulması halinde 3.5 saatte alacağız. Böylece

Izmirimizi İstanbul'a komşu kapısı yapıyoruz. İzmir-İstanbul projesinin sözleşmeye göre 7 yılda bitirilmesi planlanıyor. Ancak bu sürenin daha kısa sürede tamamlanması için çalışmalar sürüyor.

İzmir'den Aydın'a bağlantısı bulunan otoyolun Denizli'ye kadar uzatılması da gündeminizde yer alıyor mu?

Yolun sadece Aydın'dan Denizli'ye değil, devamında da Denizli-Antalya-Mersin'e kadar otoyol olarak yapılması öncelikli projelerimiz arasında yer almaktadır. Bu güzergahı tamamladığımızda, İstanbul, Bursa, İzmir, Antalya ve Mersin'e kesintisiz olarak ulaşım sağlanmış olacak.

İzmir-Antalya arasında yapılacak otoyol ile Antalya'ya 4 saat 15 dakikada vatandaşlarımız gidebilecek. İzmir- Manisa arasında, Sabuncubeli mevkii de, ki trafik çilesini herkes bilir, biz bu zor geçidi, 2,8 kilometresi çift tünel olmak üzere toplam 4 kilometrelük bir

"Çevre yolunun devamı olan İzmir - Menemen - Alağa - Çandarlı istikametinde proje çalışmaları halen devam ediyor. Projenin tamamlanmasından sonra yolun yapım ihalesi gerçekleştirilecek. Ayrıca İzmir-Ankara arasında 535 kilometre otoyol yapacağız. Böylece İzmir-Ankara arasında 8 saat süren kara yol yolculuğu 4 saate inecek."

tünel ile geçeceğiz. Böylece bu güzergahtaki trafiği önemli ölçüde rahatlatmış olacağız.

İzmir'i kuzeyle bağlayan çevreyolunu yakın dönemde nereye kadar uzatmayı düşünyorsunuz?

İzmir trafığının rahatlatan, yapımına 1992 yılında başanan ve yılın hikayesine dönen İzmir Çevre Yolu, bakanlığım döneminde tamamlanarak açıldı. Böylece günlük 55 bin olan araç trafığını çevre yoluna çekti. Hammandah-Koyundere kavşağının 8 km.lik kesiminde çalışmalar sürdürülüyor. Çevre yolunun devamı olan İzmir - Menemen - Alağa - Çandarlı istikametinde proje çalışmalar halen devam ediyor. Projenin tamamlanmasından sonra yolun yapım ihalesi gerçekleştirilecek.

Ayrıca İzmir-Ankara arasında 535 kilometre otoyol yapacağız. Böylece İzmir-Ankara arasında 8 saat süren kara yol yolculuğu 4 saate inecek.

İzmirli, Çandarlı Limanı inşaatının bitirilmesi, İzmir Limanı'nın ise yolcu ve yük kısmı ayırma ve tevsii projeleri yapılarak özelleştirmeye hazır hale getirilmesi talebini dillendiriyor. Her iki konuda nasıl bir çalışma öngörmektesiniz?

Ege Bölgesi'nde en önemli liman, İzmir Limanı ve hali hazırda mevcut limanın genişletilmesinde fizikal kıştlamalar olması, limanı körfeze bağlayan kanalın sınıği nedeniyle gerekli hizmet verilemiyor. Bu nedenle Ege Bölgesi'nde liman gelişiminin mevcut İzmir Limanı'nın dışında yeni bir alanda düşünülmüş gereği ortaya çıktı. Bunun üzerine İzmir'in kuzyeyinde Çandarlı Körfezinde toplam 4 milyon TEU/yıl kapasiteli Çandarlı Limanı'nın gerçekleştirilmesi planlandı.

Çandarlı Limanı'nın alt yapısı genel bütçe kaynaklarıyla 230 Milyon 500 bin TL'ye ihale edildi. 2014 yılının Aralık ayında bitirilmesi öngörülen alt yapının ardından YİD Modeli ile üst yapı ihalesine çıkılacak.

Diğer taraftan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, limanın özelleştirmesine yönelik yapılan ihale sonucunda ihaleyi kazanan firmmanın limanı devralamaması üzerine TCDD ile limanın mevcut ve gelecekteki sorunlarının çözümüne yönelik, kapasitesini ve verimliliğini artırmak üzere hızla çalışmalarla başlıdı.

İzmir Limanı'nın yolcu limanı ve yük limanı olarak faaliyet gösterecek şekilde yeniden yapılandırılması kapsamında, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın ilgili mevzuat çerçevesinde, İzmir Limanı'nın imar planına yönelik çalışmalarla devam edildiği, söz konusu çalışmaların sonuçlanmasına müteakip limanın özelleştirilmesi için ihaleye çıkışmasının planlandığı bilgisine sahibim.

IZBAN AŞ.'nin genişletilmekte olan banliyö güzergahında artacak talebi karşılamakta sıkıntı çekilmemesi için 33 set olan araç parkına 15 set daha ilave yapmak için gerekli çalışmaları başlattı. İZBAN'ın toplam hedefi ise 99 setlik bir araç parkıdır.

İzmir'in yaşamına dahil olan ve banliyö hattında kullanılan hızlı trenle ilgili yakın gelecekte ne gibi yatırımları öngörmektesiniz?

TCDD ile İzmir Büyükşehir Belediyesi arasında ortaklaşa yürütülen çalışmalar sonucunda Aliağa-Cumaova hattında işletmeye alınan metro standardındaki İZBAN Banliyösünün güney kesiminde Tepeköy'e kadar uzatılması için iki kurum arasında yeni bir protokol imzalandı. Gerekli çalışmalara başlandı.

Bu kapsamda TCDD, Cumaova-Tepenköy hattına ikinci hattı döşemek için uygulama projelerini hazırladı ve yapım ihalesi işlemesini sürdürüyor. İkinci hattın yapımının yanı sıra, elektrifikasiyon, sinyalizasyon ve telekomünikasyon tesislerinin kurulması ile hattın ihata altına alınması da sağlanacak.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ise 4 adet istasyon ile 7 adet karayolu alt/üst geçitlerinin inşaatlarını yapacaktır.

TCDD ve İzmir Büyükşehir Belediyesinin banliyö işletmeciliği için ortaklaşa kurmuş oldukları İZBAN AŞ. genişletilmekte olan banliyö güzergahında artacak talebi karşılamakta

sıkıntı çekilmemesi için 33 set olan araç parkına 15 set daha ilave yapmak için gerekli çalışmaları başlattı. İZBAN'ın toplam hedefi ise 99 setlik bir araç parkıdır.

Cumaova-Tepenköy hattında, yukarıda belirtilen yatırımlar tamamlandığında; İZBAN, Aliaga-Tepenköy arasında hizmet vermeye başlayacaktır.

TCDD ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İZBAN'a yönelik hedefleri arasında banliyö'nün güney kesimde Selçuk'a kadar, kuzey kesimde ise Bergama'ya ve Manisa'ya kadar uzatılması yer almaktadır. Cumaova-Tepenköy kesimi tamamlandığında Tepeköy -Selçuk, Aliaga -Bergama ve Menemen - Manisa kesimleri de banliyö güzergahına dahil edilecektir.

İzmir Ankara arasında, bu dönem hızlı trenle ilgili bir çalışma olacak mı?

Bakanlık olarak İzmir-Ankara Yüksek Hızlı Tren projesi önem verdigimiz projelerden birisi. Ankara-İzmir Demiryolu Projesi 2011 yılı TCDD yatırım programına 3 Milyar 334 Milyon TL bedelle alındı. Proje tamamlandığında Ankara -İzmir arası yaklaşık 660 km olacak. İzmir ile Ankara arasında 14 saat olan demiryolu ile seyahat süresi yaklaşık 3-3.5 saat olacak.

Ankara (Polatlı)-Afyonkarahisar hattı ile ilgili proje revize çalışmalarını hazırlanın ayı içerisinde tamamlandı ve eylül ayı içerisinde ihaleye çıkışmasını planlanıldı. Afyonkarahisar-İzmir kesiminde ise bir yandan proje revizyonları devam ederken, diğer yandan İzmir'de mevcut hatlarla entegrasyon için Turgutlu ve Kemalpaşa üzerinden alternatif güzergah tespiti ve proje yapımı çalışmaları sürdürüyor. Proje çalışmaları tamamlandığında bu kesim için de yapım ihalesine çıkacağız.

TBMM'ye 24. Dönem İzmirmir Milletvekili olarak seçildiniz ve 61. Hükümette yeniden Ulaştırma Bakanı oldunuz. İzmir başta olmak üzere Ege Bölgesi'ne bakanlığınızla ilgili sürprizleriniz var mı?

İzmir Milletvekilliği adaylığım döneminde İzmir'in ekonomisine önemli katkılar sağlanması yanısıra İzmir'in sorunlarını çözecek 35 projeyi açıklamıştım. 2023 yılına kadar tamamlanacak olan 35 projenin inşaatlarında 165 bin İzmirli vatandaşımız doğrudan iş sahibi olacak, ayrıca söz konusu projelerle yıllık 11.4 milyar lira İzmir ekonomisine katkı sağlayacak.

Park Yaşam Mavişehir
TOKİ İştiraki Emlak Konut GYO A.Ş. Kaynak Geliştirme Uygulamaları Kapsamında Yapılmaktadır.

Park Yaşam Mavişehir

Hayatınızı Tatile Dönüştürür

m²

BÜYÜK
METREKARE

KAPALI
OTOPARK

KAPALI
HAVUZ

KESİNTİSİZ
MANZARA

KALİTELİ
MALZEME

HER KATTA
EN FAZLA 3 DAIRE

YAŞAM ALANININ
%80'İ PEYZAJ

Gözünüzde büyütебilirsiniz...

*Güvenli ve uygun fiyatlı. Projede hizmetlerinizi almak isteyenler, projeye girmek ve çıkış yapmak isteyenler için özel bir giriş ve çıkış bulunmaktadır.

Çağrı Merkezi |
444 35 06 | İZMİR
www.parkyasammavisehir.com

Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay: "Ege Uygarlıklar Müzesi için düşündü- ğümüz yer belli gibi"

Yapılması gündemde yer alan İzmir Ege Uygarlıklar Müzesi ile ilgili çalışma hangi aşamada bulunmaktadır? Yeri olarak neresi düşünüülüyor?

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ncı önerilen, Kadifekale Arkeoloji ve Tarih Parkı'na bitişik, Kadifekale ile Agora arasında kalan alanın Ege Uygarlıklar Müzesi'nin kurulması için uygun olacağını değerlendirdiyoruz.

Söz konusu alanın kamulaştırma ve alt yapı çalışmalarının İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ncı tamamlanmasından sonra bakanlığımızca *Ege Uygarlıklar Müzesi*'nin projelendirme ve uygulama çalışmalarına başlayacağız.

İzmir Ege Uygarlıklar Müzesi'nin inşa edilmesi düşünülen alanın 3. derece arkeolojik sit alanı niteliğini taşıması nedeniyle alanda herhangi bir arkeolojik kalıntıının var olup olmadığından tespit edilebilmesi için arkeolojik araştırmalarının yapılması gündeme geldi. Bu kapsamda Dokuz Eylül Üniversitesi Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi ile birlikte hazırlanan protokol İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından da kabul edildi. Ayrıca Sümerbank arazisini de bu amaçla ieruleyoruz.

Bu hizmetlerin yerine getirilmesinden sonra müze tesisi ile ilgili çalışmaları daha yoğun bir şekilde südüreceğiz.

İzmir'e EXPO'ya adaylık sürecinde Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak ne gibi bir yatırım programı öngörmektesiniz?

EXPO ile ilgili temel adımı attık. Yeni dönemin ilk işlerinden birisi olarak kanun çıkaracağız, İzmir Büyükşehir Belediyesi, vilayet, sivil toplum kuruluşları ile birlikte İzmir ile ilgili yol haritamızı belirleyeceğiz. EXPO İzmir'in önüne konmuş çağ vizyonudur. İzmir buna sahip olduğu ölçüde başarılı olur.

EXPO alanı konusunda da İnciraltı ile ilgili bir teklif var. Onu reddetmiyoruz ama 2010'dan 2020'ye bakmak yerine 2020'den bugüne bakmaya çalışıyoruz. O günde İzmir ve o günde dünyaya bakmaya çalışıyoruz. Çok daha yoğun bir trafik ile muhatap olabiliriz ve büyük bir alana ihtiyacımız olabilir diye düşünüyorum. O yüzden alternatif bazı önerileri

de değerlendireceğiz. Belediye başkanlarımız projeler oluşturuyor, hepsine titizlikle bakacağız. İnciraltı gündemden düşmüş değil. Bu yaz onun da kararını net olarak vereceğiz.

Modern opera, bale, tiyatro salonları inşa edilmesi konusunda yerel yönetimlere ve sivil toplum destegine büyük ölçüde gereksimim olduğunu düşünüyorum. Bu konuda her şeyi devletten beklemek gerekiyor. Nitekim İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yapmış olduğu proje yarışması sonucunda İzmir'in çağdaş ve yeni bir opera binasına kavuşması yolunda ilk adımın atılmasını memnuniyetle izlemekteyiz.

İzmir'in opera binası yok, konser salonu sayı ve dinleyici kapasitesi açılarından yetersiz. Bu yatırımlara ilişkin olarak Bakanlığınız ne düşünüyor?

1982 yılında kurulan İzmir Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü bugüne kadar tam bir opera binasına kavuşturulmadı. Bugüne kadar son derece elverişsiz koşullarda çalışan bale, orkestra, koro, solo sanatçılarının çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve idari bölümlerin bir araya toplanabilmesi için, geçen yıl yapılan uzun araştırmalar sonucunda, İzmir Çankaya bölgesinde bu işin koşullarına elverişli

bir bina tutularak sanatçıların, teknik ve idari ekibin daha olumlu koşullarda çalışma olanağına kavuşturulması sağlandı.

Kuruluşundan bu yana 30 yıl geçen İzmir Devlet Opera ve Balesi'nin ilk defa daha uygur ve sanatsal çalışmaların yürütülebileceği bir mekana kavuşması 2011 yılını buldu. Ancak İzmir hala modern bir opera bale sahnesine sahip değil. Modern opera, bale, tiyatro salonları inşa edilmesi konusunda yerel yönetimlere ve sivil toplum destegine büyük ölçüde gereksimim olduğunu düşünüyorum. Bu konuda her şeyi devletten beklememek gerekiyor. Nitekim İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yapmış olduğu proje yarışması sonucunda İzmir'in çağdaş ve yeni bir opera binasına kavuşması yolunda ilk adımın alınmasını memnuniyetle izlemektedir.

Bu konuda Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü olarak da her türlü destek vereceğiz. Ancak, bir şehrde alt sanat kurumlarının yalnızca devlet tarafından desteklenmesi beklenmemeli. Yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları ve toplumsal her türlü oluşumun o şehrin sanat kurumlarına sahip çıkması elzemdir. İzmir gibi çok gelişmiş ve aydın bir şehrin bu sanat kurumlarına sahip olacağına, devlet olanaklarının çok ötesinde İzmir'e yeni opera, konser, tiyatro salonları kazandıracağına inanıyorum.

Denizli, kente Devlet Tiyatrosu ile Arkeoloji Müzesi kurulmasını istiyor. Bu konuda çalışmanız olacak mı?

Denizli kent merkezine yapılacak Arkeoloji Müzesi, "Denizli Hükümet Konağı ve Yakın

Çevresi Kentsel Tasarım Projesi Ulusal Proje yarışması sonucu yarışmaya katılan 94 aday projeden Sepin Mimarlık Mühendislik tarafından hazırlanan proje birinciliği kazandı. Hükümet Konağı Uygulama Projeleri ile Arkeoloji Müzesinin de içinde bulunduğu Vaziyet Planlarının Avan ve Uygulama Projeleri, Ayden Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda onaylandı. Valilik tarafından hazırlanan Nâzim İmar Planı ve Uygulama İmar Planı Denizli Belediyesine sunuldu. Belediye Meclisince onaylanan plan, Koruma Kurulunun onayına da getirildi. Uygulama tamamlandıktan sonra tapunun tahsis'i veya devri Bakanlığımıza yapılacak.

Denizli'de bulunan mevcut müzenin teşhir alanları ve depo bakımından yetersiz olması nedeniyle Denizli'ye yeni bir arkeoloji müzesinin yapılmasına ihtiyaç duyuluyor. Zira il sınırları içinde bulunan bakanlığımızın izinleri ile gerçekleştirilen arkeolojik kazılardan sürekli yeni eserler geliyor. Özellikle Laodikeia antik kentinde yapılan kazılardan gelen eserlerin teşhirinde ve depolanmasında, mevcut Denizli Müzesi yetersiz kalıyor. Kazılardan gelen eserlerin bakımının, tasniflerinin ve teşhirlerinin yapılabilesi için geniş depolara ve geniş teşhir alanlarına sahip yeni bir müzenin yapılması gerekiyor. Ayrıca ilin turizm potansiyelinin yüksek olması nedeniyle "Eski ve Yeni Hükümet Konağı, Kültür Merkezi ve Kent Müzesi"ni de kapsayan kompleks içine çağdaş bir müzenin yapılması büyük önem taşiyor.

TBMM'ye 24. Dönem İzmir Milletvekili olarak seçildiniz ve 61. Hükümette yeniden Kültür ve Turizm Bakanı oldunuz. İzmir

başa olmak üzere Ege Bölgesi'ne Bakanlığınızla ilgili sürprizleriniz var mı?

Izmir'de Bakanlığımızca ilan edilmiş olup yürürlükte bulunan 2 adet kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ile 15 adet turizm merkezi bulunuyor. Söz konusu turizm merkezi ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde bakanlığımızca her ölçekte planlama çalışmaları sürdürülüyor.

Planlama çalışmaları tamamlanan alanlarda bulunan hazine arazileri 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu uyarınca Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik uyarınca değerlendirilebilecek. Bunların yanında Çeşme Yarımadası'nda Ayasaranda Mevkiinde ve Altinkum Turizm Merkezi'nin kuzeyinde turizm merkezi ilanı çalışmalarında kurum görüşleri tamamlanarak son aşamaya gelindi.

Izmir Ödemiş Bozdağ Kayak Merkezi, Bayındır İlçesi Dereköy ve Ergenli Kaplıcaları Turizm Merkezi ile İzmir Selçuk Şirince Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilanına yönelik çalışmaları da sürüyor.

Ayrıca, UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme uyanca bakanlığımızca yürütülen çalışmalar

kapsamında Dünya Miras Geçici Listemize 2009 yılında eklenen Afrodisias Antik Kenti ile 2011 yılında eklenen Bergama'ya ilişkin Dünya Miras Listesi adaylık dosyalarının önümüzdeki yıllarda Dünya Miras Merkezi'ne sunulması planlanıyor.

Dünya Miras Geçici Listemizde yer alan Efes'in Dünya Miras Listesi adaylık dosyası ise Bakanlığımız, ilgili kazı başkanlıklarları ve Selçuk Belediyesi işbirliğinde hazırlanıyor. 2012 yılında dosyanın UNESCO Dünya Miras Merkezine sunulmasını planlıyoruz.

Yapacaklarımıza, yapabildiklerimize söz verdik. Önümüzdeki günlerde inşallah verdigimiz bu sözler mutlaka yerine getireceğiz. Bizim İzmir'i hak ettiği potansiyeline ulaşımak için vaat ettiklerimiz oldu. Hızlı treni Bergama'dan Selçuk'a kadar getirme sözümüz var. İzmir'i ve EXPO projesini dünyaya duyurduk. Efes'i de Dünya Miras Listesi'ne dahil edeceğiz.

Efes Antik Limanı'nın denizle kavuşturulması projesine ağırlık vereceğiz. Bu proje kapsamında sondaj çalışmaları başladı, tarihi teknelerin bu antik kanala ziyaretçi getirmesi halinde bölge daha yüksek turizm potansiyeline kavuşacak. Ayrıca Efes Antik Tiyatrosu'nu sanat etkinlikleri düzenlenebilir hale getirmeyi planlıyoruz.

Selçuk ilçesindeki Şirince, St.Jean, Ayasuluk Kalesi, Isabey Camii, Efes ve Meryemana bölgeleri için de bir çok düşüncemiz var. İlçeyi daha düzenli hale getirmek istiyoruz. Efes'e gelen ziyaretçilerin ilçedeki esnafa da katkı sağlamasını hedefliyoruz. Efes'ye esnafa örnek olması amacıyla müze mağazası planlıyoruz.

İzmir için her şeyin en iyisini yapmaya çalışacağız.

ESİAD yeni Anayasa konusunda öneri çalışması başlattı

ESİAD, ülkemizin, bölgemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmak, iş dünyasının ve üyelerinin sorunlarını belirlemek ve çözüm önerileri geliştirmek, uluslararası - ulusal - bölgesel ve sektörel potansiyellerin en iyi şekilde değerlendirilmesi için faaliyetlerde bulunmak, iş insanları ve işletmeler arasında işbirliği olanakları yaratmak, girişimci nitilikleri geliştirmek vb. olan derneklerimizdedir.

Ancak ESIAD, aynı zamanda Atatürkün çizdiği Türkiye Cumhuriyeti vizyonu ve çağdaş uygarlık hedefini esas alarak, demokratik, laik, etkin hukuk devleti anlayışı içinde, sivil toplumun kurumsallaştırılması vb. yurtaş sorumluluklarını da yerine getirmeyi benimseneyen işadamlarının oluşturduğu bir dernek.

Bu amaçları gerçekleştirmede en önemli gereklerden olan hukuk devleti anlayışını, ETKIN HUKUK DEVLETİ olarak vurgulayan ESİAD'ın Yönetim Kurulları, hukuk düzenimizin en temel metni Anayasamız ile ilgili gelişmeleri sürekli yakından izledi, çalışmalar yaptı.

2008'de yoğunlaşan yeni Anayasa veya Anayasa değişiklikleri talepleri üzerine oluşturulan Anayasa Komisyonu, "Düşünce ve Öneriler Raporu"nu hazırlayan az sayıdaki Sivil Toplum Örgütü arasında yerini aldı.

Anayasa Komisyonumuzun, 11 Haziran 2011 de yapılan Milletvekili Seçimleri öncesine kadar güncellenerken oluşturulan raporlardaki belirlemeleri, bugün de güncellliğini korumaktadır.

Cumhuriyetimizin kuruluş sürecine özgü koşullarda hazırlanan 1921 ve 1924 Anayasalarımız sonrası 1961 Anayasasında bir gelişme sağlandığı halde, asker darbesi gölgesinde oluşturulan, yöntem ve içerikleri itibariyle demokratikliği tartışılacak 1982 Anayasası, günümüz gereksinimlerine göre değiştirilmelidir.

Genel seçimlerde belirlenen sonuçlar milli irade değil, seçimlerde oy kullanmış seçmen çoğunluğunun siyasal tercihini ortaya koymaktadır. Anayasa maddelerinde yapılacak değişiklikler, aritmetik çoğunluğa göre değil, Türkiye'de yaşayan tüm kesimlerin yaygın katılımıyla, Demokratik rejim

Içinde farklı eğilimler arasında bir uzlaşma zemininin sağlanmasıyla belirlenmelidir.

TBMM'de sayısal çoğunluğu tekli veya bir araya gelerek sağlayan sonuçlarla olacak bir Anayasının, darbe sonrası yapılan Anayasalar gibi, sivil ve demokratik Anayasa yaklaşımına temelden aykırıktır.

Geçen süreçte anayasa konulu gündemler, parçacı hedefler gözetilerek, toplumun ilgilisi kesimlerince bir ön hazırlık dahi yapılmadan ani olarak gündeme getirilmiştir. Anayasal düzenlemelerde değişiklik taslaqlarının belirlenmesi, toplumda tartışmaya açılması, olgunlaştırılması, tekrar tekrar detaylanırılması, benimseltimesinde yıllar göze alınmakta, yüzyıllık Anayasalar böyle ortaya çıkmaktadır.

Toplumun; demokratik ve sivil bir Anayasa özlemi gündeme getiren bu gelişmeler sonrası, bazı kurumlarca çalışmalar başlatılmış ise de. Anayasamızdaki Laiklik ilkesi ve değiştirilemez maddelere yönelik endişeler ve konuya bir dönem TÜRBAN, bir dönem de PARTİ KAPATMA yönünde parçacı yaklaşım, Demokratik ve Sivil bir Anayasa hazırlanmasındaki samimiyyete gölge düşürmüştür.

Sonraki süreçte de iktidar ile yargı kurumları arasındaki çekişme sonrası, seçimlere 1 yıl kala yapılan Anayasanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi,

Demokratik bir Anayasa bütününe kapsamamış, Parti önerisi niteliğinde kalmış, katılımcılığın sağlanmaması, TBMM ve Referandum süreçlerinin çok kısa bir zamana süzdirilmesi nedeniyle **Sivil bir Anayasa özlemi** sağlamamıştır.

Referandumla kabul edilen son Anayasa değişikliklerinden sonra, Yargı düzenlemeleri dışındaki kişisel hak ve özgürlükler ile ilişkin düzenlemelere geçilmemesi gelecek süreçte çalışmalarda bir güven sorunu yaratmaktadır.

Özellikle, cumhurbaşkanının seçimle belirlenmesi, hatta Başkanlık Sistemi gibi, sistemsel değişimlerde, sistemlerdeki tüm detaylarda kamuoyu bilgilendirilmeli, yeni idari yapı anlatılmalı. Anayasanın maddelerinde değil, bütünden, birbirile irtibatlı kapsamlı düzenlemeler yapılmalıdır. Ayrıca kanunlawımızda da bu yönde düzenleme yapılması gereği göz önüne alınarak çalışmalar eşgüdümlü yürütülmelidir.

Anayasanın çeşitli konuları kapsayan maddeleriyle ilgili, derneğimiz üyelerinin Sanayici ve İşadamları olması nedeniyle BİRİNCİ ETAP çalışmalarında özel bir yaklaşımla, iş yaşamını, ekonomiyi direkt veya dolaylı ilgilendiren konu başlıklarını ele almış. İKİNCİ ETAP çalışmalarında ise, yurtaş sorumluluğu gereği, genel bir yaklaşımla konu başlıklarını ele alınmış, öneriler ortaya konmuştur.

Ancak, 11 Haziran 2011 Milletvekili seçimleri sürecinde ve sonrasında ise: Özellikle AKP Genel Başkanı Tayip Erdoğan'ın "Başkanlık Sistemi" söylemleri Komisyonumuzun çalışmalarının güncelleme ötesinde, yeniden ele alınması gerektiğini ortaya koymustur.

Bu yönde hareketle; Komisyon üyelerimiz ve üniversitelerle işbirliğine gidilerek,

- 1- Anayasal Sistemler ve Başkanlık Sistemi.
- 2- Yeni Anayasa veya Anayasa değişikliklerinde uygulanan yöntemler
- 3- Anayasadaki Mali ve Ekonomik Hükümler
- 4- Yurtaş Sorumluluğumuz ile Anayasa ana başlıklarında çalışmalar başlatılmıştır. Üye düşünceleri ve önerileri ile geliştirilecek, Rapor; ESİAD Yönetim Kurulu'na sunulacaktır.

Kurumsal Seyahat Danışmanınız

www.cittur.com

e-mail: info@cittur.com • tel: 0232 446 44 00 • fax: 0232 484 67 14

cittur®

AKG

Başkanlık sistemi üzerine

Bu sayımızda "ESİAD Siyaset Hukuk ve Yerel Yönetimlerle İlişkiler Komitesi Başkanı" olarak kaleme aldığım "Başkanlık Sistemi Üzerine" başlıklı yazımı paylaşıyorum.

Av. Levent UŞKAY
ESİAD Yönetim Kurulu Üyesi
Siyaset Hukuk ve Yerel Yönetimlerle
İlişkiler Komitesi Başkanı

Bir hükümet sistemi olarak Başkanlık sistemi, özellikle 1980 sonrasında ANAP iktidarı döneminde açıklandı dile getirilmeye başlanır. İş dünyasının da sıkılıkla dile getirdiği gereğe oldukça basittir;

Türkiye Cumhuriyeti dinamik bir ülkedir. Özlenen ve beklenen sanayi devrimini yapabilmesi ve komşularının önüne geçmesi ve günümüzün söylemi ile eski Osmanlı topraklarında örnek ve lider olabilmesi ancak dinamik ve güncel çözüm üreten, işbirliği bir yönetim ile gerçekleştirilecektir (Turgut ÖZAL - Görüş Dergisi - TÜSİAD - Eylül-Ekim 1992 s.12 ve devamı.)

Anayasa aslında bir toplumun tüm bireylerinin sosyal, siyasal ve ekonomik yaşamını doğrudan ilgilendiren temel kuralar bütünü olmakla, her birimizin önlüğüne getirilmek istenen bu değişim konusunda Ulusal Sorumluluk bilinci içerisinde hareket etme yükümlülüğümüz var. Bu sorumluluk bilincini önemle muhafaza eden ESİAD önderliğinde aydınlatma çalışması yapma kararı oybirliği ile verilmekle böyle bir çalışmaya başladık.

Parlamentör sistem, başkanlık sistemi veya yarı başkanlık sistemi adları ile isimlendirilen siyasi tanımlar aslında hükümet sistemleri. Her birinde yürütme erkinin elinde bulundurma şekli farklı gerekçelerle farklı olarak tanımlanıyor.

Hükümet sistemi değişikliği sadece ülkemizde tartışılan bir konu değil ancak ilginç olan tarafı; tartışılan ülkelerin pek çokunda bu değişikliğin yapılmamış olması, ilk bakışta pratik bir çözüm gibi ortaya konulmak istenen bu temel değişikliğin bir ülkenin veya o ülkeyi insanların yaşamlarını, hatta kom-

şuları ile olan ilişkilerini etkileyebilecek olması nedeni ile çok basit bir gözlükle değerlendirmesi mümkün görünmüyordur. Son yirmi beş yıl içerisinde bu sisteme geçme kararı alan ülke sayısı birkaç tane. Daha da ilgi çekeni ise bu sisteme geçtikten sonra tekrar parlamentör sisteme dönen ülkeler de var. Örneğin İsrail Parlamentör sisteminde başbakanın halk tarafından seçildiği özgün sistemine 1992 yılında geçmiş, 2001 yılında ise halkın seçilen başbakan modelinden tekrar parlamentör sisteme dönmuş.

Bu örnekleri artırmak mümkün. Önemi nedeni ile ileri sürülen istekleri biraz daha derinlemesine irdelemek zorunlu görünüyor diyen Prof. Dr. Levent GÖNENÇ, makalesinde konuyu özetle şöyle açıklıyor:

"...belli kurumsal tercihler yapıldıktan sonra değiştirilmeleri oldukça zordur, en azından yola girdikten sonra değiştirmenin maliyeti oldukça yüksek olur. Zorluğuna rağmen değişiklikte kariyerleri açısından yarar uman siyasi aktörlerin maliyetini görmezden geterek hareket edebilmeleri de mümkün olabilecektir..."

Siyasi seçkinlerin kimi zaman doğru olma-

yan inanc veya kanaatlerine dayanan değişiklik yolundaki isteklerinin belki akademik anlamda olmasa bile genel olarak irdelemesinde mutlak yarar bulunmaktadır. Pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de çoğu zaman iyi bir hatip olan liderler, düşünelerini çoğu zaman da demagojik bir ulusal seçim meydanlarında savunabilmektedirler. Halkın algısına olan güvensizlik anlamında olmasa da işi "bir bilen" e bırakma geleneğinden ödün vermeme alışkanlığı çoğu zaman olması gereken değil dönemin karizmatik liderinin dediklerinin onaylanması sonucuna götürmektedir ki, o zaman özgürlük demokrasi özelliğinin korunduğu ve geliştiğinden bahsetmek çok kolay olamamaktadır.

Osmanlı'dan bugüne Anayasa

Anayasası değiştirilmesi tartışılan kendi ülkemiz olunca, konuyu irdelemeye Osmanlı'dan başlamak ve kısaca tarihçe üzerinde durmak yararlı olabilecektir. 600 yılı aşan varlığı süresince Osmanlı'da 19. YY'a gelinceye kadar düzenli devlette bulunması gereken kurumları oluşturma isteği görülmez. İlk kez 1215 Magna Carta'nın 39. maddesinde açıklanan, "Özgür hiç kimse kendi benzerleri tarafından ülke kanunlarına göre yasal bir şekilde muhakeme edilip hükm gzymeden tutuklanmayacak, hapsedilmeyecek, mal ve mülkünden yoksun bırakılmayacak, kanun dışı işlen edilmeyecek, sürgün edilmeyecek veya hangi şekilde olursa olsun zarara uğratılmayacaktır" kuralları Osmanlı topraklarında konusulmaya başlandığında 19. YY'a gelmiştir. 1789 Fransız İhtilali ile dünyayı saran yasalaşma hareketi, Osmanlı topraklarında çoğu zaman dış güçlerin salt ekonomik avantajlar elde etme isteğine dayanan dayatmalar ile yanm yamaşık yapılmaya çalışılır. Padişah - Ulema - Yeniçi üclüsü, bazı aydınlar öncülüğünde gerçekleştirilmek istenen yasalaşma (codification) hareketine ısrarla

direnç gösterirler. Mutlak Hakimiyetinden vazgeçemeyen padişah, deneyici yaktaşılara direnen ulema ve kazanç yolları tskanmış yeniçi çöküşün de mimarı olurlar. **Kısacası Anayasal Hukuk Devleti sistemini kuramayan Osmanlı Devleti, Yürütmesi'nin İhtiraslarının kurbanı olur.**

II. Mahmut yenileşme çalışmalarında III. Selim'i izler ve bir idari, bir askeri bir de yargı işlerini görecek üç meclis kurulmasını ister. Bunların içerisinde en ilginç olanı **Meclis-i Vala-i Ahkam-i Adliye** (şimdiki adı ile YARGITAY) dir. Mustafa Reşit Paşa kuruluş yasası gereğesinde Meclis-i Vala-i Ahkam-i Adliye üyelerinin padişah tarafından seçiliğe gerekçinde yine padişah tarafından azledilmelerini önerir. Gerekçesi ise oldukça ilginçtir; **Fransa ve İngiltere meşru (hukuki) yöntemlerle yönetilmekte olduğularından onlardaki seçim sisteminin Osmanlı'ya uyması mümkün değildir.**

İngiltere ve Fransa bu yenileşme hareketinde baş aktörlerdir ancak amaçları kendi tüccar vatandaşlarına ekonomik olanaklar sağlamak. Nitekim 1838 Batalimanı Anlaşması ile (şimdiki Gümrük Birliği'ni andırıyor) yamal Osmanlı üretim ve ticareti darbe alır. Geliri düşen Osmanlı borç batağına girmeye başlar.

1839 Gülhane Hattı Hümayun'u ile 1856 İstahat Fermanı Padişah iradesini açıklayan belgelerdir.

Tümü ile yararsız olduğu söylenemeyecek aydınlanma dönemi ile birlikte Namık Kemal, Şinasi, Ziya Paşa ve A. Süavi gibi Liberal gazetecilerin görüşleri halka ulaşmaya başlar. Bu arada dönemin varlıklı ailelerinin vatansever çocukları da *Genç Osmanlılar* adı altında bir girişimde bulunurlar ise de başarılı olamazlar ama hareket Ziya Paşa önderliğinde toparlanır.

Deliği iyice belirginleşen V. Murat, II. Abdülhamit ile yapılan mutabakat sonucu tahttan indirilir ve Mithat Paşa başkanlığında oluşturulan 28 kişilik heyet tarafından hazırlanan Kanun-u Esası 23 Aralık 1876'da Meclis-i Vukela tarafından kabul edilir. Bu ilk anayasamızdır. Ancak, II. Abdülhamit hiç hoşnut olmadığı bu anayasal düzene uymadığı gerekçesi ile Mithat Paşa'yı azleder ve Mart 1877'de açılan ilk Osmanlı Meclisi'ni Şubat 1878'de II. Abdülhamit tarafından kapatılır. Ve bilinen tutuklama ve sürgünler dönemine girilir. Teknik takip Jurnalcılar tarafından yapılır.

Abdülhamit döneminde oldukça ilginç bir gelişme olarak İngiliz ve Fransız sempatisi

yerini Alman sempatisine bıraktığı gözlenir. II. Abdülhamit, pek çok işi Alman iş adamlarına aktarırken 600 yıllık bir imparatorluğun sonucuna imza atığının farkında değildir ki, bu Alman sempatisizliği İmparatorluğu Birinci Dünya Savaşı'nın içeresine sürüklüyor. Birinci ve ikinci meşrutiyet, Kanuni Esasının tekrar yürürlüğe konması (1 Ağustos 1908), hala kirkliğine ugratan İttihat ve Terakki fayda sağlamaz ve bilinen sonuç gerçekleşir ve Osmanlı tarihinde yok olur.

1918 sonrasında yaşanan siyasal gelişmeler Osmanlı'dan Türkiye Devletine dönüşü hızlandırır. Mustafa Kemal önderliğinde 1920'de açılan Büyük Millet Meclisi'nde öncelikle meclis çalışma prensipleri belirlenirken, Yasama ve Yürütme yetkisi Millet Meclisine verilir ve ilk anayasamız Büyük Millet Meclisi'nce 20 Ocak 1921'de 85 Sayılı Yasa ile 23 asıl ve bir ayrı madde olarak kabul edilir. 1921 Anayasasının 3. maddesi ile Türkiye Devleti kavramı getirilir. Fili anlamda ortadan kaldırılmış olmakla birlikte meşru bir zeminden uzaklaşmamak isteği ile olmalı ki, Büyük Millet Meclisi'nin 30 Ekim 1922 tarihli 307 sayılı kararı ile Osmanlı İmparatorluğu'na resmen son verilir.

Tarihte yok olmuş hangi devleti incelesiniz inceleyin, hiçbirinin sahaklı hukuki ve idari bir yapıya sahip olamadıklarını görürsünüz. Çoğu zaman da başlarında ihtiraslarına hakim olamayan bir kral veya diktat var iken kaçınılmaz sona ulaşmışlardır. 1876 KE ve 1909 tıdat metinlerinde bir *Ulusal Egemenlik* kavramı yerine monarşik iradenin lütfuları yer alır. Oysa 1921 Anayasası ile Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir kuralı birinci madde de yer alırken ikinci maddesi ile İcrai ve Teşri Selahiyeti (Yürütme ve yasama yetkileri) Büyük Millet Meclisi'ne verilmiştir. Bu kuvvetler birliği sistemidir.

Osmanlı'nın bitisi

Osmanlı İmparatorluğu'nun resmen ortadan kaldırılmasına dair Millet Meclisi kararı ile artık yapılması gereken cumhuriyetin ilanıdır ve 29 Ekim 1923 Tarih ve 364 sayılı kanun ile anayasamız bazı maddeleri değiştirilirken cumhuriyet ilan edilir. Yasanan adı Teşkilat Esasiye Kanununun bazı Mevaddelerin Tavzihan Tadiline (açıklık getiren) dair kanundur.

Cumhuriyetin ilanı, Osmanlı'ya son verilmesi ve Millet Meclisi iradesinin yerleşmeye başlaması ile geçiş dönemi anayasası olan ve bir anlamda iki anayasası var izlenimi yaratın (1876 Anayasası yürürlükten kaldırılmıştır) anayasal düzenlemeden demokratik bir anayasa çalışmaları başlar ve 20 Nisan 1924 gün ve 491 sayılı yasa ile Teşkilat-ı Esasiye Kanunu kabul edilir.

1924 Anayasasının birinci maddesi ile Türkiye Devleti bir cumhuriyettir. Anayasamızın 103. maddesinin 3.ü fikrası uyarınca değiştirilmesinin teklif edilmesi dahi yasaklanmıştır. 2. maddesine göre devletin dini İslam'dır ancak bunun teokratik bir tanımlama olmadığından tüm yazarlar birleşmektedirler. Aslında laiklik kavramının bir başlangıcıdır ki, genç cumhuriyet, padişahlık sonrasında hilafete de geleneksel Osmanlı monarşisine de son vermiştir. Kaldı ki ahkam-i şer-iyenin yerine getirilmesi yetkisi de 26. maddesinde TBMM'ne verilmiş, 1928 yılında yapılan değişiklik ile şer-iyeyi düzeltmek TBMM'nin de görevleri arasından çıkarılır. Laiklik süreci böylece tamamlanmış olur.

1924 Anayasasında da kuvvetler birliği prinsipi kabul edilmiştir ki, yürütme ve yasama yetkisi TBMM'ne veriliyordu. Ancak ilk kez yargı kuvveti olarak tanımlanıyor ve bu kuvvetin bağımsız mahkemelerce kullanılacağı hükmü getiriliyordu (Mad.8.). Seçme ve seçilme için vergi mükellefi olmak kavramı kaldırılırken, kadınlar da seçme ve seçilme hakkı verilir. Bu hali 1924 Anayasası Siyaset Demokrasi esasını inşa eder. Günün koşulları gereği olsa gerektir ki, anayasa ile istenen çoktan seçme gerçekleşmez.

Gününün koşullarına göre devrim niteligidde olan her iki anayasada da yasaların anaya-saya uygunluğunun yargı yolu denetlenmesi düzenlenmemiştir.

Yasaların kanunu esası yuğunluğunun yasaların hazırlanması sırasında denetleneceği esas kabul edilir iken, icrasın faaliyetlerinin denetimi de yargıya değil yürütmenin kendisine bırakılmakta iddi.

1922 - 1945 arasında Türkiye Cumhuriyeti açısından sıçramaların yanında savaş sonrası tüm olumsuzlukları da birlikte yaşıyor. 1920'de 30.000 olan işçi sayısı 250.000 sayısına ulaşır. Ülkede sermaye birikimi sağlanır iken yine yük, köylü ve işçi sınıfı üzerinde kahr. Aslında bu tek parti döneminin tasarrufu olarak değil tüm dünyada yaşamakta olan darboğazların bir yansımasıdır ama halk global gelişmelerden ve bilgilendirmelerden oldukça uzaktır.

1935 yılından sonra gerçekleşen tek parti devlet kaynaşması (parti yöneticilerinin bakan veya mahalli yöneticiler olarak atan-

maları) ve 1937 yılında yapılan anayasa değişikliği ile Cumhuriyet Halk Partisi'nin altı temel ilkesinin anayasa kuralı haline getirilmesi kimi yazarlara göre parti devleti olgunsunu pekiştirir. Ebedi Şef (Atatürk), millî şef (İnönü) hakimiyetinin siyasi hayatı belirleyen ve etkileyen ana unsurlar haline gelmesi ile de 1924 Anayasasının getirdiği parlementer sistem ve meclis üstünlüğü teması yerini giderek yaşamayı y理想的en hükümet olgununa bırakır.

Bunun yanında tek parti döneminin temel hak ve özgürlükler alanında da masumiyetinden bahsetmek çok kolay gözükmez. II. Abdülhamit baskın rejimi kınanırken TCK ve Hiyanet-i Vataniye Kanunu ile getirilen düşünce suçları en belirgin sorun. 1913 yılında çıkarılmış yasanın da ötesinde basın özgürlüğünü yok eden 1925 Tarihli Takrir-i Sükun ve 1931 tarihli Matbuat Kanunlarının getirdiği sansür ile ulusal değerler koruma altına alınmak istenir iken kolektif hak ve özgürlükler önemli oranda engellenmiş. Bunlara eklenebilecek pek çok düzenleme gerçekleşmiş.

Aslında 1924 Anayasası ile yargı üçüncü güç olarak tanımlanır ve bağımsız olması gerekligi hükümleri getirilirken somut anlamda kuraları içermemesi, siyasi iktidarı yargıya da dilediği gibi kullanması sonucuna götürür. Pek muhtemeldir ki, İstiklal Mahkemeleri uygulamaları o dönemde yer almamış olsa idi, siyasi nedenler ile insan katline karar veren, hiçbir hukuksal temele dayanmadan insanları zindanlarda tutan Devlet Güvenlik Mahkemeleri, günümüzün özel yetkili mahkemeleri, özel yetkili adı verilen hakim ve savcılıklar oluşmaz idi.

Vakaları sadece olumlu veya sadece olumsuz yönleri ile irdelemek; olayı anlamakta siz hatalı sonuçlara götürür. Hiç kimse veya hiç bir güç, Mustafa Kemal veya Türk Devriminin getirdiği onlarca köklü değişikliği karalamaya yetemez. Ancak son 25 yıldan beri süre gelen başkanlık sistemi çaprazlıklarının haklı veya haksızlığını algılayabilmek için tarihi içerisinde yapılmış hataları da irdelemek gerekmektedir. Dönemi tek parti iktidarı haline getiren 1924 Anayasası ile getirilen hükümler değil siyasi iktidarı, belki de dünya çapında yaşanmaktadır tüm zorlukları göğüsleyebilme çabası olduğu söylenebilir. Ama ne olursa olsun temel hak ve özgürlüklerin askıya alınması netice olarak, korunması düşünülen ulusal değerler kaygısı Mustafa Kemal'in yetiştirmek istediginin çok ötesinde nesillerin yetişmesi sonucunu doğurur.

Demokrat Parti kuruluyor

II. Meşrutiyet döneminde başlayan ve sonrasında kısır atılımlar ile yaşama geçmeye çalışan çok partili sistem 1945 yılında halkın üzerinde dinleyiciler bulmaya başlar. 1943 seçimlerinde Millî Şef'in önerisi ile 458 milletvekilliği için 530 aday gösterilir. Böylece çoktan seçme hakkı tanındığını inanılır. 29 Mayıs 1945 günü beş Cumhuriyet Halk Partili Milletvekili bütçe oylamalarında ret oyu verirler (Bayar, Menderes, Koraltan, Köprülü ve Sazak). Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu görüşmelerinde muhalefet derinleşir. Oldukça ilginç tarafı yasa ile boşta olan devlet arazilerinin halka dağıtılması bu yolla da ziraat üretimin artırılması istenmektedir ama Menderes ve arkadaşları birer toprak ağası olarak bunu kendilerine tehdit olarak görürlerken yasayı halka devletleştirme olarak anlatırlar. Muhtemeldir ki, tek parti döneminin ve savaşlarının zorlukları halkın inanmaya iter. 7 Haziran 1945 yılında TBMM'de denetimin sağlanması ve parti tüzüğünün yenilenmesi yolundaki yasa teklifi (tarihe dörtlü takrir olarak geçer) Bayar, Menderes, Koraltan ve Köprülü'yü 1945 ara seçimlerinde meclis dışında bırakır. Aralık 1946'da CHP'nin dışlığı bu dörtlü Demokrat Partisi kurarlar.

1950 yılının 14 Mayıs günü yapılan seçimlerde oyların % 53,3'ünü alan DP Meclisin % 84'üne sahip olurken, % 40 oy alan CHP Meclis'te % 14'lük bir güçte düşer. Pek çok anayasa yazarının birleştiği tamımı ile bu bir genel oy devrimidir. Siyasi iktidar silah olmaksızın el değiştirmiştir. DP 1954 seçimlerinde % 56,61 oy alırken meclisin % 93'ü, 1957 erken seçiminde oyın % 47,4 iken meclisin % 69,50'si DP'li milletvekillerinden oluşur. Burada en önemli konu seçimde alınan oya nazaran mecliste elde edilen oran arasındaki açık nisbetsizluktur. Nisbi çoğunluk sistemi, doğal olarak katı parti disiplini ve lider hakimiyetini, hakimiyeti elde eden parti liderinin partiyi sultası altına sokması da istenmeyen ama doğal olan tek lider egenliğini getirir. Lider yanında yer alan yan liderler oligarşisi, partili milletvekillerini de baskı altına alır ki, giderek meclis ve yürütme aynı elde birleşir, siyasi parti iktidarı sadece kendi söylemine uygun yasal düzenlemeler ile muhalefeti de işlevsiz bırakır.

Üzücü olmakla birlikte benim büyüklerimin bir kurtuluş gibi gördükleri Menderes döneminde oldukça ilginç yasal düzenlemeler ile

demokratik hak ve özgürlükler tirpanlanır, İlk yasal düzenleme üniversite hocalarının söyleşti yapmalarının yasaklanması hakkındadır. Arkadan CHP'nin malvarlığını el konulması kanunu gelir. Bir Sulh Ceza Mahkemesi kararı ile rakip Millî Partisi kapatılır. Seçim dönemlerinde bile radyodan siyasi konuşma yapmak yasaklanırken, memurlara icraati anlatma zorunluluğu getirilir. Basın Kanunu ile yeni yeni basın suçları icad edilirken, hükümete başarılı bulduğu basın kuruluşlarını ödüllendirme yetkisi verilir. Emekli Sandığı Kanununa ekdenen huküm ile (Md.39b) re'sen emekliye sevk müessesesi oluşturulur. Böylelikle tüm yargı organları da deneşim altına alınmıştır. 18 Nisan 1960 tarihinde kurulan Tahkikat Encümeni bardağı taşıran son damla olur. TBMM Tahkikat Encümenlerinin Vazife ve Selâhiyetleri Hakkında Kanun ile DP'nin dikta özlemi iyice belirginkilir. Tek hedef tüm muhalefeti yok etmektir.

Bu şartlar altında CHP ve diğer muhalefet partileri yeni bir anayasa ve demokratik yasalar yapılması söylemlerini bildiriler ile sunmaya başlarlar. Tarih yanlışız ve siyasi iktidar ve mevki hırsına yenilen bir yönetici grubu anti demokratik düzenlemeler ile bir diktatörlük kurmak isterlerken ülke, 27 Mayıs 1960 müdahalesine maruz kalır.

1960 İhtilali ve 1961 Anayasası tüm kurumları ile başlı başına bir ders konusu. Bu nedenle 1961 Anayasası üzerine bu yazı ile bilgi vermek olaksız. Bunun yerine bazı yazarlarımıza, 1960 askeri müdahalesına yönelik görüşlerini birleştirerek aktarmakta yarar görmekteyim. Celal BAYAR, 27 Mayıs hareketini, DP iktidarı dönemine bir Osmanlı mirası olan Asker Ulema (Ordu Üniversite) işbirliğinin yaşama ve yürütmeye karşı koyması olarak tanımlamıştır. Mümtaz Soysal ise burjuva ile bürokrasının dengesinin bozulmasına verilen tepki olduğunu kabul eder. Biraz yakından bakıldığından bu görüşlerden hiçbirinin hatalı olmadığı, DP'nin eline geçirdiği siyasi güç ile toplumun orta ve küçük burjuvasını kendi yanında toprak ağacı ile birləştirek yeni bir burjuva sınıfı yaratmayı, asker ve sivil bürokrasının güç kaybına uğradığı aşıktır. Antidemokratik düzenlemeler ve dikta özlemi bu devletçi grubu harekete geçirir. Bu neden ile 27 Mayıs müdahalesi için sosyal ve ekonomik olmasından çok siyasi bir hareketir demek hatalı olmayacağıdır.

Tüm süreçler incelediğinde lider ve çevresi için mutlu bir süreçten söz edilebilir ise de bunun sonsuza kadar sürdüğü görülmüş

değil. Son aylarda çeşitli Müslüman ülkelerde yaşanmakta olan siyasi değişiklıkların tümünün antider demokratik yapıya dış aktörlerin desteği ile bir başkaldırı olduğu tartışılamaz.

9 Temmuz 1961 günü % 80 katılım ve % 64 ile kabul edilen 1961 Anayasası ile birey hak ve özgürlükleri tanımlamaları ile bireysellik öne çıkarır. Devlet yeniden tanımlanırken Hukuk Devleti olma kuralı temel unsurları arasında sayılır. Çağdaş bir devlet gücünü üç menses ile kullanır. Bunlar Yasama, Yürütme ve Yargı erkləridir. 1961 Anayasası (Madde 4) Milletin egemenliği yetkili organlar eli ile kullanılır hükmü getirilir ki burada Yasama, Yürütme ve Yargı birbirinden bağımsız ve fakat birbirinin üzerinde olmayan kurumlar olarak görevlerini sürdürceklerdir. Bu kuvvetler aynılığı prensibidir.

Yaşanan kötü deneyimin izleri 1961 Anayasasında çok net olarak görülür ki, nerede hiç açık kalmaması amacıyla olsa gerek döneminin en uzun anayasası olarak dünya tarihinde yerini alır.

Gördüğü gibi, aslında sorun, görevlisi bulunduğu yönetim erkinin ekonomik gücünü de elinde tutan yürütmeyen (Siyasi İktidar), bu ekonomik ve yönetsel gücü kullanırken bir gün objektif ve dürüst olmaktan sapmasının veya bu gücü sadece kendisine yakın olanlar ile paylaşma haline girmesinin nasıl önünün kesilebileceği noktasında odaklanmaktadır.

Günümüz Türkiye'sinde yürütmeye erki parlementer sistem kurallarına göre kullanılmaktadır. Halk milletvekillерini seçer. Seçilen vekillerin oluşturduğu meclis cumhurbaşkanını, cumhurbaşkanı da başbakanı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından seçer. Başbakan bakanları yine TBMM üyeleri arasından seçer ve görevde atanmalarını cumhurbaşkanı yapar. Başbakanın hükümet programını mecliste okumasının ardından da meclis kabineye onay verir. Bağımsız İdare Mahkemeleri, yürütmeyen uygulamalarının yasalara uygunluğunu, Anayasa Mahkemesi de yasamanın ve yürütmeyen temel anayasal kuralara uygunluğunu denetlemektedir. Kisaca günümüz anayasal siyasi yapımız budur (Bkz 1982 Anayasası Başlangıç hükümleri).

Parlementer sistemin bir denetim mekanizmasını içermesi nedeni ile siyasi istikrar bakımından en doğru yöntem olduğu hemen göze çarpmaktadır. Ancak, meclisin yasa kabul etme çoğunluğunun aynı siyasi partinin eline geçmesi, denetleme görevi yapan yargı organında görev yapacak hakim ve savcıl-

ının aynı siyasi parti yanında seçilmesi veya yürütmeyen emir ve komutası altına alınan yargının siyasi iktidarı denetleme görevini yapamaması, Anayasa Mahkemesi'nin dahi uygunluk denetimi bakımından siyasi iktidara yakın durması, kısacası yargı bağımsızlığının yok edilmesinin, parlementer sistemin beklenen yaran ortadan kaldıracağı açıklır. Alingan davranışın gereklilikten oldukça önemli bir konu ise, pek çok insanın gücü eline geçirdikten sonra değişimeyeceğini ve iktidarı nimetlerini kaybetmemek adına pek çok etik değerden sapmayıacağının beklenmeyeceği bir dünyada yaşamaktır. Kaldı ki hukuk, daima ihlalin önüne geçen ve halkın menfaatlerinin korunmasından yana olan kuralı koyan kurallar bütündür. Eğer hukuk tek bir yan görüşüne uygun olarak uygulanır hale getirilir ise eşitlik ve adaletten söz etmek mümkün olamayacaktır.

Başkanlık son çare mi?

Peki bu noktada başkanlık veya yarı başkanlık sistemi arayışın son çaresi midir? Parlmenter sistemi, parti ve TBMM oligarşisine dönüştürebilen insan veya liderler ile meclis dışından ve halkoyu ile seçilmiş bir başkan modeline geçmek çok kolay savunulacak gibi görünmemekte. Mevcut anayasa kuvvetler ayrılığı sistemini nispi çoğunluk oligarşisine dönüştüren anlayışın, halkoyu ile devlet başkanı oluktan sonraki tasarruflarını düşünmek bile ürkütücü, yargı dışında hiçbir yere hesap vermeyecek, hesap vereceği yargı da kendi yargısı olan başkanın bir siyasi oluşum içerisinde gelecek olmakla yasama üzerindeki baskısı da kaçınılmaz olacaktır. Evet başkan millet meclisini feshedemeyecektir ancak aynı siyasi görüşün paydaşları olarak buna ihtiyacı da olmayacağından.

Her ne kadar geride kalan 21 yıllık sürecinde defalarca değiştirilerek anti demokratik yönleri törpülenmiş olsa da 1982 Anayasası, demokrasının askiya alındığı ve toplumun korku ve kuşku içerisinde bulunduğu bir dönemde referandumda sunulmuş bir anayasadır. Referandumda % 92 oranında bir oranda kabul görmüş ise de, serbest iradeye dayalı olmadığı açık olmakla hukuki anlamda serbest irade noksancılığı nedeni ile meşru olmadığı da savunulabilecek bir görüşür. Her gün gencicek insanların yeri geldiğinde yaşları büyütülerek idam edildiği, insanların nerede oldukları belirlenemeyecek şekilde tutuklandıkları, macera romanlarının dahi delil olarak kabul edildiği korku ortamında

halk oyamasına sunulmuş bu anayasanın sivil ve serbest irade ile yapılmış yeni bir anayasa olduğu ancak bunu yapanlar tarafından savunulabilecek sakat bir görüşür kanaatindeyim.

Bu noktada dikkat edileceği gibi, sadece iş bitiren, pratik bir yürütme kavramı oldukça basit bir tanım olarak kalmaktadır. Anayasa değişiklikleri çoğunlukla siyasi seçkinler tarafından halkın önüne sürülse de, nasıl ve ne şekilde kavramlarının ve içeriğinin belirlenmesinde aynı şekilde aceleci ve pratik davranışın mümkün değildir.

Anayasa, sadece kabul edenlerin iradesi ürünü olamayacak toplumsal bir sözleşme, bir sözveri olduğu göz ardı edilemeyecek bir yasadır. Birey temel hak ve özgürlüklerinin bir nevi güvencesi ve sigortası olan anayasa toplumun tüm katmanlarının hak ve özgürlüklerinin temel unsurlarını içermek zorundadır. Bu neden ile salt siyasi çoğunluğa sahip olmakla anayasa yapma hakkının tekelle bulunduğunun kabul edilmesi düşünülemez. Bunu anayasasının yapılması anlamında yasal olması (Meşru) olarak tanımlayabiliriz.

Kaldı ki, anayasamızın 4. maddesi delaleti ile 1, 2 ve 3. maddeleri hükümetin değiştirilmesinin önerilmesi dahi mümkün değildir. Bu halde de toplumsal bir mutabakat sağlanmaksızın değişiklikle gidilmesini istemek, olmazı bildiği halde aksini elde etmeye çalışmak da oldukça ciddi sorunlar yaratabilecektir.

Türkiye, 1920 - 1945 yılları arasında dünyada gerçekleşen demokrasi dışı değişimlerden kendisini koruyabildiği rahatlıkla söylenebilir. Her ne kadar tek parti dönemi için antider demokratik düzen idi yargı yapılmakta ise de, döneminde henüz anayasası bulunmayan pek çok devlete nazaran Kurtuluş Savaşı'ndan çıkmayı ve bir anayasa çerçevesinde codifikasiyon çalışmalarını başlatabilmiş bir devlete daha fazlasını yapamamış olmak nedeni ile antider demokratik damgası vurmak haklı bir yargı gibi görünmemektedir. Vatandaşları, dünyayı ve insanların perişan eden bir savaştan uzak tutmayı başarması da küümşenmeyecek bir başarıdır.

1961 Anayasası ile anayasaya uygunluk denetimin sistemi getiren Türkiye Cumhuriyeti'ni elde ettiklerinden daha geriye götürürek bir yapılanmaya katlanabileceğini beklemek Süleyman Demirel'in tabiri ile abesle istigal etmekten öteye geçemeyecektir.

AİHM eski Yargıcı, CHP İzmir Milletvekili Rıza Türmen:

"Yeni anayasa mevcut siyasal ve toplumsal sancıları gidermelidir"

KONUŞ
Y
E
SİYAS

Siyasi partiler tarafından 12 Haziran 2011 seçimlerinden önce Türk kamuoyunun gündemine taşınan yeni Anaya yapımı konusunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) eski Yargıcı, CHP İzmir Milletvekili Rıza Türmen ile görüştük. Rıza Türmen, yeni Anayasadan öncelikle beklenenin "mevcut siyasal ve toplumsal sancıların giderilmesi" olduğunu söyledi.

AİHM eski Yargıcı, CHP İzmir Milletvekili Rıza Türmen sorularımızı şöyle yanıtladı:

Türkiye, Cumhuriyet Dönemi'nde bugüne deðin 1924, 1961 ve 1982 yıllarında 3 adet aynı anayasaya sahip oldu. Bunlar içerisinde çàga en uygun olarak 1961 Anayasası gösteriliyor. 1961 Anayasası, ne getirmiþti? Bugün bu anayasa tüm maddeleriyle geçerli olsa beklenileri karþılar mıydı?

1961 Anayasası'nı yapıldığı dönemin koşullarında değerlendirmek gerekir. 1961 Anayasası bir ihtilal anayasasıdır. Anayasayı yapanlar, meclis çoðunuðunu elinde tutan siyasal iktidarın baskısını engelleyecek bir anayasa amaçlamışlardır. Bunun için baþımsız bir yargı ve özel kurumlar yolu ile siyasal iktidarın yetkililerini sınırlamayı, meclis çoðunuðuna karþı bir denge oluþturmayı öngörmüşlerdir. 1961 Anayasası, anayasal denetimi getirmiþ, özgürlükleri geniþletici bir rol oynamıştır. Bunlar o dönemde önemli gelişmelerdir. Ancak, anayasayı yapan Kurucu Meclis'in korparatif bir yapıya sahip olması, içinde millî birlik komitesinin üyelerinin bulunması, kapatılan Demokrat Parti'nin temsil edilmemesi gibi demokratik temsil açısından önemli eksikliklerinin bulunduğuunu unutmamak gerekir.

1961 Anayasasının bugünün beklenilerini karşılaması söz konusu değildir. Bugün herkesin birlestiği nokta anayasasının, geniþ bir halk katılımıyla aşağıdan yukarıya doğru yapılmasıdır. 1961 Anayasasının temel hak ve özgürlüklerde ilgili kazanımları bugün için de geçerlidir. Ancak günümüzün çağdaþ demokrasisi bağlamında bunların yeniden değerlendirilmesi gereklidir.

TBMM, 24. Yasama yılina sancılı olarak başladi. Parlamentoda gurubu bulunan siyasi partiler bu sancılı süreçte beklenilede uygun anayasa çıkartabilirler mi?

Yeni Anayasadan bir bekleni de, mevcut siya-

sal ve toplumsal sancıların giderilmesi. CHP olarak bizim yeni anayasadan beklemiyiz, 12 Eylül rejiminin eseri olan anayasasının yerine çağdaþ, demokratik, birey hak ve özgürlüklerini güvence altına alan ve bunları genişleten bir anayasasının yapılmasıdır. Siyasal partiler arasında anayasasının amaçlarını üzerinde bir görüş birliği varsa anayasaya egemen olacak temel ilkelerde birleşmek kolaylaşır.

12 Haziran genel seçimleri sonrası TBMM çoðunuðunu elinde tutan AKP iktidarı, demokratik ve sivil bir anayasa hazırlamasında samimi olacak mıdır?

AKP'nin ne ölçüde samimi olduğunu, siyasal partiler arasında anayasa konusunda yapılacak görüşmeler gösterecektir. 12 Eylül 2010'da referandumda sunulan anayasa değişikliği deneyimi AKP'nin tüm toplumun taleplerini karşılayacak toplumsal bir mutabakat aramak yerine, iktidarda karşılaşlığı sorunları ortadan kaldırmayı hedeflediğini göstermiştir. Başka bir deyiþle, 2010 anayasa değişikliği bir siyasal partinin gereksinimlerini karşılamaya yönelikti. Bu deneyimin bu kez yenilenmeyeceğini umut ederim.

CHP olarak yeni anayasa konusunda ne gibi hazırlıklarınız var. Sizin öngördüğünüz anayasada CHP'nin "olmazsa olmaz" maddeleri neler olacaktır?

CHP olarak, anayasa ile ilgili temel yaklaşımımızı içeren, "21. Yüzyıl Anayasası" başlıklı bir belgeyi seçimlerden önce hazırlayarak kamuoyuna sunduk. Böylelikle, bize oy veren seçmenlerin nasıl bir anayasa öngörümüz konusunda bilgi sahibi olmalarını istedik. Bunun dışında anayasa ile ilgili çalışmalarımızı ve değişik kurum ve kişilerle danışmalarımızı sürdürmektedir. Bu aşamada, "olmazsa olmaz" maddelerden çok, olmazsa olmaz ilkelerden söz etmek doğru olacak. Bu ilkeleri şöyle özetleyebiliriz:

- Cumhuriyetin temel ilkeleri ve din ve vicdan özgürlüğünün güvencesi olan laiklik ilkesi • Özgürlükçülük • Çoðulculuk • Katılımcı demokrasi • Kuvvetler ayrılığı • Hukuk devleti, yargı ve yargı baþımsızlığı • Eşitlik ve toplumsal cinsiyet eşitliği

Yeni anayasa sizce ne zaman yürürlüğe girmelidir?

Yeni anayasa yapıldığı zaman yürürlüğe girmelidir. Geniş bir katılımla toplumun her kesiminin görüşleri alınarak toplumsal sözleşme niteliði taşıyan bir anayasa yapılacaksın, acele edilmemesi önem taşır. Böyle bir anayasa için toplumdaki etkili grupların demokratik ve eşitlikçi bir ortamda öneriler getirmeleri, görüşlerini belirtmeleri farklı görüşler arasında bir uzlaþı sağlanması için yeterli süre tanınmalıdır.

Siyaset felsefecisi olarak tanıdığımız John Rawls'ın 'Adalet Teorisi'nden yola çkarısa, "imtiyazlı sınıflar kendi durumlarının farkındayken, toplumun her kademesine adalet getirebilecek bir sistemi yaratmaları mümkün değil." Bu açıdan, sivil toplumun yeni anayasa biçimlenirken ne gibi görevler üstlenmesini bekliyorsunuz?

Rawls'un "adalet" düşüncesi hukuksal bir kavram olmaktan çok toplumsal ve siyasal bir adalet anlayışına dayanır. Rawls, en kötü durumdaðı sınıf için en iyi düzenlemeyi aratır ve þu sonuca varır: Bazen toplumsal eşitsizlik üretimi artırarak en kötü durumdaðı sınıfın durumunu eşitlikçi bir toplumdan daha iyi yapabilir. Sosyal demokrat bir parti olan CHP'nin, eşitsizliği haklı gösteren bu liberal bakış açısını kabul etmesi olañsızdır. CHP bakomından eşitlik salt bir ekonomik sorun değil toplumsal ve siyasal bir sorundur. CHP'ye göre eşitlik ve özgürlük iç içe girmiþ kavramlardır. Toplumdaðı egemenlik ilişkilerine son verip toplumsal ve siyasal eşitlik sağlanmadan özgürlüğün sağlanması olañsızdır. Gerçek anlamda bir demokrasının yerleşmesi de buna baþlıdır. Bu açıdan bakınca eşitlikçi bir anayasasının hazırlanmasında sivil toplumun oynaması gereken rol daha iyi anlaþılabilir. Eşitlikçi bir anayasasının yapılması herseyden önce sivil toplumun demokratik ve eşitlikçi bir ortamda anayasasının hazırlanmasında aktif bir rol oynamasına baþlıdır.

cimstone

%93 kuvarstan oluşan kompakt yapısı ile Çimstone; sıvı emmez, leke tutmaz, yüksek çizilme dayanımı gösterir. NSF ve LGA tarafından hijyenik yapısı onaylanan Çimstone, üzerinde yiyeceklerin hazırlanacağı en güvenilir yüzeyi sunar.

www.cimstone.com

çimstone

Kemalpaşa Caddesi No: 23
35070 İpkkent İzmir
Tel: +90 232 472 02 72
Fax: +90 232 472 12 72
info@cimstone.com.tr
www.cimstone.com.tr

Anayasa tartışmaları ve Anayasa yapıılma süreçleri

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin yeni Anayasa hazırlıklarına yönelik üyelerinin görüşlerine başvurması üzerine, üyemiz Yücel Öztürk'ün görüş ve derlemeleri söyle...

Yücel Öztürk
ESİAD Üyesi

Ülkemizde son zamanlarda yoğun olarak gündeme gelen 1982 Anayasası yerine yapılmak istenen Yeni Anayasa tartışmaları nedeniyle yaptığımız araştırma sonucunda bu hususta daha önceden yapılmış inceleme ve değerlendirmeler işığında konu ile ilgili aşağıdaki derlemeyi hazırlamış bulunmaktayım.

Ottoman period

Cumhuriyetimizin kurulduğu tarihten bu yana hatta Osmanlı İmparatorluğunu son dönemlerinden itibaren coğrafyamızda neredeyse hiç durmaksızın anayasa tartışması yapılmaktadır.

İlk anayasa çalışması 1807 yılında meydana gelen Kabaklı Mustafa'nın yönetimindeki isyan sonrasında 29 Eylül 1808'de Kağıthane'de "meşveret-i amme" denilen büyük bir toplantı yapılarak "Sened-i İttifak" adı verilen bir belgede tespit edilmesidir. Bu belge 1808 yılında Padişaha sunulmuş olup Padişah İkinci Mahmut bu metni yani Sened-i İttifak onaylamıştır.

Daha sonra 1839 yılında İkinci Mahmut'un ölmesinden sonra yerine Abdülmecit geçmiştir. Abdülmecit devletin kuruluşunu yeniden tanzim eden bir ferman yayınlamıştır. Bu ferman 3 Kasım 1839'da, Gülhane'de, Padişahın, yabancı elçilerin ve halkın huzurunda fermanı yazan zamanın Dışişleri Bakanı Mustafa Reşit Paşa tarafından okunmuştur. Bu ferman tarihimize Tanzimat Fermanı veya Gülhane hattı Hümayunu (1839) adı ile bilinmektedir. Tanzimat Fermanı biçim bakımından, Sened-i İttifak gibi şart şart veya maddede madde değildir. Tanzimat Fermanında bir

yandan birçok temel hak ve özgürlük tanınmış, diğer yandan da devlet iktidarnın kullanılmasına ve sınırlanmasına ilişkin birçok ilke kabul edilmiştir. Ancak bu haklar ve ilkeler oldukça dağınık ve iç içe girmiştir. Tanzimat Fermanında kişinin temel hak ve özgürlükleri açısından eksik de olsa derli toplu bir liste bulunmaktadır. Bu bakımdan Tanzimat Fermanının Türklerin ilk "temel haklar beyanname" veya "haklar fermanı" olarak görenler olmakla birlikte şiddetle karşı çıkanlar da olmuştur.

Bilahare 1856 yılında Tanzimat Fermanı na göre daha kapsamlı olan İslahat Fermanı hazırlanmıştır. İslahat Fermanı, Kırım Harbinin son yıllarında hazırlanarak Paris Andlaşmasının imzalanmasından altı hafta önce, 28 Şubat 1856'da Bâb-ı Âl'de bütün bakanlar, yüksek memurlar, şeyhülislâm, patrikler, hahambaşı ve cemaat ileri gelentleri önünden okunarak ilân edildi ve Paris Andlaşma-

sını hazırlayan devletlere bildirildi. Kitaplarda İslahat Fermanının "diş baskı" sonucu çıktığı israrla belirtilmektedir.

İslahat Fermanının anayasal niteliği Tanzimat Fermanının gibidir. Yani İslahat Fermanı şekli anlamda değil, maddi anlamda anayasal niteliktir.

Yine bu kez 1876 yılında Sultan Abdülaziz'in devrilmesinden sonra yerine önce veliaht Murat Efendi, Beşinci Murat unvanı ile, daha sonra da 31 Ağustos 1876'da İkinci Abdülhamit geçirilmiştir. İkinci Abdülhamit tahta geçmeden önce Mithat Paşa'ya haber göndererek Kanun-u Esası ilân edeceğii konusunda söz vermiştir. Abdülhamit söz verdiği üzere Kanun-u Esası 23 Aralık 1876 günü bir ferman ile yayımlanmıştır.

Kanun-u Esası, Padişah tarafından atanın "Cemiyet-i Mahsus" isimli bir kurul tarafından hazırlanmış olup bu kurulun başkanı Server Paşa'dır. Kurulda iki asker, 16 sivil bürokrat (üç Hristiyan) ve ulerden 10 kişi vardır. Cemiyet-i Mahsus Mithat Paşa'nın ve Sait Paşa'nın hazırladığı önceki taslaqlardan ve yabancı anayasalarдан (Belçika, Polonya, Prusya) da yararlanarak Kanun-u Esasının tasarısını hazırlamıştır. Tasarı, Padişah tarafından kabul ve ilân edildi.

Göründüğü gibi Kanun-u Esası, halkı temsil eden bir kurucu meclis tarafından hazırlanmamıştır. Keza Kanun-u Esasının kabulü için bir kurucu referandum da yapılmamıştır. Kanun-u Esası, hukuki olarak Padişahın tek yanlı bir işleminden doğmuştur. Kanun-u Esası hukuki biçimini itibarıyla "ferman"dır.

Bilahare 1908 yılında İttihat ve Terakki örgütü Abdülhamit'in istibdat rejimine karşı mücadele etmekte iken 1908 Temmuzunda

Abdülmecid'e karşı yapılan toplantı ve mitingler bütün Rumeli'yi sarmıştır. 23 Temmuz 1908 günü İttihat ve Terakki Manastır'da hürriyet ilan etti. Aynı günün gececi Abdülmecid, Kanun-u Esası yeniden yürürlüğe koydu ve böylece İkinci Meşrutiyet ilan edilmiş oldu. 23 Temmuz 1908 tarihinde Meclis-i Mebusanın toplantıya çağrısını müteakip Kasım-Aralık 1908'de seçimlerin yapılmasını müteakip meydana gelen ayaklanması bastırılmış ve Padişahın değiştirilmesinden sonra Meclis-i Umumi yoğun bir çalışma içine girerek 1876 Kanun-u Esası kendi öngördüğü usulde uyuşturarak 8 Ağustos 1909 tarihli kanunla büyük ölçüde değiştirilmiştir.

Cumhuriyet dönemi

Osmanlı İmparatorluğu'nun sona ermesinden sonra Ulu Önder Mustafa Kemal yönetiminde ilk Danışma Kurulu oluşturulmasını müteakip 23 Nisan 1920'de ilk Büyük Millet Meclisi toplantısını yapılmıştır. Meclis, kuruluşundan aşağı yukarı 9 ay sonra, 20 Ocak 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu kabul etmiştir.

Doktrinde kimileri; milli irade ile oluşturulan bir yasa olması nedeniyle ilk anayasa olarak kabul edilirken aksine görüşte olanlar da 1921 Teşkilat-ı Esasiye ile çatışmayan 1876 Kanun-u Esasının hükümlerinin geçerli olmasına nedeniyle Anayasa olarak kabul edilemeyeceği düşüncelerindedirler.

1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu, "Türk Devleti"nden değil, "Türkiye Devleti"nden bahsetmektedir (m.3, 10). Keza Cumhuriyetini ilan eden 29 Ekim 1923 tarih ve 364 sayılı Teşkilat-ı Esasiye Kanunu değiştiren Kanun da "Türkler"den değil, "Türkiye"den bahsetmektedir. Aynı şekilde Osmanlı Sultanatını kaldırın 30 Ekim 1922 tarihli Meclis Karanında da "Türkiye Hükümeti"nden bahsedilmektedir. Dahası Hilafet ile Sultanatı birbirinden ayıran 1-2 Kasım 1922 tarih ve 308 sayılı Meclis Karanında daha da aşırıya giderek "Türkiye halkı"ndan bahsedilmektedir.

Bu konuda doktrinde devlet adının "Türk Devleti" değil de, "Türkiye Devleti" olmasını "anlamlı" bulunması ile birlikte bugün içinde yaşadığımız Cumhuriyetin resmi adı "Türk Cumhuriyeti" değil, "Türkiye Cumhuriyeti" olması keza, gerek 1924, gerek 1961 ve gerek 1982 Anayasalarında da "Türkiye Devleti" ifadesi bulunması nedeniyle "Türkiye Devleti" ibaresinden yola çıkarak yapılan yorumların Anayasamızda yer alan "Tür-

kiye Cumhuriyeti" ifadesinden yola çıkarak bugün için de yapılabileceğini "Türk Devleti" ile "Türkiye Devleti" ve keza "Türk" ile "Türkiye halkı" ifadeleri arasında farklılık yaratılan yorumların, belirli bir etnik ideolojiden esinlenen zorlama yorumlar olduğu düşüncesi mevcuttur.

Daha sonra İkinci dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçildikten hemen sonra, yeni bir anayasa yapma sorunuyla karşı karşıya kalmıştır. Zira, 1876 Kanun-u Esası resmen ilgilenmediği gibi 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu da yeni bir devletin ihtiyaçlarını karşılayacak derecede aynaklı değildir.

1982 Anayasası da yine askeri bir darbe sonrası ortaya çıkan bir anayasadır. Dönemin getirdikleri anayasaya tam olarak yansımıştır.

Hak ve özgürlükler kısıtlamalar getirilmiştir ve 1961 anayasasına göre demokrasi adına daha az özgürlük bir anayasa olarak tanımlanır.

Yani Türkiye açısından demokrasi adına ciddi bir geri adım olarak görülebilir. Özellikle madde 13 bunun en iyi ifadesidir.

İkinci dönem Büyük Millet Meclisi, yeni bir anayasa yapmak için özel olarak seçilmiş bir "kurucu meclis" tarafından değil Kanun-u Esasi Encümeni tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan tasarı Mecliste hangi çoğunlukla kabul edileceği belli bile değilken, toplantı yeter sayısı olan üye tam sayısının salt çoğunluğun üçte ikisinin oyu ile YENİ ANAYASA OLARAK kabul edilmiştir. Yeni Teşkilat-ı Esasiye Kanunu 20 Nisan 1340 (1924) günü kabul edilmiştir.

1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu, 1876 Kanun-u Esası'ını ve 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu açıkça yürürlükten kaldırarak 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu döneminde yaşanan "ikili anayasal düzen" ine son vermiştir. "Anayasanın üstünlüğü ilkesi" 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanununun 103'üncü maddesinde açıkça ilan edilmiştir. 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu "katı" bir anayasadır. Yani değiştirilmesi adı kanunlardan daha zor usullere bağlanmıştır. 1924 Anayasası yar-

gi ve yürütme güçlerinin ayrılmazı bir yana bu anaya öncelikli olarak klasik kişi hak ve özgürlüklerinin büyük kısmını kapsar. Özellikle kişisel hayatın gizliliği, haberleşme özgürlüğü, düşünce ve fikir özgürlüğü basın özgürlüğü gibi hakları kapsar. Yine de bu anayasada toplu görüşme, lokavt ve grev hakkı, işçi sendikası kurma hakkı ve sosyal güvenlik hakları gibi haklar bulunmamaktadır.

1961 Anayasası, 1960 askeri darbesinin sonunda ortaya çıkan yeni bir demokratik anayasadır. 1924 Anayasası ile kıyaslandığında ekonomik ve sosyal haklar açısından kişisel hak ve özgürlüklerin genişletildiğini görüyoruz. Anayasa tarihinde ilk defa 1961 Anayasası siyasi partileri anayasal güvenceye kavuşturmuştur. Ancak devletin milleti ile bölünmez bütünlüğü ilkesi (m.57/1) kısıtlayııcı etki getirmiş ve örneğin Türkiye İşçi Partisi, bu tür gerekçe ile 1971 yılında kapatılmıştır. 1961 Anayasası kuvvetler aynılığı prensibini anayasaya taşımıştır ve diğer anayasalarla kıyaslandığında en demokratik anayasaların biridir. Türk tarihinde, ilk kez bir kurucu meclis anayasa hazırlamış ve bu anayasa halkoyu ile kabul edilmiştir. Bu açıdan da önem arz etmektedir.

1982 Anayasası da yine askeri bir darbe sonrası ortaya çıkan bir anayasadır. Dönemin getirdikleri anayasaya tam olarak yansımıştır. Hak ve özgürlükler kısıtlamalar getirilmiştir ve 1961 anayasasına göre demokrasi adına daha az özgürlük bir anayasa olarak tanımlanır. Yani Türkiye açısından demokrasi adına ciddi bir geri adım olarak görülebilir. Özellikle madde 13 bunun en iyi ifadesidir. "Temel hak ve hürriyetler devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, Cumhuriyetin, milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel asayışın, kamu yarannın genel ahlakın ve genel sağlığın korunması amacıyla ve Anayasanın ilgili maddeinde öngörülen özel sebeplerle, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak kısıtlanabilir." Bu madde ile temel hak ve özgürlükler kısıtlama getirilmiştir ve yukarıda belirtildiği üzere bir geri adımındır.

Anayasa kavramı

Yeni anayasaların nasıl yapıldığı ve anayasa yapım tekniği incelendiğinde pozitif ve açıklayıcı bir bakış açısıyla anayasa yapım sürecini ele alan bir literatürün şekillenmediği, anayasa yapım sürecini bütün genelligi ile pozitif analizin farklı konusu olarak ırdeleyen çalışmanın bulunmadığı görülmektedir.

Anayasalar yazılı ve yazısız olabilirler. Yazılı bir anayasası olan bazı ülkeler de yazısız "anaya-sa teamülleri" ile işler (Marshall 1986). Örneğin, Birleşik Devletler'de diğer bazı ülkelerde olduğu gibi, Merkez Bankası'nın bağımsızlığı (yani Federal Rezerv Kurulu) anayasada açıkça belirtilmemiştir. Fakat Kurul'un çalışmalarına müdahale sayılabilen yürütme ya da yasama meclisinin herhangi bir girişimini ağır politik yaptırımlara bağlayan bir anaya-sa teamülü nedeniyle, Kurul filii olarak hattın sayılır özerkliğe sahiptir.

Diger bazı ülkeler, bilihsa Britanya, münha-sıran anaya-sa teamüllerine dayanırlar.

"Anaya-sa" denildiğinde her zaman bir yazılı belge aka gelmektedir. Bununla birlikte diğer yazılı ve yasal metinlerden ayrıt etmede üç unsur görülür.

Çok sayıda ülke topluca "anaya-sa" olarak tanımlanan bir yasalar grubuna sahiptir. Bazı yasalar "anaya-sa" olarak görülebilir. Anaya-sa sıradan yasalardan daha katı değişiklik usulleri ile ayrıt edilebilir.

Tümünün ortak noktası ise şudur: "Anaya-sa lar temel meseleleri düzenlerler."

Anayasalar çok farklı şekillerde ortaya çıkar. Bir bakış açısıyla, bir egemen yasa koyucunun anayasayı gelecek bütün nesiller için kurduğunu diğer bakış açısıyla genel seçimlerde yalnızca yeni bir anaya-sa yapmak için seçilmiş bir kurucu meclisi düşününebiliriz.

Anaya-sa yapım şekilleri

1. Dâhilen dayatılmış anaya-salar

Bazı anayasalar tek taraflı olarak bir egemen yasa yapıci tarafından dayatılır ya da bahsedilir. Eğer "dâhilen dayatılan" bir anaya-sa söz konusu ise, yasa yapıci yasasını yaptığı ülkenin bir vatandaşıdır, fakat yönetici olması zorunu değildir.

2. Haricen dayatılan anaya-salar

1946'daki "MacArthur'un Japon Anayasası", yabancı bir güç tarafından, en ince detayına kadar düzenlemiş bir anaya-sa yapmıştır.

3. Dayatılmış sınırlamalar altında anaya-sa yapımı

Anaya-sa koyucular farklı anaya-sal çözümler arasında bir seçime sahip olsalar bile usulü, esası ya da her ikisini etkileyen haricen dayatılmış sınırlamalar altında çalışıyor olabilirler. 1949 Hindistan Anaya-sa taslağına

İngiliz kabinesinin şekil verme girişimi, sınırlamaların sonucunda küçük farklara yol açtığı bir örnektir.

4. Bir sözleşme olarak anaya-sa yapımı

Bazı anaya-salar yönetenler ile sosyal seçkinler arasında bir sözleşme şeklini alırlar. Magna Carta (1215), İngiliz kralı ile baronları arasında suçlama (Impeachment) usulü dışında başka şeyleri de içeren böyle bir sözleşme ye örnektir.

5. Azınlık anaya-sa yapımı

Genel oy ilkesinin kabulünden önce, kurucu meclis delegeleri genellikle nüfusun bir azınlığı tarafından seçiliydi ve bu azınlık tarafından anaya-sa vücuda getirilirdi. Böyle bir durumda, örneğin kadınlar, köleler ya da gelir veya mülkiyet koşullarını sağlayamayanlar temsil edilemezdi.

Bulgaristan anaya-sasının reform yoluyla-sözleşme yöntemiyle yapıldığı söylenebilir. Anaya-sa serbest seçimlerle seçilen bir meclis tarafından yapılmıştır. Yine de hem yuvarlak masa görüşmeleri, hem seçimler, hem kurulacak yeni meclis hem de yeni anaya-sasının yapılığı sürecinde çoğu zaman komünistlerin baskı ve ağırlığı söz konusu olmuştur.

6. Seçkin kitlelerin uyumu yoluyla anaya-sa yapımı

"Oyaşmacı" olarak adlandırılan siyasi rejimlerin politikaları, kapalı kapılar arkasında seçkinler tarafından yapılan müzakerelerle şekillenir. Kanada örneği, bu yapım şeklinin hem demokratik olmayan bir sistemde (Kanada'da 1867 Anaya-sasının yapılmış olduğu gibi), hem de genel oy hakkına dayanan bir sistemde (1982 Anaya-sasının yapılmış olduğu gibi) işleyebileceğini gösterir.

7. Dolaylı olarak seçilmiş meclisler tarafından anaya-sa yapımı

Anaya-sa yapımı süreci, 1787'de Philadelphia ve 1949'da Bonn örneklerinde olduğu gibi kurucu meclis dolaylı olarak seçildiğinde, bu nedenle, delegelerin doğrudan seçimlerle seçildiği zamandakilerden daha az demokratiktir.

8. Doğrudan seçilmiş meclisler tarafından anaya-sa yapımı

Yirminci yüzyılda, doğrudan seçilmiş meclisler tarafından anaya-sa yapımı hem anaya-saların hem de onları ortaya çıkarılan usulünün daha demokratik bir hale geldiği iddiasını doğrular ve bu en sık görülen anaya-sa yapımı şeklidir.

Yakın tarihimize demokratikleşme ve Anaya-sa süreci yaşayan ülkeler ve şekiller

1. Bulgaristan

Doğu Avrupa'daki bütün komünist ülkeler içinde Sovyet rejimine en az karşı çıkan ülke Bulgaristan'dır. Komünist rejimin çözüldüğü 1989 yılından itibaren, demokratik ilkeler sahip bir anaya-sa yapma planı Doğu Avrupa ülkelerinin başlıca politikası ve hareket noktası olmuştur. Bu konudaki ilk önemli sorun anaya-sa yapımının zamanına ilişkindir. Bu nedenle, Bulgar anaya-sa "hermen yapılmış" bir anaya-sasının olumlu ve olumsuz noktalarını göstermek açısından, önemli bir örnek olarak görülmektedir. Bulgaristan anaya-sasının reform yoluyla-sözleşme yöntemiyle yapıldığı söylenebilir. Anaya-sa serbest seçimlerle seçilen bir meclis tarafından yapılmıştır. Yine de hem yuvarlak masa görüşmeleri, hem seçimler, hem kurulacak yeni meclis hem de yeni anaya-sasının yapılışı sürecinde çoğu zaman komünistlerin baskı ve ağırlığı söz konusu olmuştur. Ancak birçok aşamada ulaşmaya gidişmiş olması ona sözleşmeli bir yön de vermiştir.

2. Ukrayna

1986 yılından sonra yeni Ukrayna Anayasası için bazı çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Ancak parlamentonun anaya-sasının temel ilkelerini belirlemesi amacıyla bir komisyon ataması bu çalışmaların daha da somutlaşmıştır. Bu komisyon hem demokratlardan hem de sosyalistlerden oluşturulmuştur.

Ukrayna, 24 Ağustos 1991 yılında bağımsızlığını ilan etmiş Anaya-sa Komisyonu niha anaya-sa taslağını hazırlamış taslağın halkın görüşlerine sunulmuştur.

Halk bu anaya-sa yapımı sürecine yoğun ilgi göstermiş ve hatta komisyon'a 46.000 teklif gönderilmiştir. Buna göre, anaya-sa taslağı tekrar gözden geçirilmiştir. Demokratik ilkeler içeren bu anaya-sa taslağı, Prag ve Kiev'deki uluslararası bilimsel seminerde ve

Kiev'deki Tüm-Ukraynalılar Forumunda ve yasa yapımılarından oluşan bir kongrede incelenmiştir. Daha sonra seçilen yeni parlamento, yeni bir anaya taslağı hazırlanaçağının bildirmesini takiben, 40 kişilik bir Anaya Komisyonu kurulmuştur. Komisyonda, 15 kişi parlamento, 15 kişi cumhurbaşkanını ve kalanı ise yargı organını temsil edecektir. Taslağın üzerinde uzlaşmaya uygun bazı değişiklikler yapıldıktan sonra 28 Haziran 1996 yılında tam bir konsensüs ile anaya kabul edildi. Göründüğü gibi, Ukrayna'da bağımsızlıktan sonra başlanılan yeni anaya yapımı süreci geniş çaplı tartışmalara yol açmış, sonunda hazırlanan taslağın ise uzun bir süreçten sonra kabul edilmiştir.

3. Ermenistan

Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'da demokrasiye geçişte milliyetçilik önemli bir rol oynamıştır. 1991'de bağımsızlığını kazanan Ermenistan yeni anaya hazırlık çalışmalarına 1993 yılından itibaren başlamıştır. 1993 yılında taslağın tamamlanmış, parlamento sunulmuş ve Ermeni gazetelerinde yayınlanmıştır. Muhalefet, iktidar güçleri tarafından hazırladığı için bu anayasayı eleştirmiştir. Altı muhalefet partisi birlikte alternatif bir taslağın hazırlamış ve bunu kamunun görüşüne sunmuştur. 1994 yılında halkın önünde iki anaya taslağı vardır, Sonunda taslağın parlamento seçimleri esnasında referandum sunulmasına çoğunlukla karar verilir. Ancak, mevcut anaya değişikliği için üçte iki çoğunluk aranması, meşruluk tartışmalarına neden olmuştur. 1995 yılında Ermeni Anayasası referandumda yüzde 68 oyla kabul edilmiştir. Bu anaya diktatörlük anayasası olarak eleştirilmiştir.

4. Gürcistan

Muhalefet, 1989-1990 yıllarında artan halkın desteğiyle büyümeye başlamış ve komünist parti kendisini bazı değişiklikler yapaya mecbur hissetmiştir. 25 Mart 1993 yılında ülkede iç huzurun sağlanmasılarından sonra, Shevardnadze'nin başkanlığını yapacağı bir anaya komisyonu oluşturuldu. Toplumun birçok kesimi bu süreçte yer aldı. Kamu taslağın hakkında bilgilendirildi. 24 Ağustos 1995 yılında anaya kabul edildi. Anaya yapım süreci uzlaşmacı bir şekilde konsensüle gerçekleşti. Siyasi partilerin büyük bir kısmı yeni anaya için olumlu oy kullandı.

5. Romanya

Romanya'nın tarihinde bir anaya geleneği olmadığı görülmektedir. Ancak bu durum 1990 ve 1991 yıllarında bir anaya yapımı-

nın Romanya'nın başlica komusu olmasını engelleyememiştir. Anayaşanın hazırlanmasında en çok "National Salvation Font" (NSF) etkin olmustur. Bu anayaşayı hazırlayan, Ceausescu'nun devrilmesinden sonra ülkede oluşan siyasal boşluğu dolduran, bir grup muhalif ve komünist parti üyelerinden oluşan "National Salvation Font- Milli Selamet Konseyi" kendisine politik inhisarlar sağladıgı için çok fazla eleştirmiştir. Bu nedenle de, 1991 yılındaki bu anayaşanın meşruluğu tartışmalıdır.

Polonya'da önce iktidar ve muhalefet bir araya gelerek demokratik seçimlerin yapılması sağımak üzere çeşitli Anaya değişiklikleri yapmış ve büyük çoğunlukla seçilen yeni iktidar, yeni düzenlemelerle demokrasiye geçişini hızlandırmıştır. Ancak bunların yeterli olmadığını görmesi üzerine, yeni anaya yapımı çalışmaları başlamış, bu süreçte ise geçici olarak bir anaya yürürlükte olmuştur.

6. Macaristan

Macaristan'da demokratikleşme süreci çok belirgin bir biçimde ortaya çıkmıştır. 1989 Macaristan Anayasası bir geçici anaya niteliği taşımaktaydı. Bu durum, 1989 sonbaharında, siyasi partilerin anaya yapımı sürecini bir seçim kampanyası haline getirip sadece politika konusuna ağırlık vermeleri, anaya yapımının sosyal ve ekonomik tarafının unutulmasına neden oldu. Yuvarlak masa görüşmeleri esnasında ekonomik ve sosyal ilkeler için özel komiteler oluşturulmuştu, ancak bunların görüşmeleri yeterince dikkate alınmadı. Bir görüşe göre, 1989 anayaşasının sosyal bir anlaşmaya dayalı olması büyük bir dezavantaj olmuştur. 1990 değişiklikleriyle, 1989 yılında yapılan anayaşası yeniden ele alınmış oldu. Anaya metninin üçte biri tadih edildi ve hatta bazı maddeler bir ay içinde iki-üç kez değişikliğe uğradı.

7. Polonya

Polonya'daki komünist anayaşanın demokratik bir anayaşa dönüşmesi süreci barış ortamı içinde yavaşça, hukukun genel ilke-

leriyle ortüşür bir biçimde gerçekleşmiştir. 1991 yılında Polonya, serbest ve demokratik bir parlamento seçimi yapmış ve yeni anayaşayı yapımı sürecinde ilk adımı oluşturmuştur. 23 Nisan 1992 tarihinde Resmi Gazete'de anayaşayı yapımı ve yürürlüğe ilişkin usulere yönelik bir anayaşaya hükmü yayımlanmıştır. Özellikle de seçilmiş bir komisyon taslağın hazırlamaya görevlendirilecekti. Komisyon, Sejm tarafından görevlendirilen 46 ve Senato tarafından görevlendirilen 10 üyeden oluşmaktadır. Bu kişiler anayaşayı taslağını, ulusal meclisin en az 56 üyesinin ya da başkanın teklifi arını dayanak olarak hazırlayacaktı. Bu anayaşaya komisyonu, ulusal meclise taslağın sunacak tek otoritedir. 1992 yılında nihaî bir anayaşaya metni hazırlanana kadar geçici bir "Küçük Anayaşaya" yürürlüğe kondu. Bu anayaşaya devletin temel sistem ve organlarının düzenleyen anayasal gücü sahip olan bir metindir. Polonya'daki anayaşayı yapım süreci uzun zaman almış ve anayaşaya üzerindeki çalışmalar 1997 yılından önce bitirilememiştir. 22 Mart 1997 tarihinde Ulusal Meclis anayaşayı taslağını tamamlamıştır. Bu taslağın içindedeki siyasal grupların meclis dışı grupların bir anlaşması niteliğinde olmuştur. Bu anayaşaya, ulusal meclis tarafından 2 Nisan 1997 tarihinde kabul edilmiş ve 25 Mayıs 1997 yılında bir referandumda, 52,8'lik oran ile onaylanmıştır. Göründüğü gibi Polonya'da önce iktidar ve muhalefet bir araya gelerek demokratik seçimlerin yapılması sağımak üzere çeşitli Anaya değişiklikleri yapmış ve büyük çoğunlukla seçilen yeni iktidar, yeni düzenlemelerle demokrasiye geçişini hızlandırmıştır. Ancak bunların yeterli olmadığını görmesi üzerine, yeni anayaşayı yapımı çalışmaları başlamış, bu süreçte ise geçici olarak bir anayaşaya yürürlükte olmuştur. Polonya'da da sözleşme yoluyla demokrasiye geçiş söz konusudur.

Bu bilgiler Sayın Mehmet Tevfik Gülsoy ve Engin Saygın'ın çevirisini yaptığı Jon Elster'in görüşleri (Aylık internet dergisi e-akademi Eylül 2008 sayısı; Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XI, Sa. 1-2, Y.2007 1133 yayınlanan Prof. Dr. Hasan TUNC-Kamil TÜRKOĞLU - Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) yayınları; Türk Anayaşası Hukuku Sitesi internet yayın ve yazıları; Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, Y. 2008, Sa. 1-2 503 Prof. Dr. Ender Ethem ATAY'ın "Anayaşa Kavramının Tamamı, Hazırlanması ve Değiştirilmesi Arasındaki İlişki" - Yelda Karagöz 2005 - Ankara, Başkent Üniversitesi AB ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı AB Yüksek Lisans Programı AB Demokrasi Anlayışının Aday Ülkelerdeki Demokratikleşme Üzerinde Etkisi: Türkiye, Bulgaristan ve Romanya Yüksek Lisans Tezi" incelenip alıntılar yapılarak oluşturulmuştur.

Önümüzdeki aylar için piyasa takip kılavuzu

Reşat Kutucular

Önümüzdeki aylar, ekonomik gelişmelerin gündemin ön sıralarında yer alacağı bir dönem olacak. Görünen o ki, küresel ekonomide son iki yılda yaşanan toparlanma süreci sonlanıyor. Yeni bir döneme giriliyor. Son iki yıla göre daha gergin, daha can acıticı, daha durgun günler kapımızda olabilir. Tabii ki hiç sürpriz olmaması en iyisi ama yine de bu süreçte her türlü sürprize hazır olmak gereklidir. Ne de olsa daha önce akla hayale gelmemiş (İtalya'nın ya da ABD'nin temerrüde düşmesi gibi) risklerle karşı karşıyayız. Ayrıca bu kez daha önce pek rastlamadığımız şekilde dünyadan olumlu yönde aynılıyor bir halimiz var. Yani içerisinde işler dışarıdan korkanın daha dengeli gidiyor. Şimdilik, en azından... Dolayısıyla en önemli soru belki de şu: Küresel dalgaların bize ne kadar, ne zaman, ne şekilde yansır? Bu süreci nasıl süzmeliyiz? Hangi göstergeleri izlemeliyiz? Nelere dikkat etmeliyiz?

ONCE MERKEZİ İZLE VE ANLA:

Merkez Bankamız son dönemde verdiği anı kararlarla dikkat çekiyor. Ağustos başında dış olumsuzluklara karşı beklenmedik bir hızda ve şekilde politika faizini indirdi mesela. Kur yukarı gitti tabii ki, Merkez'i eleştirenler de oldu, alkışlayanlar da. En önemli veri seti bizdekinden çok daha zengin olduğu için Merkez'in ne yapmak istediğini anlamak önemli. Verdiği mesajları doğru okumak da öyle. Bir hafta öncesinde pek sakin ve dik duran Merkez'in bir hafta sonra böyle telsizlenmesi önemli mesela! Merkez'in önümüzdeki aylarda gelebilecek dış kaynaklı durgunluk riskine karşı bir faiz indirimi yaptığı söylemek mümkün. O zaman geleceğe o gözle bakmak lazımdır. Durgunluk riski algılaması

arthı, Bir başka ihtimalse Avrupa ve ABD'nin önümüzdeki dönemde de likiditeyi artıracıkları ve Merkez'in Türkiye'nin güvenli liman olarak algılanmasına pek sıcak bakmaması. Gelecek paraya şimdiden "biz sizin aradığınız ülke değiliz" mesajı vermesi. Bu bana biraz fantezi gözüken bir izahat.

DİĞER MERKEZ BANKALARINI DA TAKİP ET:

2007'den bu yana bilançoları sürekli genişlemekte olan FED ve ECB dünyanın hemen hemen yanmasını üreten ülkelerin Merkez Bankaları. Onların atılımı adımlar eninde sonunda buraya yansıyor. Son dört yılda piyasaya verdikleri ben diyeyim 5 siz deyin 10 trilyon dolarlık likiditeyi geri çekmeye kalkmadıkları sürece bizim cari işlemler açığının finansmanı sorun olmaz. Önümüzdeki dönemde de bırakın çekmeyi piyasaya yeni para vermeye yavaş yavaş içlerine sindiriyorlar. O tarafından olumsuz bir darbe beklemek çok anlamlı değil. Ancak diğer taraftan da enflasyon riski artıyor. Dolayısıyla FED ve ECB'nin enflasyon algılamasını takip etmek önemli.

BÜYÜME - BORÇ SERVİSİ İLİŞKİSİ KİTİK:

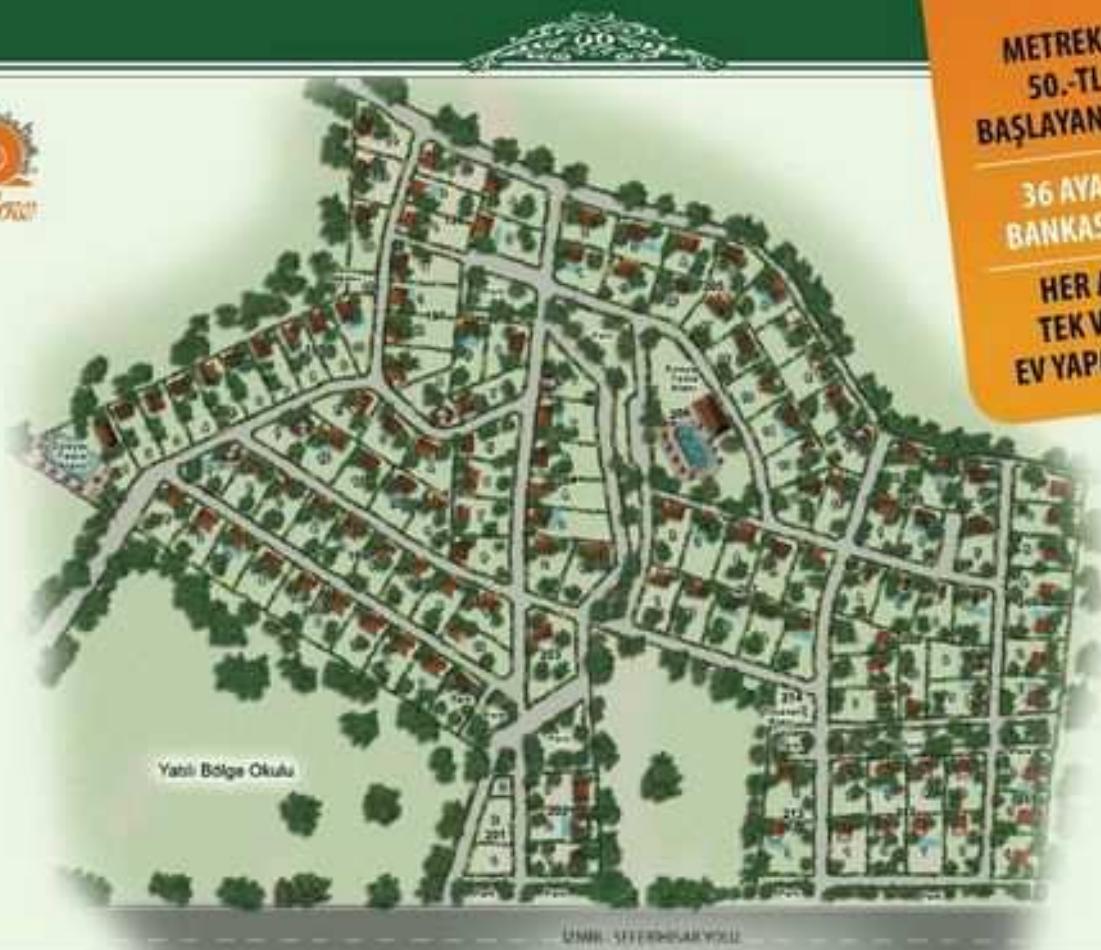
Bu dönemde temerrüt riski laf çok geçiyor, daha da geçecek. Yeterince büyümeyince borcu servis etmek kolay olmuyor. Süper gücün bile borç ödeme güçlüğünden söz ediliyorsa, durum olağanüstü demektir. Aslında ülke riskleri CDS (Credit Default Swap) olarak ikinci piyasada alıp satılıyor. Bir yerde borçlu kurumun ya da ülkenin temerrüt riski notlanıyor. Dolayısıyla CDS piyasasını izlemek önemli. Örneğin Türkiye'nin risk algılamasında bir fark olup olmadığını günlük olarak CDS'lerin seyrinden çıkarabiliriz. Varsa tedbir almaya çalışabiliriz. Yoksa da kaygılarını hafifletiriz. Bu süreçte büyümeyi olumsuz etkileyebilecek her türlü gelişme kritik öneme sahip. Türkiye'nin büyümeye senaryosunun kesintiliye uğraması Türkiye riskinin artması anlamına gelir. Olaylara bu gözle bakmakta fayda olabilir. Ayrıca son dokuz on yılda Türkiye'de yaşanan büyümeyen bedelli kümülatif olarak 300 milyar dolara yakın oldu. Bu süreçte küresel faiz oranları düşük seyrettiği için bu açığın finansmanı zor olmadı. Zaten

îçerideki bütçe disiplini de finansmanı kolaylaştırdı. Şimdi şartların değişme ihtimali var mı? Kısa vadede pek yok gibi ancak kur harketi büyümeyi zedeleyecek boyuta ulaşrsa o zaman belki olur. Yine de ekonomik aktörler son üç yılın alışkanlıklarını değiştirmek durumunda kalabilirler. TL daha uzun süre baskı altında kalabilir.

HABERLER, YORUMLAR, ANALİZLER:

ABD'nin notunun S&P tarafından kırılması haberi ABD tahvil faiz oranlarının arttırmayı etki sınırlı kalacak demektir. Not kırılmadığı halde faizler yükseliyorsa asıl tehlike oradadır. Borcun sürdürülürülüğü açısından... Dolayısıyla "flaş haber" geçmeye ve sonra bu haberin "allayıp pullamaya, ısıtip ısıtip sunmaya" meraklı medyayı da dikkatli izlemek gerek. Bilgi kirliliği tuzüğine düşmeden... Çoktan alınmış satılmış haberlere asın anlam yüklededen... Unutmayın ki piyasalar haberleri değil beklenenleri alıp satıyorlar. Aylar sonrası ile ilgili beklenenleri...

Kurumsal olarak da, kişisel olarak da profesyonelleri ciddiye alın. Piyasanın içindeki insanlarla sık sık görüşün. Ekonomistleri, finansal analistleri dinleyin, yorumları okuyun, düşünün, konuşun, tartışın, karar verin. Hatta kendi iyimser, kötümser ve gerçekçi senaryolarınızı geliştirin. Aksiyon planınızı ona göre belirleyin. Gündemiğiniz bir teknik analizciniz olsun. Ondan haftalık yorumlar alın. Çok fazla bilgi akışının arz ve talebi nasıl etkilediğini bu şekilde süzmüş olursunuz. Ayrıca döviz, faiz ve hisse senedi piyasalarında analistinizin belirleyeceği kritik teknik seviyeleri iyi izleyin. Bu da size yine talebin ve arzin gücünü göstermiş olur. Karanlığa tutulan bir el feneri gibi her yeri aydınlatmaz ama önungüzdeki durumu gösterir. Isabetli öngörü yapmak zordur ama ana eğilimleri anlamak biraz daha kolaydır. Belirsizliğin bir parça da olsa azalmasında fayda vardır. Gelecek aylarda soğukkanlılığını koruyun ama olağanüstü bir süreçten geçtiğimizi de unutmayın. Son iki yılın alışkanlıklarından biraz sıyrılarak devam edin hayatınıza... Ortalık sakinleşinceye kadar da turuncu alarm halinizi devam ettirin.

METREKARESİ
50-TL DEN
BAŞLAYAN FİYATLAR

36 AYA KADAR
BANKASIZ TAKSİT

HER ARSADA
TEK Veya İKİZ
EV YAPMA İMKNANI

2011'İN EN DEĞERLİ YATIRIM FIRSATI BAHÇEŞEHİR ARSALARI

**"Arsa, tüm zamanların en karlı yatırım aracıdır.
Her zaman kazandırır"**

Gayrimenkul uzmanlarının ortak görüşü budur...

Siz de aynı fikirdeyseñiz, şimdi mükemmel bir fırsatınız var...
Sakinşehir Seferihisar'da, İzmir-Seferihisar yoluna cephe durumda yer alan,
En küçükü 1500 m² net alana sahip konut imarlı müstakil parsellereñinden birine
uygun fiyat ve kolay ödeme koşulları ile sahip olabilirsiniz.

Ister evinizi hemen inşa etmeye başlayın,
ister çocuklarınız için iyi bir yatırım yapın...

Bahçeşehir
Seferihisar - İzmir

0232 746 85 25

ESKİDİL İZMİR MERKEZİ
BÖLGE ORTAKLIĞI
444 45 45
E-posta: cittaslow@eskildi.com
www.eskildi.com.tr

BAHÇEŞEHİR ARSALARI SATIŞ OFİSİ
232 746 85 25
www.bahcesehirizmir.com

İSO'nun 500 Büyük Sanayi Kuruluşu îçerisinde 32 ESİAD üyesi firma yer alıyor

İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan 2010 yılı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışması içerisinde ESİAD üyesi 32 firma yer alıyor. 500 Büyük sanayi Kuruluşu Listesi'nde EBSO'dan ise toplam 46 firma kendine yer buldu.

ISO tarafından yapılan 2010 yılı 500 Büyük Sanayi Kuruluşu belirlenmesi çalışmasında; Üretimden Satışların yüzde 24'unun, Cironun yüzde 35'inin, Dönem Kar/Zararının yüzde 22'sinin, Net aktifinin yüzde 26'sının, Öz sermayenin yüzde 24'unun, İhracatının yüzde 19'unun, İstihdamının yüzde 20'sinin Ege Bölgesi Sanayi Odası üyesi firmalar tarafından gerçekleştirildiği görüldü.

İstanbul Sanayi Odası tarafından belirlenen Türkiye'nin 500 Büyük firmasının Toplam Cirosu; 2010 yılında 2009 yılına göre yüzde 16,34 artarken, EBSO'nun yapmış olduğu üretimden satışlarına göre büyük sanayi

kuruluşları çalışmasındaki 100 büyük üye firmanın bu artışın yüzde 17,30 olarak gerçekleştiği anlaşıldı.

500 Büyük firmanın Üretimden Satışları 2009 yılına oranla yüzde 21,17 artarken, 100 Büyük EBSO üyesi firmanın üretimden satış yüzde 20,89 olarak artış gösterdi.

500 Büyük firmanın Cari Yıl Zararı 2009 yılına oranla yüzde -45,88 azalmışken, EBSO üyesi 100 Büyük firmanın zararında yüzde -44,37 azalış gerçekleştiği anlaşıldı.

500 Büyük firmanın Net Aktif Toplamı yüzde 13,76 artarken, EBSO üyesi 100 Büyük üye firmada bu artış oranı yüzde 13,18 oldu.

500 Büyük firmanın Borçlar Toplamı 2009 yılına oranla yüzde 18,04 artarken, EBSO üyesi 100 Büyük firmanın borçlarının yüzde 24,93 oranında artışı belirlendi.

Çalışan sayısı açısından bakıldığında; 500 Büyük firmanın Çalışan Sayısının 2009 yılına

oranla yüzde 6,71, EBSO üyesi 100 Büyük firmanın ise yüzde -7,25 artışı görüldü.

Başkan Yorgancılar:

"Borçlanmanın yüzde yüzü aşması risklidir"

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, 2010'da İSO'nun açıkladığı 500 özel firmada yaklaşık yüzde 120 olan borç oranının, EBSO'nun yapmış olduğu üretimden satışlara göre büyük sanayi kuruluşları çalışmasında da yüzde 108 oranında olduğunu kaydetti. Yorgancılar "Oranın yüzde 100'u aşması durumu risklidir" dedi. "Borç/aktif oranı işletmenin yatırımlarının finansmanında ne ölçüde borç kullanıldığını ifade eder" diyen Yorgancılar sözlerini şöyle sürdürdü:

"Yüzde 50'nin altındaki oranlar tercih sebebidir. İSO'nun 500 bünyesinde borç/aktif oranı yüzde 51,1, Odamızın 100 büyük firmasında

yüzde 52 ile risk sınırı 2010 yılında aşılmıştır. Finansman temininde yaşanan sıkıntılar, Firmalarımızın borçlanma açısından riskli bir tablo sergilemesine sebep olmuştur. Özel sektörün özellikle son 1 yılda yüzde 64'lük, kısa vadeli borcundaki artış, borçlanmadaki sağılıklı olmayan yapıyı ve borçlanmaya olan bağımlılığı bir kez daha teyit etmektedir. Önce Odamızın, ardından da İstanbul Sanayi Odası tarafından gerçekleştirilen çalışma adeta birbirini teyit eder durumdadır. Her iki çalışmada da görmekteyiz ki; hem Tür-

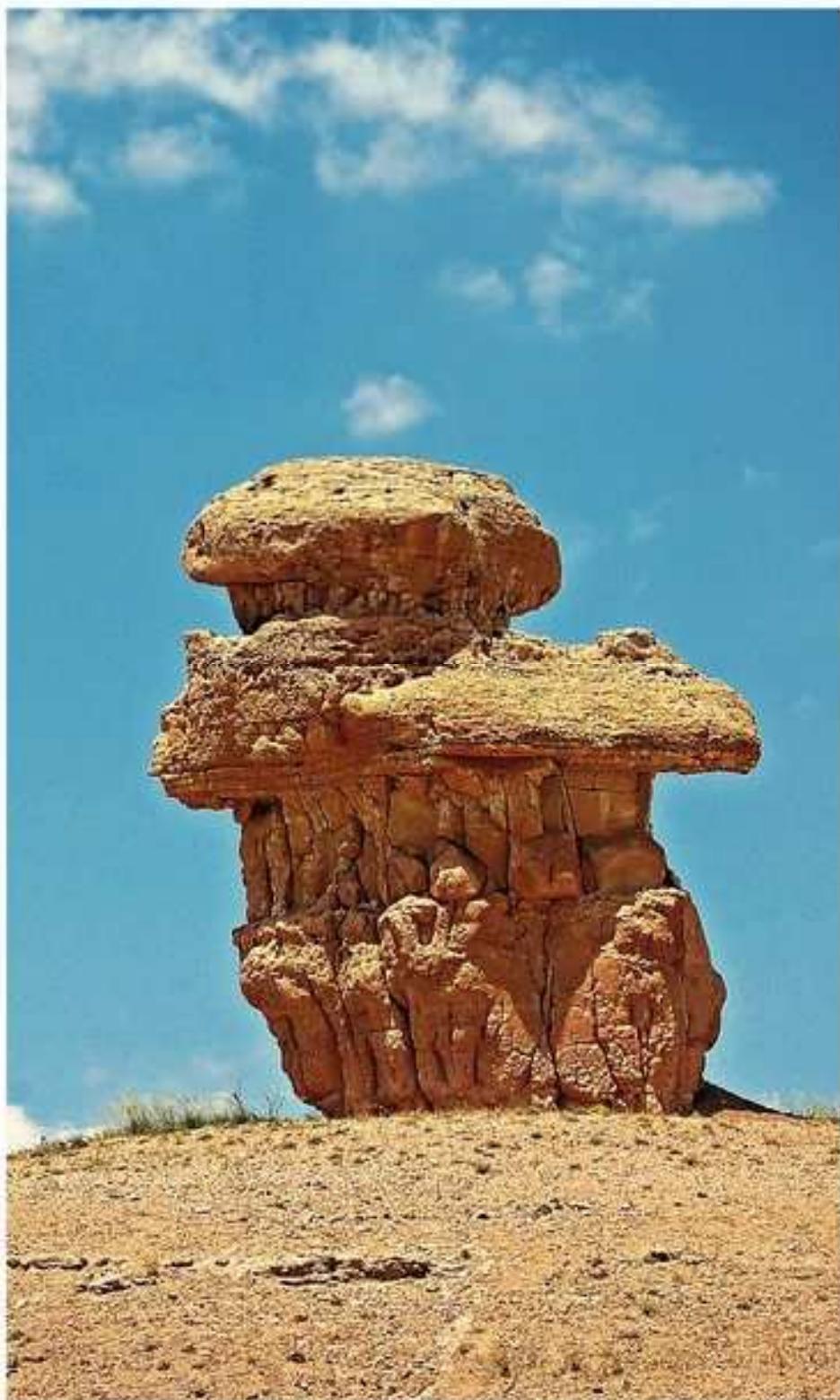
kiye genelinde hem de İzmir özelinde firmalarımızın içinde bulundukları durum benzerlik arz etmektedir. Sahıfları aynı oranlarda artmış, aynı oranlarda zarar etmişlerdir. Türkiye'nin 500 Büyük firmasının da, İzmir'in 100 Büyük firmasının da sıkıntıları aynıdır. Reel sektör temsilcileri olarak bizler her zaman, üretimin, üreticinin desteklenmesinin önemine değindik. Maraş'tan, İstanbul'a, İzmir'e kadar desteklenecek üretim, doğru kriterlerle teşvik edilecek sanayi, bu ülkenin parlak geleceğinin garantisidir.

ISO - Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2010 listesine giren ESİAD Üye Kuruluşları

- Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş. - 13.
Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş. - 131.
Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş. - 185.
PHILSA Philip Morris Sabancı
Sigara ve Tütüncülik San. ve Tic. A.Ş. - 32.
Izmir Demir Çelik Sanayi A.Ş. - 50.
Tat Konserve San. A.Ş. - 71.
Pınar Süt Mamulleri Sanayi A.Ş. - 93.
Pınar Entegre Et ve Un Sanayi A.Ş. - 160.
Çamlı Yem Besicilik San. ve Tic. A.Ş. - 290.
DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş. - 208.
İndesit Company Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş. - 105.
Hürriyet Gazetacılık ve Matbaacılık A.Ş. - 107.
Tezcan Galvanizli Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. - 121.
Küçükbay Yağ ve Deterjan San. A.Ş. - 133.
Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş. - 150.
Eczacıbaşı - Baxter Hastane Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. - 424.
Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.-436.
CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş. - 158.
Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş. - 198.
Akdeniz Kimya San. ve Tic. A.Ş. - 228.
Hugo Boss Tekstil San. Ltd. Şti. - 242.
Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş. - 258.
Batiçim Batı Anadolu Çimento San. A.Ş. - 263.
Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş. - 287.
Hayes Lemmerz Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş. - 335.
İnci Akü San. ve Tic. A.Ş. - 323.
Üniteks Gıda Tekstil Motorlu Araçlar San. ve Tic. A.Ş. - 325.
Özdilek Alışveriş Merkez. ve Tekst. San. A.Ş. - 385.
Norm Çivata San. ve Tic. A.Ş. - 442.
Cevher Döküm San. A.Ş. - 480.
Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş. - 491.
Söktaş Tekstil San. ve Tic. A.Ş. - 500.

Kuşça'nın Peribacaları, Kuşça'nın Danimarkalıları

Lütfü Dağıtaş

Kuşça, Türkiye'nin yüzölçümü açısından en büyük ili Konya'ya ait, bozkırın orta yerinde, 1241 rakımda, 50 km²'lik alana yayılmış bir belde. Beledenin birkaç özelliğini hemen sıralayalım:

Kuşça'da bugün, bu saat, günlük yaşamda yediden yetmişe herkes Türkçe, Kurtçe bir de Danca konuşmakta. Memleket yasaklamalarla uğraşa dursun Kuşça'da yaşam kendi devinimi içersinde akıp gidiyor. "Hadi Türkçe ile Kürtçeyi anladık, Danca konuşma da neyin nesi?" derseniz, bize beledenin nüfusunun 8 bin beş yüz olduğu, bu nüfusun 6 bininin Danimarka'da yerleşik bulunduğu, kalan 2 bin beş yüz kişinin ise Kuşça'da yaşadığı aktarındı. Bir Kuşçalı, söyleşimiz sırasında, "Kuşçalı, Türkçe, Kurtçe konuşmanın dışında Danca konuşmakta da hiç zorlanmaz. Hemen hepimizin yakınları Danimarka'da çalışıyor, yaşıyor. Onlar buraya geliyor, biz sıkılık oraya gidiyoruz. Böyle böyle Dancayı öğrendik," diyerek olayı kısaca özetiyor.

Kuşça'nın diğer bir özelliği: Belediye Başkanı İsmet Karaca'nın söylemesiyle, ekonomik anlamda kendi kendine yetebilmesi, sıkıntı yaşamıyor olması.

Bir başka özelliği ise hemen yakınındaki doğal güzelliği. Kuşça, bu doğal güzelliğini yoğun yaşanan erozyona borçlu. Evet yanlış okumadınız, erozyon adı verilen doğa canavarı Kuşça'da, Kapadokya, Kula, Erzurum Narman'dan sonra dördüncü derecede önemli peribacaları bölgesi oluşturmuştur. Bu güzellik, Celil Boğazı adını taşıyan bölgede olduğu için "Celil'in Peribacaları" adını taşıyor ve henüz tam anlamıyla keşfedilmiş değil. Yani Kapadokya Bölgesi'nin ünlü peribacaları ile Erzurum Narman ve Kula yakınındakilerin dışında önemli bir peribacısı varlığı da Kuşça'da mevcut.

Kıtaşı, kireçtaşı

Celil Boğazı'ndaki peribacalarının oluşumunun nedeni, toprağın yoğunluklu olarak kitaşı, kireçtaşı özelliğine sahip olması ve rüzgarla aşınması. Kuşça Beledesi'nin hemen yakınındaki bu yüksek tepelik, rüzgâr koridoruna açık bir yer. Tepeyi oluşturan taşlık yapının sürekli esen rüzgârla yıllar içerisinde un ufalak olması, dahası yoğun erozyon bu heykellerin varoluşuna zemin hazırlamış. Yüksekliklerin rüzgârla kuma dönüşmesi sürecinde sert taş yapılarının ayakta kalması, rüzgârin bu yapıların zayıf noktalarını aşındırması devasa doğal heykellerin meydana gelmesine neden olmuş. Vadide insanlar tarafından oyulan mağaraların varlığı da, bölgenin volkanik yapısının tüflerden oluştuğunu ortaya koyuyor. Heykele dönüşen toprak parçalar ise nispeten daha dayanıklı çakıltaşlarından. O nedenle rüzgarla aşınan tüflerin ortadan kalkması sonucu çakıltaşları karşımıza devasa heykeller olarak çakıyor. Ancak elle dokunduğumuzda bu çakıltaşlarının da uylanmaya uygun yapı taşıdıklarıını görüyor, "zaman içerisinde bu heykellerin suretleri de değişir, yeni heykel modelleri oluşur" diye düşünüyoruz.

Söz konusu heykellere tepeden bakmak için yükseltinin en tepesine çıkmak, ardından aşağılara inip yanlarına gitmek, epey zaman alsa da, olası. Heykellerin görsel şöleni siz çektigi için; bu yorgunluğu ve geçen uzun zamanı, dahası tepenizde boza pişiren kızgin güneşin hiç umursamıyorsunuz.

Peribacaları diyarında insanın ayak izleri

Kuşça Peribacaları'ni bize dolaştıran Kuşçalı gönüllü rehberimiz Mustafa, "burada taşa oyulmuş bir mağara ile Ana Kız adını verdigimiz karşılıklı iki kayanın bulunduğu, her iki kaya yüzeyinden su çıkan bir başka oluşumu, bir de kale kalıntılarını size göstermek istiyorum." diyor. Öncelikle Celil Boğazı'ndaki bu oluşumları saatler boyu yürüyerek, tırmanarak, inişe gereklük görmek için doğru giyim kuşam son derece önemli. Ayağımızdaki bot ayakkabıları öncelikle biz oradayken bile rüzgârla aşınması süren taş parçacıklarına batmamızı engel oluyor, tam tersine rahat yürümemizi sağlıyor. Bot ayakkabının ötesinde ikinci önemli unsur; beyaz renkli pamuklu pantolon ve tişört giymek. Üçüncüşü şapkasız buraları gezmeye niyetlenmemek. Bir de içecek suyunuzu yanınızda almalısınız...

Sabah güneşini arkasından aldıkları için en ince kontürleri bile belirgin biçimde belli olan peribacalarını uzun süreli olarak izledikten, değişik açılardan fotoğraflarını çektiğten sonra yarım saat bulan bir yürüyüşle yüksekçe yerlere oyulmuş kiliseyi görmeye gidiyoruz. Burası bir insanın sigabeleceği genişlikte bir oyuk ancak aşağıdan yukarıya tırmanmak için merdiven gereklidir. Oyuğun hemen yanına, kaya alnılığa uzaktan görülebilir bir haç çizildiğini hemen fark ediyoruz. Gönüllü rehberimiz Mustafa, çocukluklarında burasının arkadaşlarıyla oyun yeri olduğunu söylüyor, "Bir biçimde merdivene gerek duymadan tırmanır, içine girer-

dik. İçerde de iki ayrı yerde çizilmiş haç var." diye anlatıyor ve ekliyor:

"Bu kovuktan içeri girmemiz şundan kolaydı: Şu gördüğünüz kaya basamaklarıyla toprak neredeyse birdi. Erozyon o kadar hızlı ki aşınma sonucu toprak hayatı alçaldı ve basamaklara bugün gördüğünüz gibi yetişemez olduk."

Kuşça Belediyesi, peribacaları tanınsın istiyor. Halen görevde bulunan Kuşça Belediye Başkanı İsmet Karaca, bu doğal heykellerin yer aldığı Celil Boğazı ile çevresinin sit alanı olarak belirlendiğini söylüyor, "Burاسını nasıl

tanıtınız. Kapadokya, Kula gibi nasıl ilgi noktasına dönüştürürüz, onun arayışı içerisindeyiz." diyor.

Genuine Celil Boğazı'nın ve boğazda yer alan peribacalarının iyi bir tanıtma gerekliliği var. Ancak tanıtım öncesi son derece doğru bir planlama yapılması, araç ve yaya trafiğinin ona göre ayarlanması, fotoğraf çekim noktalarının oluşturulması, hatta yoğun ziyaretçi trafiğinin peribacalarının dibine deðin sokulmaması gerekiyor. Ankara - Konya arasındaki bu önemli belde, sahip bulunduğu turistik varlığını paylaşmak için kararlı ve istekli.

Kuşça'daki Celil Peribacalarının yaz mevsimi dışında ilkyaz, sonyaz aylarında da son derece çekici olacağını düşünüyor, kışın kar alan bu bölgenin kar altındaki manzarasını merak ettiğimi eklemek istiyorum.

Kuşça'da konaklasmaya uygun yer yok. Ancak 20 dakika uzaklıktaki Cihanbeyli ilçesinden gelip dönmek olası.

Ana Kız söylencesi

Celil Boğazı'nın varsılığı salt peribacalarıyla bitmiyor. Bir de söylencesiyle ünlü "Ana Kız" adı verilen ilginç ve görülmeye değer bir noktası daha var. Onca yorulmuşluğun dışında güneşin altında dilimiz damağımız kuruduğu için şıre sularımızı içiyor, bu kez "Ana Kız" a doğru yola koyuluyoruz. Ağacların arasından geçenken yanınız sıra şınlı şınlı akan suyun "Ana Kız" gözlerinden sızarak çıktığını belirtiyor gönüllü rehberimiz Mustafa. Gerçekten dar, incecik bir dere yatağının iki yanında, karşılıklı iki kaya yüzeyinden de suyun sızarak çıktığını, bu suların birlleşerek akan suyu oluşturduğunu görüyoruz. Nemli kaya yüzey-

lerine dikkatle baktığımızda küçük oyukların gözü, ağıza, buruna; giderek bir kadın yüz suretine benzediğini görüyoruz. Elimi sızan suyun altına tutuyor ve buz gibi tatlı suyu

kana kana içiyorum. Hemen yakındaki çalılık bitki örtüsü ise çaput dolu. Demek buranın ziyaretçisi az değil. Her gelen bir dilek tutmuş. Doðal ki Ana Kız için de bir söylence yıllar ötesinden günümüze taşınmış.

Söylence şöyle: Celil Boğazı'nın bu "Ara Ağız" denilen bölgesinde çadır kuran göçerler arasında yaşayan bir ana kızın birbirlerine olan sevgisi dillere destandır. Kız, günün birinde Celil Boğazı'ndan geçen bir delikanlıya gönülünü kaptırır. Delikanlı da bu sevgiye karşılık verince samanlık seyran olur. Bir süre sonra evlenmeye karar verirler. Kız, evlendiðinde annesiyle birlikte kalacağına düşünmektedir. Ancak eşi, karısını ailesinin yanına götürme yanlışıdır. Evliliklerinden kısa bir süre sonra erkek, karısına artık gitmeleri zamanının geldiğini söyler. Kız ise annesini terk etmek istememektedir. Ancak bu konuda eşini bir türlü ikna edemez. Erkek, son bir gece daha annesiyle kalmasına izin vereceğini ama ertesi gün yola çıkacaklarını söyler. Anne kız, sabaha deðin birbirlerine sarılarak ağlarlar. Kız, annesinden ayrılmak tansa ölmeyi tercih etmektedir. Tanrıya, "Bizi

ayırmaktansa taşa döndür!" diye dua ederler. Sabahın ilk işıklarıyla birlikte gelen koca, kızı annesinden zorla ayırm ve ata bindirir. Ara ağız, ana kızın haykırışlarıyla inlemektedir. Kız, annesinden asla ayrılamayacağını anlar, dört nala giden attan atlayarak annesine doğru hızla koşmaya başlar. Kavuşmalarına çok az bir mesafe kala her ikisi de taşa dönüşürler. Birbirlerine o kadar yakınken ne birleşebilmiş, ne de ayrı kalmışlardır. Taşlaşan ana kızın gözlerinden sürekli yaş akmeye başlar. Kuşçular, "O gün bugündür bu karşılık iki kayanın gózyaşları hiç dinmemiştir." diye söylemeye noktayı koyuyorlar. Bir de suyun şifali olduğuna inanıldığını söylüyorlar. Ben de ana kızın gözlerinden akan yaşları gördüm, yaşların şırınlı bir dereciye dönüşerek akışının tanığı oldum, ananın yüzüne avucumu dayayarak şifali sudan içtim.

Ana Kız'dan ayrılmış gezimizi sürdürdüğümüzde, vadinin ana girişine doğru mevsiminde açmış kır çiçekleri, fidanlıkta yeni kurtulmuş meyve ağaçları arasında yürüyoruz.

Bir başka söylemeye göre burası da zamanında sık bir ormanlıkmış ama şimdi ağaçsızlıktan sert rüzgâra dayalı doğa olayı erozyon heykeltıraşlığı soyunmuş.

Ve Kuşça-Danimarka trafiği

Kuşça'nın peribacaları denli ilgi çeken bir diğer özelliği ise; 8 bin 500 olan nüfus varlığının 6 bininin 1960'lardan bu yana Danimarka'da yerleşik olması. Kuşça'da sürekli yaşayan nüfus ise iki binlere degen düşmüştür.

Belediye Başkanı İsmet Karaca, kendisi de dahil her Kuşçalının Danimarka'da akrabası olduğunu söylüyor, "Beldemizin ekonomik durumu iyi düzeyde. Tarihma geçen bir nüfusumuz var. 1960'lardan itibaren ilk gidenlerin sürüklemesiyle epey Kuşçalı, işgücü olarak Danimarka'ya gidip yerleşmiş, ilk gidenler, Kuşça ile bağlarını koparmıyorlar. Burada evleri var. Yaz tatillerinde geldiklerinde en aşağı bir ay burada kalyorlar. Ancak 3., özellikle de 4. kuşakta kopma görüyoruz. Onlar ömür boyu Kuşça'ya gelme yanlışı değiller. Şimdi yaz mevsimindeyiz, düğünlerimizi yaparız. Aralık ayı geldiğinde de bu kez Danimarka'da, kiş düğünlerimiz başlar, akrabası olanlar bu düğünlere gider ve gelirler." diye anlatıyor. Yaz mevsimi olması dolayısıyla Kuşça'nın sokaklarında karşımıza bol sayıda Danimarka plakalı binek aracı çıkar. Doğal olarak Danimarka diliyle konuşduğuna da tanık oluyoruz.

Kuşça - Danimarka bağlantısında öğrendiğimiz bir başka gerçek ise yureğimizi burkuyor.

Kuşça'da yetişmiş gençlerle Danimarka'da yetişmiş Kuşçalı gençler arasındaki evliliklerde kısa süre sonra beliren "kültürel uyumsuzluk" karşısında boşanmalar kaçınılmaz oluyormuş. Yüreğimiz buna burkuluyor. Kökü 1960'lara dayanan, Kuşçalı işgücünün Danimarka'ya uzanımının öyküsünü Danimarkalı Antrepolog Jan Hjarno şöyle anlatıyor:

"... Kuşça'dan üç erkek Almanya'ya 1967'de iş bulmak için giderler. İş bulamazlar. İsveç'te iş bulabileceklerini duyarlar ve oradan İsveç'e gitmeyi kararlaştırırlar. Almanya'dan İsveç'e giden trende Kopenhag'a iş bulmaya giden bazı Türklerle karşılaşırlar. Bu üç kişi diğer

Türklerle birlikte Kopenhag'a gitmeyi uygun bulur, peşlerine takılır. Kopenhag'a vardıklarında, garda Danca konuşan bir Türkle karşılaşırlar. Karşılaştıkları Türk, Kuşçalı Üç erkeğe, Glostrup'ta ev ve iş bulmada yardımcı olur.

Söz konusu bu Kuşçalı Üç kişi ondan sonra akraba ve arkadaşlarına haber yollarlar. 3 yılda yaklaşık 300 kişi Kuşça'dan Danimarka'ya gelir. Bu, Kuşça'da, o yıllarda, 18-55 yaşlarında çalışabilecek erkeklerin yüzde 75'i demektir. Bugün, Kuşçuların yarısından fazlası, Danimarka'da yaşamaktadır. Kuşça ekonomisi tamamıyla bu insanların katkılarına bağlıdır."

Ortaçağ'dan bu yana yerleşim yeri

Yapılan araştırmalar, Kuşça'da yerleşimin Ortaçağ'a değin uzandığını ortaya koyuyor. Yörede, dönemlerine göre Bizans, Selçuklu ve Osmanlı'ya ait izlerin varlığı söz konusu. Kuşçalıların, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden, özellikle Adiyaman dolaylarından geldikleri aktarılıyor. 19. yy.'ın ikinci yarısından geçerli bu göçün sonucu yakınlardaki Kelhasan ve Yeniceoba'ya yerleşimler gerçekleşmiş.

Daha önce Rışvan aşireti adı altında doğudan gelip Yeniceoba'ya yerleşmiş olanlar içersinde oba reisleri arasında anlaşmazlıklar belirince, anlaşmazlığın uzun süremesi sonrasında olaya el koyan dönemin valisi, çözüm için Cihanbeyli Kaymakamını görevlendirir.

Sorunları yerinde incelemek için bu bölgeye gelen Cihanbeyli Kaymakamı, aşiret mensuplarına bugünkü Boğrûdelik Kasabasını önerir,

beğenmedikleri takdirde Çeşme lisebil yörensi de seçenek olarak sunar. Ancak Rışvan Aşireti, "Yeniceoba yerleşim merkezinden uzaklaşırız." gerekçesiyle Kaymakamın önerisini kabul etmez. Kaymakam bunun üzerine yerleşilen toprakların çoğunluğunun hazineye ait olduğunu ancak ihale usulü satış olursa satabileceğini belirtir. Yapılan ihalede, Keihasanlılar, 200 altın verebileceklerini ifade ederlerken, Kuşçalılar 200 deve yavrusu ve 500 altın verebileceklerini bildirirler. Bu durum üzerine komisyon satışı Kuşçalılar lehine yaparak yerleşim hakını onlara verir. Bu gelişme sonucu Kuşça yayla olmaktan çıkararak yerleşim yeri olur. Yeniceoba'dan gelenler zamanla, yeni yerleşim yeri olan Kusca'ya yerleşmeye başlarlar. Belli bir nüfus kitlesi oluşturma başlayan Kuşça, 16 Mayıs 1928 tarih ve 6699 sayılı karamname ile köy kimliğine kavuşur. Köy olduktan sonra ilk

adı *Yeniapan* olarak belirlenir. Ancak köydekilerin çoğunuğunun hacca gitmesinden dolayı bu ad *Hacılar* olarak değiştirilir. Bunu bir değişiklik daha izler ve Kuşça'da karar kılınır. Kuşça, 1989 yılında belediye olur. Cihanbeyli ilçesinin merkez beldelarından birisi olan Kuşça, ulaşım olarak Yeniceoba makasına 25 km, Cihanbeyli ilçesine 30 km ve Konya iline ise 130 km uzaklıkta yer almaktır.

1241 rakımda 50 km²'lik alana yayılmış olan Kuşça, yer altı su kaynağı açısından çok zengin bir rezerve sahip değil. Yoğun erozyon altındaki bölgede düzenlenen kampanyalar sonucu taşıma suyla hayatı geniş ağaçlık alanlar oluşturulmuş.

Kuşça sınırları içersindeki Celil Boğazı; Kapadokya, Afyon ve Erzurum Narman'dan sonra Türkiye'nin dördüncü önemli, ancak pek bilinmeyen peribacısı bölgesi."

Kale Grubu'ndan ESBAŞ'ta havacılık yatırımı

Zeynep Bodur Okyay

Gamze Kullukaya

Kurulduğu günden beri Türkiye'nin sanayileşme sürecinde önemli rol oynamış olan Kale Grubu, dünya havacılık endüstrisinin en önemli oyuncularından Pratt&Whitney firmasının Türkiye'deki yatırımına ortak olarak Kale Pratt&Whitney Uçak Motor Sanayi A.Ş. nin temellerini İzmir ESBAŞ'ta attı.

Kale Grubu "Ticaretin bireyleri, sanayinin ise toplumlan zenginştireceği" sözünü şiar edinmiş kurulduğu günden beri. Bu sözün hakkını da sanayinin çeşitli sektörlerinde yaptığı büyük yatırımlarla veriyor.

ESBAŞ bünyesindeki yatırımıyla uçak motor sanayine de girdi Kale Grubu. Fabrikanın temeli; Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve birçok bakanın katıldığı görkemli bir törenle geçtiğimiz Mayıs ayında, İzmir'de atıldı.

Savunma ve havacılık faaliyetlerini Teknik Grup Başkanı Osman Okyay liderliğinde yürütten Kale Grubu'nun, yatırım için İzmir'i seçmesi, bu yatırının niteliği ve İzmir'e kazandıracakları konusunda Kale Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Zeynep Bodur Okyay ile görüşük.

Kale Grubu olarak, dünya havacılık sektörünün motor sanayi devi Pratt&Whitney ile yüzde 51, yüzde 49 oranlarında ortaklığa dayalı kurduğunuz Kale Pratt&Whitney Uçak Motor San. A.Ş. fabrikasının temeli geçen Mayıs ayında, İzmir Ege Serbest Bölge'de törenle atınız. Fabrika neler üreticek? Sağlayacağı istihdam, yaratacağı ekonomik değerlere ait bilgi verir misiniz? Yüzde 51 Kale Grubu, yüzde 49 Pratt & Whitney ortaklığını ile kurulmuş olan şirketimizin, esas faaliyet sahibi uçak motor parçaları ve alt montaj grupları üretimi olup, ilk yıllarda ağırlıklı olarak, dünyanın en gelişmiş savaş uçağı F35'in motoru olan F135 motorlarının parçalarının üretiminin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Kale Pratt & Whitney şirketimizin, Ege Serbest Bölgesi'ndeki ilk faz yatırımı, 100 bin

m²lik alan üzerinde inşa edilecek 20 bin m²lik bir tesis ve son derece gelişmiş makina ve teçhizattan oluşmaktadır. Inşa edilecek bina, uluslararası çevre standartı olan LEED sisteminin Altın seviyesi sertifikasına sahip olacak şekilde ve ayrıca tüm üretim ve ofis alanları iklimlendirilmiş olarak tasarlanmıştır.

60 milyon dolarla mal olması planlanan ilk faz yatırımı 2012 senesi 2. çeyreğinde devreye alınmasını öngörmektedir. 5. sene sonunda 700 kişilik son derece kalifiye ve iyi yetişmiş bir insan kaynağına ulaşmak hedefimiz vardır.

Kale Grubu olarak 1987'den itibaren ilgi lenmeye başladığınız savunma sanayinde bugüne dekin hangi noktalarda yer aldınız?

Bundan sonraki hedefleriniz nelerdir?

Kale Grubu olarak, Savunma ve Havacılık Sanayini yıllar önce ana iş alanlarımızdan bir tanesi olarak belirledik. Savunma sanayinde, hali hazırda milli veya çok ulusal bir çok roket/fuze projesinin değişmez bir oyuncusuyuz. Öte yandan Milli Piyade Tüfeğimizin tasarımını Makina Kimya Endüstrisi Kurumu ile birlikte yürütmekteyiz.

Havacılık sanayinde ise; Boeing, Lockheed Martin, Airbus gibi dünyanın en büyük havacılık firmalarının, birinci seviye, kritik gövde ve kanat parçaları üreticisi konumundayız. Yine bu sektörde, Kale Baykar ortaklılığı olarak şu ana kadar Türk Silahlı Kuvvetleri'nin envanterine girmiş yegane Milli İnsansız

Hava Araçları'nın üreticisiyiz.

Havacılık sektöründeki son yatırımımız ile birlikte de uçak motor sanayiine giriş yapmış oluyoruz. Tüm bu faaliyetler, Kale Grubu olarak, bizim bu sektörde ne kadar stratejik baktığımızı göstermektedir. Dünya havacılık endüstrisinin en önemli oyuncularından olan, Pratt & Whitney firmasının, Türkiye'deki yatırımı için, Kale Grubu'nu partner seçmiş olması da, bu alanda ulaşmış olduğumuz bilgi birikimimizi, kalite seviyemizi, ve en önemli müsterilerimiz ve ortaklarımız nezdinde oluşturduğumuz güven duygusunu göstermesi açısından önemlidir.

Bu projeleri başarı ile tamamlamayı ve yeni iş paketleri almayı hedeflemektedir.

Dünya havacılık endüstrisinin en önemli oyuncularından olan Pratt&Whitney firmasının, Türkiye'deki yatırımı için Kale Grubunu seçmesinin nedenlerini sıralar misiniz?

Kale Havacılık olarak Pratt & Whitney ile uzun süredir büyük bir uyum içinde çalışıyoruz. Kendi stratejileri gereği Türkiye'de bir ortak aradıklarında daha önceki tecrübelerimden dolayı bizi seçtiler. Bizim yüksek standardlarda iş yapma biçimimiz, zamanında ve hatasız parça imalat yapabilme kabiliyetimiz; köklü Kale Grubu'nun önemli bir parçası olmamız; bizi seçme nedenlerinin başında gelmekte.

Yatırım tamamlandığında havacılık sanayi neleri kazanacaktır?

Bugün, ülkemiz, bu alanda hayatı geçirdiği projeler ile adeta çağ atlamıştır. Yüksek teknoloji üretmeye başladık. Dışa bağımlılığımız, tarihimizin en alt seviyelerine inmiş durumda. Bu sektörde Türkiye, sadece mal ve hizmet alan bir ülke konumundan, dünyanın dev ülke ve firmalar ile rekabet halinde, mal ve hizmet ihrac eden bir ülke konumuna gelmiştir. Savunma ve Havacılık Sanayimizin son 8 yılda yapmış olduğu muazzam hamleler, yapmış olduğu uygulamalar, devreye aldığı düzenlemeler ve sanayiye verdiği desteği ile artık Türkiye kendi uçğını yapabilecek duruma gelmektedir.

Yatırım İçin İzmir'in seçilme nedenleri konusunda bilgi verir misiniz?

Ege Serbest Bölgesi'nin sağladığı alt yapı imkanları, Havacılık ve Uzay sanayisini İzmir'e çekmek için Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Kaya Tuncer ve ekibinin gayretleri burada yatırım yapmamızı cazip hale getirdi. Tabi ki İzmir'in endüstri kültürune sahip olması ve eğitilmiş iş gücü zenginliği de önemli unsurlardan bazlıları.

Modern çizgilere sahip, işlevsel tasarımlı toplam 185 odamız, toplantı ve etkinliklerinize fark katacak 10 salonumuz, gurme lezzetler sunan mekanlarımız ve Mövenpick Hotel İzmir'de olduğunuzu hissettirecek güler yüzlü, kaliteli hizmet anlayışımızla, sizleri otelimizde ağırlamaktan mutluluk duyacağınız.

Mövenpick Hotel Izmir
Cumhuriyet Blv. No:138, 35210,
Pasaport, İzmir, Türkiye
Tel 0232 488 14 14, Faks 0232 484 80 70
hotel.izmir@moevenpick.com

www.moevenpick-hotels.com

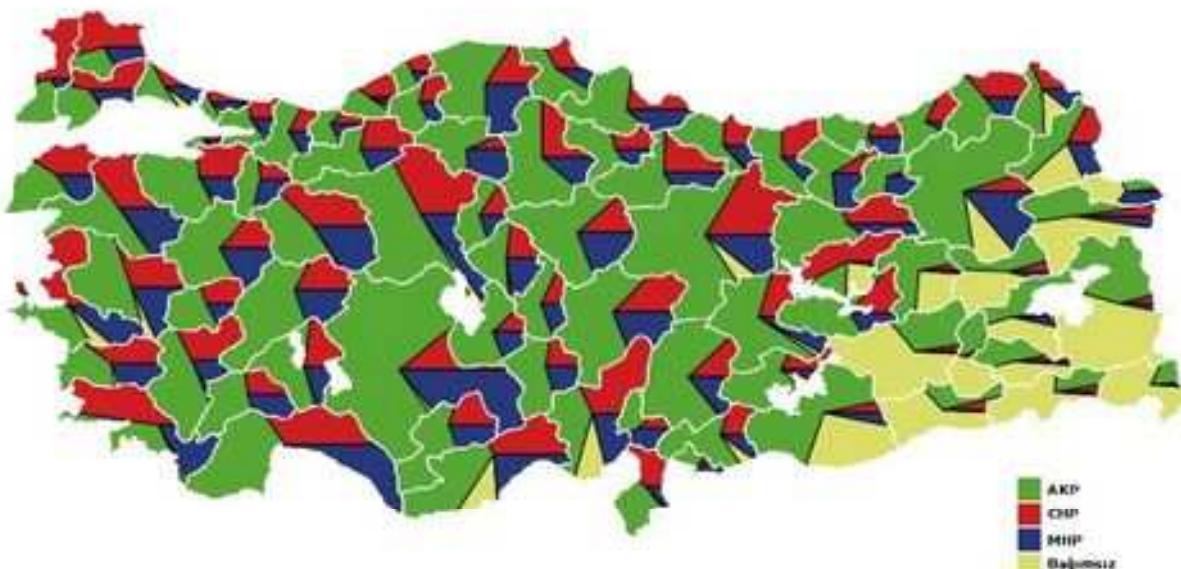
Güler yüzlü kaliteli hizmet.

Genelden yerele...

Seçim sonuçları İzmir'i nasıl etkiler?

Prof. Dr. Melek Göregenli: "İzmir'de, yerel yönetimlerden AKP sözcülerinin ifade ettiği oranlarda bir hoşnutsuzluk gerçek değildir!"

Gamze Kutlukaya

12 Haziran Genel Seçimlerinin üzerinden kısa bir süre geçti. Türkiye genelinde alınan sonuç konusunda "beklenen sonuç" diyenler kadar, "beklenmeyen sonuç" diyenler var. İzmir'de, özellikle 1. Bölge'de alınan sonuçlar da kimi çevrelerce şaşkıncı olarak nitelendirilirken, kimi çevreler bunun bir işaret olduğunu belirtiyorlar. Dolayısıyla, "sosyal demokratların kaleesi" durumundaki İzmir'de, yere seçimlerde AKP'nin başarılı çıkışına şahşıtmak gerektiğini söyleyenlerin varlığı hiç de azımsanacak sayıda değil.

Şimdi akıllardaki soru genel seçim sonuçlarının işliğinde İzmir'in gelecek yerel seçimlerde nasıl bir tablo ortaya çıkaracağı. Vizyonerlerin görüşleri ve istekleri çeşit çeşit. Bir de dillere pelesenk edilen "Ankara'yla aynı düşüntüce İzmir gelişmez!" ezberi var.

Biz de genel seçim sonuçlarıyla şekillenen

siyasi atmosferin İzmir'e yansımaları, yereldeki mevcut ve muhtemel etkileri üzerine Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü Sosyal Psikoloji Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Melek Göregenli ile konuştu.

Son genel seçimlerin AKP'nin iktidarıını pekiştirdiği vurgulanıyor. İzmir ilinde de oldukça fazla oy alan AKP, CHP ile arayı kapatmış görünüyor. Bu sonuçlara bakarak gelecek yerel seçimler için Türkiye geneli açısından ne düşünüyorsunuz?

Son genel seçimlerde AKP'nin oy oranının Türkiye ve İzmir'de yükselttiği nesnel bir gerçeklik. Bununla birlikte daha az konuşulsada CHP'nin oylarını Türkiye geneli ve İzmir'de yükselttiği; özgürlük ve demokrasi bloku adaylarının da büyük başarı kazandığı da bir başka gerçeklik. Fakat bu yükselişin kaynakları, yani bu oylanın hangi seçmenle-

rin oy verme davranışlarından kaynaklandığı konusunda Türkiye geneli ve İzmir için aynı aynı çözümlemeler gerektiğini düşünüyorum. Bence Türkiye geneli ve İzmir için geçerli olabilecek bir açıklama, Türkiye'de düşük oranlarda oy alan partilerin seçmenlerinin bu seçimlerde büyük oranda AKP'ye oy vermiş olmalıdır. Bu partilerin çoğunlukla sağ-muhafazakar partiler oldukları düşünüldüğünde genelde ve İzmir için AKP oylanının artmasının bir nedeni budur. Küçük partilerin giderek küçülmesinin nedeni gitikçe daha çok kutuplaşmış ve muhafazakar bir siyasal ortamın egemen olmasıdır. Farklı görüşler giderek seçmen davranışlarına daha az yansımaktır ve siyasal yelpaze daralmaktadır. Özellikle İzmir'de AKP ve CHP oylanının yükselmesinin nedeni budur. AKP oylanının önemli oranlarda yükseldiği ilçelere bakıldığına (Kemalpaşa, Kiraz, Ödemiş vb.), önceden de sağ muhafazakar eğilimlerin farklı

partilere oy verme davranışlarının dönüştüğü bölgeler olduğu görülebilir. Benzer olarak CHP oyları da, eğitim ve gelir düzeyinin daha yüksek olduğu kent merkezine daha yakın kıyı bölgelerde yükselmiştir. Sonuç olarak İzmir'deki seçim sonuçları, büyük ölçüde, seçmenlerin ideolojik-zihinsel politik dönüşümülarından kaynaklanmaktadır ziyade, konjuncturel nedenlere bağlıdır.

Gelecek yerel seçimlerde benzer bir sonucun çıkmak istenilen, seçimlere kadar yaşama-cağımız politik ortamla ve ekonominin gidişatıyla doğrudan bağlantılı olarak gerçekleşecektir. Seçimlerden sonra hükümetin icraatları, politik yelpazenin daha da daralacağı, kutuplaşmanın ve muhafazakarlığın artacağının işaretlerini vermektedir. Eğer, genel ekonomik tabloda bir değişiklik olmazsa, Türkiye genelinde AKP'nin yerel yönetim seçimlerinde de oy oranını koruyacağı belki de yükseltileceği beklenebilir. Bunun nedeni insanların genel olarak iktidarda olanın -çoğunluğun- yanında yer almada eğilimleri ve yerelle iktidardan benzer eğilimlerde olmasının yere aktarılan kaynakları yükselttiği yönündeki inanışın -büyük ihtimalle gerçeğin- yaygınlığıdır.

Ulaştırma Bakanı, İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın esnaf ziyaretlerinde sıkça dile getirdiği "yerel yönetimden şikayet ediyorsunuz ama yüzde yetmişle seçmeye billyorsunuz" sözlerini nasıl yorumluyorsunuz? İzmir genelinde yerel yönetimden memnunietsizlik var mı sizce?

Önceki sorunuzda Türkiye genel için söylemeklerimin, Cumhuriyet tarihi boyunca İzmir ve Türkiye seçim sonuçları incelendiğinde, İzmir'e aynen uygulanamayacağı görülebilir. Bunun çok geniş konuşulması gereken uzun vadeli nedenleri vardır. Ama güncel duruma baktığımızda, özellikle AKP iktidarının ve liberal muhafazakar çevrelerin son yıllarda İzmir'e yönelik "fethetme" eğilimleri ve bu yönde gelişen söylemler, biraz da "kendini gerçekleştiren kehanet" olarak İzmir'de adeta bir azınlık davranışına yol açmaktadır. İktidarın İzmir'in Türkiye genelinden farklı eğilimlerini eritme ve giderek yok etmeye yönelik çabaları, İzmir'de özellikle kentin yerleşikleri tarafından bu farklıları israr ve inatla korumaya dönük bir kimlik kesintileşmesine neden olmaktadır. Yerel yönetimden beklenenlerin oldukça yüksek olduğu bu şehirde kuşkusuz bu beklenenler ölçüsünde memnuniyet oranları farklı kesimler açısından değiş-

mektedir. Son yerel seçimlerden önce yaptığımız geniş örneklemli alan araştırmalarında yerel yönetimlerden memnuniyetin ilcelere göre değişse de ortalama 10 üzerinden 7 civarında olduğunu söyleyebiliriz. Kuşkusuz başta metronun gittikçe uzayan ve günlük hayatı güçlestiren yaşam süreci olmak üzere pek çok şikayet konusu vardır. Ama yine yaptığım araştırma sonuçlarından hareketle söyleyebilirim ki, İzmir'in en büyük sorunu olarak işsizlik ifade edilmektedir ve işsizlik-ekonomik- sorunlar konusundaki çözümler de yerel yönetimlerden beklenmektedir. İzmir'de yerel yönetimlerden AKP sözcülerinin ifade ettiği oranlarda bir hoşnutsuzluk gerçek değildir.

Önümüzdeki dönemde İzmir, Türkiye siyasetinde belirleyici bir rol oynamaya devam edecek mi? Yerel seçimlerde AKP'nin ilgi odağı olacak mı?

Sanırım olacak. AKP giderek artan oranda totaliter, farklılıklara tahammülü olmayan bir tek parti yönetimi anlayışyla ülkeyi yönetmeye devam ettikçe İzmir ve benzeri şehirler, AKP'nin iktidarı yaygınlaştırma, pekiştirmesi anlamında simbol niteliklerini korumaya devam edecek.

*Bu şehirde yaşayan
yurttaşların yerel
yönetimlerden hizmet
beklemek haklarıdır ve yerel
yönetimlerin de görevi,
her şeye rağmen budur.*

Yerel yönetimlerde baskınığını koruyan CHP ile iktidar partisi arasındaki gerilim İzmir'e nasıl yansır?

Bu tür teknik konuları, yani merkezi kaynakların aktarılma süreçlerini bilmiyorum ama kuşkusuz İzmir'e olumsuz yansımaları olduğu ve olacağı söylenebilir. Ama bu yerel yönetimin başarısız olduğu konularda mazareti olmamalıdır. Çünkü bu şehirde yaşayan yurttaşların yerel yönetimlerden hizmet beklemek haklarıdır ve yerel yönetimlerin de görevi, her şeye rağmen budur.

İzmirli yaşam tarzı konusunda oldukça hassas. Bu durum siyasi tercihlerinde ne kadar rol oynuyor?

Izmir'in "yaşam tarzı" konusundaki hassasiyetinin, siyasal tartışmaların merkezine konulmasının ve İzmir'de olup biten her şeyin bu sihirli sözcüklerle bağlanmasımda yukarıda söz ettiğim, İzmir'de geçmişten bu yana var olan farklı siyasal iklimi eritme, tektipleştirme çabasının bir sonucu olduğunu düşünüyorum. İzmir'de yaşayan insanlar yekpare bir bütün değildir. Hangi İzmir ve hangi İzmir'de yaşayan yurtaş grubundan söz ediyoruz? Kimlerin yaşam tarzından? Ben İzmir'de yaşayan ve bu şehirde doğmuş büyümüş orta sınıf bir şehiri olarak bu şehrin yaşam tarzından, diğer şehirlere göre burada kendimi bir kadın olarak daha özgür hissetmemi, ramazanda oruç tutmadığım için taciz edilme olasılığımın çok çok düşük olduğunu düşünmemi, sokaklarda hayatın hiç bitmemesini, geniş ve kentin göreceli olarak herkese açık kamusal mekanlarında hep beraber bir hayat sürdürmemi, diğer büyük şehrlere göre daha ucuz olmasını, hayatın sakin, yavaş ve neşeli olmasını anlıyorum. Gökyüzü geceleri daha mavi, güneş batarken son ana kadar kızıl ve deniz ve imbat. İzmir'in yaşam tarzından laik, cumhuriyetçi vb. siyasal eğilimleri anlayanlar da vardır; iklim daha yumu-

şak olduğu için kışın daha az yakacak gereği için İzmir'i sevenler de. Ama şunu yine araştırma sonuçlarından hareketle söyleyebilirim ki, İzmir'de yaşayınlarla yerel yönetim seçimleri öncesinde, oy verme davranışlarını neyin etkilediğini sorduğumuzda, medyada çok konuşulan laikliğin ve cumhuriyetin korunması gibi faktörlerin çok çok arka sırarda yer aldığı görüyorum. Bu konular sınıfal nedenlerle ortaya çıkmaktadır. İzmir'de de diğer şehirlerde olduğu gibi insanların büyük çoğunluğunun oy verme davranışlarını, kısa vadeli günlük yaşam zorlukları, siyasal olarak kendilerini geçmişten bu yana nerede ifade ettikleri ve kimin kazanabileceğine ilişkin öngörülerini belirlemektedir. Ama şunu söylemek mümkünür; İzmir, göç edenleri de diğer büyük şehirlere göre daha kolay entegre eden bir şehirdir. Bunun nesnel nedenleri vardır ve yerel yönetimlerin görevi bence öncelikle bu İzmir'i İzmir yapan çok kimlikli yapıyı koruma çalışmaktadır. İzmir, özellikle genç işsizliğinin çok yüksek olduğu şehirliden biridir. İşsizlik ve yoksulluk, sınıflar arasındaki eşitsizlik ve adaletsizlikler arttıkça muhafazakarlaşma yükselmektedir. Bütün dünyada böyledir, Türkiye'de de, İzmir'de de. Çünkü günlük yaşamı sürdürmek zorlaştıkça insanlar daha az kategoriyle düşünmeye başlar, daha kısa vadeli bakar ve davranış, din ve mistik alan

daha etkili hale gelir ve çoğunluğun yanında yer alma eğilimi ekonomik ve sosyal belirsizlik arttıkça yükselir.

Cumhuriyet tarihimize tek başına iktidar olmuş partiler şimdî ortada yok. Gerçi son 12 Haziran seçimleri AKP'nin açık ara üstünlüğüyle sonuçlandı ama bu parti içinde bir dönem sonra aynı "son" geçerli olur mu? Geçerli olur, diyorsanız buna hangi unsurlar yol açar?

Türkiye'de AKP'nin seçmen desteğini giderek artırtmasının en önemli nedenlerinden biri, Inandırıcı bir muhalefetin yokluğudur. Araştırmalarımızda CHP'ye oy verenlerin, CHP iktidara gelsin diye değil, iyi muhalefet yapsın diye oy verdiklerini, AKP seçmeninin ise, "daha iyi bir hayat sağlayacağı inancı"yla oy verdiği görüldük. Türkiye'nin başta Kurt Sorunu olmak üzere çok önemli sorunları var. Seçimden sonra AKP, bu ve diğer konularda çözüme yönelik olarak 30 yıl önceki politikalara dönüleceğini işaretlerini veriyor. Ekonomik ve sosyal sorunları çözme becerisine bağlı olarak ve AKP'ye alternatif siyasal hareketlerin güçlenmesiyle kuşkusuz siyasal iklim değişimdir. Ayrıca AKP'ye karşı geniş halk kesimlerinin örgütlenmesi ve kendi siyasal taleplerini dile getirmeleri de siyasal iklimin değişmesinde önemli faktör olacaktır.

Pınar'dan lezzet şöleni
KİMYONLU, ACILI, ÇEMENLİ
ŞÖLEN

PİNAR

Eskişehir'i yepyeni bir şehir yapan Başkan Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen:

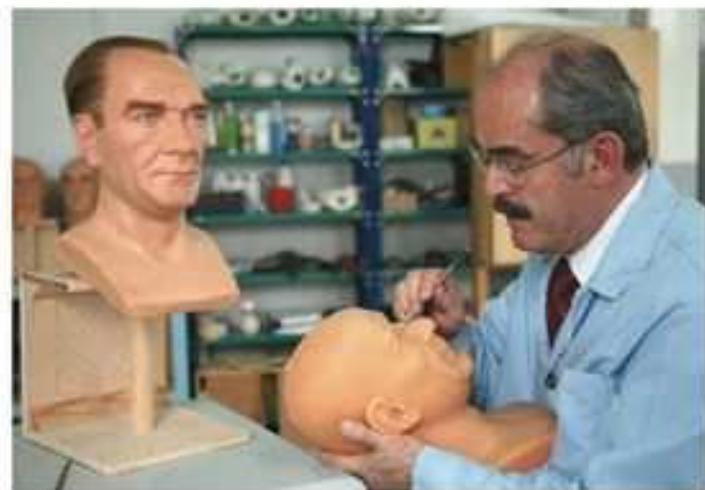
"Eskişehir, Eskişehirliler hariç kimsenin umurunda değildi!"

Lütfü Dağtaş

Eskişehir. Son yıllarda yıldızı parlayan kentimiz. Eskişehir'i eskiden bilenler, "bir mucizenin gerçekleştiği" konusunda görüş birliğindeler. İlk kez görenler ise hayranlıklarını açık olarak aktarıyorlar. Mucizelerin arkasındaki kişi hiç kuşku yok ki Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen. Daha öncesinden Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin yaratıcısı. Bu yüzden Bele-

diye Başkanı olarak başarısı rastlantı değil. Bilimsel olağanla günlük yaşamı birbirine ödenli uyumla harmanlamış ki, ortaya kocaman bir başarı çıkmış. Öyle bir başarı ki, sevenlerinin "Rektör Hocası", bundan sonra kent için yapacakları konusunda "çitayı o kadar yükseltti ki, artık kimse sıradan işlerle tatmin olmaz." diyerek çok açık söylüyor. Yeni şehir Eskişehir'i, yaratıcısı, Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen ile konuştu.

Eskişehir, son yıllarda adı övgüyle anılan, parmakla gösterilen, iç turizmin ardından şimdi de dış turizmin ilgi odağı olan bir kentimiz. Biz de buradan hareketle Yeni Bir Şehir: Eskişehir adıyla, kentteki değişimi konu alan süreci ve bugününu yazı konusu yaptık. Siz de yakın zamanda Çeşme'de, "Marka Şehir: Eskişehir" başlığıyla verdığınız konferansta başarınızı sırını, "Halkın bozulan moralini yükseltmek" olarak özettiniz. Bu sürecin çıkış noktasını antalar mısınız?

Eskişehir; Anadolu'nun ilk modernleşen şehirlerinden biridir, İzmir nasıl daha Osmanlı İmparatorluğu çökmeden, ticaret vasıtasiyla modernleştiyse, Eskişehir de cumhuriyetin henüz ilk yıllarında, sanayi vasıtasiyla modernleşmişti. Dolayısıyla kendine güveni tam, eğitim seviyesi yüksek, biraz da, İzmir gibi, kibiri bir şehirdi. Ancak 1950'lerden sonra şehrin havası bozulmaya başladı. 1990'lara geldiğimizde şehrin kendine güveninden eser kalmamış gibiydi. Eskişehir, Eskişehiriler hariç kimseyin umurunda değildi. Eskişehiriler de "Biz kurtulmadık ama hiç değilse çocukların bu şehirden kurtulsun." demeye başlamışlardı.

Eskişehir'den göçün nedenleri neydi? Bir belediye başkanı olarak bu gücü nasıl önlediniz? Hangi iç dinamikleri nasıl harekete geçirdiniz? Kentin nüfusu bugün nedir?

Eskişehir'de kayda değer bir göç yoktuasında. Yani diğer Anadolu şehirleri ile kıyaslanırsa, Eskişehir'in verdiği göç oldukça düşüktü. Ama bir göç arzusu vardı. Eskişehir'de vasıflı işgücü için yeterli iş imkânları yoktu. Çocuklar için gelecek hayalleri kurmanın şartları yoktu. İçine kapanmış, iddiasını kaybetmiş bir şehir halini almıştı. Aslında bu şartlara sahip olan bir yerleşim yerine şehir demek de doğru değil. Çünkü şehir, birbirinden çok farklı gelecek hayalleri kurulabilen yer-

dir. Eskişehir ise, birçok Anadolu şehri gibi, büyük bir kasaba halini almıştı. Şehirde kasabalağa özgü ruh hali hâkimdi.

Eskişehir'de yaptığımız hiçbir şeyi laf olsun diye yapmadık. "Canım biz orta ölçü bir Anadolu şehriyiz, bizi bu kadar da idare eder" diye bakmadık hiçbir şeye. Her şeyi uluslararası standartlarda yaptık. Şehrin göbeğinde yıkılmaya yüz tutmuş meyve ve sebze halini restore ederken, Londra standartlarından azından razı gelmedi. "Eskişehiriler her şeyin en iyisine layık" dedik. Arma bunu lafta bırakmadık. Porsuk üzerindeki köprülerden, yeşil alanlara kadar her şeyi, her biri üzerinde aylarca çalışarak, dünya standartlarında tasarladık ve gerçekleştirdik. Eskişehiriler de kendilerinin en iyiye layık görüldüğünü görünce, kendilerine güvenlerini tazelediler. Onlar da kendi yaptıklarını yaparken standartlarını yükselttiler. Bugün yedi yüz bini aşkın bir nüfusa sahip olan şehir merkezinde yaşayan herkes, Eskişehirli olmaktan tekrar gurur duyar hale geldi.

Eskişehir'i yeni bir şehir yaparken öykündüğünüz kent ya da kentler var mıydı? Varsa hangileri oldu?

Özel olarak bir tek şehri örnek aldığımız söylemeyecez. Ancak daha yolum başında, şehrin en önemli problem kaynağı olarak gösterilen Porsuk Çayı'nın, şehrin en önemli kıymeti olduğu varsayımla yola çıkmıştık. Dolayısıyla içinden akarsu geçen Avrupa şehirleri bize ilham kaynağı oldu.

"Onceki belediyeler bilimsel çalışmalarla ilgilenmediler"

Akademisyen kimliğinizden dolayı üniversitelerle iyi iletişim halinde olduğunuzu düşünüyoruz. Her şeyden önce Anadolu Üniversitesi'nin yaratıcısınız. Şimdi Belediye Başkanı olarak üniversitelerden nasıl yararlanıyorsunuz?

Ben rektörken belediye yardımcı olmak kastryla, bilim insanların katkıdıği çeşitli toplantılar düzenlemiş, araştırmaları desteklemiş, raporlar hazırlamıştım. Belediyeler bunları dikkat almadı. Ben Büyükşehir Belediye Başkanı oldum, bu defa da üniversiteler böyle şeyler yapmayı durdurdu.

Üniversiteden geldiğim için üniversiteden çok faydalandığım düşünüluyor. Ama üniversitelerin en büyük katkısı, Eskişehir'de var olmaları oldu. Çok sayıda genç, özellikle de yurdun dört bir yanından gelmiş genç insan, şehirde genç, dinamik, çok kültürlü bir atmosfer oluşmasına elbette çok yardımcı oldular.

Böyle bir dönüşümün odak noktası elbet öncelikle Belediye Başkanı olarak sizsiniz. Ancak kadroya dayalı bir başarı hareketinden söz ediyoruz. Bu kadro çalışmasını, kadronun inancını bize aktarır mısınız?

Ben üniversiteden belediyeeye, yanında birkaç arkadaşla geldim. Benden sonra rektör-

lüğe gelen ve benim yetiştirdiğim arkadaşlar, nedense, belediyeye yanında çok çekingen davrandılar. Sanıyorum belediyelere yardımcısiyasete bulaşmak gibi yanlış bir yorumu kapıldıklar. Şimdiki rektörler ise üniversitelere belediyyenin desteğine de ihtiyaçları olduğunu farkına vardılar. Bir de kurucusu olduğum Güzel Sanatlar Fakültesi'ndeki arkadaşlarım son yıllarda desteklerini veriyorlar. Karşılıklı yardımlaşma inancının farkındalar. Başkan seçildiğimdeki belediye bürokratları ise daha önceki başkanlarla da çalışmış olan arkadaşlardı. Aradan bunca yıl geçtiği

halde, belediyedeki kadro değişimi olağanüstü sınırlıdır. Emekli olanların yerine yenileri geldi diyebiliriz.

Her yiğidin bir yoğurt yişi var. Benden önce kendilerinden yeterince faydalananlamayan insanlar, benimle birlikte, herkesin hayranlığını kazanan işleri başardıklarını gördüler. Kendilerine güvenleri arttı.

Meclis üyeleriyle uyum sorunu

Belediye kadroları kadar Belediye Meclis Üyeleriyle de uyum halinde çalışmak son derece önemli. Uyumlu musunuz? Nasıl bir çalışma seyi söz konusu?

İlk dönemimde çok kıskanılacak bir uyum vardı. Galiba kıskananlar oldu, nazar değil, 2004 seçimleri sonucu mecliste azınlıkta bir başkan durumuna düşüğüm ikinci dönem tam bir kabusu. Üçüncü dönemde ise yeni bir dengeyi yakaladık. Ama şimdi de kendi

partimin bazı üyelerinin kişisel siyaset dengezlikleri ile karşı karşıyayım.

“Çitayı çok yükselttiğim, sıradan işlerle tatmin olunmaz!”

Eskişehir'in yolları, suyu, ulaşımı, çevre düzenlemeleri, Porsuk'u, heykelleri, müzeleri tamam mı? Önümüzde bekleyen öncelikleri ya da belirlediğiniz, önceliğe aldığıınız yatırımları nelerdir?

Şehir bir canlıdır. Çocuklarınızın bütün ihtiyaçlarını karşıladığınızı söyleyebilir misiniz? Ne yaparsanız yapın, yapılacak başka şeyler vardır. Eskişehir için de durum farklı değil. Daha fena, citayı o kadar yükselttiğim, artık kimse sıradan işlerle tatmin olmaz. Kendi yükselttiğimiz citanın üzerinden atlama zorunda kalıyoruz. Önümüzdeki stratejik plan dönemi için koyduğumuz ana hedef, Eskişehir'i Anadolu'nun Kültür ve Sanat Baş-

kent/yapmak. Bu konuda zaten çok yol almıştık. Dahasını da yapacağız.

Eskişehir, popüler kimliğiyle bugün göç alıyor mu?

Eskişehir hep göç alan bir şehirdi. Ama özellikle kendi ilçeleri ile Afyon'un Emirdağ ilçesinden göç alır. Zaten bu yüzden ilçeleri son derece küçütür Eskişehir'in İl nüfusunda merkez nüfusunun oranı çok yüksektir. Ancak Eskişehir son zamanlarda, İzmir başta olmak üzere Türkiye'nin çeşitli yerlerinden vasıflı göç almaya başladı. Eskiden Eskişehir'den İzmir'e göç vardı. Yüzlerce yıllık göç alışkanlığını tersine çevirdik yanı.

Yılmaz Hoca'nın İzmir'i!

Izmir'i çok sevdiğiniz, örnek kentlerden birisi olarak içselleştirdiğiniz biliyoruz. Bize Yılmaz Büyükerşen hocanın sevdiği İzmir'i, örnekler vererek anlatır misiniz?

Izmir cumhuriyetin medar-i iftiharı idi. İzmir'i kim sevmek? Unutmamak lazımlı. Milli Mücadele ateşi, İzmir'in işgali üzerine başladı. Yani babalarımız, dedelerimiz, güzel İzmir'in işgal edilmesini içlerine sindiremediğleri için harekete geçtiler.

Izmir'i benim anlatmaya çalışmam doğru olmaz. Şairler, şarkılar anlatamıyor İzmir'i... "Denizi kız, kızı deniz, sokakları hem kız, hem deniz kokan şehir" lafının üstüne laf söyleyebilir miyim? Bizim yetiştiğimiz dönem boyunca İzmir, cumhuriyetin model şehriydi. Bizler, bizim yaşadığımız şehirler de bir gün, cumhuriyet sayesinde, İzmir gibi olacak hayaliyle yaşadık. Hepimiz için bir Kutup Yıldızıydı İzmir. Yolumuzu o gösterdi.

"İzmir ile ilgili sadece yol projeleri var!"

Izmir, EXPO'ya aday. Bunun ötesinde son 12 Haziran genel seçimlerinde pek çok projenin konu edildiği bir kent. İzmir'de hangi

projeler öncelik taşısını istersiniz?

Bir önceki adaylığında EXPO'yu alabileceydi, sadece İzmir için değil, bütün Türkiye için iyi olacaktı. Elbette eğer bu fırsat iyi kullanılabileseydi... İzmirli herhalde bu fırsatın kıymetini bilirler, iyi kullanımlar diye düşünüyor. Ama alınmadı, Umarım bu defa olur.

12 Haziran öncesinde İzmir için dile getirilen projelere gelince... Benim gördüğüm kadaryla, ortada sadece yol projeleri var. Deniz yolu, kara yolu, demiryolu, ama hep yol. İzmir'in içinden geçip giden bir yoğun yol. Zaten benim gördüğüm kadaryla AKP'nin uzun süredir yönettiği İstanbul ve Ankara'da da yoldan başka bir şey yok. Bildiğim kadaryla İzmir'e teklif edilen de sadece yol. Umarım benim bilgi eksikliğimdir, umarım yanılıyorumdur, umarım daha dişে doku-nur projeler vardır.

Yol lazımlı, itirazım yok. Ama şehirleri "icinden geçip gidilen mekân"lar haline getirmemek lazımlı. Aksine, şahre ulaşmak için, şehirdeki kültür ve sanat faaliyetlerine ulaşmak için, şeherde yaşayan ve sizden farklı olan insanlarla buluşmaya gidebilmek için yol lazımlı. Demek ki, önce şehir lazımlı, şehirde kültür ve sanat faaliyetleri lazımlı, kendisiyle buluşabilmek için televizyon dizilerinden, maçnaklarda vazgeçmeye göze alabileceğiniz insanlar lazımlı.

"Karşıyakalıları Çeşme'ye kestirmeden ulaştıracak körfez geçişleri filan iş değil!"

Izmir ile ilgili projeleri yaparken hedef kentiambaşka bir kente dönüştürmek mi olmalı yoksa kentin ruhuna, dokusuna uygun bir İzmir için mi çaba harcamalı. Bu konudaki önerileriniz nelerdir?

Izmir'in nesini beğenmeyeceğiz ki,ambaşka bir şehrde dönüştürmeye kalkacağız. Bu ülkenin mankenleri, popüler sanatçıları, gazetecileri İzmir'den yetiyoordu. Bildiğim kadaryla

sıra dışı futbolcuları bile İzmir'de yetişmişlerdi. Metin Oktay, Mustafa Denizli, Ali ve Aysun Kocatepe çifti, Nalan Altınörs İzmirli değil mi? Erkin Koray da, Sezen Aksu da bu şehrin ikliminden nasiplendikleri için Erkin Baba veya Minik Serçe olmadılar mı?

Sorulması gereken soru, bence şundan ibaret: "Neden artık böyle sporcular, böyle sanatçılar yetiştiremiyor İzmir?" Çünkü bize şehir, insan yetiştirmek için lazımlı. Yoksa neden kafa yoralım şehirler hakkında? Neden doğru dürüst şehir yapacağız diye bunca uşşaklaşım? Herkes kendi evinde, kendi sitesinde, kendisi gibi olanlarla yaşar gider. Ama eğer Erkin Koray olmasayı bir nesil ne kadar yoksul olacaktı, düşünebiliyor musunuz?

Uzunca bir dönem boyunca, ülkeyi irkilenen, şasırıtan, radarlarını kendilerine çevirmeyenizi sağlayan, bize hesaba katamayacağımız bir yiğin şey katan ne kadar çok insan yetiştirdi İzmir. Ne kadar borçluyuz hepimiz İzmir'e... Ama İzmir de bize borçlu. Biz İzmir'den yine böyle sıra dışı insanlar bekliyoruz. İzmir vasıflı insanların, daha olgunlaşmadan, yetenince İzmirlilikeden, İzmir'in tornasından geçmeden kaybetmemi sürdürürse, bütün Türkiye yoksullaşmayı önleyeceğiz. İzmir'in kan kaybetmesini önleyecek projelere ihtiyaci var. Bunlar neler olabilir, elbette bileyem. Ama eskiden var olan İzmir'in, bugünün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde canlandırılması gerekiyor. Yoksa, Karşıyakalıları Çeşme'ye kestirmeden ulaşılacak körfez geçişleri filan iş değil. Birakın Karşıyakalılar Çeşme'ye değil de Foça'ya gitmeye devam etsinler. Siz İzmir'i modanın, popüler kültürün, sporun merkezi yapın yine. Uluslararası arenada Türkiye'yi başıyla temsil edecek basketbolcular, mankenler, modacılar, şarkıcılar, besteciler çıkışın İzmir, İzmirli herhalde bu işleri yapabileceklerini ispatladılar. Olmuyorsa, neden olmadığını anlayıp çözmek başkalarının işi.

Cumhuriyet Alanı - İzmir. (fotoğraf: İbrahim Ergunda - İFOD)

Yaşar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Barkan: “Çok çalışkan bir kent olduğu için Eskişehir, Türkiye'nin Japonyası diye anılır!”

Son yıllarda yerel hizmetlerini çağdaş ölçütlerle taşınması denli yatrımlarıyla da öne çıktığı için yıldızı hayli parlayan Eskişehir'in söz konusu gelişim sürecine tanıklık etmiş olan Yaşar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Barkan'dan bu süreci dinlemek istedigimizde, Barkan Hoca hayli heyecanlıyor; bir yandan gözlemlerini bizimle paylaşırken, diğer yandan da ayaküstü animsadığı anılan peş peşe sıralıyor.

Yaşar Üniversitesi (YÜ) Rektörlüğü'ne 2007 yılında atanmadan önce Eskişehir Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrenciliğinin ardından aynı fakültede 1987'de yardımcı doçent, 1988'de doçent ve 1994'te de profesör unvanlarını alan, 1994-1998 yılları arasında, fakültenin Eğitim İletişimi ve Planlaması Bölümü'nün başkanlığını yürüten Prof. Dr. Murat Barkan, Eskişehir'in kent olarak gelişimi ve Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen'in övgüye değer çalışmaları üzerine ilk değerlendirmesini şöyle yapıyor:

"Toplumsal yaşamda siz bazı görevlere talip olursunuz. Ama bazı özel kişiler söz konusu olduğunda ya da özel ortamlar söz konusu olduğu zaman bazen o ortam sizi belirli görevlere getirir. Sanıyorum Eskişehir'in öyküsünü kurarken Yılmaz Hoca ile de bağlantılıdıracsak ikinci seçenek daha doğru." diyor.

Eski bir şehrden yepyeni bir Eskişehir yatan Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen ile ilgili değerlendirmesinde, "Bir kere Yılmaz Hoca bir mevhumun, bir zihin kurgusunun, bir yaşam biçiminin yansımasıdır." vurgusunu yapan Yaşar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Barkan, Eskişehir mucizesi ile ilgili olarak görüşlerini şöyle aktarıyor:

"Yılmaz Hoca bir temsilcidir, iyi bir temsilcidir, liderdir; bunların hepsi tamam ama

Rektör Prof. Dr. Murat Barkan, Büyükerşen Hocasının hediyeler olarak gönderdiği 2 adet kumbeti, Yaşar Üniversitesi'nin bahçesine yerleştirmiştir.

onun öncesinde Eskişehir'in hani, adı gibi eski bir şehir, kırılla kasaba arasında kararsız kalmış, hatta Eskişehir'in o zamanlar bazı lokapları vardı, bu lokaplardan bizi en fazla üzemi: 'keşin çamuru, yazın tozu eksik olmaz'. 'Eskişehir'in kaldırımında tırmamadan yürüyemezsin' falan gibi haksız da olmayan; kent yaşamında ve fiziksel yapıyla ilgili olarak tanımlamlar vardı. Onun ötesinde mesela kaldırım olmadığı için, Türkiye'de birisi yolun ortasından yürüyorsa, 'Eskişehir'den mi geldin?' diye sataşırlar bir güzel... Bunlar tabii geçmişi kalan, bizi tebessüm sevk eden, o dönem için acı, şimdi için, atlattıdan onun çok ötesine geçildiği için mutluluk veren anılar. Gülmüşüyor. Ama Eskişehir'in böyle bir değişime o dönemlerden bireniğini de iyi düşünmek läzim! O sıkıtları yaşayan, bunun mahrumiyetini çekken bir kentli Eskişehir. Eskişehir, aslında yaşam sosyal konusu itibarıyla çalışmaya çok yatkın bir kenttir. Bu arada biliyorsunuz DDY'nin ilk tren lokomotif fabrikaları oradaydı, ilk şeker fabrikası oradaydı; yani çalışmayı bilen, işçi altyapısından geler bir yaşam konusu olan bir kenttir Eskişehir. Sanıyorum kenti bu hızlı sıçrayışına getirenler, ki bunların başında Yılmaz Hoca gelir, bu kurguyu iyi çözmüştür. Ben 1976'da Eskişehir İktisadi Ticari İlimler Akademisi Sinema TV Yüksek Okulu'nun bir numaralı kayıtlı öğrencisi olarak orada başladım. Eskişehir'e gittiğimde üniversite, o zaman siyah beyaz TV, TRT'nin bir kanalı vardı, tek bir kanalla televizyon yayını yapıldığı dönemde Eskişehir'de ilk defa renkli televizyon stüdyosu gördüm. Bu da Anadolu Üniversitesi'ndeydi. O zaman bu değişimi, bu gelecek öngörüsünü algıladığım için daha evvel Yıldız Teknik Mimarlık Fakültesi'ni kazanmıştım, fikrimi değiştirdim, Eskişehir'e gittim.

O dönemde Türkiye'nin ve dünyanın değişik üniversite kenti olmuş kentlerini görme fırsatımız oldu. Ve hep mahrumiyetini çektiğim. Yani bizde de bir üniversite idealı var, mücadelesi var; orada da var ama o üniversitelerin kentleriyle bütünlükmeleri, bu önemli bir konu çünkü; kentlerinden bir şey alıp kentlerine de bir şeyler verebilmesi üniversitenin, yüksek

öğretim kurumu olmanın ötesine geçmesini sağlıyor. Bunu çok net algıladık. Zaman zaman bizim Kurtuluş Savaşımıza bakıyorum, Japonya'nın atom bombasını tepesine yedikten sonraki sıçrayışlarına bakıyorum; bu tür mahrumiyetler eğer doğru yönetilebilirse, doğru yönetildiği takdirde ve yönendirilebiliği takdirde çok ciddi sıçrayışlara da vesile yaratıyor. O nedenle Eskişehir, şuanın sıçrayışlara o dönemlerden zihinsel ve psikolojik olarak hazırlandı. Sadece bilenmedi. İşte o noktada kente bilim, şehirle üniversitesi bütünlüğünden ve üniversitede kentlinin önünde, 'bir şeyler yapabilirim', dedi. O nedenle Yılmaz Hoca, siyasi hizmet imkanlarının, düzeylerinin daha ilerisine gitmedi. Onun bütün ulku, bütün vizyonu; daha evvelki bilenmişliklerinden de enerji yükleyerek ama üzerine kendi bilimini de ekleyip kendisine yönelik oldu. Böyle olunca o sıçrayışlar çok rahat olabiliyor. Ve hızlı bir gelişim, samimi olarak söyleyeyim; değişik vesilelerle gittim geldim, yurt dışına gittim geldim ve her geldiğimde de Eskişehir'in bir bölgesini olduğu gibi değişmiş buluyorum. Tanıtmakta güçlük çekiyorum. Bundan da olağanüstü mutluluk duyuyorum."

"Benim hep yaşamayı istediğim yere gidiyorsun, yaşı!"

Yaşar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Barkan, Eskişehir mucizesi ve bu mucizenin mirası, belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen üzerine yaptığı söyleşide sırada, Hoca'nın İzmir sevgisini aktarmadan da yapamıyor:

"Bir ufak anekdot: Buradaki görevi kabul ettiğimde, Yılmaz Hoca'nın çok güzel İzmir duyarlılığı vardır, öncelikle yönetici asistanı Canan Hanım has Izmirlidir, Karşıyaka'dır. Onun ötesinde buraya geleceğim zaman Yılmaz Hoca'nın elini öptüm, önerilerini, öğütlerini almak için. Söylediği şey: "Benim hep yaşamayı istediğim yere gidiyorsun, yaşı!" İkinci söylediğim şey, bunları değişik vesilelerle söylemiştir, ben onları bütünlüğe

söylüyorum: "Bizim Eskişehir olarak daha iyi olmak istediğimiz yer Ankara, İstanbul değildir. Biz İzmir'den daha iyi olacağız!" Eskişehir o noktada çok özveriyle karşılaştı. Kırılla şimdiki durumuna dönüşümü öncesi gitseydiniz ya da gitmeyeniz, Eskişehir gidilen bir yer değildi. Seçim arifelerinde ucuz seçim yatırımları yapıp o yollar kapatılmadı. Ona rağmen kararlı bir şekilde Eskişehir bugünden hazırlamalar, stratejilerden, hedeflerden zerrece taviz verilmedi."

"Eskişehir, Türkiye'nin Japonyası!"

Eskişehirinin çalışkan olduğu konusundaki gözlemelerini de aktarıyor Prof. Dr. Murat Barkan, şunları söylüyor:

"Eskişehir çalışmayı da çok iyi bilir. Eskişehir özveri bilir. Ta Kurtuluş Savaşı'ndan bu yana Eskişehir bütün gelen giden herkesin çok sık incittiği bir yer. Eskişehir çok çalıştı, özveri gösterdi, sabretti, sebat etti ve Eskişehir şu anda Türkiye'de de, dünyada da bir çok yere göre büyümeyi kat etmiş bir yer. Eskişehir'in bir de lokabı vardır, bilmeyen kulağınıza ulaştı mı, çok çalışan bir kent olduğu için "Türkiye'nin Japonyası" diyorlar.

Bürokrat ve meclis üyeleriyle çalışma

Gazetelerde sıkılıkla okuduğumuz bir konuda da bilgi almak istiyorum Prof. Dr. Murat Barkan'dan. Öyle ya gün geçmez ki bir belediye başkanı meclis üyeleriyle ters düşmesin... O nedenle; Yılmaz Hoca, Belediye Başkanlığı döneminde bürokratları ve tüm meclis üyeleriyle ahenkli çalışabiliyor mu, çalışıyorsa bunun sırrı ne? onu soruyorum. Yanıtlıyor Prof. Barkan:

"Bundan bir, bir buçuk yıl evvel Eskişehir'de öğrenciler bir kamuoyu araştırması yapıyorlar. Yılmaz Hoca'nın hangi siyasi partiden olduğuyla ilgili. Bilim beni yanlışlıyorsa, onu doğrulatmam gereklidir. Eskişehirlilerin

yüzde 64'ü Yılmaz Hoca'nın partisini yanlış biliyor. Eskişehirli partisi, şuna buna bakmıyor. Eskişehir zaten; Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü bittikten sonra, 'şu üniversiteye yaptıklarını gel şu şehre yap!', diye Yılmaz Hocayı görevde çağırdı. Hani başta da söyledim ya, Bazen siz görevde talip olursunuz, bazen görev sizi çeker, diye. Ben, Yılmaz Hoca ikinci seçenekir, derken kastım o. Yani Yılmaz Hoca hiçbir zaman siyasi kimliğiyle çıkmadı oraya. Hizmet adamıdır. Eskişehir için ulku olan, Eskişehir için hayalleri olan ve bunu da halkıyla paylaşan ve onları da gerçekleştirdikçe insanları mutlu eden, insanları mutlu ettikçe de mutlu olan bir insan. Çok tabi rol model değil. Hele hele, Meclis'e girdiği zaman, biliyorum, eminim, Yılmaz Hoca meclise girdiği zaman o meclisteki siyasi parti dağılımını önemini yitiriyor.

Yılmaz Hoca eleştiriye son derece açiktır. İyi niyetli, iş için olduğu sürece açiktır. Tabii ki itirazlar, tartışmalar olur, karşı görüşler, savunmalar olacaktır. Kimse Yılmaz Hoca'nın kendileriyle salt bir siyasi görüş lehine işte tepeye girmeyeceğini bilir.

Eskişehir böyle bir mevhumu, böyle bir kavramı yakalayabildiği için dediğimiz hedeflere gidebildi, gidebiliyor.

Izmir, Eskişehir kadar üniversitelerine direnmış midir, bilmiyorum. Bunu bilerek, yaşamış birisi olarak öğrenciliğimden akademik yaştanıma kadar geçen süreci ele alarak söylüyorum. Ama o kimindi. Şu an Eskişehir 3.5 ay sonra opera bilet bulamıyor. Eskişehir nereden görmüş operayı? diyebilirsiniz. Burada hemen söyleyeyim bunları Eskişehirileri incitmek için söylemiyorum. Varoşların önüne bir tane opera koyacaksınız ve metro hattının bittiği yer orası olacak. Yani inilecek son nokta operanın önü olacak ve opera dediğin zaman Eskişehirli o dönemlerde bunu yaşamazken şimdi ful yaşıyor. İki tane üniversitesi oldu kendi içinde ürettiği. Anadolu Üniversitesi gerçekten öyle Anadolu gibi üreten bir üniversite. Biliyorsunuz Afyon Kocatepe, Kütahya, Uşak, Dumlupınar, Bilecik üniversitelerinin hepsi Anadolu Üniversitesi'nin içinden üremiştir.

Aslında size bir şey söyleyeyim mi? İnsanınızı iyi desifre edebildiğiniz takdirde Türkiye'de, Avrupa'yı bilemem ama Türkiye'de insanların o yürek telini, barın telini yakaladığınız takdirde o insanlar sizinle birlikte gözü kapalı her yere gidiyor. Başka bir toplum yok böyle. Ve ben İzmir'de de o frekansların olduğuna çok eminim."

Yılmaz Hoca'nın duyarlılığı

Yaşar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Barkan, üniversiteden Hocası, Eskişehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen ile ilgili bilgi ve gözlemleri ile yaşanmışlıklarını aynı heyecanla anlatmayı sürdürür:

"Yılmaz Hoca'nın bir başka lafta daha vardır. Zaman zaman, Hocam biz bu işlere neden bu kadar fazla giriyoruz yani, diye konuştuğumuzda, 'Oğlum aklı başında adamin burada ne işi ne?' der. Üniversiteden bahsediyor. Burada normal hayatı yani yanından basit geçtiğin işlere kafayı takmayan, kimseyin görmeden geçtiği işleri kafaya takan, 'bu insan hayatına problemdir', diyen. Gidip onu nedir diye araştıran bunun için çözüm arayan insanların geldiği yerdir üniversite.

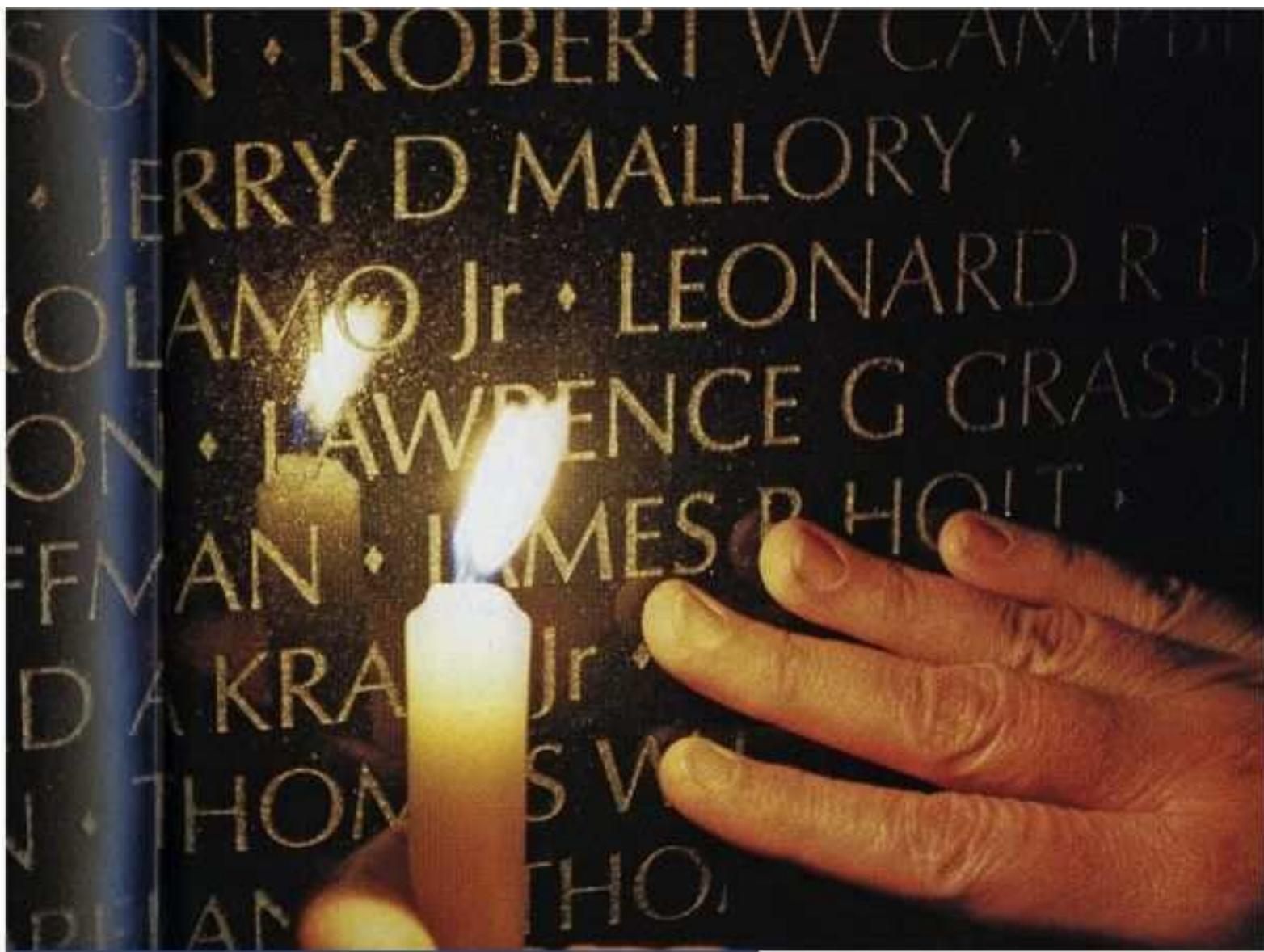
Ben Yılmaz Hocanın yetiştirmesiyim. Emek verdiği bir sürü gençten birisiyim. Kıbrıs Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde görev yaptığım sırada, İletişim Fakültesini yeniden kurduğum sırada, "Benim evladım Kıbrıs'a gitti" diyerek atlayıp gelen bir insan. Koskoca rektör. Ömrüm şantiyelerde geçti. Yılmaz Hoca'nım de öyle. Binası bitirdik. Açılış, yeni dönem hazırlıkları falan filan. Kadrolar falan. Gazi Magosa'da. Koridorda bir ses duyuyorum. Çok tanındık. Mümkün değil ama Yılmaz Hoca'nın sesi. Ama burası Kıbrıs. Yılmaz Hoca'nın beni bulması... Ses, şöyle yankı-

lanıyor: 'Bina yapmış, bitirmiş, nerede o?' Arkasında bir sürü insan. Vay, dedik, sanıldık öpüştük. Böyle bir adama nasıl direnirsiniz? Daha ilgincini söyleyeyim, iletişim fakültesi mezunlarınız. Açık öğretim iddiası yeni başlamış. Biz de kameralaman olarak yetiştirilmiş. Çayır çayır programlar çekiliyor. Açık öğretime, TRTye program yetiştireceğiz, diye o dönemde. 1983 dönemi. Açık öğretim iddiasının atılım yaptığı dönem. 38-30 saat stüdyodan çekmadığımız oluyordu, ki yetişebilsin. Çekiliyor. Ondan sonra TRT'den denetimden geliyor, tekrar çekiliyor falan filan. O zaman ara verdigimizde üzerimizdeki statik elektrikten dolayı, şöyle yaptığımız zaman aramızda şelâlelenme oluşuyor. Öyle bir tempoda çalışıyoruz. Bir gün hava kararmış. Kişi Saat altı filan. Biz hâlâ stüdyodayız, sabaha yetişeceğim kuşak bağlıyoruz. Yine koridorda bir ses: 'Sabahın bu köründe kahve içelim beyler!' Baktım, Rektör Hoca, pijamalaryla. Üstünde röbdoşambr. Arkasında sosyal işler müdürü, dekan, rektör yardımcıları. Hepsi de pijamalaryla... Stüdyoya geldiler. 'Kaç kişi burada gençler?' '25-30 kişiiz.' 'Abdullah', dedi, '25 tane orta kahve. Sade içenler de azıçık şekerli içecek artık', dedi. Bu adama nasıl direneceksiniz?

Çizmeyi çekip, kampüste, inşaatta çalışan amelenin yanında, elinden küreği alıyor, 'öyle değil, böyle kazacaksın' diyen bir rektör."

Pınar ayran içen hayran

Maya Ying Lin ya da Vietnam Şehitleri Anıtı

Bundan elli yıl önce, 1960'lı yıllarda soğuk savaşı yoğun biçimde yaşayan dünyamız içinde bulunduğumuz 21. yy.'nın başında aynı süreci bu kez sıcak savaşlarla yaşamakta. Buna bir de lider devrilmelerine, liderlerin koltuklarının sallanmasına uzayan süreçleri eklemek gerekiyor. Evet bundan 50 yıl kadar önce yerkürenin doğusunda yine 1960'lı yıllarda acılarla dolu sıcak mı sıcak bir savaş yaşanmaktadır. Savaşın adı Vietnam'dı. ABD, dünya egemeni olduğu görüşünden hareketle komünizme karşı Vietnam'da bir savaşın içersine girmiştir ancak Uzak Doğu'nun bu gizemli ülkesi, bayrağında 52 yıldız taşıyan süper güç için adeta bataklığa dönüşmüştür. Ülke; günümüzde Afganistan'da, Irak'ta olduğu gibi nice genç insanını burada yitirmiştir.

Vietnam savaşı 1973 yılında bittiğinde geride gözü yaşlı anneler, babalar, kardeşler eş ve çocuklardan, arkadaşlarından oluşan büyük bir toplum vardı.

ABD, bir yandan yaralarını sarmaya uğraşırken diğer yandan ülke topraklarından binlerce kilometre uzakta yitirdiği evlatlarını saygıyla anmak istiyordu. 1965 -1973 yılları arasında 8 yıl süren Vietnam Savaşı'nda yitirilen 58 bin 132 ABD'li askerin anısına bir anıt yapılması gündeme geldi ve yarışma açıldı. Yarışmanın birincisi, o yıl henüz üniversitede mimarlık öğrenimi gören Maya Ying Lin olacaktır.

Çin asılı

Washington, D.C.'de bulunan Vietnam Veterans Memorial (Vietnam Gazileri Anıtı)'ın bugün dünyaca ünlü mimarı Çin asılı Amerikan sanatçı ve mimar Maya Ying Lin, 1959 yılında, Ohio eyaletinin Athens kentinde dünyaya geldi.

1949'da Çin devlet yönetimi komünist rejim hükümetince devralınınca, Maya'nın ailesi

Amerika'ya göç etmiş. Athens'e yerleşen Lin çifti, Ohio Üniversitesi'nde profesör olarak ders vermeye başladı. Maya'nın annesi şairdi ve akademide edebiyat derslerine girdi. Seramik sanatçısı olan babası ise aynı üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültesinin dekanydı.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin ilk kadın mimarı Lin Huiyin'in yeğeni olan Anıtın mimarı

Maya Ying Lin; aynı zamanda yüzyılımızın en değerli desinatörlerinden biri olarak kabul edilen bir kişi.

Anıt bir ders projesiydi

1977 yılında yüksek öğrenimi için Yale Üniversitesi'ne kabul edilen Maya, henüz 21 yaşında bir Öğrenciken, Vietnam Veterans Memorial'i önce bir ders projesi olarak çizer. Bu çizimle daha sonra Amerikan tarihinde düzenlenmiş en geniş kamu tasarımları yarışmasına katılan Lin, birinciliği kazanır.

V şeklindeki siyah granit bir duvardan ve Lincoln Memorial ile Washington Monument adlı iki bölümden oluşan Anıtın üzerinde 58.132 Vietnam şehidinin adı kazınmıştır.

Lin, bu sıradışı tasarımla yarışmayı kazanmasına karşın, mikro-milliyetçiler tarafından sert bir üslupla eleştirilir. Öyle ki, anıtın 11 Kasım 1982'de kamuya açılışında, bu sert tepkiler nedeniyle mimarı olarak adından hiç söz edilmez.

Bu tatsız deneyimden sonra eğitimine devam eden Lin, 1981'de Yale'den mezun olur. Başkente dikilen anıt ise, kısa zaman içinde en çok ziyaretçi alan yerlerden biri haline gelir. Öyle ki bugün Vietnam Şehitleri Anıtı; Vietnam'daki savaşta canlarını yitirmiş askerlerin evlatları, kardeşleri, çocukları, silah arkadaşları tarafından yılın dört mev-

Maya Ying Lin, mimarlıkta gideceği çok uzun yol bulunduğu söylüyor

Bir sanatçı duyarlılığıyla, çevresel unsurları korunması ve sosyal sorumluluk ilkeleri adına, sürdürülebilir enerji kullanımı için düşüneler üreten Lin, ayrıca Ulusal Kaynakları Koruma Konseyi (National Resources Defense Council)'nın yönetim kurulu üyelerinden birisi olarak, doğal kaynakların gereksiz tüketimini engellemek adına çalışmalar yapıyor. Kadınlar ve yurttaşlık hakları gibi konularla da yakından ilgilenen Lin, 2000 yılında, "Boundaries" adlı ilk kitabı yayımlar. Bir tür taslaç defteri olarak betimlediği bu kitabında Lin, yazılı ve görsel betimlemelerden yararlanmıştır. Bazı metnin şekil, bazen de şekillerin metin halinde kullanabileceğini düşünmektedir.

Lin, aynı yıl, Confluence Projesi'nde yer almak için anlaşırlar ve Washington eyaletinin Columbia ile Snake nehirleri civarında bulunan tarihi meskenlerinde açkhava yapıtları tasarlar. Bu proje Lin'in en geniş kapsamlı

ve en uzun çalışmasıdır. 2002'de, rakibi W. David Lee karşısında, büyük tartışmalarla Yale Corporation'ında Alumni Fellow (Üstün katkı sağlamış mezun) seçilir.

2003'e gelindiğinde, World Trade Center Site Memorial Competition (Dünya Ticaret Merkezi Anıtının İnşası Yarışması)nda seçici kurul üyeliği yapar. Maya Lin'in seçici kurulda varlığı nedeniyle, yarışmaya katılan mimarlarda, minimalizm ve soyutlama eğilimlerinin etkileri görülür. Çünkü Lin, modern mimarı yapılarını tasarlarken bu eğilimleri kullanmıştır.

Maya Lin 2005 yılında, New York'ta, Amerikan Sanat ve Edebiyat Akademisi (The American Academy of Arts and Letters) üyeliğine seçilir.

Kariyerini halen başarılı ve aranılan bir mimar olarak sürdürən sanatçı Lin, bu meslek için henüz genç olduğunu ve gideceği uzun bir yolu bulduğunu söylüyor.

simi günün her saatı ziyaret edilen bir tören alanı kimliğini taşımaktadır.

Washington, D.C.'deki Vietnam Şehitleri Anıtı, 25 ile 35 yıl önce yapılmış olan ve önemini hâlâ koruyan yapılan ödüllendiren "25 Yıl Ödülü" nü geçtiğimiz 2007 yılında almayı layık görülmüş bir yapıdır.

1986'da yine Yale'de yüksek lisansını tamamlayan Lin'e; üniversitesi, Güzel Sanatlar alanında fahri doktoralık verir. New York'ta, kendi adıyla bir studio (Maya Lin Studios) açan ünlü mimar, bugün ülke çapında birçok başarılı yapıtın tasarımına imza atmış bir ad olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlar arasında Pennsylvania'daki Juniata College için "Peace Chapel" (Barış Şapeli), Yale Üniversitesi için "Women's Table" ve Tennessee / Clinton'daki Langston Hughes Kütüphanesi, Maya'nın önemli yapıtlarından bir kaçıdır. Mimarın Alabama / Montgomery'de, 1989'da inşa edilen Civil Rights Memorial (Yurttaşlık Hakları Anıtı) yaptı, ilginç tasarımla çok konuşulan bir diğer çalışmasıdır.

Yine 1995 yılında, Michigan Üniversitesi için yaptığı altı feet yüksekliğindeki Wave Field ise hünerini ortaya koyduğu diğer bir yapıdır. Bu başarılı çalışmalarının yanı sıra, Rockefeller Fonu için mimari tasarım projeleri yürüten Lin'in imzasını taşıyan diğer bir yapı Manhattan'daki yeni Adliye Sarayıdır.

1995 yılında çektiği "Maya Lin: A Strong Clear Vision" adlı belgesel filmle Akademi Ödülü'nün sahibi olan Maya Lin'in mimari başarısı böyleselikle tescillenir.

Vietnam Savaşı

2. Çinhindî Savaşı olarak da adlandırılan Vietnam Savaşı, SSCB ve Çin ile ittifaka girmiş Vietnam Demokratik Cumhuriyeti (Kuzey Vietnam) ile Vietnam Cumhuriyeti (Güney Vietnam)'nin müttetik olduğu ABD'nin aralarında yer aldığı kapitalist ülkeler arasında oldu. 1965 yılından 1973 yılına deðin savaşta yer alan ABD, 53 bin 132 askerini yitirdi.

Komünistlerin Fransız koloni kuvvetlerine karşı 1940'lı yıllarda başlattıkları mücadale, Saygon ve ülkenin tamamının kontrolünün 1975'te ellerine geçmesine dek sona ermedi. Kuzeyde mevzilenmiş komünist güçler, komünist lider Ho Si Min liderliğinde 1954 yılında Fransızları bozguna uğrattılar. Ülke, yapılan anlaşmalarla komünist 'Kuzey' ve Amerikan yanlısı 'Güney' olmak üzere ikiye bölündü. Kalıcı bir çözüm için ülke çapında seçim sözü verildi ama bu asla gerçekleşmedi. Komünistler, beþ yil içinde, Güney'de gerilla savaşı başlattılar.

Kennedy, 1960 Kasımında Başkanlık görevinden ayrılan Eisenhower'in yerine başkanlık seçimlerini kazanıp da geçtiðinde, ABD'nin Güney Vietnam'da 1000 'Askeri Danışmanı' bulunmaktaydı. Başkan Kennedy, 22 Kasım 1963 günü öldürülüğünde ise, bu danışmanların sayısı 17 bin olacaktır. Bu arada ABD ilk kayipleri vermeye başlamış, 70 danışman öldürmülmüşdür.

ABD de, 1964 yılında Kuzey Vietnam devriye botlarının, Tonkin Körfezi'nde seyretmekte olan Amerikan savaş gemisi 'Maddox'a ateş açmış olmaðanı gerekçe göstererek Kuzey'i bombalamaya başladı. Bu saldin hikayesi sadece Kuzey'i bombardamak gibi bir avantaj sağlamakla kalmadı. ABD Kongresinin, Başkan'a yeni yetkiler veren Tonkin Körfezi Kararnamesi'ni onaylamasını da sağladı. Buna göre: Amerikan Başkanı, saldirganları püskürtmeden ve yayılmasını engellemeye uzanan her türlü yetkiyle donatılmış bulunuyordu. Amerika'nın, Vietnam Savaşı'ndaki komploları bundan ibaret değildi. 1963 Kasım ayında Güney Vietnam Devlet Başkanı Diem askeri bir darbe sırasında öldürülüdü. Bu cinayetin ABD istihbarat örgütü CIS tarafından işlendiði sonra kanıtlandı. Komünistlerle savaşmak üzere bölgeye yüz binlerce Amerikan askeri gönderildi. Bu, nihayetinde pahali ve başarısız olacak,

sivil huzursuzluğa ve uluslararası şaskınlığa yol açacak bir süreçti. Amerika Birleşik Devletleri özellikle domino teorisine dayanarak komünizmin yayılacağı yönündeki Soðuk Savaş kaygılarıyla hareket etmişti. Vietnam savaşı çok çetin geçtiği kadar iki tarafın da birbirine acımadığı bir savaş olarak akıllara kazınmıştır.

Vietkong'lar akla gelebilecek her türlü iþkenceyi ele geçirdikleri Amerikan askerlerine yapmaktan geri kalmamış, buna karşılık Amerikan askerleri de yakaladıkları Vietkongları diri diri helikopterle alçaktan (ölümü geç ve can cekiserek olsun diye) atmışlardır. Toplu halde yapılan iþkenceler, insanların canlı canlı yakımlar, biyolojik saldırular, napalm bombaları, bir köyü basıp çoluk çocuk kim varsa talan etmeler sıradan hale gelmiştir.

ABD'den 19 bin km uzakta cereyan eden savaş, televizyon sayesinde Amerikalıların oturma odalarına taşınmıştır. Savaş görüntülerini olarak olen, yaralanan, acı çeken asker görüntüleri; savaş sırasında maðdur olan sivil halkın durumu, özetle kan ve göz yaðı, insanların savaştan soðutmuş ve boyugelece ABD kamuoyunun savaşa olan desteği her geçen gün azalmıştır. Vietnam Savaşı, süreç içerisinde 1960'lardan itibaren yaygın halk muhalefetini ortaya çıkartmış, Amerikalı gençler arasında haksız bir savaşa karþı bir duruş ortaya çıkmıştır. 1970'lere gelindiðinde ise nüfusun % 60'ının savaş karþı olduğunu görmekteyiz.

Şubat 1965'te, Başkan Johnson ile başlayıp, 27 Ocak 1973'te, Paris'te barış anlaşması imzalanıncaya dek Başkan Nixon ile süren savaşın sonunda ABD'nin Vietnam'ı bölmeye planı suya düşerken, 1945 Cenevre anlaşmaları ile Vietnam Kuzey ve Güney olarak ikiye ayrılan, Kuzey Vietnam ve Güney Vietnam 1975'te yeniden birleşti.

Gece görüş
360° bakış açısı
Yüksek çözünürlük

Yüksek çözünürlüklü görüntü sensörü ile farklı alanları, harekelli ve mekanik parça olmadan aynı anda monitörlmek ve güvenlik altına almak, hem de tek kamera ile...

Mobotix. O her şeyi görür...

DualNight M12

Security-Vision-Systems

MOBOTIX

HiRes ELEKTRONİK GÜVENLİK SİSTEMLERİ
Tel. (232) 449 0 333 | www.hires.com.tr

Türkiye'de, 2011'de en çok bilgi teknolojileri pazarı büyüyecek

Dünyanın lider profesyonel hizmet şirketlerinden olan Deloitte tarafından hazırlanan, "Elektronik Haberleşme ve Eğilimler 2011" adlı raporda Türkiye'de bu yıl en çok büyümeye yüzde 15 ile bilgi teknolojileri pazarının yakalayacağı bilgisi yer aldı. Söz konusu rapora göre dünya genelinde iseümüzdeki 5 yıl içinde mobil trafik 66 kat artacak. 2015'te dünya mobil trafiğinin yüzde 75'i veri, yüzde 25'i ses kaynakı olacak. Sabit tarafta ise ses trafiğinin giderek azalması, veri trafiğinin her yıl yüzde 50 oranında artması bekleniyor.

Türkiye'de profesyonel hizmetler alanlarında 25. yılını dolduran Deloitte'den yapılan açıklamada, Türkiye ve dünyanın diğer yerlerindeki teknoloji, medya ve telekomünikasyon trendlerine ışık tutmak amacıyla "Elektronik Haberleşme ve Eğilimler 2011" adıyla bir rapor hazırlandı açıklandı. Söz konusu rapor, bu alanlarda yapılan diğer araştırmalara göndermelerde bulunarak önemli analizler ortaya koyuyor. Raporda, büyümeye bilgi teknolojilerinin damga vuracağı belirtiliyor, "bu yıl en yüksek büyümeyenin yaklaşık %15 ile Bilgi Teknolojileri donanım pazarında olması bekleniyor." ifadesine yer veriliyor.

Raporda şu görüşler yer alıyor:

"Gelişmiş ülkelerdeki eğilimin tersine katma değerin önemli ölçüde ülkemizde üretildiği hizmetler ve yazılım pazarı, hâlâ donanımdan daha az paya sahiptir ve bu açık oransal olarak artmaya devam etmektedir. EITO tarafından yayınlanan '2010 ICT Market' raporuna göre geleneksel Radyo/TV yayını hariç olmak üzere Türkiye elektronik haberleşme pazarının toplam büyülüğu ABD doları cinsinden bir önceki yıla göre yüzde 3,2 artışla 27.320 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir ve 2011 yılında yüzde 7,2 büyüterek 29.296 milyon dolar olması beklenmektedir."

Abonelerin sadakatleri sorgulanacak

Rapora göre Türkiye'de Aralık 2010 itibarıyle mobil abone sayısı 61,8 milyon, abone yaygınlığı yüzde 85 düzeyinde seyrediyor. Raporda, "Mobil yaygınlıkta AB ortalamasının yüzde 126, en yüksek değerin yüzde 156 ile Finlandiya ve Türkiye'ye en yakın değerin yüzde 94 ile Fransa olduğu düşünüldüğünde; özellikle belli yaş grubunun altı ve üstünde daha gelişme fırsatı olduğu açıkça görülmektedir. 2008 yılında 65,8 milyon aboneye karşılık yüzde 92 olan yaygınlık ile karşılaştırıldığında mobil numara taşıma bilirliği ve sabit ödemesi (flat rate) tarifelerin etkisiyle oluşan konsolidasyonun 2010 yılında da sürdürdüğü anlaşmaktadır. Artık daha az sayıda kişi bir denetçi çok aboneliğe sahiptir. Bunun yanında 2010 yıl sonu itibarıyla mobil işletmeciler arasında taşınan toplam 25 milyon numara, abonelerin mevcut işletmecilerine sadakatlerinin sorgulanmasını gerektirecek büyülüyor.

diğerinde mobil numara taşıma bilirliği ve sabit ödemesi (flat rate) tarifelerin etkisiyle oluşan konsolidasyonun 2010 yılında da sürdürdüğü anlaşmaktadır. Artık daha az sayıda kişi bir denetçi çok aboneliğe sahiptir. Bunun yanında 2010 yıl sonu itibarıyla mobil işletmeciler arasında taşınan toplam 25 milyon numara, abonelerin mevcut işletmecilerine sadakatlerinin sorgulanmasını gerektirecek büyülüyor.

Yabancıların Türkiye'ye bakışı

T. Telekom ve Telsim'in satışları dışında pazarda yabancı sermaye girişinin yok denenecek kadar az olduğu belirtilen raporda, gelişmiş pazarlarda en önemli yabancı yatırım alanı olarak görülen sabit-mobil alternatif işletmeciler alanının Türkiye'de yatırımcılar açısından yeterince cazip görülmemiği kaydediliyor. Raporda, "Olgunlaşma dönemi olarak kabul edilebilecek 2011 ve sonrasında ülkemizde de elektronik haberleşme pazarının durumu dünyanın genel gidişinden farklı olmayacağı. Gerek pazarın yapısı ve gereksiz kullanıcı talepleri ve sunulan hizmetler, gelişmekte olan pazarlarla benzer özellikler gösterip gelişmiş pazarlardaki yönelimleri takip etmektedir. Mobil pazar gelişmesini sürdürmekle birlikte 2010 yılında abone ve gelir artış hızı yavaşlamıştır. Buna karşın gerek ses ve gereksiz veri kullanım oranları artmaktadır, buna cevap verebilmek için de şebekeye yatırımlar devam etmektedir.

Buradaki sıkıntı, bazı işletmeciler için gelirlerin yatırım ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Mevcut ses temelli iş modelleri ile bu durum sürdürülebilir değildir. 2011 ve sonrasında tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ses hizmetlerinin payı azalırken veri/görüntü bazlı hizmetler ile katma değerli hizmetlerin daha da ön plana çıkması ile işletmeci gelirleri artmaya başlayacaktır. Orta vadede sabit ses pazarı yerini büyük ölçüde mobile terk edecek, sabit pazar ağırlıklı olarak veri/görüntü tabanlı genişband internet hizmet ve uygulamalarından oluşacaktır. 2011 ve sonrasında sabit pazarda genişband erişim teknolojileri (xDSL, FTTx...) giderek artan oranda önem kazanacak, bu alandaki

yatırımlar hızlanarak devam edecektir" ifadelerine yer veriliyor. Raporda mobil iletişim konusunda Türkiye'de öümüzdeki dönem yapılması gerekenler şöyle sıralanıyor:

- 2010 yılında, tüketiciler açısından bir tarife şeffaflığı sayılan "kontör"den "TL/Kr'a geçişin gerçekleştirilmiş olması ülkemizdeki tekel döneminin önemli bir izinin silinmesini sağlamıştır. Tarifelerin sadeleştirilmesi, bir birleriyle karşılaşılabilir hale gelmesi ve bunun için uygun teknolojik imkanların tüketicilere sunulması öümüzdeki dönemin beklentileri arasındadır.
- Dünyanın pek çok ülkesinde cep telefonlarından alınan vergiler sigaradan alınandan daha yüksektir. Ülkemiz dünyanın en yüksek vergi oranlarının olduğu ülkelerin başında gelmektedir. Mobil iletişimde vergi oranları yüzde 60'lar seviyesinde olup gelişmiş pazarlarda ve Avrupa'da oranlar yüzde 5-20 aralığındadır. Ülkemizde de hızla bu oranlara inilmelidir.

Dünyada fiyatlar hızla düşüyor Rapora göre dünya üzerinde mobil yaygınlık yüzde 75'ler seviyesine ulaşarak belli bir yaşın altı ve üstü

hariç tutulduğunda hemen hemen yeryüzünde yaşayan her insan mobil haberleşme sistemlerinden birinin kullanıcısı durumunda. Internette ise dünya çapında yaygınlık yüzde 30'lara ulaştı ve yeryüzündeki her 3 kişiden biri internet kullanıcı. Elektronik haberleşme pazarları tüm dünyada liberalleşiyor. Devlet tekelindeki işletmeler özelleştirilip alternatif işletmecilerin devreye girmesi ile rekabet artıyor, hizmetler çeşitleniyor ve fiyatları hızla düşüyor. Elektronik haberleşme dünyasının her alanında bir değişim ve dönüşüm süreci gerçekleştiğini söyleyen raporda, "İçerik ve katma değerli hizmetler önem kazanmaktadır; geçmişte bir birinden aynık olan Bilgi Teknolojileri, İletişim ve Yayıncılık hizmetleri tüm-

leşik hale gelmektedir. İçinde bulunduğuımız yıllar bu sürecin başlangıç aşamasını oluşturmaktadır ve bu süreç giderek hızlanacaktır" deniliyor.

5 yıl içinde beklenenler Rapora göre 5 yıl içinde yeryüzünde mobil trafik 66 kat artacak, 2015'de mobil trafiğin yüzde 75'i veri, yüzde 25'i ses kaynaklı olacak. Sabit tarafta ise ses trafiği giderek azalırken veri trafiği her yıl yüzde 50 oranında artacak. Raporda, "Bunun doğal sonucu olarak işletmeci gelirlerinde de buna paralel değişimler olacaktır. Yankee Group tarafından 2010'da yayınlanan bir çalışmaya göre mobil haberleşme gelirleri içinde sesin payı sürekli azalacak, 2013 yılında toplam mobil gelirlerinin yüzde 26'sı veri (internet) kaynaklı olacaktır" deniliyor. Öümüzdeki yılların en popüler konusu M2M Rapora göre gelecekte M2M (Makineler arası iletişim) büyük popülerlik kazanacak. Raporda, "Ericsson tarafından yapılan değerlendirmelere göre 2020 yılına kadar cep telefonu, sabit telefon, bilgisayar, ev ve araba içi cihazları, müzik çalar, TV, elektronik kitap okuyucu ile endüstriyel makina ve ağırlayıcılarından oluşan 50 milyar kadar cihaz BT şebekeleri üzerinden iletişim halinde olacaklardır. M2M olarak da adlandıran bu yeni alan insanların 5-10 katına varan miktarlarda yeni kullanıcı sayısı yaratarak öümüzdeki yılların en popüler konusu olmaya adaydır" ifadelerine yer veriliyor. ITU (ICT Statistics Database) tarafından 2010 yılı sonunda yayınlanan verilere göre; dünya üzerinde internet bağlantısına sahip hane sayısı 500 milyona ulaştı. Internet kullanıcı sayısı ise son beş yılda iki kat artarak 2 milyara (1,2 milyar gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere) çıktı. Dünyadaki internet kullanım oranları ise şöyle: gelişmiş ülkelerde yüzde 71, gelişmekte olan ülkelerde yüzde 21, Afrika ülkelerinde yüzde 9,6, dünya ortalaması yüzde 30. Rapora göre yeryüzündeki insanların yüzde 90'ından fazlası mobil şebekelerin kapsama alanına girmiştir durumda.

Deloitte hakkında

Denetim, vergi, yönetim danışmanlığı ve kurumsal finansman hizmetlerinde dünyanın en büyük kuruluşu olan Deloitte, 140'tan fazla ülkede, yaklaşık 170 bin personeli ile faaliyet gösteriyor. Deloitte'un dünya çapında cirosu 26,6 milyar dolar. İleri teknoloji kullanan, değişik alanlardaki bilgi ve becerilerini bir araya getiren Deloitte, dünya çapındaki tüm müşterilerine aynı yüksek kaliteli hizmeti sunmayı ilke edinmiş

bir kuruluş. Dünyanın en büyük şirketlerinin yanından fazlasına ve büyük ulusal teşebbüslerle, kamu kurumlarına, ulusal devletlere ve küresel çapta hızla büyüyen şirketlere hizmet veren Deloitte, birçok gelişmekte olan pazarda da liderliğini sürdürmektedir. Türkiye'de çalışmalarına 1986 yılında başlayan Deloitte, faaliyetlerini İstanbul, Ankara ve İzmir'de 1.000'i aşkın çalışannyla sürdürür. Deloitte, Türkiye'de denetim, vergi, yönetim danışmanlığı, kurumsal finansman ve kurumsal risk alanlarında hizmet veriyor.

Okyanustaki cennet: Zanzibar

Gamze Kutlukaya

Zanzibar adı Arapça "Zinj" ve "Barr" sözcüklerinin birleşiminden meydana gelir ve anlamı siyahların topraklarıdır.

Zanzibar ve Pemba Adaları'ndan oluşan bir takımadalar bütünü aslında Zanzibar. Hint Okyanusu'nda Tanzanya'nın 25 mil açılında bulunan adalar muhteşem güzellikteki sahilleriyle ve mercan resifleriyle Doğu Afrika'nın en eski yaşayan kenti olma özelliğiyle öne çıkarır.

İki yüz yıldır neredeyse hiç değişmemiş baş-

kenti Stone Town, ilk bakışta bir açık hava müzesi gibi görünse de, büyük çarşılardan, camileri ve Arap tarzı evleriyle dar sokaklarından insanların işlerine gidip geldiği, tam anımlıyla yaşayan bir kent.

1800'lü yılların başında Hint Okyanusu'nun en önemli ticaret merkezlerinden biri olan Zanzibar, halen bu dönemde yapılmış yapılarıyla tarihi kent görünümünü koruyor. Bölgede bol bulunan koralin taşı oldukça iyi bir yapı malzemesi olmasına karşın ne yazık ki zamanın etkilerine fazla dayanıklı değil. Bu

yüzden şehri gezerken görkemli yapıların son derece yıpranmış olduğuna tanık oluyorsunuz. Önemli binaların çoğu ise son yıllarda ciddi onarımlarla eski görünümlerine yeniden kavuşturulmuş.

Freddie Mercury'nin memleketi

Ayrıca Freddie Mercury adıyla tanınan efsane Queen grubunun solisti, 5 Eylül 1946 yılında Zanzibar'da doğmuştur. Asıl adı Farouk Bulsara olan Freddie Mercury'nin babası, İngiliz hükümeti adına başkentteki *House of Wonders*'da çalışıyordu.

Zanzibar'ın Tarihi

Asurlular, Sümerler, Mısırlılar, Fenikeliler, Çinliler, Persler, Portekiziler, Ummam Arapları, Almanlar ve İngilizler... Birçok medeniyet tarih boyunca bu adalardan geçmiş. Ummam Arapları ve Şiraz Persleri bu topraklarda yerleşmiş ve hüküm sürmüştür.

Bu dönemlerin etkisi halen nüfusun yüzde

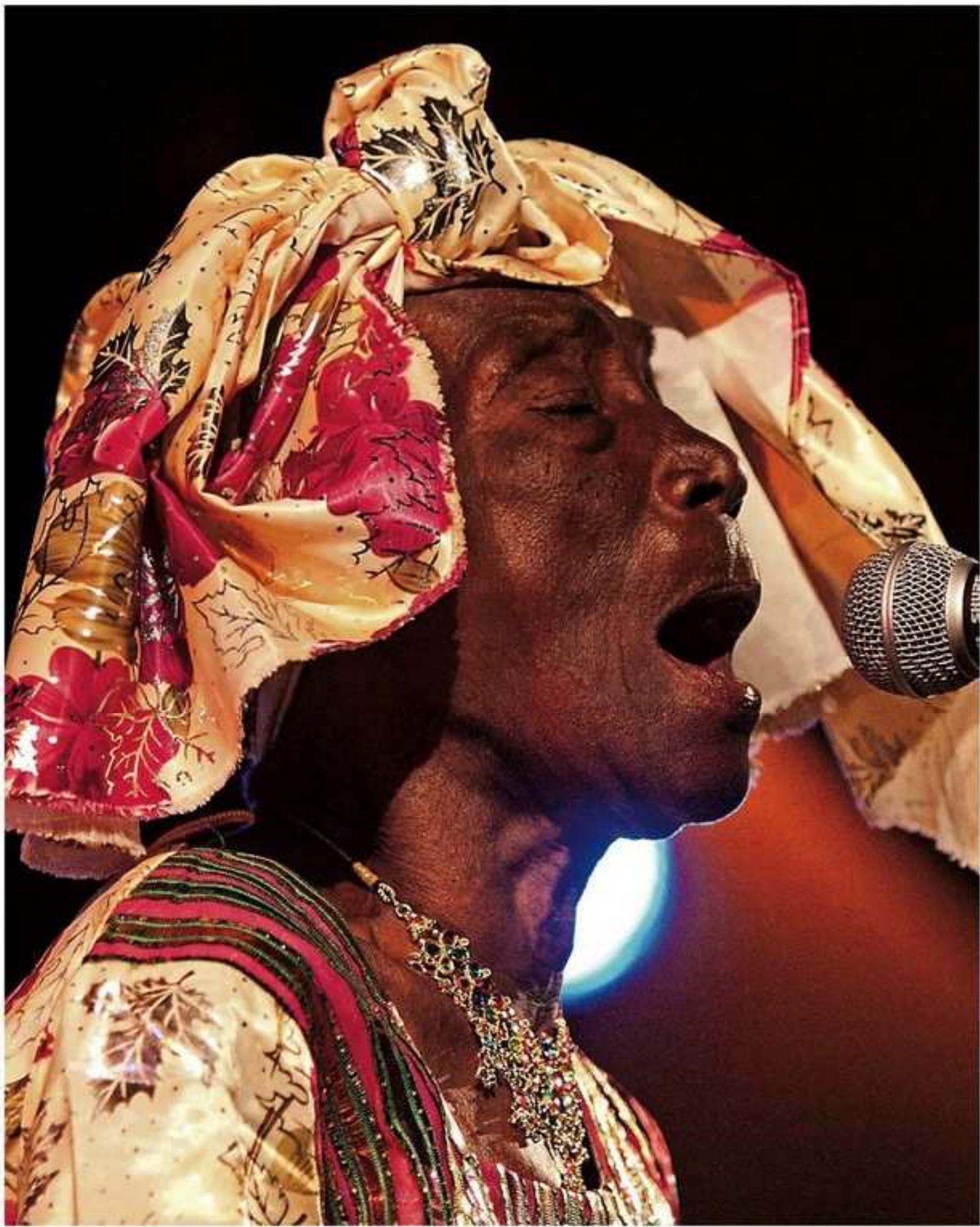
doksan yedisinin Müslüman olmasıyla sürüyor. Geri kalan yüzde üç ise Hristiyan, Sih ve Hindu dinine mensup.

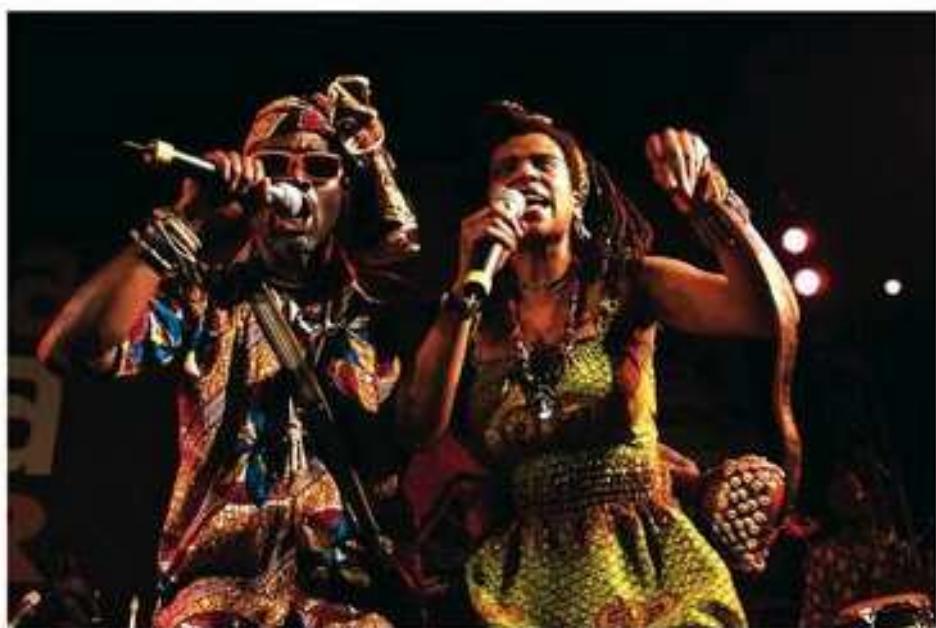
Sekizinci yüzyılda ticaret için Zanzibar'a gelen Arap tüccarların inşa ettirdiği Kizimkazi camii 1107 yıldandan beri aynen korunmuştur.

Yüzyıllar boyu Arap tüccarlar filidi, köle ve baharat ticareti için Zanzibar'a yelken

açımları. İki anakara olan Zanzibar (Unguja) ve Pemba adaları, Araplar için korunmasının da kolaylığı ile ideal bir yerleşim merkezi olmuş. Böylece Mozambik ve Somali'ye kadar olan bir bölgeyi kontrol edebilmişler. 1832 yılında Ummam Busaid hanedanından Sultan Seyyid Said, sultanatını müdafası daha güç olan Muscat'dan 130 yıl hüküm

süreceği Zanzibar'a taşınmış. Önde gelen Arap aileleri yıllar boyu kendi içlerinde evlenmişler ve Afrikalılarla karışmamışlar.

Şiraz Persleri içinse durum farklıydı. M.S. 975 yılında Şiraz Perslerinden Abi Ben Sultan Hasan sıçanlarının evini yok ettiği korkunç bir kabus gördü. Bunu halkın yok olacağını lanetleyen bir işaret olarak değerlendirdi. Şiraz mahkemesi bunu gülünç buldu ama Sultan Hasan, ailesi ve onun taraftarları bu rüyayı çok ciddiye aldılar ve göç etmeye karar verdiler. Yedi büyük yelkenli hazırlayarak Hint okyanusuna açıldılar. Fakat büyük bir fırtına yakalandılar ve ayrı düştüler. Doğu Afrika kıyılarında yedi farklı yerde karaya çıktılar. Bunlardan biri de Zanzibar'dı ve burada yerleştiler.

Şirazlı Persler ve Afrikalılar arasındaki yaygın evlilikler sonucu ayırt edici karakteristik özellikleri olan bir kıyı halkı ortaya çıktı. Ve *Swahili* denilen özgün bir dil gelişti. Swahili adı Arapça'da sahil anlamına gelen *sawahil* kelimesinden türemiştir.

Zanzibar halkın bu kesimi genel olarak karlı köle, baharat ve fildisi ticaretine dahil olmuştu. Daha çok balıkçılık ve tarmila geçirinler. Afrikalılar ile karışmamış olan bazı topluluklar kendilerini ayrı bir grup olarak tanımlar. Ayrıca küçük gruplar olarak ticaret için gelen Hintiler ve misyonerlik için gelen İngilizler de vardır.

Cennet sahilleri

Zanzibar'ın Hint okyanusunun ılk turkuaz sulanıyla kucaklaşan beyaz sahilleri rahatlamak için müthiş bir seçim.

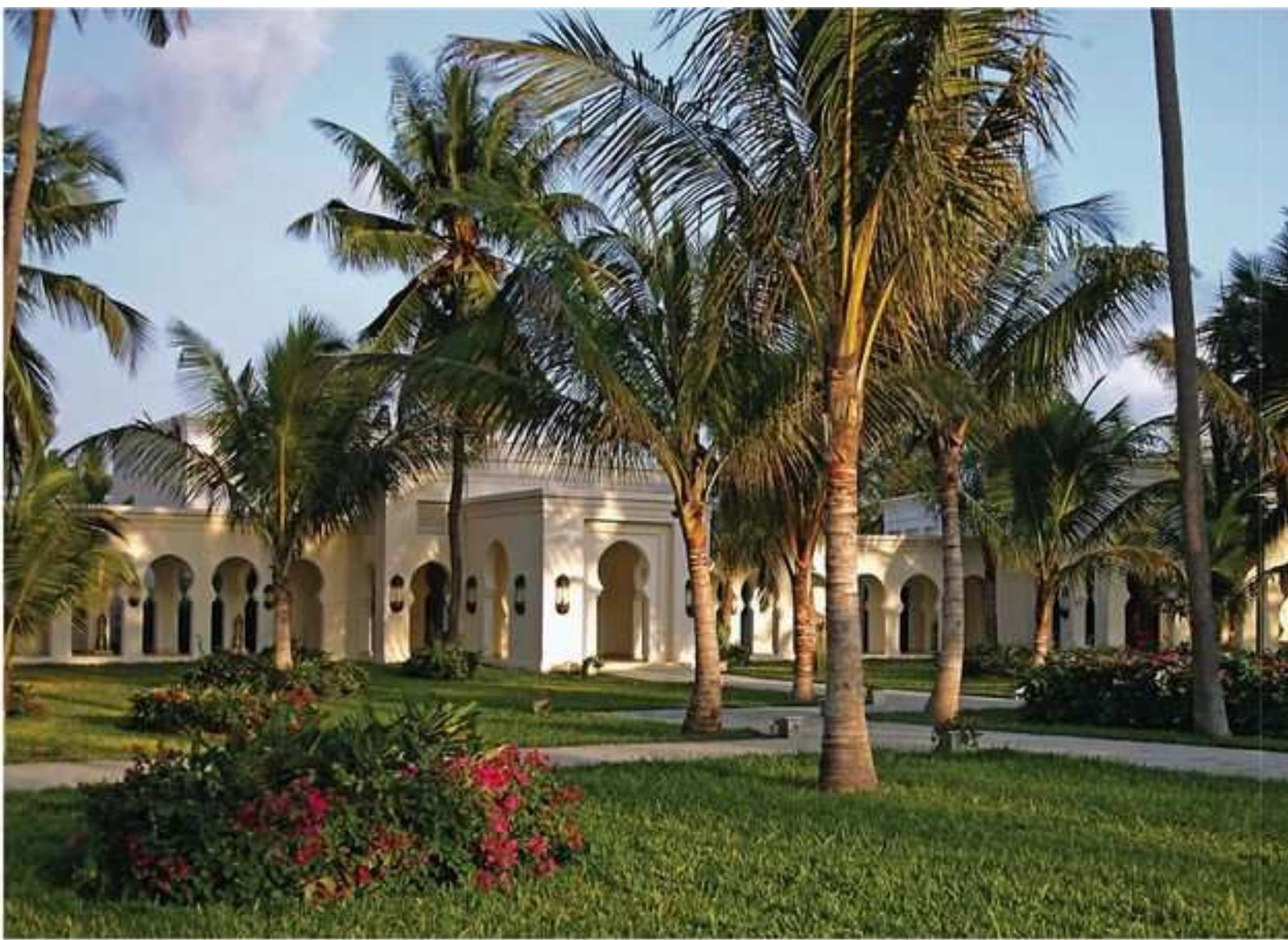
Uzun yıllardır değişmeden sürdürdükleri basit yaşam şekilleriyle balıkçı köyleri, pitoresk görünümleriyle bu gün de turistleri büyülüyor.

25'ten fazla fantastik plajıyla yalnızca okyanusun dalgalarının sesinin yirtabildiği sessizliğinde Zanzibar tam bir cennet parçası.

Adamın kuzey ucundaki Nungwi'ye muz ve Hindistan cevizi ağaçlarının arasından geçen bir yolla varılıyor. Burası yelkenli yapının başkenti. Geleneğsel zanaatçıları görmek ve fotoğraf meraklıları için ideal.

Batı kıyısında Mangawani sahili görülmeye değer. Doğuda ise Matemwe, Pwani Mchanganzi, Kiwengwa, Uroa, Bwejuu, Jambiani plajları.

Genellikle Zanzibar anakarası ziyaret edilse de çevredeki küçük adalar da çok güzeldir. Stone Town'dan sadece birkaç kilometre uzaklığındaki küçük adacıklar Chumbe ve Chapwani güzel

otelleriyle ziyarete değer bir tatil rotası, Bawe ve Prison adalarına gönübirlik snorkel deneyimi için gidilebilir. Tumbatu Adası, Unjuga'nın kuzey batı kıyısındadır ve en büyük kıyıadasıdır ama turistler için pek de kolaylık sağlamaz. Mnemba Adası kuzey doğu kıyısına yakındır ve lüks otellere

ev sahipliği yapar. Zengin mercan resifleriyle çevrilidir ve dalış için idealdir.

Pemba Adası yıllarca dış dünyadan izole kalmasına karşın bugün Zanzibar'ın kardeş adasıdır. Gittikçe artan ziyaretçi sayısıyla oldukça ilgi görmektedir. Harika plajları, doğal ormanları ve dalış için cazip kıyılarıyla ilgi çeker.

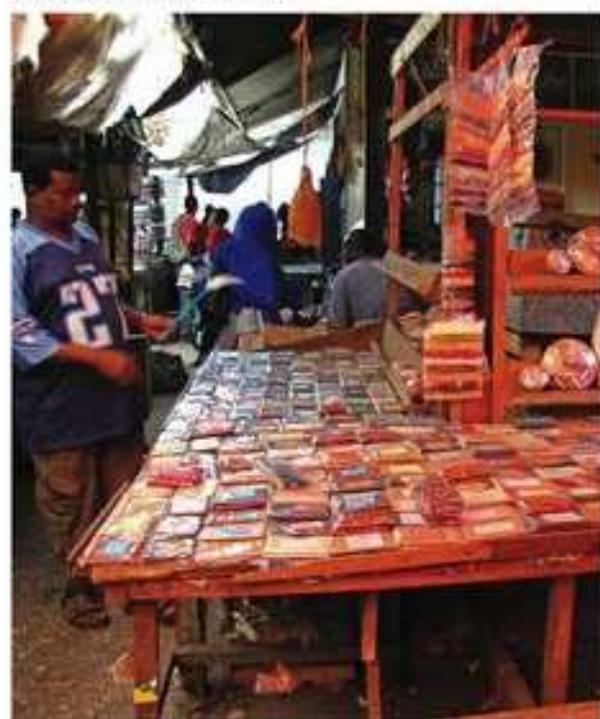
Şehir turu

Tarihin donup kalmış gibi göründüğü Stone Rock'da ziyaret edilecek yerlerin başında; House of Wonders, Palace Museum, Dr. Livingston'in evi, ve muhteşem Zanzibar manzarasına bakabileceğiniz Arap Kalesi geliyor. Hareketli Arap çarşısı, rüzgarlı dar sokaklar, işlemeli ve oymalı ahşap kapılar, iki katedral ve sayısız camiyle beraber Sultan Barghash'ın haremına ve Marahubi/haremine de gidilebilir.

Baharat plantasyonları

Karanfil yağı, muskat, tarçın, karabiber ve diğer Ummân Sultanları tarafından köle ticareti yıllarda getirilmiş baharatları görmek gereklidir. Bunlar Zanzibar'ın hemen dışındaki plantasyonlarda görülebilir.

Jozani Ormanları

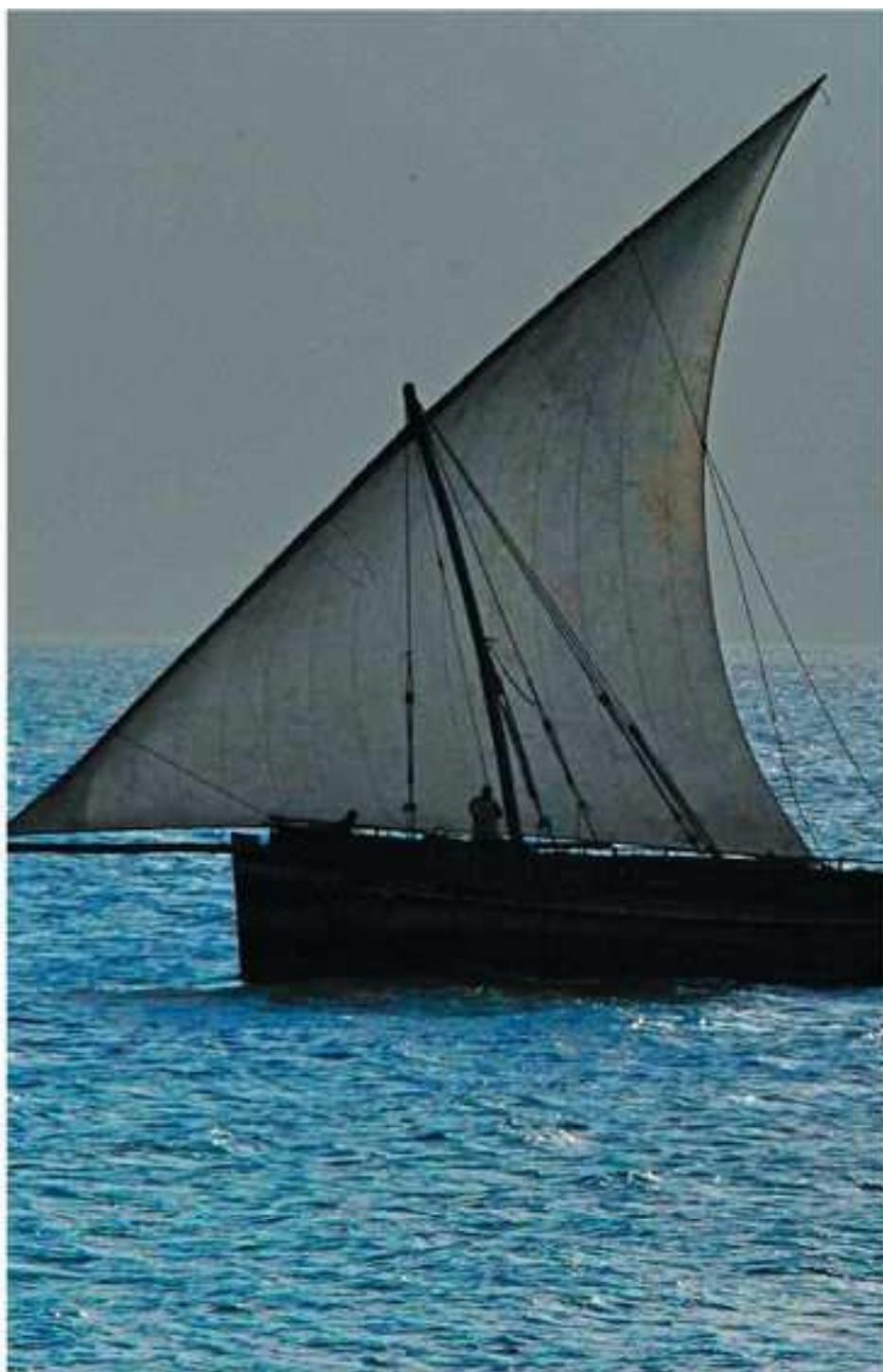
Adanın orta doğu kısmındaki Jozani doğal ormanları; endemik kırmızı Colobus maymunlarının evidir. Bu maymunlar ormanda serbestçe dolaşırlar. Ormanlık alanın hemen dışından görülebilirler ve inanılmaz derecede fotojeniktirler. Jozani ormanları aynı zamanda Syke maymunlarının, küçük geyiklerin ve çali domuzlarının da evidir. Az görülen Zanzibar leopanı geceleri avlanmak için çıkar. Bu nedenle ormanlara ziyaret sadece gündüz iznilidir.

Prison adası

İtaatsizlik eden kölelerin kapatıldığı bu ada ismini buradan alır. Burada on dokuzuncu yüzyıl sonlarında Seychelles'den getirilen dev kara kaplumbağalarını görebilirsiniz. Aynca buradaki küçük lokantada nefis taze tutulmuş balıkları tadabilirsiniz.

Dalış meraklıları için

Zanzibar dünyanın en güzel dalış rotalarından biridir. Mercan resifleri, berrak sularında 60 metreye kadar çıkabilecek görüş mesafesi ve yıl boyu 27 derecede olan su sıcaklığıyla dalış meraklılarının gözdesidir.

Abidin Dino'nun el çizimleri El Mikrocerrahi Hastanesi'ne nasıl amblem oldu?

Gamze Kutlukaya

Abidin Dino'nun ünlü kenetlenmiş parmak ve el çizimlerini amblem olarak bünyesine alan EMOT'un yaşadığı bu süreci ve öncesini, Hastanenin kurucularından Başhekim Sait Ada'dan dinledik.

Abidin Dino ile ilgili konuya girmeden önce ilk olarak şunu sormak istiyorum: İzmir'de bir el mikrocerrahisi hastanesi kurma fikri nasıl oluştu?

El mikrocerrahisi ekip çalışmasını gerektiren ve 7 gün 24 saatte yayılan bir çalışma siste-

mini sajıtlamanızı zorunlu kılan bir sağlık hizmeti. Dünya standartlarına göre yaklaşık 15 milyonluk nüfus için bir adet bu kapsamında hastaneye ihtiyaç duyuluyor. Biz de bundan yola çıkarak yeni bir heyecanla bu işe girdik. Bu işi ilk başlatan Aslan Bora benim arkadaşımdır. İkimiz birlikte bu işe girdik. Aynı zamanda Sosyal Sigortalar'da çalışıyorduk. Başta bu işi muayenehane ölçüğünde, özel hastanelerin bünyesinde yapmaya gayret ettiyorduk. Fakat hasta yoğunluğu ve işin kapsamının genişliği bizi bir hastane kurmaya teşvik etti. 1986 yılında Amerika'da böyle bir

Çok yönlü kültür adamı, karikatürçü, illüstratör, dekoratör, sinemacı, tiyatrocu, yazar, heykeltıraş ve çağdaş Türk resminin öncülerinden Ressam Abidin Dino (d.23 Mart 1913, İstanbul - ö. 7 Aralık 1993, Paris) denildiğinde; dünya ozanımız Nâzım Hikmet'in, "Sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin?" satırlarıyla birlikte usta ressamımızın eller çizimleri ilk olarak akla gelir. Türkiye'nin yanı sıra Fransa, Cezayir, ABD gibi ülkelerde sergiler açmış; Fransa Plastik Sanatlar Birliği Onur Başkanı, New York Dünya Sanat Sergisi Danışmanlığı görevlerini üstlenmiş ancak sol görüşe dayalı siyasi düşüneleri nedeniyle sürgün yaşamına zorlanmış. 1952'den itibaren yaşamını Paris'te sürdürmek durumunda kalmış bu değerli sanat insanımızın işte o elleri, kurulduğundan bu yana, daimda Türkiye'nin ilklerinden olan El ve Mikrocerrahi Hastanesi'nin (EMOT) özel çizilmiş amblemi. Dahası Hastanedeki toplantı salonu Abidin Dino'nun yapıtlarından oluşan bir sergi salonu kimliğini de üstlenmiş durumda.

merkez gördük. Bundan etkilendik. Biz de işimizi daha iyi yapabilmek ve ekip halinde çalışmanın koşullarını daha iyi yaratabilmek için 1988 yılında bir hastane kurmak fikrini olgunlaştırdık. O zamanlar bir sermayemiz de yoktu. Hekimlikten kazandığımız kısıtlı parayla bu işe başladık. O zaman hastanenin bulunduğu bu alan tamirciler arasında bakımsız bir alandi ama trafik ve yol açısından elverişliydi. Önce küçük çaplı, 10 yataklı bir hastane olarak planladık. 1991 yılında açıldı hastanemiz. Yola Aslan Bora, ben, Osman Seçkin ve Fuat Özerkan birlikte çıktıktı,

Abidin Dino'ya duyulan sevgi

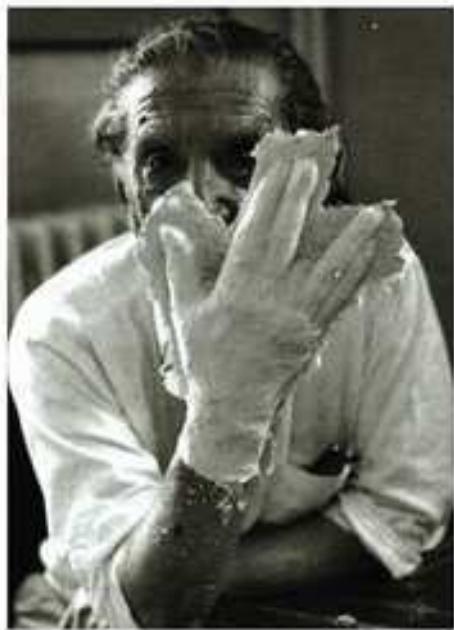
1991'de açılış öncesi Abidin Dino'nun çizimlerini amblem logo olarak kullanmayı düşünüyorsunuz. Logo için Abidin Dino'nun bir çizimini kullanmak akınına nasıl geldi?

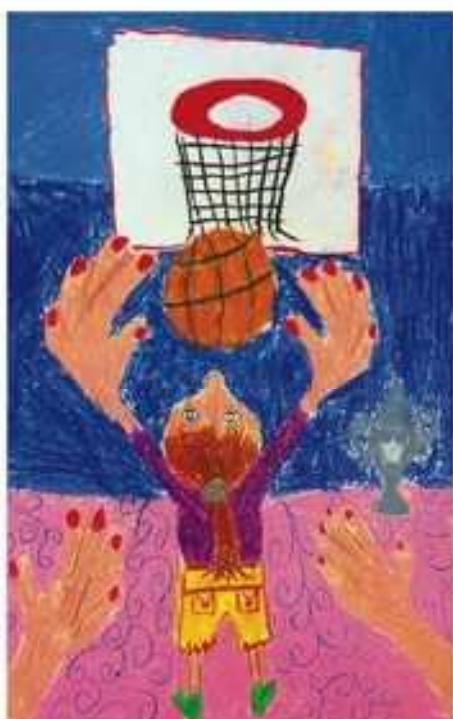
Logoyu düşünürken, bir anlamı olsun istedik. Osman Seçkin'in aklında Abidin Dino'dan bunu istemek geldi, eller üzerine yaptığı çalışmaları düşünerek. Tabii sadece herkes gibi, değerli bir sanatçı olarak tanıydık Abidin Dino'yu. Doğrudan bir tanışlığımız yoktu. Biraz da politik duruşuna kendimizi yakın hissettiğimiz bir insandi. Kapısını çalacak cesaretimiz

yoktu ancak dolaylı yoldan ulaşmayı düşünebiliyorduk. O yıllar Cumhurieyt Gazetesi'nde yazan, ANKA Ajansı'ndan bildiğimiz Müşteref Hekimoğlu'na bir yazı yazdım. Kendisine, acaba böyle bir şey isteyebilir miyiz, diye damştık. Bir süre yanıt gelmeyeince kendisine bu kez telefonla ulaştık. Ören'de bir yazılığı vardı. Bir pazar günü 4 kişi oraya gittik. Neler yaptığımızı anlattık. Bizim bir hastane albümümüz vardı; uzuulların tekrar çalıştığını gösteren fotoğrafların olduğu bir albüm. O zaman hastanenin henüz kaba inşaatı bitmişti. Acaba Abidin Bey buraya bir amblem çizebilir mi diye sorduk. O da çok heyecanlandı. Bizim için, Fransa'da yaşayan Abidin Dino'ya yazdı. Abidin Bey de hemen kabul etti. Bize yaptığı eskizleri yolladı. Bir süre yazıştı. Ve herhangi bir ücret de talep etmeden bize bu logoyu hediye etti. Karşı karşya gelemeden vefat etti maalesef. Ondan sonra biz Müşteref Hanım'ı davet ettik ama rahatsızlandı ve gelemedi. Böyle olunca biz de yeniden ziyaretine gittik kendisinin.

Hastanenin çeşitli yerlerinde Abidin Dino'nun çalışmaları görülmeye. Kendisini anmak adına yaptığınız etkinlikler var mı? Abidin Dino'nun eserlerini toplamaya çalışıyoruz. Hastanemizde bir sergi salonumuz var. Biz ayrıca Abidin Dino'yu anmak için her yıl bir takvim çıkarmaya karar verdik. Bu takvimde her yıl kendisinin de izin verdiği el figürlerine ve bazı diğer çalışmalarına yer veriyoruz. Abidin Bey'in vefatından beri eşi Güzin Dino ile ilişkilerimiz de devam ediyor. Bu yıl Eylül

ayında ben de kendisini Paris'te ziyaret edeceğim. Kendisiyle telefon aracılığıyla görüşüyoruz. Bazen karşılıklı hediyeler yolluyoruz birbirimize. Ayrıca Abidin Dino'nun ölümünün onuncu yılında bir anma toplantısı yaptık. Onun hayatını ve eserlerini anlattık.

Bu yıl da hastanemizin 20. Kuruluş yıldönümü şerefine çocuklar için bir resim yarışması düzenledik. Yarışmada ödül kazanan resimleri de hastanemizde sergiliyoruz.

Abidin Dino'nun "Parmağa, ele, kola, bacağın dikiş tutturmak kopuk bir dünyaya bütünlük vermenin anlamı gibi bir şey" sözü bizim yapmış olduğum işlere bir anlam katıyor. Sunu da fark ettik ki yaralanma geçiren, kopma geçiren her insan için bu büyük bir travma ve yalnızca bedeni etkilenmemiştir bu travmadan. Bu aynı zamanda insanın ruhunda da derin yaralanmalara yol açan bir durum. Bu yüzden işin

her zaman bir de psikolojik tedavi yönü olduğunu bilincindeyiz. Bizim tüm hastalarımız yattıkları süre boyunca ve gerekiyorsa taburcu olduktan sonra da psikiyatristler ve psikologlar tarafından destekleniyorlar. Kontrolleri yapılmıyor. Hayata bütüncül bir yaklaşımla bakmaya gayret ediyoruz.

Sağlık sistemimiz sıkıntılı

Sosyal Sigortalar ile anlaşmalı değil hastaneniz. Bunun nedeni nedir?

Ne yazık ki günümüzde hekimlik de seri üretim mantığına yaklaşılmaktır. Müdahaleyi yap, parasını al gibi. Ama aslında hekimlik sanatı hastayı sadece eliyle, koluya, karaciğeriley görmeden fazlasını gerektiriyor. Bugün gelenen noktada ise devlet hastanelerindeki performans sistemi hekimleri baktıkları hasta sayısını artırmaya yönlendiriyor.

Defansif tip denen şey uygulanmaya başlıyor. Hekimler bu kadar yoğun bir baskı içine girince bu sefer ya sadece çok basit ameliyatları yapmaya çalışıyorlar ya da zor ameliyatlar ve zor vakalarda çok fazla aşın tetkikler isteyerek hastalığı kabullenmemek için ellerinden geleni yapıyorlar. Şu anda sağlık sistemi ilaç verme sistemi halinde çalışıyor. Biz bu yüzden yaptığım işte iyi kalabilmek için sosyal güvenlik kurumuyla anlaşma yapmıyoruz ve bağımsızlığımızı mümkün olduğu kadar korumaya çalışıyoruz. Ve hastanemizde performans sistemi uygulamıyoruz. Doktorlarımız belli bir maaş alıyorlar, çok işlem yaptınp az işlem yaptınp gibi bir değerlendirme yapmıyoruz.

Sağlık sistemi değişiyor. Yapılan teknik düzenlemeler siz de kapsıyor mu?

Yeni düzenlemelere uyabilmek için gerekli yapısal değişiklikleri yaptık. Şu anda bir sıkıntımız yok. Bir ara tavan yüksekliğini değiştirmemizi bile istediler. Halkımız henüz pek farkında değil sağlık sistemindeki aksaklıklann. O bir avuç ilaçını alınsın da... Dışarıdan bakıldığından sistem iyi görünüyor ama bu sistem hasta olmayanlar için iyi bir sistem sadece. Mesela birコレsterolüme, şekerime bakıyorum, dizim biraz ağrıyor, ona baktıramam diyorsanz bu sistem çok iyi bir sistem. Tabii halkın büyük bölümünün çok ciddi hastalıkları yok. Bu yüzden değerlendiremiyorlar. Ciddi hastalıkları olanlar ise bu sistem içinde hizmet alamıyor. Hastaneler zaten yeni düzenlemeler nedeniyle borç içinde ve bu nedenle yoğun bakımda yatacak hasta istemiyorlar. Hastalar ortada kalıyor. Biz bu sistem içinde bağımsızlığını koruyarak nitelikli hizmet vermeyi sürdürmeye çalışıyoruz.

Abidin Dino gibi siyasi tavrı belli bir sanatçının işini amblem ve logonuzu taşımak sizi kaygılandırmadı mı?

Abidin Dino'nun siyasi duruşunun bizim için bir sıkıntı yaratacağını hiç düşünmedik. Mutlaka başımıza bir takım şeyler geliyor ve gelecektir. Ama bizim bu yönde bir korkumuz yok. Bizim için politik duruşundan da önemlisi, değerli bir sanatçı olması oldu hep. Onun yarattığı logoyu kullanmak bizim için bir onurdur ve bu da yaptığımız işe değer katıyor diye düşünüyoruz.

Hastaneniz yurtdışında da ödül aldı. Bunu anlatabilir misiniz?

Büyük Oslo'da Avrupa El Cerrahisi Kongresi'nde hastanemiz Avrupa El Yaralanmaları Travma Merkezi olarak akredite oldu. Bu da burada en iyi şekilde el cerrahisi yapıldığını gösteriyor. Ayrıca burada çalışan bir hekim arkadaşımız Oslo'da yapılan bir sınavda birincilik kazandı. Bu hem teorik hem de pratik sorulanın olduğu oldukça önemli bir sınavdı. Ayrıca burası bir okul gibi de çalışıyor.

Hekimlerin yetişmesine katkıda bulunuyorsunuz. Başka bilimsel çalışmalar da

yapılıyor mu?

Şu anda Türkiye'de bu konuda çalışan iki merkez var. Biri biziz, biri de Uludağ Üniversitesi Hastanesi içinde hizmet veriyor. Burada bilimsel çalışmalar da yapıyoruz. Yayınlanız var. 3 arkadaşımız bu yıl doçentlik sınavına girecek. Ayrıca rotasyon ile gelip burada eğitim olanağı bulan hekimlere de açıız. Şu anda Gaziantep Üniversitesi'nden gelen bir arkadaşımız burada. Fizik tedavi bölümümüze de hem Dokuz Eylül'den, hem de Denizli Pamukkale Üniversitesinden stajer öğrencilerimiz geliyor. İşimizi hem düzgün, hem bilimsel hem de etik yapmaya gayret ediyoruz.

Hastaneyi büyütmek gibi bir hedefiniz var mı?

Şu anda zor bir dönemden geçiyoruz sağlık sistemi açısından. Biz de ayakta kalmayı ve hizmetimizi kaliteli tutmaya çabaliyoruz. Büyütmek gibi bir düşüncemiz yok bu nedenle. Şu anda sağlık kurumları sürdürmek kazanma düşüncesiyle hareket ediyor. Önemli olan hasta hastaneden içeriye girsin, diye bekliyorlar. Şu anda en iyi çalışan sistem 112 sistemi. Bu elbette çok güzel ama

bunun nedeninin hasta içeri sokmak olduğunu bilince insan düşünüyor. Ortalıkta hasta olmasın, hasta içeri gırsın diye bekliyorlar. Ama içerisinde malzeme eksik olabilir, hekim olmayabilir, yapılan iş çok iyi olmayı bilir bu önemli değil. Ambulans gelsin, uçak kalkın, helikopter insın... Nasılsa içeriye girdikten sonra kimse bilebilip değerlendirebileceği bir şey değil sağlık hizmeti. En büyük özelliği de bu; çay içerken çay iyi mi kötümü herkes bunu değerlendirebilir ama sağlık hizmetinde böyle bir değerlendirme mümkün değil hasta açısından. Onun için bu sisteme târibat bazı açılardan kolay bir şey. Siz hekim olarak sesinizi çıkardığınızda da paraci, akgözlü vs. deniyor. Elbette aramızda var sistemi suisitimal edenler. Olacaktır da... Ama yapılanlar doğru değil. Ayrıca sağlıktı bu kadar başkıcı bir sistem dayatıp geri kalan her alanda son derece liberal olmak da biraz tuhaftır. Gerçi yapılan değişiklikler bir süreç sonrasında son derece liberalleşmecek bir sisteme dönüşecektir. Ne yazık ki halkın farkında değil henüz. Tabii bunda hekimlerin de çok yanlışlıkların var. Biz de masum değiliz. İşte bu yüzden, şimdilik sadece ayakta kalmayı düşünebiliyoruz.

Karabağlar'ı "Küçük Türkiye" olarak görmek

Mehmet Atilla
Bulut Bagatır (Fotoğraf)

Amerikalı yazar William Faulkner 1949 yılında Nobel Ödülüne değer görüldü. Ancak bazı nedenlerden dolayı ödül töreni bir yıl sonra yapılabildi. Faulkner'in o törende yaptığı konuşmanın bir bölümünde söylediğimiz cümleler, günümüzde de geçerliliğini sürdürüyor. "Bugünün genç yazarları, kendi kendisiyle çelişkiye düşmüş insan kalbinin karşılaşışı sorunları"la öylesine sık karşılaşışım ki, bir süre sonra bu sorunların uyarıcı bir ışık gibi bana yol göstermekte olduğunu fark ettim. Çelişkinin olduğu her yerde belli ölçüde sertlik de olur ama böyle bir söylem tutturmak

ıstırabı ve alın terini, kısaltıcı yazmayı değerli kılan tek şey de budur."

Heyamola Yayıncılarının "İzmir'in Semtleri" dizisinde yayımlanan "Karabağlar" kitabı yazarken "kendi kendisiyle çelişkiye düşmüş insan kalbinin karşılaşışı sorunları"la öylesine sık karşılaşışım ki, bir süre sonra bu sorunların uyarıcı bir ışık gibi bana yol göstermekte olduğunu fark ettim. Çelişkinin olduğu her yerde belli ölçüde sertlik de olur ama böyle bir söylem tutturmak

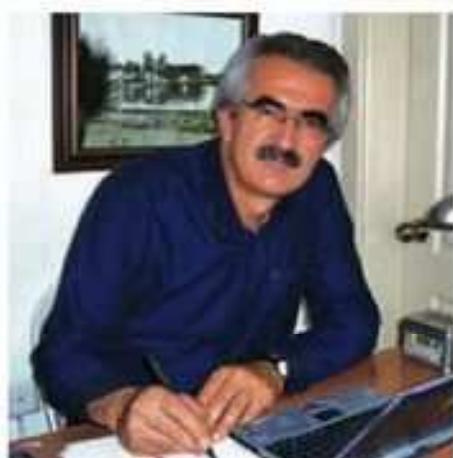
Istanbul'da faaliyet gösteren Heyamola Yayınevi, 2010 yılında İstanbul'un ardından İzmir'de de farklı bir çalışmaya imza attı ve 41 ayrı yazara, İzmir'in 41 ayrı semtini, edebi dili kullanarak anıları öne çıkartacak nitelikte yazdırdı. Bu, İstanbul'un 80 değişik semtinin aynı yöntemle kitaba dönüşmesinin ardından İzmir açısından da heyecan verici bir çalışma oldu ve kitaplar 2011 Nisanında düzenlenen TÜYAP İzmir Kitap Fuarı'nda okurla buluştu.

İzmir'de yaşayan yazarlardan Mehmet Atilla, başlangıçta alt başlığını "Kentin Ahşap Kalbi" olarak seçtiği kitabı, öykücü olusundan gelen sağlam bir dil ve buna dayalı anlatım gücüyle kaleme aldı, emek yoğun küçük işletmelerin çalışmaları Karabağlar'ı bize sevdirdi. Yazar Mehmet Atilla, "Karabağlar" kitabını hem özetleyen hem de yazılış mantığını anlatan bir başka yazıyı bu kez ESIAD YAŞAM Dergisi okuru için yazdı.

istediğimi özellikle belirtmeliyim. Sesimi fazla yükseltmenin okura saygınlık olacağını düşünüyorum çünkü. Karabağlar'a ilgi duyup da bu kitabı eline alan her kişinin az ya da çok bu ülkenin sosyo-ekonomik koşullarından haberdar olduğuna inanyordum nasıl olsa. Öyleyse bağırmaya gerek yoktu. Arif olan anıları. Ne yapmalydım peki? Tereciye tere satmak yerine, bir yazarla bir semt arasındaki duygusal ve düşünsel bağları birbirine düzümlmek en doğru tutum gibi geldi bana. Öyle yaptım.

Başlangıçta kitabıñ alt başlığını "Kentin Ahşap Kalbi" olarak seçmemiñtim. İzmir'in nabzı orada atıyordu sanki. Sürekli bir koþuþturma, heyecan, telaþ ve bunların duygusal uzantıları... Bir süre sonra vazgeçtim bu başlıktan, çünkü "ahşap" sözcüğünün sınırlı alamı, öteki meslek dallarına haksızlık etmemeye yol açıyordu. Sonunda 'Küçük Türkiye' alt başlığında karar kıldırm. Nedeni de çok açık; ülkenin her köşesinden kopup gelen insanların kendine göre bir yaşam kurduğu bir yer Karabaþlar. Laf olsun diye söylemiş bir söz değil bu, gerçeken öyle. Her sokakta birbirine benzeyen ya da benzemeyen yaþamlar...

Ben de onlardan biriydim. Bu topraklara ilk ayak basısm dün gibi aklımda. 1972'nin yaz ayları bitmek üzereydi. Bodrum o yıllarda da sıcak ve susuz. Süngercilik bitmiş neredeyse, balıkçılık ve tanımın yanı sıra turizmin ayak sesleri duyuluyor. Turgutreis'te doğup büyümüşüm. Şansım varmış ki, ilkokulu bitirdiğim yıl kasabamıza ortaokul açıldı, kaydımı hemen yaptırdık. Yoksa öðrenim yaþamım orada tikanıp kalacaktı. Üç yıl sonra bir şans kapısı daha... Bu kez de Bodrum'un ilçe merkezine lise açıldı. O güne kadar lise yoktu Bodrum'da. Bu arada İzmir'deki dayımdan bir mektup alıyorum, "Liseyi boş ver," diyor bana. "Benim on tane oğlum olsa, onunu da sanat enstitüsüne veririm." Sonra da ekliyor; "Gel İzmir'e, Mithatpaşa Sanat Enstitüsü'ne yazdırıymam seni, her şeyinle ilgileneylim." Oturup düşünüyorum ailece. Sonra da gözümü karartıyor, dayının dediğini yapmaya karar veriyoruz. Çünkü onun yeri başka bizim gözümüzde. O yıllarda Özel Ege Mühendislik- Mimarlık Yüksek Okulu'nda

okuyor. O da Mithatpaşa'yı bitirmiñ. Daha sonra da Gümak-San Kollektif Şirketi'ni kurarak İzmir'in önemli sanayicileri arasında yer almış bini; Kâzım Güzel. Çağırsına uyup geldim İzmir'e. O dönemde tesviyecilik ve elektrikçilik en gözde meslek dalları. Bu bölümlere sınavla öğrenci alınıyordu. Dayım beni sınavlara hazırladı. Hiç unutmadım, çalıştığı atölyede bir yandan punta kaynağı makinesinin pedalına basarken bir yandan da "çarpanlara ayırma" denilen aritmetik işlemlerin nasıl yapılacağına anlatıyordu. Ortalık toz duman içindeydi. Kokular, zırıltılar, tezgâh inlemeleri... Çalışma saatı bitiminde de atölyenin bahçesinde tek kale maç... Göz görünçeye kadar.

Neyse, uzatmayalım. Karabaþlar ile adama-kılı tanışmam bu süreci izleyen aylarda oldu. Gümak-San'ın ilk atölyesi orada açılmıştı çünkü. Şimdi 4280 sokakta. Çevrede irili ufaklı evler, sokaklarında atölyeler... Çoku kaçak. İzmir'e müthiş bir göç yaþanıyordu o yıllarda. Ben de bir yandan Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisesi'ne (o yıl bu tür okulların adı değiştirilmiñti) giderken hafta sonlarının büyük bölümünü Gümak-San'da geçirdiyordum. Daha sonraki yaz ayları da kalıp parçalarının üretiminde ve pres tezgâhlarının başında geçip gidiverdi. Ardından Ankara Yüksek Teknik Öðretmen Okulu..., Değiþik okullarda öğretmenlik...

Yıllar sonra "Karabaþlar" kitabı için kentin sokaklarını yeniden dolaþmaya başladığında yukarıdaki özetin büyük katkısı oldu. Yolculuklarda hep bir tutamak noktası anıtorsunuz çünkü, olumlu ya da olumsuz her kriyasmanın temelinde eskiye ait yaþan-

mişlıklar yatıyor. Yok olanı fark etmek, yeniyi değerlendirmek, değişenin sorgulamak için ya belleğinize başvuruyorsunuz ya da başka insanların tanıklıklarına. Kimi zaman bunlar da yetmiyor kuşkusuz, böyle durumlarda da kaynak kitaplar, belgeler ve gazeteler...

Karabağlar'ın tarihsel bir zenginliği yok gerçi. Buca, Bornova, Karşıyaka, Konak gibi adınızı atığınız her yerden tarih fışkırmıyor. Elimizdeki asıl malzeme, kırsalın kentleşmesi... Emre'den Eşrefpaşa'ya, Cennetçeşme'den Bozyaka'ya hemen her yerde yeşillliğin betona evrilmesi söz konusu. İşte bu olgu da ister istemez 'kendi kendisiyle çelişkiye düşmüş insan kalbinin karşılaşışı sorunları' getiriyor gündeme. Karşıdan bakıldığına teknik bir işleyişin, makine seslerinin, alacak verecek hesaplarının egemen olduğu bir düzen öne çıkıyor olsa da, bütün bu örtünün altında duygusal gelgitler, sarsıntılar ve çalkantılar gizli. Onları arayıp bulmayı, günlük keşmeyeşin içinden çekip çıkarmayı ve olabildiğince ayıklamayı yeğledim.

Bu amaçla Karabağlar'ı baştan sona bir daha dolaştım. İlçenin sınırları iyice genişlemiş, sokakları ve insanların çoğalmıştı. Yeşillik Caddesi'nin her iki yanında iç içe geçen onca yaşantının bulanıklığı zaman zaman rahatsız etti beni. Bazı atölyelerden çıktı çıkmıyordu. Üretim ya da bakım onanım, her ne yapıyorsa, tümüyle durmuştu. Birkaç işçi geziniyor du ortalıkta. Sonunda bir çay ocağındı buldum kendimi. Önüne birkaç tabure ve küçük bir masa atılmıştı. Oturdum yavaşça. Bir kırıkoğa işletiyordu burayı. Adam muhafazakâr birine benzıyordu ama karışını böylesine kauçuk bir ortamdan uzak tutmaya da kalkışmadı. Belli ki zorunluydu buna. Başka çare bulamamıştı. Hangi kasabadan ya da köyden kalkıp geldiye, yola çıkarken kurduğu hayalle şimdî içinde bulunduğu koşullar arasında müthiş bir uyumsuzluk olduğu yüzünden açıkça okunuuyordu. İşte bu görüntü, bundan sonraki yolculuklarının minik bir örneği oldu. Her sokacta, her atölyede, her avluada bu tür insan hikâyeleriyle karşılaşacaktım. O hikâyelerin hiçbirinin içeriğini bilemeyecek, ne anlattığı konusunda yalnızca tahminlerde bulunacaktım ama şurası kesindi ki, hepsinin odak noktasında geleceğin belirsizliği yatıyordu. Atölyelerde işçilerle, ustalarla konuştım; işveren başlığı altına kolayca sokulamayacak olan işyeri sahipleriyle dertleştim. Umdugundan daha karamsar sözcüklerle karşılaştım. Baktım ki olmayacak, kahvelerde, çay ocaklarında soluklanırken kendime iyimserlik aşılamaya çalıştım. Evet, sorunlar vardı ama anlatılanlar kadar da koyu bir karanlık yoktu

ortalıkta. Her biri komşumuz ya da akrabamız kadar "tanındık" olan bu insanların yüreklerinde biriktirdikleri umutsuzluğa ısyân edesim geliyordu. Hele o ögle paydosları... Canı sıkık insanların yalnızlığı böylesi uzun molalarda kendini iyice belli ediyor, aklından geçenlerin karmaşası gözlerindeki ışığı zayıflatıyordu. Neyse ki yardımına ünlü yazar Alain de Botton yetişti, onda buldum teselli: "Kadınlar, yalnız erkeklerde böyle hayaller kapıldıkları için minnettar olmalıdır; çünkü bu hayaller, gelecekteki sadakatin ve kendini yok sayma becerisinin temelini oluşturur."

Umanım öyledir. Karabağlar'dan sevinç devşirmek istedigimde ise belleğimde hâlâ izleri olan binalar ve sokaklarla buluştum. Orçaner durağı, Modeka İş Merkezi ve Yaşayanlar İlkokulu'nun çevresinde çok dolaştım. Ardından Aydın Mahallesi, Eskizmir, Bozyaka ve Uzungere... Kuşkusuz ki bundan 30 yıl öncesiinin dinginliğinden eser yoktu. Ama ille de o anılar, yaşanmışlıklar... En küçük bir kırıçım bile gizli bir gülmeyişle yol açıyordu. "Bir zamanlar burada..." diye başlayan cümleler eskiden beri severdim zaten; şimdi daha da işlevsel bulmaya başlamıştım. Kiminle konuşsam ayrı bir hikâye anlatıyordu, ne var ki bu hikâyelerin çoğu fazlaıyla öznel konulardı, yalnızca dinlemekle yetindim. Olsun, bu söyleşiler bile Karabağlar'da yaşayan insanları daha yakından tanıtmama yardımcı oldu. Bunlardan birini hiç unutmuyorum; Çamlık Mahallesi'ndeki Sinan Camisi'nin önündeki banklardan birinde dinlenmekte olan yaşlı bir adamın yanına oturmuş, selam sabahtan sonra tatlı bir söyleşinin kapısını aralamayı başarmıştım. Erzurum'un Narman ilçesinden geldiğini söylemişti. Oğlunun yanında kalyormuş burada, olsa olsa üç beş ay. Sonra öteki çocukların yanına. Dönüp dolaşmış böyle. Kısa sürede ne çok şey anlatı, yazmaya kalksam sayfalar dolusu. Yaşamında ilk kez gördüğü birine bunca açılmayı başlangıçta yadırgadım doğrusu. Sonra Anadolu insanının içtenliğine verdim. Daha bir sokulduk birbirimize. Karşıdaki kahvelerden birinde çay ısmarlama istedi. Bir gerekçe bulup kabul etmedim. Sesindeki kararlılık öylesine belirdindi ki içeceğimiz çayların parasını

benim ödememe kesinlikle izin vermeyecekti. Anladım bunu. Kalkmaya hazırlandığımı görünce sordu: "Erzurum'a gittin mi hiç?" İki kez yolum düşmüştü. "Gittim," dedim. Gözleri parladı. "Yakutiye'yi de ziyaret ettin mi?" Eyyah, ne diyecektim şimdî? Şöyledir bir baktım yüzüne. "Hayır," dersem oraciya yıkılacak gibi geldi bana. Yalan söyledim, "Ettim," dedim. İki elime birden sarıldı. "Hay Allah'ına kurban," dedi ve başladı dudakları titremeye. Gözünde biriken yaşları görünce daha fazla dayanamayıp sokağın keşmeyeceğine çevirdim yüzümü. Bir yandan da düşünüyordum, adını bile bilmediğim bu yaşlı adam gibi, kim bilir kaç kişi daha yaşıyor Karabağlar'da. Kimisi ekmeğin parası için, kimisi de gidecek başka yeri olmadığından. Bu da bir tür göç aslında, zorunlu bir göç...

Az önce de yazdım gibi bu tür üzünlü anlara saplanıp kalmamak gerekiyor. İyi şeyle bulmak amacıyla yola çıkırsa umutları yeşertecek görüntülerin çok uzakta olmadığı anlaşıyor. Karafatma Dağı (şimdî tepe bile değil gerçi) çevresinde dolanırken karşılaşduğum bir manzarayı önelsediğimi belirtmeliyim. Tam da öğle vaktiydi, Altınordu Spor Kulübü'nün tesislerinin yanındaki futbol sahasının toprak zemini iyice işinmişti. Bir baktım, üç çocuk top oynuyor kendi aralarında, ikisi erkek, biri kız. Bir süre izledim onları. Kız topa öyle iyi vuruyordu ki hayran olmamak elde değil. Ardından futbol sahasının kenar çizgileri boyunca tempolu yürüyüş yapmakta olan üç kadını fark ettim. Kadınlardan biri başörtülüydü, neredeyse yere degen bir eteği vardı; ikincisi şapkalı ve dar pantolonlu, öteki ise eşofmanlı. Giysilerinden yaşama bakanlarının birbirine benzemez olduğu anlaşıyorlandı ama üçünü de bu saatte bir araya getiren özel bir düşünce birliği vardı aralarında; sporun yaran... Sevindim. Bu tür değişimler, dönüşümler insanın geleceğe olan güvenini arttırmıyordu. İletişim devriminin kimi kötü kullanımlara açık olması bir yana, insanlara olumlu katkılardanın gösterisi bence bu. Utanmasam uzunca bir süre izleyecektim ama daha fazlası yakışık almazdı. Ağır ağır uzaklaştım oradan.

Bir semti ya da bölgeyi yazmak için yapılan gözlemlerin en keyifli yanına gelince... Karşınızda çıkan her insan için ayrı bir hikaye tasarlamak çok güzel. Yayınevinin bizden beklenisine de denk düşüyor üstelik. Her yere "gönül gözüyle" bakmaya çalışıyorsunuz. Yüzbaşı Şerafettin Mahallesi'nin yüksek bir yerinden aşağılara bakarken bir an için Karabağlar'ı insansız olarak düşündüm. "Kimse olmasa

şimdî burada," diye geçirdim içimden. Korukunç bir durağanlık doldurdu zihnim. Her yer beton soğukluğu, cam pınltısı, tuğla kırmızısı, ciliz yeşillikler, ahşap ve çeligin birlilikte... Bütün bunların da birer hikâyesi vardı, ama bir yere kadar. Shakespeare geldi akıma, bilmem hangi şiirinde 'ağaçlarda dil, çağlayan irmaklarda kitaplar, taşlarda uyarılar' olduğunu ileri süre de çok geçmeden tikaniveriyor insan, soluk alıp vermekte bile zorlanıyor. İnsan olmayınca her yer kıraklışın içine insanlığı girdiğinde ise başka bir şey. Davranışlar, sözcükler, duygular... Bizim kişisel hikâyemizle gördüğümüz insanların hikâyesi bir araya geliyor, kimi zaman da birleşiyor. Hiç konuşmasak bile. Geçip giden farkında değil belki bunun. Hatta o da bir başkasının olası hikâyesiyle kendininkini bir araya getirmekle meşgul belki. Ne güzel! Tam bir devinim...

Karabağlar'ın sosyo-ekonomik yapısı bu tür alışverişler için çok uygun doğrusu. Mühendisinden çıraklına, patronundan gece bekçisine kadar onlarca insan gelip geçiyor gözünüzün önünden. Atölyelerin, alışveriş merkezlerinin, yedek parça satıcılarının kapısından giren çıkanları bir saat seyretseniz yüzlerce hikâye devşirirsınız. Olan bitenin aslı değildir önemli olan o anda, sizin nasıl yorumladığınızdır. Kişiin karakteri değildir öne çıkan, sizde bıraktığı izlenimdir. Yanılış payı olmaz mı, olur elbette. Fakat o da tatsız bir deneyim olarak eklenir geçmişinize ve geleceğinize.

Uzundere köyündeydim bir gün. Kahvede emekli bir albayla tanıştım. Adı İbrahim Çalışan. Laf lafla açtı, köyün içinde dolaşma çattık. Tuğladan yapılmış derme çatma bir evin önüne geldik. "Bunu ben yaptım," dedi ve ekledi: "Fakat tek kuruş harcamadım. Yollardan topladığım atık malzemelerle yaptım her tarafını." Eve alici gözüyle baktım bu kez. Şaşkınlığımı anladı: "Tuğla, kapıları, penceleri, elektrik ve su tesisatı, mutfak eşyaları, oturulacak yerler, aklınıza ne gelirse... Hepsi ni oradan buradan topladım. İnsanlar arkamdan önlümden konuşmaya başladilar, 'Bizim albay kafayı yedi,' dediler. Aldırmadım hiçbirine. Bu hale getirdim işte. Yalnızca kafa dillemek için geliyorum buraya. Bir tür yazlık da diyebilirsiniz."

Bu olaydan kaç hikâye kazandığımı şuna andı bilmiyorum. Bu yalnızca birisi. Ne kadar anlatsam o kadar çeşitleniyor, boyutlanıyor, parçalara ayrılıyor. Albay'ın birey olarak kendisi, çabasının mantığı, emeğiñin aykırılığı... Daha da önemlisü böylesi bir olaya her semtte rastlanılmayacağı gerçeği içime bir serinlik olarak doluyor.

Kuşkusuz ki koskoca bir bölgeyi, bir ilçeyi minik bir kitabı her şeyle siğdirmek mümkün değil. Karabağlar'ı bir başkası yassa çok daha farklı yerlerden dokunurdu. Bu tür yaklaşımın sonu gelmez. Ben kendimce anılar, göç olgusu ve olası insan hikâyeleri üzerine bir iskelet kurdum. Yerel yöneticilerle ve kamu yetkilileriyle görüşmekten kaçındım. Bu tür görüşmelerde karşı tarafın bir bekłentisi oluşuyor, ona izin vermek istedim. Bozyaka'da Reşat Nuri Güntekin'in izlerini sürerken 'Dudaktan Kalbe'yi bir daha okudum. 'Çalıkuşu'nu yeniden kanştırdım. Kilimtepe Parkı'nu ve Çocuk Kitaplığı binasını bağışlayan mirasçılarından Rıfat Kilimtepe ayıksı duruşu ve ilginç çalışma odasıyla bir roman kahramanı gibi kazındı belleğime. Karabağlar'ı yazmak amacıyla yaptığı yolculukların her birinden ahşabin kokusunu, metallerin direnci ve emeğin kutsallığıyla döndüm evime. Heyamola Yayınları birkaç yıldır sürdürdüğü kent kitapları dizisine İstanbul'un semtlerinden sonra İzmir'i de ekleyince hem kitaplığımızdaki hem de gönlümüzdeki boşluğun önemli oranda doldurdu. Öteki semtleri anlatan kitapları da ilgiyle okudum. Şimdi raflarda, onların yanında bir de "Karabağlar" kitabı varsa Paşaköprü, Yeşilyurt ve Uzundere mezarlıklarında yatan onca kişinin selamini iletmek için yazılmıştır en çok. Hepsi de yalnızca şu cümleyi yazmamı istediler: "Hayat bir hikâyedir!"

Rekabetin yolu kümelemeğinden geçiyor...

Gamze Kullukaya

Izmir'de sanayinin ve sanayicinin "ticari muhafazakarlığından" yakınınak adeta gelenektir. Kimi zaman yerel yönetimlerin iktidar partisine muhalif oluşudur İzmir'in sanayinin gelişmemesinin nedeni, kimi zamansa sıcak iklim rehaveti... Liman bir türlü verimli bir hale gelmez, ihracatta hep geri kalınır, vs vs vs. Öne sürülen bu gerekçelerde de bir türlü gönüllerde karanfil kokulu bir nostaljiyle yadedilen parlak dönemlerindeki ışılışına kavuşamaz İzmir.

Belki de piyasanın rekabet koşullarının değişime ayak uyduramamıştır İzmir sanayi. Diğer yandan belki bu konuda yapılacak işler, geliştirilecek modeller vardır...

Kümeleme denilen olgu da işte bu aksaklılığı gidermek üzerine düşünmekten doğmuş. Sanayi kümelemeleri literatürde; bir grup firmanın ve iş dışı kurumların oluşturduğu, her bir firmanın rekabet edebilirliğine olumlu etkileri olan gruplar olarak tanımlanıyor.

Firmalarındaki üretkenlik, verimlilik, yenilikçilik ve ticarileşme sürecini hızlandıracak, rekabet gücünün artmasını sağlayan kümeleme yaklaşımı, ekonomik gelişimi böyleselikle tetikliyor ve bu nedenle kalkınmanın en önemli araçla-

nından biri olarak görülmeye gidiyor günümüzde. 1990'lı yillardan sonra her şeye olduğu gibi ticaret ve sanayide de yerin önemi vurgulanmaya başladı çeşitli yazınlarda, konuşmalarda. Bundan da önce 1890 yılında Alfred Marshall "Ekonominin Prensipleri" kitabında dışsallık ekonomilerine dayalı olarak iktisatslaşmış aktivitelerin yerelde yılılmalarından bahsetmişti oysaki... 1990 yılında Michael Porter, sanayi ve iş kümeleri kavramlarını bugün bildiğimiz anlayışla ortaya atmıştı. Bu kümelemeler genel olarak bir grup firmanın ve iş dışı kurumların (sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, kalkınma ajansları vs) oluşturduğu ve her bir firmanın reka-

bet edebilirliğine olumlu etkileri olan gruplar olarak tanımlanmaktadır. Kümeleme bir arada tutan şeyler; alıcı-tedarikçi ilişkileri, ortak teknoloji, ortak alıcı ve dağıtım kanalları ile ortak iş gücü havuzlarıydı. Yani aslında, bakıldığından, kümelemedeki firmaların bir arada tutan unsurları ekonomik çıktırdı.

İZKA'nın yol göstericiliği

Günümüzde, İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA)'nın bu konuda yaptığı çalışmalar İzmir'deki sektörler için bazı kümeleme modelleri öneriyor. Yapılan kapsamlı araştırmalar sonucunda öne çıkması öngörülen sektörler belli değişkenler ışığında incelenerek modeller oluşturulmuş. Çeşitli alanlardaki diğer kuruluşların da katkısıyla oluşturulan modeller çerçevesinde gerek Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde, gerekse İzmir ilinde çeşitli kümeleme faaliyetleri uygulamaya geçirilmiş durumda ve halen geçirilmektedir.

Bu konuya ilgili olarak İZKA içerisinde kümeleme konusunda çalışan Emin Çetin Haşar ile ayrıca İzmir AOSB'de kurulmuş ve bu konuda yol almış Makine Metal Döküm Kümesi'nin yürütme kurulu başkanı Atilla Özbeğ ile aynı konuştuk.

Emin Çetin Haşar: "Türkiye'de kümeleme henüz çok yeni"

Sayın Haşar, Kümeleme fikri dünyada nasıl ortaya çıktı ve İZKA'nın bu süreçte müdahale olması nasıl gerçekleşti?

Kümeleme kavramı dünya literatürüne Porter ile giren bir kavram. Genel anlamda bakarsak, "birlikten kuvvet doğar" fikrinin sanayi düzleminde karşılığını baz alan bir anlayış. Firmaların birlikte olduklarında bireysel olarak ulaşabileceklerinden daha yüksek bir rekabet kapasitesine ulaşabileceklerini söylüyor kümeleme teorisi. İlk olarak Alfred Marshall bahsediyor bundan. Ama literatüre Porter ile giriyor. Avrupa'da uzun yıllardır uygulanan bir model ama Türkiye'de henüz

çok yeni. Türkiye'de kümelenme olarak bilinmese de farklı başlıklar altında; cazibe merkezleri gibi uygulamalar yapılmış ama çok başarılı olamamış. 2007 yılında Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bir Avrupa Birliği projesi olarak ilk kez bir ulusal proje olarak başlıyor. Bir farkındalık oluşmaya başlıyor. Bir takım pilot kümeler seçiliyor ve çalışmalar başlıyor. Biz de Kalkınma Ajansı olarak bölge düzeyinde çalışmalar yaptık. Dünyada da kalkınma ajansları kümeleri çok farklı şekillerde destekliyor. Kimisi tamamen alıp kuruyor, kimisi destekliyor, projelendiriyor, kimisi bazı kümelerin yönetiminde bulunuyor, ama genel olarak stratejisini belirliyor. Biz de bu perspektifle yola çıktık. İzmir'de ne yapabiliyor diye düşündük.

Kümelenmenin literatürde geçen tanımına baktığımızda inkubatörlerle ve teknoparklarla çok benzer bir tanım görüyoruz. Peki kümelenmenin bunlardan farkı nedir?

Teknoparkları veya inkubatörleri bir arada tutan temel şey teşvik. Kümede ise temel olan firmaların arasındaki işbirliği ve iletişim. Bir teknoparkin içinde de kümé olabilir ama olmak zorunda değil. Genellikle sektör ayını yapılmıyor. Sadece İhtisas OSB'ler kümelenmeye daha yakın örnekler.

Ortak ar-ge ve teknoloji sıkıntısı yaratmıyor mu?

Günümüzde sanayide "know-how" çok önemli. Bu koşullarda kümelenmeler içindeki ortak ar-ge ve teknolojiler sıkıntısı yaratmıyor mu şirketler için?

En temel sıkıntı bu zaten. Bu durum sektörden sektörde de fark ediyor. Bazı sektörlerde bilgiyi saklamak çok daha önemli. Ama kümelenme bütün bilginin, bütün know-how'ın paylaşılması anlamına gelmiyor. Kümenin parçası olan bir firma tüm bilgisini paylaşmak zorunda değil.

Şu anda hayatı geçmiş kümelenmelerin havacılıkla ilgiliörneğinde ortak ar-ge'den bahsetmek mümkün değil. Ortak satın almanın ötesine fazla geçmeyecek bir yapı görülmüyor. Bu tip organizasyonlar da küme kapsamına girebiliyor mu?

Haklısınız fakat orada daha ziyade ESBAS'ın bir avantajı var. Bu örnek kümelenmeden ziyade serbest bölgelerin veya sanayi bölgeinin avantajlarından, teşviklerinden yararlanmaya yönelik bir yapılanma. Kümeler iki çeşit olabiliyor; ya mevcutta var olan bir yoğunlaşmanın tespit edilmesi ve zaten var olan kümelerdeki eksiklerin tespit edilip güçlendirilmesi şeklinde, ya da olmayan bir şeyin farklı araçlarla, teşviklerle ortaya çıkanlinkyapı şeklinde. Havacılık kümelenmesi daha çok ilk gruba giriyor.

Havacılık sektöründeki kümelenme tamamen kümelenme tanımına uymayabilir ama doğrudan sanayicilerin, iş adamlının inisiyatifiyle ortaya çıkan bir yapı olması yönüyle kıymetli bir organizasyon.

Izmir'de varolan kümelenmeler haricinde planlanan kümelenmeler var mı?

Elbette. Mobilyacıların bir kümelenme çalışması var, onların da çok ihracat konsorsiyumuna yönelik. Ege İhracatçılar Birliği yönetiminde projelendiriliyor.

Petkim'in petrokimya konusunda bir çalışması var. Bir de biyoteknoloji alanında üniversite ve sektör temsilcisi firmaların ortaklığında geliştirilen bir proje var.

Kalkınma Ajansı'nın kümelerde desteği yalnızca projelendirme düzeyinde mi?

Sanayi Bakanlığı'nın ve Dış Ticaret Müsteşarı'nın küme destek programları var. Ajansların şimdilik doğrudan küme destek fonları yok. Ama biz IZKA olarak mali destek programımız aracılıyla kümelerde destek veriyoruz. Örneğin AOSB'de oluşturulan makine metal döküm kümelenmesi buna bir örnek. Ajans projesi olarak başlıyor. Bizim mali destek programımıza başvurular. Öyle başlıyor. Projelendirerek bize başvurular, biz de destek verdik.

ESİAD ile de endüstriyel iklimlendirme ve soğutma konusunda ortak bir projemiz var. Biz bu projede de finansal destek anlamında yabancı fonları buraya yönlendirmek gibi yardımımız sağladık.

Kümelenme modeli bir açıdan da günümüz dünyasında giderek küçük firmaların holdinglerle rekabet şansına çözüm getirmek için mi ortaya çıktı? Kahraman bakkallar birleşip süpermarketlerle mi savaşıyor?

Evet, biraz da böyle. Büyük devlere karşı birlikte mücadele etme şansı yaratıyorsunuz. Çünkü bir bölgeyi pazarlıyorsunuz. Ortak satın alma da böyle bir şey, ortak ar-ge de böyle bir şey. Firmalar bir araya gelip he birlikte elliğini taşın altına koymuyor ve birlikte rekabet etmiş oluyorlar devlere karşı.

Ama kümelenme sadece KOBİ'lerin bir araya geldiği yapılar değil kümeler. Büyük firmalar için de küme modelleri mevcut. Büyük firmaların da çok fazla kaynakları var, ama bir süre sonra hantallaşıyorlar ve yeni fikir üretemiyorlar. Onların küçük firmalarla birlikte kümelenmeleri onlar için de yararlı oluyor.

Her derde deva mı yani kümelenme?

Elbette değil. Her sektör için bir reçete sunmuyor. İnovatif sektörlerde ve ihracat kapasitesi yüksek sektörlerde ancak anlamlı bir yapı. Örneğin hizmet sektöründe çok anlamlı olmayı bilir. Ya da oto sanayicileri...

İzmir insanında "küçük olsun benim olsun" gibi bir yaklaşımla karşılaşıyoruz. Bu anlamda kümelenmeyi cazip hale getirmek zor olmuyor mu İzmir sanayicisi için?

Firmalar zaten fazla bilmiyorlar henüz kümelemeyi. Dolayısıyla biraz uzak duruyorlar tabii. Ama firmalar kümelenin avantajlarını görünce gönüllü olmaya başlıyorlar. Sonuçta onun kendi rekabet gücünü artıran bir yapı kümelenmeye başlıyor.

İAOSB Makine, Metal ve Döküm Kümesi Başkanı Atilla Özbek:

“Kümelenmenin yararlarını sanayiciye anlatmakta zorlandık!”

Sayın Atilla Özbek; sektörünüzde kümelenme fikri hangi ihtiyacın neticesinde doğdu? Ne zaman hayatı geçti?

Izmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi (IAOSB) Yönetimi olarak, bölgemizde faaliyet gösteren şirketlerin rekabet güçlerinin artılması, ortak sorunlara ortak çözümler geliştirilmesi amacıyla kümelenme projesinin uygulanması karar alınmıştır. 2009 yılı Temmuz ayında İzmir Kalkınma Ajansı projesi olarak başlatılan çalışma, masa başı araştırmalar, paydaşlar ve kümelenme üyeleri firmalar ile görüşmeler (saha çalışması) ve çalışmalar gibi araştırma faaliyetleri ile devam etmiş ve kümelenme analizi gerçekleştirılmıştır. Makine,

metal ve döküm sektörlerinde faaliyet gösteren yaklaşık 150 firma ile tıbbi görüşmeler yapılarak; girdi koşulları, talep koşulları, ilgili ve destekleyici sektörler, şirket stratejileri ve iş ortamı, ilgili kamu kurumları ve işbirliği yapılan diğer kurumları dikkate alarak toplam rekabet gücünü iddelenmiştir. Bu çalışmaların sonucunda ortaya çıkan bulgular, firma temsilcilerinin, fikir liderlerinin, üniversite temsilcilerinin katılımı ile düzenlenen bir çalışma grubu toplantılarında değerlendirilmiştir. Bu toplantıda kümelenme yol haritasının ana unsurları olan (1) ortak vizyon, (2) kümelenme stratejisi, (3) sorunların çözümüne yönelik faaliyet planları, (4) performans göstergeleri ve (5) yönetim yapısı, proje kapsamında çalışan uzmanların desteği ile çalışma grubu üyeleri tarafından geliştirilmiştir.

İlk kümelenme modellerinden birinin makine sektöründe filizlenmesinin sebepleri sizce nelerdir?

IAOSB'de yer alan makine sektörü, aynı değer zincirinde yer alan metal ve döküm sektörleri ile birlikte değerlendirildiğinde, bölgemizde en yüksek işletme sayısını oluşturan sektör olarak dikkat çekmektedir.

Makine imalat sanayi, teknoloji üretken, katma değeri yüksek, tüm sanayilere ana yatırımlı, tezgah sağlayan, ülkelerin gelişmişlik ölçütlerinden birisi olan sektördür. Diğer sektörleri destekler ve geliştirir.

Türkiye'nin sanayileşme sürecinin arkası

sindaki itici güç olan makine imalat sektörünün toplam imalat sektörü içindeki payı yüzde 4,7'dir. Türk makine sanayisinin üretim değeri yaklaşık 18 milyar ABD dolara ulaşmıştır ve bu rakamın gelecek beş yıl içinde ortalama yüzde 12-15 oranında artması beklenmektedir.

Sektörün rekabet gücünü orta vadede artırmayı içeren orta ve yüksek teknolojili makine üretimine yöneltmesi gerekmektedir. Türkiye'de makine sektörü genel olarak mikro ölçekli firmalardan oluşmaktadır. Bu firmaların orta ve yüksek teknolojili ürünlerle geçiş için Ar-Ge ve yenilikçiliği destekleyici bir geçiş stratejisine ihtiyaç vardır. Nitelikli ara eleman temini de sektör için önemli bir sorundur. Kümelenme çalışmasının makine, metal ve döküm sektörleriyle başlaması tüm bu değerlendirmelerin sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

İçinde bulunduğuuz kümelenme modeline uyumda en fazla zorlandığınız konu ne oldu?

Sadece IAOSB Makine, Metal ve Döküm Kümesi çalışmaları için değil, Türkiye'de ve dünyada yürütülen kümelenme çalışmalarında karşılaşılan en büyük güçlük, kümelenmenin getireceği faydalari sanayicilere anlatılmaktır. Rekabet içinde işbirliği, yani bir yandan rekabet ederken bir yandan işbirliği yapılabilecek alanların belirlenmesi ve bu alanlarda yapılacak faaliyetlere sanayicilerin katılımlının sağlanması uzun bir süreç ve yoğun bir çalışmayı gerektirmektedir.

Kümelenme gibi çok kısa vadede değil, orta ve uzun vadede faydalı olacak bir girişime ilgi ve katılımın canlı tutulması da diğer güçlükler arasında yer almaktadır.

Kendi firmانız için düşündüğünüzde, kümelenme neticesinde bireysel rekabet kapasitenizdeki fark edilir artıstan söz edebiliyor musunuz?

Bir kümelenme çalışmasının, o kümelenmenin mensubu olan firmaların rekabet gücünü artırıcı somut sonuçları ortaya koyması için belirli bir sürecin geçirilmesi gerekmektedir. Makine, Metal ve Döküm Kümesi çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek olan eğitimler, firmalar arası etkileşimi artıracak çalışmalar, üniversite sanayi işbirliği faaliyetleri, ulusal hibe ve destek programlarının yönelik projeler, ortak satın alma çalışmaları bölgemizde yer alan firmalarla birlikte kendi firmamın da faydaladığı ve olumlu sonuçlarını göreceği faaliyetler arasındadır.

Bir kalkınma modeli olarak kümelenme

Türk sanayi son yıllarda kümelenme modelini bir kalkınma modeli olarak seçti ve çalışma başlattı. Modelde temel amacın, kümelenmeyi bölgesel kalkınmada geçerli kılmak olduğu belirtiliyor. Buradan hareketle de geçtiğimiz 2010 yılında Anadolu Kümeleri İşbirliği Platformu (AKIP) adıyla bir üst yapılmaya girdi. Türkiye'deki kümeler ve kümeye girişimleri arasındaki işbirliği ve koordinasyonun sağlanması amacıyla 3. Haziran 2010 tarihinde kurulan AKIP, Türkiye'deki mevcut tüm kümeler ve kümeye girişimlerini doğal üye olarak kabul ettiğini açıkladı.

Anadolu Kümeleri İşbirliği Platformu (AKIP)'in temel amaçları şöyledir:

- Bölgesel kalkınma modeli olan Kümelenme çalışmaları hakkında farkındalık yaratmak,
- Türkiye'de yaygınlaştmak ve geliştirmek,
- Merkezi ve yerel otoriteler ile ilişkilerin

geliştirilmesini sağlamak.

- Kümeler ve kümeye girişimleri arasında koordinasyonu sağlamak, bilgi ve deneyimlerini paylaşmak.
- Kümeler arası işbirliklerini ve iş ortaklığını artırmak.
- Uluslararası işbirliği platformlarında etkin yer almak.
- Ulusal kümelenme politikası ile destek modellerinin geliştirilmesi ve uygulanmasına katkı vermek.

AKIP, kurumsal yapılıması içerisinde bir konsey, bir yürütme kurulundan oluşuyor. AKIP, 2. Yürütme Kurulu toplantısını, 29 Ocak 2011 Cumartesi günü İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi (IAOSB)-Bölge Müdürlüğü Binası toplantı salonunda yaptı. Toplantıda farklı sunumlar izleyiciye aktarıldı..

II. Yürütme Kurulu Toplantısında aktarılan sunumların başlıkları şöyle:

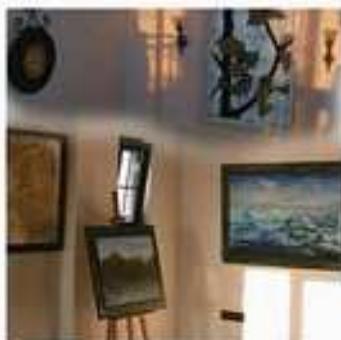
- Offset Uygulamaları (Orhan Aydin)
- Kümelenme Politika ve Uygulama Çerçeveşi (Serkan Valandova)
- Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (M. Emrah Sazak)
- İzmir Kalkınma Ajansı Kümelenme Çalışmaları (Sena Gürsoy)
- İşbirliği-Güçbirliği Proje Destek Programı (Mehmet Tezyeş)
- Havacılık ve Uzay Sektöründe Kümelenme Yaklaşımı (H. Semih Güneş)
- Gelecek İçin İnovasyon - Sağlık İçin İzmir (Fazilet Vardar Sukan)
- IAOSB Makine Metal ve Döküm Sektörleri Rekabet Gücünün Küme Yaklaşımı ile Arbitralması (M. Atilla Özbek)
- Organik Ürün İhracatı (Ekin Taşkin)
- Savunma ve Havacılık Kümelenmesi (Gülnaz Karaosmanoğlu)

Çeşme Pasarella Restaurant

*İlaca koyanın eşsiz
gün batımında, şömine keyfi
ile slow şarkılar eşliğinde
özel yemekler ve
zengin şarap menüsü...*

*Kışın hafta sonları ve
Özel Günlerinizde
Yazın ise sezon boyunca
hizmetinizdeyiz...*

Kendinizi Özel Hisseteceğiniz bir Mekan

Avmb Turizm Ltd. Şti
Ardıç Mah. 5438 Sk. (Sanatkarlar Stesi yanı, Venüs Sitesi üstü) Çeşme, İzmir
Rezervasyon: 0.232.717 00 88 - 717 22 23 - 0.530.330 29 21
www.pasarella.com.tr

esjod hooper

1922 Yangınından kurtulan tek kilise

Ayavukla kent hayatına katıldı

Izmir Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edilen Ayavukla Kilisesi, hem bir kültür mirası olarak bugüne kazandırıldı, hem de kentin kültür-sanat hayatına yeni bir merkez olarak eklenlendi. 25'inci Uluslararası İzmir Festivali'ne ev sahipliği yapan yapı, müstemilat olarak kullanılan binasında da Basın Müzesi olarak hizmet verecek.

**Deniz Çaba Şan
Butut Bagatır (Fotoğraf)**

Izmir kültürel mirasını sahipleniyor ve koruma bilinci gün geçtikçe gelişiyor. Kemeraltı ve Kadifekale'deki restorasyon çalışmaları, Agora kazılan, tarihi yapıları yeniden hayatı döndüren onca iş, hep bu yeni anlayışın ürünü. Ancak daha önemlisi oluşturulmaya çalışılan tarih ve turizm aksi. Parçalar yavaş yavaş ortaya çıkıyor. Basmane'nin arka sokaklarında gizli bir hazine gibi duran Ayavukla Kilisesi, Kemeraltı'ndan başlayıp Agora, Emir Sultan Külliyesi ve Oteller Sokağı'ni içine alan turistik gezi parkurunun son durağı. Kilise sadece konumu itibarıyle de önemli değil. 1922 yangınından kurtulan tek Rum kilisesi olarak kent kültüründe çok önemli bir mihenk taşı. Mermer süstünleri, ahşap kapıları ve duvar resimleri ile de sanat tarihi için değerli bir hazine...

Asar-i Atika, sonra Arkeoloji Müzesi

Ayavukla Kilisesi, İzmir'in Aziz Ioannes Theologos'un müritlerinden ve Birinci Yüzyl'da Polykarpos'tan önceki İzmir Piskoposu olduğu kabul edilen Aziz Boukolos (Hagios Boukolos veya halk arasında Aya Voukla) anısına, Rum Ortodoks Cemaati tarafından 19'uncu Yüzyl'in ikinci yılında (1887) inşa edilmiş. Kilisedeki kitabeden edinilen bilgiye göre yapı, Rum-Ortodoks kadınların bir dernek kurup para toplamaların sayesinde kurulmuş. Zaten bölge o dönemde Rum yerleşimi. Hatta "Aya Voukla Mahallesi" olarak biliniyor.

1922 Yangını bölgedeki bütün binaları yerle bir ederken, Ayavukla kurtulmuş. Kilisenin sonraki kullanımları da kent tarihi açısından önemli. Yapı 1927'de Atatürk'ün direktifileyle, İzmir ve çevresine ilişkin eski eserleri sergilemek amacıyla "Asar-ı Atika Müzesi" olarak hizmet vermeye başlamış. Ardından "İzmir Arkeoloji Müzesi" adını alıp, 1951'e kadar müze olarak hizmet vermiş. Kapasitesinin çok üzerinde eserle dolunca, 1951'de eserlerinin bir bölümünü Kültürpark içindeki Maarif Pavyonu binasına göndermiş ve Kültür Bakanlığı tarafından "opera çalışma salonu" olarak tahsis edilmiştir.

Sonrasında Ayavukla'nın bir yanın sonucunda boşaltıldığı ve bir süre metruk halde kaldığı biliniyor. Bu sürede kullanılmadığı için de bozulma süreci hızlanmış. Bina 2003'te İzmir Büyükşehir Belediye'sine geçince kurtarma süreci başlamış. 2003 ile 2007 yılları arasında İYTE Mimarlık Fakültesi Mimari Restorasyon Bölümü ile birlikte restorasyon projeleri hazırlanmış ve 2009'da işe başlanmıştır. Şimdi Ayavukla, tarihi ve mimarisyle ayakta...

İç süslemeler dikkat çekiyor

Ayavukla'yı önemli kılan özelliklerden biri, iç süslemeleri. Boya tabakaları kaldırılınca ortaya çıkan bir erkek tasviri ile Cebrail ve Mikail'i simgeleyen Üç duvar resmi oldukça ilgi çekiyor.

Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zeynep Mercangöz ile arkeolog Rıdvan İşler'in

hazırladığı rapora göre, bu üç duvar resminin en görkemli, kilise babalarından Ioannes Khrysostomos'un (Altın Ağzılı Yuhanna) ayakta ve cepheden resmedilmiş olanı. "Altın Ağzılı" ya da Türkçe'deki haliyle "ağzından bal damlayan" vaizleri ile ünlenen Ioannes (398-4004), Konstantinopolis Piskoposu. Ioannes, Ortodoks öğretülerine katkıları nedeniyle "kilise babaları" arasında Bizans'ın erken yıllarda Bizans sonrası döneme kadar kilise içlerinde tasvir edilmiş. Kilisenin batı duvanında, güneydeki göz seviyesinin üstündeki konumu ve boyutu ile ürpertici olan Başmelek Mikhael ve girişin kuzeyindeki Başmelek Gabriel de aynı şekilde dikkat çekici.

Ana bina etkinlik mekâni, müstesmilat müze

Kilisenin iç süsleme dekorasyonu Neo-klasik üslupta. Kubbe kasnağındaki bezemerler, Ion ve Korint başlıklar Antik Yunan ve Roma sanatından esinlenildiğini gösteriyor. Aslında izlere bakarak kubbenin üzerinde bir çan kulesinin olduğu da saptanmış ama proje kapsamına alınmamış. Yetkililer, binaya yük bindirmemesi için çandan vazgeçiklerini söylüyor.

Kilise hem etkinlik mekânı, hem kültür merkezi olarak hizmet veriyor. Yakın bir zamanda müstesmilat olarak kullanılan binada Basın Müzesi kaplarını açacak. İstanbul ve Bursa'dan sonra Türkiye'nin 3. basın müzesi olacak yapı, Ege Üniversitesi Rektörlüğü, İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İzmir Gazeteciler Cemiyeti'nin bilinçli çalışmaları ve çeşitli kuruluşların katkıları ile hazırlanıyor.

"Tek haç planlı kilise"

Izmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mimari Restorasyon Bölümü Başkanı Prof. Dr. Başak İpekoğlu'na göre kilisenin restore edilmesi ve kültür merkezi olarak konumlandırılması çevresi açısından da önemlidir: "Aya Vukla Kilisesi'nin konumlandığı semt, günümüzde çoğunlukla Anadolu'dan iç göçle gelen düşük gelir grubu nüfusun yaşadığı ve cemaatinin bulunduğu düshkün bir fiziki çevre. Ancak yapı, kültür merkezi kullanımıyla, bulunduğu çevrenin gelişmesine de katkıda bulunacak. Ayrıca kamusal aktif bir mekâna dönüşerek, kültürel mirasın sürekliliği sağlanacak ve kente bütünlüğe katkıda bulunacak. Ayrıca Aya Vukla Kilisesi, Batı Anadolu'da 19. yüzyılda inşa edilen kiliseler içinde tek haç planlı kilise olması açısından mekansal değer taşımaktadır."

restorasyon sonrasında sürekli olarak kullanılması ve çevrede yaşayan halktan soyutlanmasıdan o çevrenin bir parçası olarak benimsenmesi söz konusu. Bu nedenle müstemilatlar Basın Müzesi ile birlikte yakın çevrede yaşayan halkın günlük olarak kullanabileceği semt merkezi, muhtarlık binası ve çocuk kütüphanesi gibi kullanımlar içermektedir. Yapının mimari değeri de yüksek. İpekoğlu, "Aya Vukla Kilisesi, haç plan tipi ile İzmir'de ve yakın çevredeki diğer Rum Ortodoks kiliselerinden farklı bir tasarım göstermektedir. Ayrıca Aya Vukla Kilisesi, Batı Anadolu'da 19. yüzyılda inşa edilen kiliseler içinde tek haç planlı kilise olması açısından mekansal değer taşımaktadır."

Eğirdir'in kereviti canlanıyor mu?

Eğirdir'de 300 paragat atar, günde 300-400 kg. balıkla gelinirdi. Şimdi bir kooperatif 300 kg.'ı günde bulamıyor!

Lütfü Dağtaş

Eğirdir'in 1970'lerin sonlarındaki yıllarını çok iyi anımsayanlardanım. O yıllarda görüşüğüm Eğirdirli balıkçılar, merkez dahil çevre köylerde tam 48 adet balıkçı kooperatifinin kurulu olduğunu bana anlatmışlardır. Yine anımsıyorum; bu kooperatiflerin bir bölüm üyesi salt balıkçılıkla geçinirken bir bölüm üyesinin de geçim kaynağının tarım olduğunu söylemişlerdi. Demek ki Göl'de herkese ekmek vardı. Sonra rastlantıyla İsparta'lı Süleyman Şahlan ile tanıştım (Nisan

2011'de yaşama gözlerini yumduğunu öğreniyorum) Şahlanlar Gıda San. Tic. Ltd. Şti. adıyla Kerevit şoklama tesisi kurduğunu anlatmış. "Hadi gidelim, tesisi yakından gör!" demişti. Gitmişistik. Göl'den üretime dayalı, ihracat yapan pırıl pırıl bir tesistি. Sonra? Sonra haberler gelmeye başladı. Eğirdir Gölü'nde hastalık görülmüşü. Gölün ana geçim kaynaklarından kerevitenin soyu kurumuştu. Oysa İsparta'nın gülyağı denli değerli sembol ürünüydü kerevit. Elma bahçelerinin gerdanlık güzelliğinde yamaçlarını süslendiği, sebze bahçelerinin yeşilliklerinin yan-

sıdeği gölün düştüğü durum gerçekten içler acısıydı. Evet, yıllarca bu Göl'den ekmeğini yiyan, havasını soluyan insanları mağdur eden bir sorun vardı ve çözümlenmesi gerekiyordu. Kurulmuş, ihracat yapan şoklama tesislerinin atıl kalmاسının önüne geçilmesi gerekiyordu. Yılları kovaladı, Eğirdir'den gelecek her haber ana ilgi noktalarından biri oldu. Derken özlemle beklediğim müjdeli haberler gelmeye başladı. İyileşme görülmüşü. Kerevit üretimi artmaya başlamıştı. Avlanmak için balıkçılara yeni kotalar verilmektedir. Yola düştüm...

Şimdi gölün kıyısında karşılıklı çay içtiğiımız sırada, "Eğirdir'de 300 paragat atar, günde 300-400 kg. balıkla gelmirdi. Artık bir kooperatif 300 kg.'ı günde bulamıyor!" diye anlatan Eğirdir Merkez Su Ürünleri Kooperatif Başkanı Ali Yaşar Binatlı, Eğirdir'de mantar adı verilen bir tür hastalığın önünün yıllardır alınmadığını, bunun özellikle Eğirdir'in bir başka varsılığı olan kerevit üretimini de olumsuz etkilediğini aktarıyor. "Su Ürünleri, gölün eski günlerine dönmesi için yoğun mücadele veriyor ama öncelikle gümüş balığından kurtulmamız gerekiyor. Ayrıca gölde Çin Sazanı ve İsrail Sazanı var. Bunlar bizim yerli sazanla döllenme yapıyor, Çin Sazanı, İsrail Sazanı ağır bastığı için bizim yerli sazanın soyu kuruyor. Bir tek avladığımız, takoz adını verdığımız balık var. Eti lezzetli ancak bol kılçıklı olduğu için ekonomik değeri düşük bir balık, onu tutuyoruz. Düne kadar 250, 300 kuruştan veriyorduk bunu. Irak'a satış başladı, 1 TL'den veriyoruz." diye anlatmaya başlıyor.

Peki, düne deðin kerevitin tümüyle yok olduğundan söz edilmektedir. Şimdi canlanma haberleri geliyor...

Doðru, diyor Eğirdir Merkez Su Ürünleri Kooperatif Başkanı Ali Yaþar Binatlı, "Ancak canlanma henüz tam anlamıyla olamadı. Çikan kerevitlerin bir bölümündede mantara rast-

laðığımız oluyor. Hastalığın önünün alınması konusunda Eğirdir Su Ürünleri kadar biz balıkçılar da çaba harcıyoruz. Tuttuðumuz hasta kerevitleri göle geri bırakmıyoruz. Eğirdir'de, merkezin dışında Göl'ü çevreleyen Barla, Taþevi, Kumdarları, Tiltar, Yeniceköy, Avşar, Hacılar, Saraphane, Mıyal, Sandırız, Damatlar köylerinde balıkçılık kooperatiflerinin kurulu olduğunu söylüyor, Başkan Ali Yaþar Binatlı.

Kerevit önemli besin kaynağı

Evet, Eğirdir'in balığı kadar kerevit, diğer adıyla istakozu da önemli. Çünkü hem bir besin kaynağı, hem de dispazar payı olan bir su ürünü.

1984 - 85 yılannnda mantar hastalığı olmuş Eğirdir'de. Bu hastalık ilk olarak Denizli Çivril'de görülmüş. Ardından Eğirdir'de, Eğirdir'den de, bir yıl sonra bu kez Konya Beyşehir Gölü'ne gitmiş. İnsan ya da hayvan aracılıyla geçen bulaþıcı bir hastalık olduğunu aktarıyor Başkan Ali Yaþar Binatlı.

Hastalığın önünü alma konusunda yoğun uğraþ verilmesi sonucu 1995 - 96 - 97'lerde balıkçı ağlarına takılmaya başlamış kerevit. 1998 yılında Ankara'da yapılan bir toplantıda, hastalığın Eğirdir Gölü'nde yüzde 15 düzeylerine indiği söyleñmiş ve 1999 eylül ayında kerevit avcılığı resmen başlamış.

Kerevitteki mantarın belirgin özellikleri şunlar: ayaðında, sırtında siyah lekelerin oluşması veya kuyruk bölgelerinde siyah şeritlerin belirmesi.

2001 yılında hastalıktan kurtulma adına kerevit üretiminde adeta bir parlama yaşanmış. Bir teknenin bir seferinde 1 ton kerevit getirdiğini söylüyor balıkçılar. Bu defa da aşırı ürün arzı satışa zorlamış. Oysa daha önceleri kerevit canlı olarak Fransa'ya gidermiþ. Bir kerevit, su dışında dört gün boyunca yaþayabilirmiþ.

Yılın 1 Kasım günleri, kerevit "sperme girdiði" için av yasağı başlamış.

Bir diğer Eğirdirli balıkçı, Kooperatif Başkanıyla konuşmamızın arasına giriþyor, ilgimizi çeken sözler söylüyor:

Kerevite hiç av yasağı gelmemeliydi. Çünkü biz bu gölün çöpçüleriyiz. Biz ne zaman kerevit avladysak hastalık azaldı. Çünkü tuttuðumuz kerevit hastalıkla gõle gerisin geri atmıyor. Balıkçılar olarak bugün artık bilinçliyiz. Lekelinin dışında 10 cm.'den küçük olanları da çıkarmıyor, suya geri bırakıyoruz.

2011 yılı için 12 kooperatifte toplam 75 ton kerevit kotası verilmiş. Bu toplam kota avlaktan avlaþa deðiþen miktarlarda daðımaktaymış. 12 kooperatifin tümünde yaklaşık 800 üye varmış.

Başkan Ali Yaşaş Binathı, "Başta da söyledim, Eğirdir'deki merkezde geçimini balıkçılıkla sürdürden üyelerin olduğu 3 ayrı kooperatif var. Diğer kooperatif üyeleri ise ayrıca tanımından kazanç sağlıyorlar. Eğirdir, bu yönyle ekmeğin kapısı. Kerevit üretiminde zirvenin yaşadığı 1970 ile 1983 arasını özliyoruz. Örneğin, 1972'de sadece Eğirdir Kooperatifi, bir yıl içerisinde 1400 ton kerevit vermişti. İlgililerin gölde yaşanan sorunlarla yakından ilgilenmelerinin sürmesini diliyoruz." diye anlatıyor.

Bundan tam 20 yıl önce balıkçılığı bırakarak göl kıyısında pansionculuğa yönelmiş eski bir balıkçının geçmişe dönük anıatlıklarının ise aktarılmasında yarar var:

Bey! Bu göldeki balık da olmezdi, kerevit de hastalanıp yok olmazdı. Nasıl mı? Anlatayım: İstanbul'da bir Fethi Bey vardı, soyadını unuttum. Öldüyse Allah gani gani rahmet eylesin. Gölü denetlemekle görevliydi o yıllar. Yanında

bir sürü kavanoz bulunurdu. Su örnekleri, dipten çamur örnekleri alırdı tahlil amaçlı. Yasak zamanında bir iрп çektiñir, balık tutturur, dırı balıkların enselerine numara takardı. Diyelim o balığı Karaburun'da tuttuk, orada numaralandırı suya bırakıldı sonra Eğirdir'de bu kez numaralı olarak yakalandı, hemen notunu alırdı. Yani yaşama ortamını an be an denetlerdi. Bu denetimeler yok şimdı.

Barla Koop. Başkanı Fevzi Ceylan:

"İhale sistemi hatalı!"

Eğirdir Gölü kıyısındaki köylerden Barla'da, bu kez Barla Su Ürünleri Koop. Başkanı Fevzi Ceylan ile görüşüyoruz. Özel İdare'nin her yıl belli kota üzerinden ihale yapma sisteminin balıkçıyı zora soktuğunu, borçlandırdığını anlatıyor Kooperatif Başkanı Fevzi Ceylan. "Özel İdare kota üzerinden ihale rakamı belirliyor. Notere gidiyoruz, masraf yapıyoruz. Belirlenmiş kota üzerinden ihaleye giriyoruz.

E, o yıl verilmiş kota kadar balık, kerevit yakalayamadıysak ne olacak? Yakalamadığımızın parası borç olarak hanemize yazılıyor. Oysa yakaladığımız kilo üzerinden maliyeye ödeme yapsak bu sıkıntıyı yaşamayacağız.

Eğirdir Gölü, tüm görkemiyle parlıyor. Burası görünürde bir cennet. İçindeki levreğin, kerevitin tadına yıllar öncesinden bakmış birisi olarak derinliğinin de cennet olmasını, insanlara ekmeğin kapısı olmasını diliyorum.

Kerevit'in İsveç'te bayramı var

Bizim Eğirdir'in kereviti, önemli tüketici ülke olan İsveç için çok büyük önem taşıyor. Bunun nedeninin kalitesi olduğu aktarılıyor. Protein değeri çok yüksek kerevit, Kuzey Avrupa Ülkeleri ile ABD'de çok tutulan bir gıda ürünü. Öyle ki ABD'de her Mayıs'ın ilk haftası yaygın biçimde 'Kerevit Bayramı' kutlanıyor. Bayramının kutlandığı diğer bir ülke İsveç. Kutlama ayı Ağustos. Kutlamaların geleneksel olarak kutlanması 1900'lerin başına değin gidiyor. İsveç'te bayramın özel adı, "Kraftskira". Aileler, arkadaşlar toplanıp içki eşliğinde bolca kerevit tüketiyorlar. Ancak bay-

rama tanıklık etmiş olanlar, tüketilen içkinin yenilen kerevite oranla hayli fazla olduğunu söylüyorlar. Kerevit bayramı eskilerde ev dışlarındaki açık mekanlarda kutlanır-

ken, hava koşulları nedeniyle şimdilerde kapalı mekanlarda yapılmış. İsveçliler, ağustos ayıyla birlikte kutlamaya başladıkları kerevit bayramı dolayısıyla özel giyiniyorlar. Bu arada kullandıkları peçete, masa örtüsü, fener, önlük, şapka gibi aksesuarların tümü kağıttan.

Kerevit dolu sofralar içki bolluğu dışında abartılı gürültülerle de hemen dikkat çekiyor. Kutlamalarda kerevitler maydanoz, dereotu, ekmek, mantar ile süsleniyor. Kerevitle birlikte sofrada ayrıca özel peynir ve salatalar başköşeyi işgal ediyor.

Tüzün Kızılcan Atölyesi'nden İzmir'in tarihi yapılarına ilişkin bir serginin öyküsü...

Izmirli seramik sanatçıları, ilk Türk seramikçisi, 26 Ağustos 1997'de yitirdigimiz Füreya Koral'ın anısına hocaları Tüzün Kızılcan önderliğinde kollarını sıvadılar ve harika bir "iş" çıkardılar.

Sergileri farklı şehirlerde gezinirken haklı bir gurur yaşıyorlar...

Bülut Bagatır

Tam 14 yıl önce kaybetmişik "Harika Çılgınlar" in halklarından olan Füreya Koralı. 1947 yılında başladığı seramik hayatında birçok eserler verdi Koral. Sadece eserler üretmedi, birçok da öğrenci yetiştirdi. İşte bunlardan birisi olan (ilk erkek öğrencisi) Tüzün Kızılcan ve Kızılcan'ın öğrencileri, Füreya Koralı, 101. doğum yıldönümünde unutmadılar. Onu bir ortak sergiyle andılar.

İstanbul sergisi

Tüzün Kızılcan ve Atölyesi öğrencilerinin ortak İstanbul sergilerinin bir öyküsü var. Aşında her şey İstanbul Maçka Sanat Galerisi'nin önerisiyle başlamış. Türkiye'nin her yerindeki seramik sanatçıları Koral'ın anısına düzenlenecek olan sergiye çalışmalarıyla katılmışlardır. Bir davet de Tüzün Kızılcan'a gelmiş. Gelen davet üzerine Kızılcan öğrenci-

leriyle sergiye katılmaya karar vermiş. Yalnız ortaya "ufak" bir soru çıkmış. Hangi eserle katılacakları ve eserin neyi anlatacağıymış bu sorun.

"Eserlerle birlikte evler kayda geçmiş oldu!"

Tüzün Kızılcan ve öğrencileri birçok düşünce koymuşlar ortaya. En son ise "Kuşevleri"nde karar kılınmış. Nedeni ise çok basılmış: Füreya Koral "kuş" çalışmayı seven bir sanatçımış. "Kuşevleriyle analım dedik", diyor Tüzün Kızılcan.

Evet, "kuşevleri"nde karar kılınmıştı ancak bu evler nasıl olacaktı? Yanı yine ustalık alıyoruz:

"İzmir'deki evlerin yok oluşıyla ilgili bir sıkıntımız var. Evlerimizi harap ediyoruz. Biz de, neden evlerimizi belgelemiyoruz, diye sorduk kendimize. Herkesin dikkatini çekmek

İçin yönümüzü kuş evlerine çevirmeye karar verdik. Bu eserlerle birlikte İzmir evleri kayda geçmiş oldu."

Böyleslikle İzmir'in simge yapılarını 'kuşevi' esprişi içerisinde yapma anlayışından yola çıkmış.

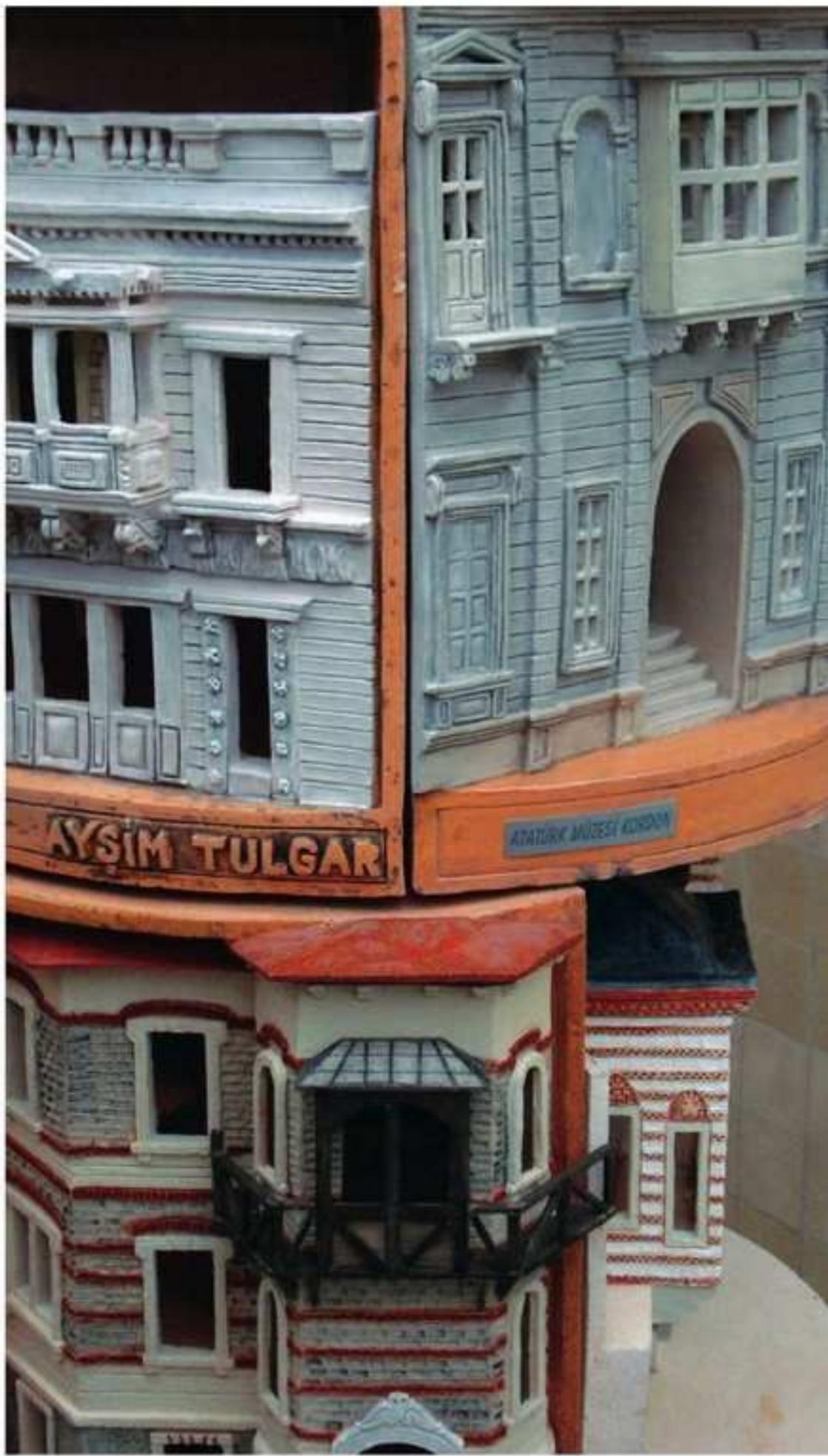
Atölyenin öğrencileri üzerinde çalışmak istedikleri İzmir'deki simgesel binaları hocalıyla beraber seçerek projeye başlamışlar. Tüzün Kızılcan, sadece simgesel evlere dikkat çekmek istemediklerini, binaları bir düzeyde değil, şartsızlı oturtarak İzmir'in gerçek, yani katmanlı görüntüsünü verebilmeyi de arzuladıklarını anlatıyor.

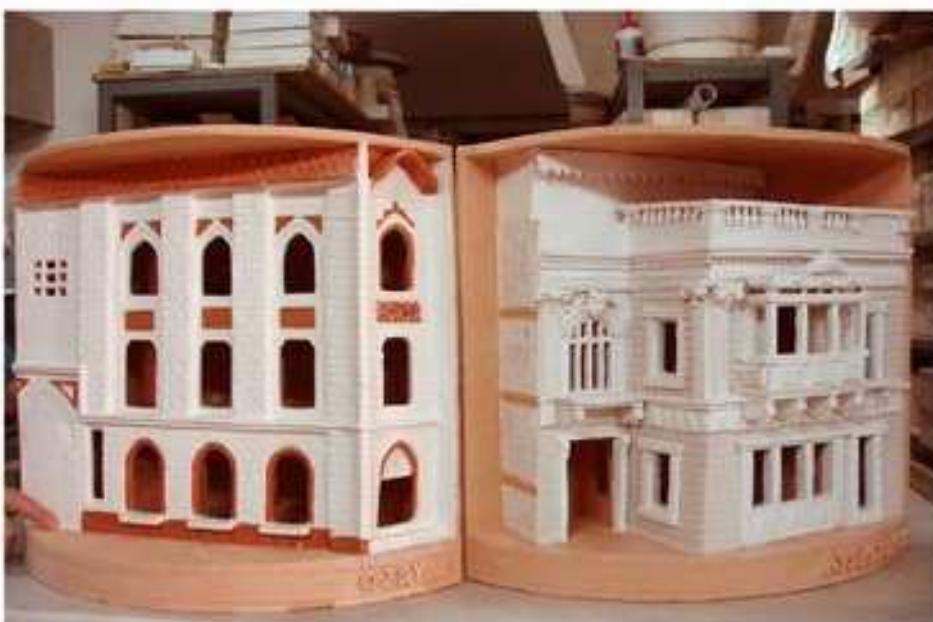
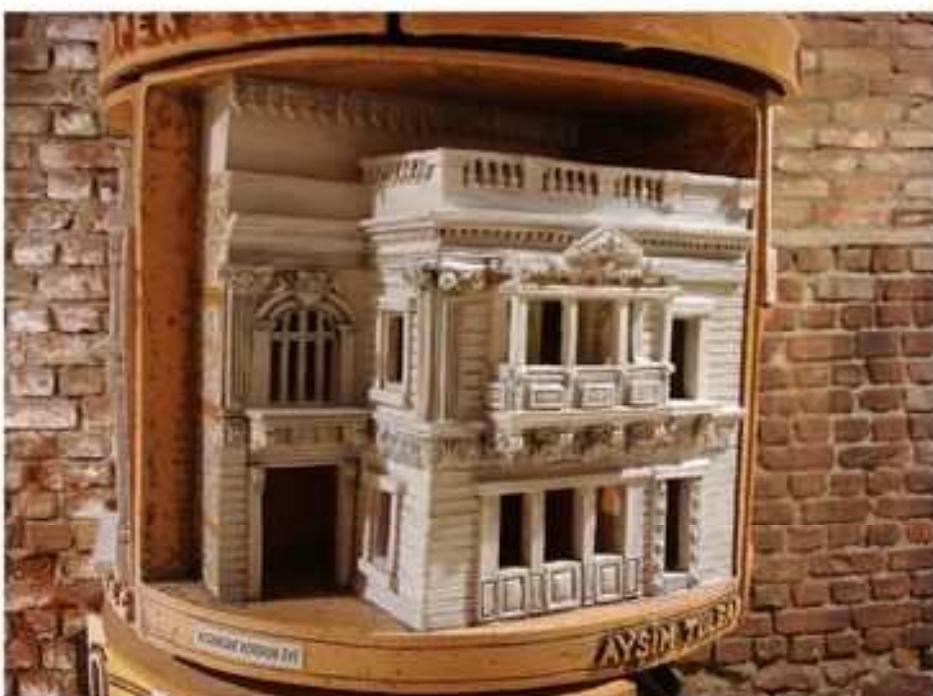
Tüzün Kızılcan Atölyesi öğrencilerinin işleri şu an Eskişehir'de sergilenecek. Tüzün Kızılcan aynı zamanda küratörlüğünü yaptığı ve Aralık ayında dördüncüsü gerçekleştirilecek olan Ege Art için sergiyi İzmir'e getirmeyi istediği belirtiyor. Bu arada öğrencilerinden bir teklif geliyor: "Sergiyi bağıtlayabiliriz!" Atölye olarak sergi alanını ise çoktan belirlemişler: Tarihi Havagazı Fabrikası. Aslında yer çok da önemli değil onlar için. Sadece eserlerinin korunmasını istiyor, "Herhangi bir elin istemsiz darbesine maruz kalabilirler. Başlarına bir koruma şart!" diyorlar.

Yıllık izinlerde adres; atölye

Tüzün Kızılcan'ın öğrencileri arasında 30 yıldır bu işin eğitimini alan da var, sadece 2 yıldır öğrenci olan da. Her birinin mesleği farklı. Psikolog, ziraat mühendisi, bankacı, işletmeci, ev hanımı... Çok yoğun bir tempoda çahışip bu sergiyi hazırlamışlar. Bir çoğu günde ortalama 8 saat çalışmış ve bu tempo 4 ay boyunca sürmüştü. Tüzün Kızılcan'ın öğrencileri çalışmalarını gururla aktarıyor: "Büyük bir bölümümüz yıllık iznimizi burada geçirdi. Arkadaşımız pazar sabahları aileleriyle birlikte kahvaltıya giderken, biz soluğu atölyede alıyorduk."

Atölye öğrencileri 3 gruba bölündükten sonra çalışmalarını yapmışlardır. Parçalar birleşmiş ve sonucunda eserler bir bütünsel olarak ortaya çıkmış. Silindirler üzerine kuş evi yapıtlarını yerleştiren öğrenciler böyleslikle bütünlüğü sağlamışlardır. Tabii bu arada çok sancılı bir süreç yaşamışlardır. "Çoğu arkadaşımın aksine ben eseri yaratırken bütün olarak çalıştım. Çalışırken eseri taşıtmaktan galiba bel fitiği oldum!" diyerek anlatıyor sağlık durumunu Belkis Kutay ve ekliyor: "Peki, ya eserler yapıldıktan sonra finarda çatılsrsa, o zaman ne olacak? Haydi bakalım en başa dönüyoruz!"

Stresli günlerin ardı ardına geldiği zamanlar olmuş. "Ancak hiçbir zaman pes etmedik. Orada birisinin işi ters mi gitdiyor, hemen başında toplanıp nasıl yardım edebileceğimizi konuşuyorduk" diyor Ruhsen Cankılıç. "Hemşirellerrrrr" diye bir ses duydular zaman ise yandıklarının resmiymiş. Sabrının sonu diğer insanlara göre biraz daha geç geldiği öğrencileri tarafından da kabul edilen Tüzün Hocanın sınırlılık durumu, "Hemşireler" diye ünlemesinden belli oluyormuş. "Hepimiz ya susuyoruz ya da ufaktan oradan uzaklaşıyoruz" diyerek kahkahalarla anlatıyorlar yaşadıkları bu tür özel anları, Hocalarına çok büyük bir saygı duydukları her sözlerinden belli oluyor. Burayı "Kültür dopingi" adıkları bir "okul" olarak tanımlıyorlar. Çalışmaya başlamadan önce her şeyi tartışmışlar. Herkes eserin yapımında seçtiği mekanı Tüzün Hocayla paylaşmış. Ya o mekanı çalışmasında karar kılınmış ya da değiştirilmesi önerilmiş...

Her mekânın bir öyküsü var

Atölyeden her öğrencinin mekâni seçmesinde ayrı bir "öyküsü" var. Örneğin Özay Kora, borsa binasını sezerken borsacı dedelerinden etkilenmiş. Çocukluğundan beri ilgi duyduğu bu binaya şimdî farklı bir biçimde hayat vermiş Özay Kora, İncilâ Öztop ise büyüdüğu Rum evlerini tercih etmiş. Nedeni ise Tüzün Hocanıyla aynı: "Rum evleri yavaş yavaş İzmir'den siliyor. Zamanında çok hoyrat kullanılmış. Bu yüzden kendi çocukluğumu geçirdiğim bu evler üzerinde çalışmaya karar verdim."

Peki, siz çevrenize ne kadar dikkatlisiniz? Soruya farklı bir şekilde soralım istersemiz: Hangimiz İnci Karakaş gibi gördüğü bir binaya aşık? Sanatçı İnci Karakaş için bu sergi bir şans olmuş ve yolu ne zaman oradan geçse "özenerek inşa edilmiş" dediği Mezarlıkbaşı Karakolu üzerine çalışmış.

Tüzün Kızılcan Atölyesi öğrencileri olarak seçilen bütün mekânların İzmir'in simge mekanları olmasına özenle dikkat etmişler. Ortak çalışmalarıyla bir farkındalık yaratıklarını alıntı çizerek söyleyiyorlar ve kendilerine de bu farkındalıkta bir pay çıkartıyorlar. En önemlisi de bu sergi sonucu İzmir'in zengin kültür mirasını bir kez daha ortaya çıkardıklarına inanıyorlar. Bunu doğrulamak için de sergideki kilise, sinagog ve camilerin seramiklerini örnek gösteriyorlar. Hemen hemen hepsi üstüne basarak aynı şeyi söyleyiyorlar: "Çok emek verdik." Çalışmaları görünce buna hak veriyorsunuz. Projeye başlamadan

önce bütün sanatçılar üzerinde çalışacakları mekâna gidip önce mekâni fotoğraflamışlar. Daha sonra ölçekleri alınarak çalışmalar için harekete geçilmiş. Yapılardaki oymalar bile birebir yapılmış. Seramik nedir? diye sorduk kendilerine, " Kimya, fizik, estetik, seramik akına getirebileceğiniz her şey" yanıtını aldık.

Kamyon dışında parmaklar seramikte!
Çalışmada o denli yoğunlaşılmış ki, "Yapılanın artık sergiye yollayacağız, kamyon dışında bekliyor, biz hâlâ son rötuşları yapıyoruz" diyerek hallerini anlatıyor İnci Karakaş. Bu yoğun tempoya kim dayanabilir ki?..

Bu kadar çok bayanın olduğu bir atölyede en keyifli dakikalar da çalışmadan sonra kurdukları sofra da geçiormuş halıyla: "Bütün günün yorgunuğu bu sofrada geçiyor. Hem 'bugün ne yaptı?' diye soruyoruz hem de günün dedikodusunu yapıyoruz. Kahkahamız da hiç eksik olmaz!" diye anlatıyorlar. Ne kadar eğlenceli, değil mi?

Sabahin erken saatlerinde girdikleri atölyeden yorgun argın evlerine geldiklerinde yarının planını o saatten yapmaya başlıyorlar. Daha yapacakları o kadar seramik çalışması var ki Tüzün Kızılcan Atölyesi öğrencilerinin...

Tüzün Hoca yeni bir projeye başladıklarını belirtiyor. Ancak proje hakkında ser veriyor sir vermiyor. Beklemekten başka çare yok.

Kim nereyi yaptı?

İşil Güleyen- Atatürk müzesi

Ozay Kora- Borsa binası

Nihal Akçura- Pasaport Gümüşük Binası

Nihal Yeşilturba-Ziraat Bankası Binası

Hatice Çamtepe-Kızılağaçlı Hanı

Belgin Ergün-Konak Yalı Camiden detay

Danielle Pekcan- Notre Dame du Rosaire-

Aysim Tulgar- Kordon evi

Selma Yıldızıoğlu- Ayşe Mayda evi(Köprü)

Naiile Göcen Çukurova

Aya Vukta Kilisesi

Yıldız Şima- Kuş Evi

Nazan Türker- Konak Yalı Cami detay

Ece Kızılcan-Aliberti Koşku

Oya Kızılcan- Etnografya Müzesi

Hümevra Bezcieler- Sinagog(Karataş)

Neşe Bengisu- Konak Yalı Cami

Begüm Barkın- Bornova Pandespanian Koşkü

Dilek Kutluğ- Postane binası

Demet Gürsoy-Liman Müdürlüğü

Ruhsen Cankılıç-Elihamra Opera Binası

Çağdem Soytürk-Kültür ve Tabiat Koruma Kurulu

Güniz Tükel- Fransız Elçiliği

Aysel Özal- Latife Hanım Koşkü

kapısı(Karşıyaka)

Rana Tekin- Vakıfbank binası

İnci Öztop-Karataş'ta bir Rum evi

İnci Karakaş-Mezarlıkbaşı Karakolu

Ipek Öner- Konak Yalı Cami

Belkis Kutay-Eski Vilayet Konağı kapısı

Elçin Özkar-Karşıyaka Yalı evi

Muzaffer Ekmekçi-Devlet Tiyatrosu

Farklı lezzetlerin buluşma adresi: Tatmahal

Izmir'de farklı temasyla yeni bir yer hayat buluyor bugünden. "Tatmahal" farklı lezzetlerin İzmir'deki yeni üssü olmaya çoktan aday olmuş halde hizmet veriyor.

Bulut Bagatır

Her gün aynı mekanlar zihnimizde, birbirinin benzeri tatlar damağımızda yer edinmişken farklı bir seçenek sunuyor bize Tatmahal. Karınız acaklı, biraz da ne yiyecığınızı bilemediğiniz bir durumda kaldıysanız kokoreci mi tercih edersiniz, yoksa Karacasu'nun dälere destan pidesinden mi tatmak istersiniz? Tatmahal "şimdilik" bu iki lezzetle hizmet veriyor. Şimdilik dememizin nedeni, Sitki Şükürer, Önder Türkkanı ve Haydar İnaç'ın sahip olduğu Tatmahal'de eylül ayından itibaren hem köfte hem de balık restoranlarının da hizmet vermeye başlayacak olması.

Yöresel tatlar buluşuyor

Mekanın bugün hizmet vermesi; biraz talih ve "yol uzunuğundan" kaynaklı desek abartmış olmayız herhalde. Mekan sahipleri, Ayden Koçarlı ve Karacasu'ya yaptıkları bir

gezi sırasında tattıkları pidelerden öylesine etkilenenler ki yöresel tatları bir çatı altında toplamaya karar veriyorlar. Böylece hem her defasında uzun yollar gitme zahmetinden kurtuluyorlar, hem de İzmir'i yeni bir lezzet merkezine kavuşturmuş oluyorlar. Peki, ne yer alıyor bu "üs"te veya neler yer alacak?

Tatmahal, "lezzetin merkez üssü" yakıştırmasını bütün tatlarıyla hak ediyor. Köklü bir gelenek olan Karacasu pidesi, Gülyeryüz markasıyla müşterilere sunuluyor. Öncelikle belirtilmeli ki burada kullanılan tüm ürünler özel. Kryma, Çine'de özel olarak yetiştirilen doğal besi danalarının sırt kapak kısmından çekiliyor. Bu danaların 250 kg.'ı geçmemesine özellikle dikkat ediliyor. Pidenin hamuru, farklı tahlı unlarının karıştırılmasıyla elde edilirken tahlı pidelerdeki kaymak, yörende camız olarak adlandırılan mandaların sütünden yapılıyor. Her ürün kendi bölgesinden

gelerek, lezzet aynen Karacasu'da olduğu gibi Tatmahal'de de yaşlılıyor. Peki, bu tadın baş mimarları nereli? Eller Karacasulu ustalara ait. Babadan oğula geçen bu ustalıkla pideler kıvamını alıyor. Kullanılan fırın geleneksel usullerle ustalarına yapılmış.

Özel depoda her daim süt kuzu kokoreç! Kokoreçin temizini ve lezzetlisini aynı yerde bulmak bir şehir efsanesidir herhalde. Şehir efsanesinin gerçekleştiği yer ise Tatmahal'in bünyesinde yer alan Kokoreçi Bakı Usta'nın hünerli parmaklarında. Bakı Usta'yı tanımayan pek az insan vardır. Sırrı nerdedir peki ustanın? Bakı Usta, süt kuzu kokorecin temin edildiği şubat - haziran ayları arasında kokoreç günlük olarak servis ederken, yine bu dönemde toplantıda kokoreç özel depolama sistemi ile saklayarak tüm yıl süt kuzu kokoreç yiyebilme şansını size veriyor. Ayrıca bir ufak ayrıntı daha; Bakı Usta, deyim yerindeyse

et neredeyse oraya gidiyor. Yani etleri özel seçilmiş kuzularından kendisi seçiyor, temizliyor, özel deposuyla 12 ay süt kuzu kokoreç yeme imkanını müşterilerine sunuyor. Tatmahal'daki lezzetler pide ve kokoreçle sınırlı kalmıyor. Eylül ayında hem balıkçı hem de köfteci hizmet vermeye başlayacak. Hizmet verecek olan balıkçı işletme çoktan belirlenmiş; Hisarönü Balıkçısı. Köfteci ise sıra gibi saklanıyor. Tek söyleyebildikleri herkesin çok beğeneceği bir lezzeti İzmirlilerle buluşturacak olmaları.

Şarap ikramı da gündemde

Tatmahal'de bir damak tadı daha turistlerle ve İzmirlilerle buluşacak. Ege'deki bağlarda yetişen üzümlerden yapılmış şarapların sergileneceği bir alanın Tatmahal'de yaratılacağını öğreniyoruz. İzmir'e gelen turistler bu sergi alanında Ege'nin şaraplarıyla tanışacak. Tatmahal, ayrıca büyük toplantılarla da ev sahipliği yapabilecek bir salona sahip. Böylelikle yüksek tavşanıyla ve barkovizyon imkanıyla hali hazırda yeni bir toplantı merkezini de İzmir'e kazandırmış bulunuyor. Bu

salonun bir başka özelliği ise oyun salonuna dönüştürmesi. Çocuklarıyla yemeğe gelen aileler "dur, yapma" gibi sözleri burada söylemeyecek gibi görünüyor.

Tatmahal, 300 kişilik kapalı alanı, 500 kişiyi ağırlayabileceği bahçesiyle eylül ayından itibaren tam anlamıyla hizmet vermeye başlayacak. Ancak yine de şimdiden Tatmahal'e uğramak için birçok nedeniniz var...

esiod sinema

Jacqueline Bisset

Bir kuşağın güzel gözleriyle anımsadığı sinema güzeli...

Lütfü Dağtaş

1950'ler, 60'lar, 70'lerin tanıtı olmuş kuşaklar beyaz perdeden aktrist ya da aktörleri daha bir değişik anımsarlar. Söz konusu sanatçılar yetenekleri denli güzellikleriyle de bu kuşaklarda kendilerine yer edinmişlerdir. Örneğin "Sinemanın güzel gözlü kadınları" dendiğinde benim aklıma elbet ilk Elizabeth Taylor, hemen ardından da İngiliz aktrist Jacqueline Bisset ya da gerçek adıyla Winifred Jacqueline Fraser-Bisset gelir. O yüzden de gençliğimdeki alışkanlığını sürdürür, duvarında asılı çok hoş çekilmiş pos-

ter fotoğrafıyla eskilere gider, anılarını tazelem. Anılanm mı? Hadi bir tanesini değerli okurumla paylaşayım: Bir filmini izliyorum güzel sanatçının. Adı: Sweet Ride. Yapım yılı 1968. Rol arkadaşıının adı Michael Sarrazin. O yıllar böyle bin bir renkli tv kanalı yok, magazin haberlerini magazin gazetelerinden izliyoruz. Filmde gözlerine vurulduğum kadınla ilgili bir süre sonra bir haber okuyorum: Haberde sanatçının, rol arkadaşı Michael Sarrazin ile aşk yaşıyor haberini aktarıyor. E, insan lise öğrencisi olur da içi cizz etmez mi... Bunun adı kışkırmaksa evet kıskanmak işte. Buna karşın film-

lerini izlemeyi yine de kaçırıyorum. Derken Sarazin ile aynındıkları haber... İçime su mu serpiliyor? Öyle ya saklamaya ne gerek var, gerçekten su serpiliyor. Sonra? Sonrasına geleceğim, şimdi Jacqueline Bisset'in filmografisinde biraz gerilere gitmenin sırası: 1966 yılında Roman Polanski'nin, "Cul-de-sac" adlı filminde görüyoruz ilk olarak Bisset'i. Başrollerde Donald Pleasence ve Françoise Dorleac var, Bisset burada sıradan rollerden birisinde. 1967'ye geldiğimizde bu kez Stanley Donen'in yönettiği "Two For the Road" (Aşk Yolu) adlı filmde yine sıradan rollerden birisinde görü-

yoruz güzel oyuncuyu. Filmin başrolünde ise Audrey Hepburn var.

1968'de bu kez beyaz perdeye gelen filmin adı, "Bullit". Steve McQueen, Robert Vaughn, Don Gordon ve Simon Oakland yer almıyor.

1970'te dram-gerilim filmi olan, George Seaton ile Henry Hathaway'in yönettiği "Airport" (Havaalanı) beyaz perdeye geliyor. Filmin güçlü bir oyuncu kadrosu var: Burt Lancaster, Dean Martin, Jean Seberg.

1973'e geldiğimizde ise ünlü yönetmen François Truffaut'un Jacqueline Bisset'yi başrole taşıdığını görüyoruz. Filmin adı *La nuit Americaine*. Güzel İngiliz aktrist, başrolü Valentine Cortese ile paylaşıyor. Dram-komedi türü

film 'Yabancı Dil Dalında' en iyi film ödülünü alıyor. Bunu aynı yıl Philippe de Borca'nın yönettiği aksiyon-komedî-fantastik-romantik *Le Magnifique* izliyor. Jacqueline'nin bu kez rol arkadaşı Jean Paul Belmondo. Bu arada Sidney Lumet'in yönetiminde çekilen *Murder on the Orient Express*'nın (Şark Ekspresinde Cinayet -1974) hemen ardından 1977'de Robert Shaw ve Nick Nolte ile birlikte rol üstlendiği *The Deep* (Dip) geliyor. Sanatçının ünү *The Deep* ile daha da artıyor.

Sinemaya ilgi duyar

İngiliz Dergisi "Hello!", 1993 yılında, "Jacqueline Bisset: Biyografik Eşkit" başlığı ile sanatçının doğumundan ailesine, aşklarına kadar geniş bilgi içeren bir yazı yayımlar. Söz konusu yazdan Jacqueline'nin, 13 Eylül 1944 günü İngiltere'de, Weybridge'deki Surrey'de doktor bir baba ile avukat bir anneden dünyaya geldiğini, bir de Max adında bir

ağabeyinin olduğunu öğreniyoruz. Sanatçının annesiyle babasının 1968 yılında, evlendiklerinden tam 28 yıl sonra boşandıklarını öğreniyoruz. Kardeşle birlikte büyüyen Jacqueline, bale dersleri alsa da ayaklarının yapısı nedeniyle sürdürmez.

Jacqueline 15 yaşındayken, annesine multiple skleroz tanısı konur ve annesinin bakımını üstlenir. 16 yaşına geldiğinde lise öğrenimi için Lycee Français Charles de Gaulle'ye girer. Amacı üniversitede gitmeden önce Fransızca öğrenmektir. Sanatçı kısa bir süre sonra üniversiteye gitmek yerine, sinemaya ilgi duymaya başlar, oyunculuk dersleri almak için 18'ine geldiğinde modelliğe başlar. Sanatçı, Türkiye'ye geldiği bir tarihte, "Modelliği oyunculuk okulu giderlerimi karşılayabilmek için yaptım. O zamanlar aktrist ve modellere kötü gözle bakılıyordu. Babam hekimdi ve alemi utandırmaktan korkuyordum. Ayrıca gençken güzelliğimin de farkında değildim. Annem de aynaya baklığında, 'Bakma!' derdi." diyecektir.

Daha sonraları modellik yıllarını küçük yardımcı roller izleyecek ve kısa sürede göze batacaktır.

Aşkları birbirini izliyor

Gelen şöhret aşkların da tohumlarını yesertir. İşte yakışıklı Kanadalı Aktör Michael Sarrazin ile magazin sayfalarına taşınmanın ardından (Sarrazin ile 1974'te ayrıldı. Umut veren Sarrazin, Nisan 2011'de kanser sonucu yaşama gözlerini yumdu.) sanatçının hayranları ve bendeniz; Victor Drai, Alexander Godunov, Vincent Perez ile olan ilişkilerini soluk soluğa uzunca süre izlemeye başlıyoruz. Bu firtinalı yaşam içersinde bir gün bir baktım güzel aktristin adı bu kez bir Türk'le birlikte anılıyor. Yıl 1997. Türk'ün adı Emin Boztepe. Bir dövüş sanatları eğitmeni olduğundan söz ediyor magazin haberleri. Ama bu da uzun soluklu bir ilişki değil, 2005'te noktalıyor. Ekim 2007 tarihli gazetelerde, dünyaca ünlü oyuncu, 1944 doğumlu Jacqueline Bisset ile dövüş sanatçısı 1963 Eskişehir doğumlu Emin Boztepe'nin sık sık kavga edip ayrıldıklarını ama bir araya geldiklerinde de Beyoğlu'nda el ele dolaşırken görüldüklerini okuyorum.

Bugüne degen başrolü paylaştığı neredeyse tüm aktörlerin olduğunu anımsatıyor Bisset ve onları ana hatlarıyla özetliyor. İşte özetlediği başrol arkadaşlarıyla ilgili aktardıkları: "Frank Sinatra benim için çok özelidir çünkü babamın en sevdigi şarkıcıydı. Çok kibar bir insandır. O hep bir efsaneydi. Çok farklı bir büyüsü vardı. Herkes ondan çok çekinir, kor-

kardı. Sinatra, her sahneyi sadece bir kez çekerdi. O yüzden hata yer yoktu. İnsanlar aramızda aşk hikayesi kurmaya çalışırlar ama öyle bir şey yoktu. Bana 'çocuk' derdi.

Paul Newman'la iki kere çalıştım. Onuna çalışmak çok kolaydı. Çok yakıştırdı, kibardı ve asla lafi dolandırmadı.

John Huston, güler yüzlü ve hoş bir adamdı ama gözleri parlamazdı. Herkes onun onayını almak isterdi.

Anthony Quinn'le çalışmaya bayıldımdım. O tam bir erkekti, kinligan değildi.

Bu sıralamanın ardından sorulduğu için Türk sevgilişi Emin Boztepe'yi de şöyle tanımlıyor

güzel gözlu sanatçı:

"Emin, Anthony Quinn gibi tam bir erkek. Karizmatik, başanlı, ailesi çok kibar. Kültürel farkları görmek çok ilginç tabii..."

Sinema dalında kariyer başarı ve onur ödülleri sahibi (Emmy ve Altın Küre'ye aday gösterildi ancak almadı) Jacqueline Bisset'in son çevirdiği filmi yılının 2011 olduğunu, "Vivaldi" adını taşıyan filmi Boris Damast'ın yonettiğini hemen ekleyelim. Ama Jacqueline burada başrolde değil artık; Gerard Depardieu, Alfred Molina, Neve Campbell oynuyorlar.

Sanatçının güzel gözlerine bakarsınız o çekiliği görmek ise hâlâ olası!

Kim daha uzun yaşıyor?

Elvan Demirkan

Etrafında sağlıklı yaşam hakkında ileri geri mutlaka bir şey söyleme ihtiyacı olanlardan bunalımaya başladım.

Geçenlerde İstanbul'dayken bir yazar arkadaşım ile yemek yiyoruz. Garsona dönerin kömürde mi yoksa gaz da mı piştiğini sordu. Garson; "Gazda efendim" deyince arkadaşım hemen lafi yaptırdı: "Çok yanlış, kanserojen etkisi var, kömürde pişirin!" En komiği de, bunu söyleken elinde sigara vardı.

"O bitkinin suyu kilo verdirdiğim, bu hap cildi geriyormuş" diye konuşulan ortamlardan çaktırmadan sıyrılmıyorum. Belki de hayatın değerli olduğunu söyleme şeklimiz bu. Ama her gün mutlaka bir avuç ceviz yiyeip, ne bileyim mesela maydanız suyu içmezsek uzun yaşayamayacak mıyız yanı? Hayat, bu kadar mı kaçınılmazı gereken bir hastalık? Yaşlanmaya karşı kontrol tüketikçe de tahammüsüz ve doyumsuz bir insan olup çıkıyoruz. Belki de uzun ve iyi yaşamak için hangi hapi ve diyeti kullanmak gerekiğine bu kadar takılacağımıza, nasıl bir hayat yaşadığımıza bakmamız gerekiyor.

Bunu, en iyi geçtiğimiz yıl içinde anladım. 44 yaşında bir öğrencim, hayatında tanıdığım en sağlıklı beslenen, her gün birkaç mil koşan, vücudundan bir gram yağ olmayan bir kadını. Her şeyin mükemmel ve istediği gibi gitmesini isterdi. Bir gün akciğer kanserine yakalandığını öğrendi ve o taş gibi kadın, 4 ay içinde gözümün önünde eriyip, gitti. O süre içinde kendisine yaşam danışmanlığı yapmamı istediler. Ölmeden kısa süre önce, bir gün bana şunu söyledi: "Sağlığımı ve gençliğimi kaybetme korkusu ile obsesif bir ömrü geçirdim. Şimdi bakıyorum da, aslında yaşamayı kaçırılmışım."

11 yıl önce geçirdiğim ağır trafik kazasından mucizevi kurtulmuş birisi olarak benim de hayat felsefem zamanla değişti; illa genç kalmaktan değil, hayattan tatmin oluyorum. Açıkçası, 45 yaşında olduğuma kimse inan-

miyor. Vitamin almam, güzellik merkezleriyle işim olmaz, yüzüme iğne değmemiştir, dengeyi ama takıntısız beslenirim. Beni gerçekten genç tutanın; deneyimlerimle, yeteneğimle, ilgi alanlarımla kendimi yetiştirdiğimi hissetmem olduğuna inanıyorum.

Bu sabah haberleri izlerken kendimi daha da iyi hissettim. Bilimadamları uzun ömür ve sağlığa farklı bir anlayışla bakıyorlar. Artık. Genlerimizin, ne yediğimizin, sporun sağlığımızda rolü var ama hayatın zorluklarına karşı dumeni yumuşak tutabilme ve

sebat edebilme yeteneği uzun ömrün belleyici unsuruymuş. Bir de çok çalışmak. Zor ve anlamlı bir şeyi başarmak için uğraşmak, insanı hayatı bağılıyor.

Bence cevizde mi yoksa balıkta mı daha çok omega-3 olduğuna takılmayı biraz bırakalım, uzun yaşamın sırrı daha derinlerde...

Bu yazıda "sağlığınıza dikkat etmeyin" demek istemiyorum tabii. Belki de iyi ve uzun bir hayat yaşamak için bu kadar dehşetle vitaminlerin, kürlerin, diyetlerin peşinden koşmak gerekmeyecek. İyi yaşamak; bedeli ne olursa olsun elinizdeki kaçırmamak için simsihi tutarak yaşamak yerine, biraz da belirsizliğe teslim olarak yaşayabilmek bence...

İnsan mı, bilgisayar mı daha insan?

"İnsan gibi düşünen bilgisayar yapılabılır mı?" sorusunu ilk kez bilgisayar biliminin kurucularından İngiliz matematikçi Alan Turing sormuş. Turing'in çalışmalarından yola çıkılarak, her yıl Loebner Prize adlı bir yarışma düzenleniyor. Dünyanın en ileri yapay zeka program yazılımları ile sıradan insanlar birbirleri ile kıyasıya yarışıyor.

Amaç; bilimadamlarından oluşan bir paneli insan olduğuna inandırmak. Paneldeki bilgisayar ve insan ile yüz yüze gelmeden yazışarak chat yapıyorlar. Beş dakika içinde hangisinin insan, hangisinin bilgisayar olduğunu anlamak zorundalar. Paneli insan olduğuna en iyi ikna eden yarışmayı kazanıyor.

Bilgisayarlar insanlardan daha fazla bilgiye sahip olabilirler ama paneli inandırmakta en zorlandıkları yer neymiş biliyor musunuz, insan olmanın getirdiği en basit şeyler...

Mesela; karşılıklı sohbet etmek veya dedikodu yapmak gibi... Artık doğallığını kaybeden bir dünyada bizler de gittikçe mekanikleştiğimizden, yakında insan olduğumuzu ispat edecek yol bulamayacağız bu gidişle...

ESİAD Anket: Ekonomideki olumsuz hava moral bozuyor

Son üç ayı dikkate aldığınızda, sizce ülkemizin genel gidişatı nasıl görünüyor?

- % 27 İyiye gitiyor ■ % 31 Kötüye gitiyor
- % 35 Değişen bir şey yok ■ % 7 Kararsızım

Genel olarak şirketlerinizin son üç aydaki çalışma durumunu (sipariş alma düzeyi, kapasite kullanımı, satışlar vb.) nasıl değerlendirdiğiniz?

- % 0 Çok iyi ■ % 35 İyi ■ % 46 Kabul edilebilir düzeyde ■ % 15 Yetersiz ■ % 4 Kötü

Önümüzdeki üç aylık dönemde bu durumun nasıl bir değişme göstereceğini tahmin ediyorsunuz?

- % 23 Olumlu yönde değişme bekliyorum
- % 23 Değişme beklemiyorum ■ % 46 Olumsuz yönde değişme bekliyorum ■ % 8 Tahmin edemiyorum

Son zamanlarda şirket(ler)inizin faaliyetini olumsuz yönde etkileyen en önemli sorun?

Üyelerimize göre, şirket faaliyetlerini olumsuz etkileyen faktörlerin başında ekonomideki olumsuz hava, döviz kurlarındaki hareketlilik ile ABD ve AB Ekonomilerindeki belirsizlikler gelmektedir.

Bunların yanında şu faktörler de dile getirilmiştir: Hammaddede fiyatlarındaki artış, Merkez Bankası para politikaları, piyasalardaki belirsizlik ve daralmanın sonucu olarak talep yetersizliği ve yeni siparişlerin azlığı, siyasi gelişmeler, terör, cari açık, banka faiz oranları.

İanndaki artış, resmi kurumların işleri olumsuz yönde etkilemeleri, yargı sorunları, çalışan personel için vize alma güçlüğü, kayıt dışı / kaçak ürün giriş, kotası ithalat, müsteri çekileri ödemelerinde yaşanan sorunlar Son zamanlarda şirket(ler)inizin geleceği açısından olumlu gördüğünüz en önemli gelişme?

Bu konuda en çok siyasi ve ekonomik istikrar vurgulanmıştır. Ayrıca olumlu gelişmeler olarak şu konular da belirtilmiştir: Gerçekleşme olasılığı yüksek yatırım projelerinin varlığı, İzmir'in Expo adayı, yatırım destekleri, dış ticaret hacminin büyümesi, kontrollü kur artışlarıyla yerli üretim ihracatının artışı ve cari açığın daralma olasılığı, çalışanları gençleştirme politikaları, çalkantılı denizde yüzebilme yeteneğimiz.

Üyelerimizin ulusal ve yerel düzeyde çözümü bekledikleri en önemli üç sorun?

ULUSAL DÜZEYDE

1. Cari açık
2. Güneydoğu sorunu, ayrışma ve terör
3. Yeni Anayasa

Bu üç ana sorun yanında üyelerimizden birbirinden oldukça farklı aşağıdaki konular da ifade edilmiştir:

- İşsizlik ve istihdam maliyetleri • Ekonomide dalgalanmalar, hammaddede fiyatlarında istikrarsızlık • Siyasette gerginlik, yıkıcı ve

yetersiz muhalefet • Büyük yatırımları ülkeye çekmemek • Nitelikli işgücü açığı • Kayıtlı ekonomi • Dış ticaret lojistik maliyetlerindeki yükseklik • Dış güvenliğin azalması, dış politikadaki gelişmeler • Siyasi davalar • % 50'lik iktidar gücü • Taraflı yönetim • Bürokrasi • Dış borçlar • Kredi maliyetleri • Hukukun yok edilmesi, şeffaflığın azalması • Cumhuriyetin tehlike olması • Ahlaki ve kültürel değerlerin arabeskleşmesi • Ortadoğu piyasalarındaki olumsuz gelişmeler ve burada iş yapan firmaların geri dönüşleri

YEREL DÜZEYDE

1. Kentsel dönüşüm / yeniden yapılanma / imar ve kalite sorunları
2. Kamu yatırımlarının yetersizliği
3. Belediye hizmetleri (şehir içi ulaşım, kirlilik, düzensizlik) / Yerel yönetimler arasındaki koordinasyonsuzluk

Bu üç ana sorun yanında üyelerimiz aşağıdaki konular da saymışlardır:

- Liman • İşsizlik / Yeni iş olanaklarının yaratılmaması / Yatırımların önündeki engeller • Büyük sanayi yatırımlarının azlığı • EXPO'da yer belirsizliği • İzmir'in uluslararası tanıtım eksikliği • Kayıt dışlığı • Terör • Siyasi davalar
- Kente sembol yapılar kazandırılamama • İzmir'in ulusal basında yer almaması • Eğitim

Üye anketi redaksiyon tarihi 9 Ağustos 2011'dir.

Üyelerimizden ayın ekonomi anketi üzerine görüşler:

Oğuz ÖZGİLLER

Korkmaya gerek var mı?

A.B.D. gibi vergileri bütçesi fazla verirken indirmedik. Subprime mortgage- türev piyasaları veya benim tabiriyle aynı eşiği farklı renklerde boyayıp boyayıp satmadık. Afganistan ve Irak'ta sonu gelmeyecek bir savaşa 4 trilyon dolar harcamadık.

Günlük çalkantıların krizle ilgisi olmadığını hepimiz biliyoruz. Sıkışan bir para politikasında da değiliz. Zira Merkez Bankası'nın aldığı günlük önlem ve kararların çok eleştirsek de doğru ve yerinde olduğunu görüyoruz. Euro ve dolardaki oynaklılığını; zor ayakta duran KOBİ'lerimizi sıkıntıya sokacağı aşıkâr. Sadece çalkantılı bir geçiş dönemimizdeyiz. % 40'lara varan bir işsizlik hâkim değil. Bunun adının Türkiye için "kriz" olmadığını düşünüyorum.

ESİAD olarak gelişmeleri yakinen takip edip,

üyelerimizle paylaşmanın, gözlerimizi olan bitene daha da açacağımı düşünüyorum. Ayrıca ESİAD olarak; iktidar partimizin İzmir için, seçim öncesi projelendirdiği 35 projenin başlamasının ve sürelerinin takipçisi olmamız gereklidir. Çalkantılar, İzmir'e yapılacakları unutturamamalı.

Krizi daha iyi anlayabilmemiz için; Romalı ünlü düşünür Cicero'nun milattan önce 63 yılında söylediğini hatırlatmak istedim. "Bütçe dengeli olmalı. Hazinenin içeriği tekrar doldurulmalı. Kamu borcu azaltılmalı."

AV. Yücel ÖZTÜRK

Yerel düzeyde İzmir bir Avrupa kenti görünümünden çıkış Ortadoğu kentine dönüştür ve devam etmektedir. Her taraf pislilik / çöp içindedir. Şehir karmaşası üst düzeydedir. Kordon ve diğer yerler (1377 Sok. Şehit Fethi Bey vs.) açık ücretsiz otopark halinde-

dir, üstelik kaldırımlar! Kaldırımlar belediye sorumluluğundadır ve tüm kaldırımlar yaya için değil otolar içindir hale gelmiştir!

Levent SARİGOZOĞLU

Ege'ye büyük bir otomotiv yatırımı kazandırmak çok önemlidir. Tüm kriterler bölgemiz lehine; konjonktür çok uygun, hatta hükümet tüm zamanların en iyi desteklerine hazır. Buna rağmen bu potansiyelin harekete geçirilmesini sürekli yabancı global markaların beklemek yerine, acilen inisiatifi ele almalı ve otomotiv yatırımı konusunu öncelikli konu haline getirmeliyiz. Bölgesel – ulusal düzeyde kamuoyu ve STK destekleri çok önemlidir. Ege'yi, özellikle İzmir'i turizm, kültür, emekli şehri olmaktan çıkarmalıyız. Bu konudaki tüm çözüm ortakları ile (EBSO, TAYSAD, OETK, MOSB) ile stratejik işbirliği içine girilmelidir.

Ewan McGregor

Aysegül Kesirli

Ewan McGregor, 31 Mart 1971 tarihinde İskoçya'nın Crieff kentinde doğdu. Sıradan geçen çocukluk yıllarının ardından 16 yaşına geldiğinde oyuncu olma tutkusıyla yanıp tutuşmaya başladı. Her ikisi de öğretmen olan anne babası oyuncu olmak için okulunu bırakmaya karar veren Ewan McGregor'a engel olmamayı tercih ettiler. İlerleyen yıllarda en büyük düşünü gerçekleştiremediği için pişmanlık duyacağına, hayallerinin peşinden gitmesini yeğlediler. Bu karann ardından 16 yaşındayken İskoçya'daki Perth Repertory Tiyatrosu ile çalışmaya başlayan McGregor,

bir sene sonra Londra'ya taşındı. Londra'daki Guildhall Müzik ve Drama okulunda eğitim görmeye başlayan çiçeği burnunda oyuncu, ilk çıkışını İngiltere'nin en önemli televizyon adamlarından Dennis Potter tarafından yazılan "Lipstick on Your Collar" (1993) isimli televizyon dizisi ile gerçekleştirdi. Aynı yıl Bill Forsyth yönetmenliğindeki "Being Human" (1993) adlı filmde ilk beyazperde deneyimini yaşayan McGregor'ın şansı giderek açılmaya başladı. Stendhal'in "Kırmızı ve Siyah" romanının yeni bir uyarlamasını yapmayı düşünen BBC televizyonu yetkilileri, çekimlerine baş-

lanacak olan mini dizinin başrolünü Ewan McGregor'a verdiler.

McGregor, birçok sinemaseverle ilk olarak John Hodge tarafından yazılan Danny Boyle'in ilk uzun metraj filmi "Shallow Grave" (1994) tanıştı. Başarılı aktör, bu filmdeki rolü ile birçok farklı film festivali tarafından yılın en başarılı erkek oyuncusu seçildi. "Shallow Grave" sinema camiasını sadece gelecek vaat eden bir yönetmen ile değil, aynı zamanda kendisini son derece parlak günler bekleyen genç bir aktöre de tanıtmış oldu. Bu film-

1995 yılında evlendiği karısı Eve Mavrakis ve üç çocuğuyla beraber mütevazi bir hayat yaşayan Ewan McGregor'i önümüzdeki günlerde senaryosunu Mike Mills'in yazıp, yönettiği "Beginners"da (2010) ve ünlü oyuncunun "Young Adam" filminde beraber çalıştığı David Mackenzie'nin yeni filmi "Perfect Sense" te (2011) izleyeceğiz.

deki başarısının ardından Hodge ve Boyle ikilisi bir sonraki filmleri "Trainspotting"de (1995) rol alması için yine Ewan McGregor'u seçtiler. Glasgow'un sokak yaşamına ışık tutmak amacıyla çekilen "Trainspotting"de Ewan McGregor eroin bağımlısı Mark Renton rolünde harikalar yarattı. Sinema eleştirmenleri tarafından oldukça beğenilen "Trainspotting," sinemaseverleri de tam anlamıyla büyüledi. Kısa zamanda büyük bir popülerite kazanan film, McGregor'un oyunculuk kariyerinde bir mihenk taşı oldu.

McGregor, Gwyneth Paltrow'un başrolünü oynadığı Jane Austen uyarlaması "Emma"da

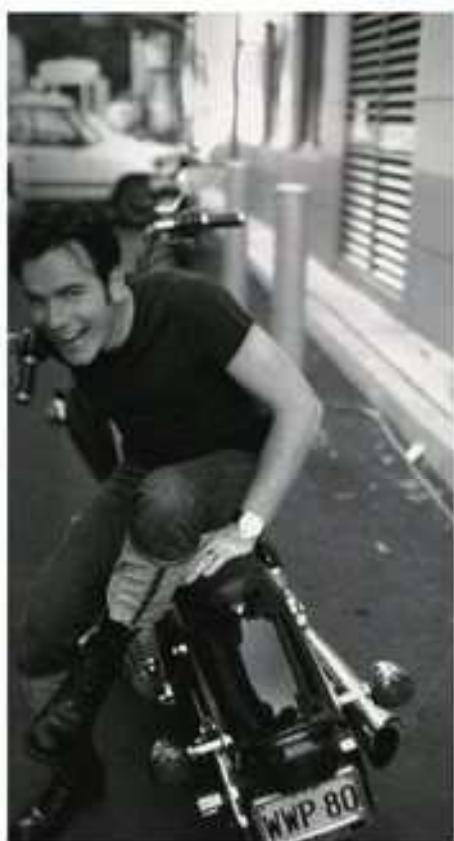
(1996) Frank Churchill karakterini canlandırdıktan sonra Peter Greenaway yönetmenliğindeki "Pillow Book"da (1996) Vivian Wu ile beraber rol aldı. Tara Fitzgerald ile başrolleri paylaştığı "Brassed Off"da (1997) romantik yanımı ortaya çıkarılan McGregor, bu komedi filminde müzisyen olmaya çalışan işsiz bir maden işçisini canlandırdı. HBO televizyon kanalının yapımlığında "Tales From the Crypt" adlı dizi ile ülkemizde de merakla izlenen Emmy ödüllü hastane dizisi "ER"in birer bölümünde rol alan Ewan McGregor, sinema çalışmalarına geri döndü. Hodge ve Doyle ikilisi ile tekrar bir araya gelen

başılı aktör, Cameron Diaz ile başrollerini paylaştığı "A Life Less Ordinary"de (1997) patronunun kızını kaçırarak ondan öç almayı amaçlayan bir temizlik görevlisini canlandırdı. "A Serpent's Kiss" (1997) isimli gelgeç bir filmde rol aldıktan sonra Ole Bornedal yönetmenliğindeki "Nightwatch" (1997) adlı yapımda haksız yere cinayetle suçlanan masum bir adama hayat verdi.

Ewan McGregor "Trainspotting"ın ardından başarılı başarısız birçok yapımda rol alsa da "Trainspotting"deki popüleritesini yakalayamadı. Ta ki Todd Haynes yönetmenliğindeki

"Velvet Goldmine" a (1998) kadar. Ünlü bir glam rock yıldızını canlandırdığı "Velvet Goldmine" da "Trainspotting" in aykırı havasını tekrar hisseden sinemaseverler Ewan McGregor' in yaratıcı kişikirtici atmosfere hayran oldular. Bu filmin ardından "Little Voice" isimli bir çalışmada daha rol alan McGregor, 1999'da tiyatroya geri dönüş yaptı. Londra Komedî Tiyatrosu'nun "Little Malcolm And His Struggle Against The Eunuchs" isimli oyununda rol alan McGregor' u onca zaman sonra tiyatro sahnesinde seyretmek izleyenlere keyif veren bir deneyim oldu.

McGregor, 1999 yılına dek ses getiren birçok yapımda rol almış olsa da büyük bütçeli, bol efektli filmlere ve Hollywood yapımlarına antipati besleyen bir aktör imajına sahipti. Bu nedenle de magazin basınının yakından takip ettiği, resimleri her gün gazetelerde boy gösteren bir oyuncu değildi. George Lucas'ın yirmi sene önce anlatılan "Star Wars" öyküsünün başlangıcını tekrar filme almak isteyen Ewan McGregor kendini "Star Wars: Episode I - The Phantom Menace" (1999) gibi büyük bütçeli, bol efektli bir filmde Obi-Wan Kenobi karakterinin gençliğini canlandırmak için buldu. Bu rol McGregor' in ünune ün kattı ve onu Hollywood camiası tarafından da aranan bir aktöre dönüştürdü. Ashley Judd ile birlikte rol aldığı fazla söz edilmeyen bir yapımda olan "Eye of the Beholder" (2000) in ardından "Nora" isimli filmde ünlü İrlandalı yazar James Joyce' u canlandıran Ewan McGregor, eleştirmenlerden tam not aldı. Bir sonraki yıl Baz Luhrmann' in unutulmaz müzikali "Moulin Rouge!" da (2001) canlandırdığı Christian rolündeki performansı ile herkesin sevgisini ve takdirini kazandı. Daha önce "A Life Less Ordinary" filminde sergilediği şarkı söyleme yeteneği "Moulin Rouge!" da daha da ön plana çıkarılmıştı. Bu sayede McGregor, farklı bir alanda da kendisini kanıtlamış oldu. Aynı yıl Ridley Scott' in büyük ses getiren savaş filmi "Black Hawk Down" da (2001) yer alan McGregor, giderek geliştirdiği Amerikan aksanı ile Hollywood yapımlarına daha da isındı.

"Star Wars" serisinin bir diğer filmi olan "Star Wars: Episode II - Attack of the Clones" da (2002) Obi-Wan Kenobi'yi canlandırmaya devam eden Ewan McGregor, Alexander Trocchi' nin ilk romanının beyaz-

perde uyarlaması "Young Adam" da (2002) Tilda Swinton ile başrolleri paylaştı. "Moulin Rouge!" da şarkı söyleme kabiliyeti açık ortaya çıkan McGregor, o noktadan sonra kendisine gelen müzikal tekliflerine de sıcak bakmaya başladı. Renee Zellweger ile beraber rol aldığı "Down With Love" (2003) McGregor'a tekrar dans etme ve şarkı söyleme olanağı sağlayan bir komedydi. Tim Burton' in akıllara kazınan filmi "Big Fish" in (2003) başrolünde yer alan McGregor' un başarılı performansı, filmin büyük beğeni toplamasını sağlayan en önemli faktörlerden biriydi. Ertesi yıl bir motosiklet belgeseli olan "Faster" da (2004) anlatıcı olarak yer alan McGregor, 2005 senesini "Robots" ve "Valiant" isimli iki animasyon filmde seslendirme yaparak geçirdi. Aynı yıl "The Island" ve "Stay" isimli iki farklı sinema filminde boy gösteren Ewan McGregor "Star Wars" üçlemesinin en son çekilen filmi "Star Wars: Episode III - Revenge of the Sith" te (2005) de Obi-Wan Kenobi'yi son kez canlandırdı. 2005 yılında "Guys and Dolls" isimli oyunla tekrar tiyatroya dönen ve bu sefer sahnede hem şarkı söyleyip hem dans eden McGregor, bir sonraki yıl Renee Zellweger ile beraber rol aldığı ikinci film olan "Miss Potter" da (2006) seyirci karşısına çıktı.

Woody Allen' in yönetmenliğini üstlediği "Cassandra's Dream" (2007) filmi ise McGregor' in kariyerine hareketlilik getirdi ve ünlü oyuncunun performansı hem eleştirmenlerden hem de sinemaseverlerden tam not aldı. "Incendiary" (2008) ve "Deception" (2008) adlı iki farklı dram-gerilim filminde rol aldıktan sonra McGregor, başrollerini Jim Carrey ile paylaştığı "I Love You Phillip Morris" (2009) isimli bir komedi filminde boy gösterdi. Dan Brown' un çok satan romanı "Angels & Demons" in (2009) beyazperde uyarlamasında da yer alan oyuncu, George Clooney, Jeff Bridges ve Kevin Spacey ile birlikte "The Men Who Stare at Goats" ta (2009) başarılı bir performans sergiledi. McGregor, Hintli yönetmen Mira Nair' in efsanevi Amerikalı kadın pilot Amelia Earhart' in hayatı anlatıldığı "Amelia" da (2009). Gene Vidal karakterini canlandırdıktan sonra Roman Polanski yönetmenliğindeki "The Ghost Writer" da (2010) başrol oynadı. 1995 yılında evlendiği karısı Eve Mavrakis ve üç çocuğuyla beraber mütevazi bir hayat yaşayan Ewan McGregor' i önemizdeki günlerde senaryosunu Mike Mills' in yazıp, yönettiği "Beginners" da (2010) ve ünlü oyuncunun "Young Adam" filminde beraber çalıştığı David Mackenzie' nin yeni filmi "Perfect Sense" (2011) te izleyeceğiz.

2011-2012 yaz modasında kızarmış pembeler ve kırmızılar başrolde...

Şapka takıyoruz!

Sezonun favori trendlerinden biri olan şapkalar bu sezon kendini birçok markanın podiyumunda ve reklam kampanyası çekimlerinde gösterdi. Birçok tarzda şapka bu sene kullanılıyor. Bu arada 2011 yaz sezonunun moda renkleri kırmızı ve pembe tonları. Şapka tercihleriniz bu renklerde olursa yazın hem güneşten korunur, hem de şık görünmiş olursunuz...

Kızarmış
pembeler
ve kırmızılar

Şal modası 2011 de devam ediyor...

Şallar son yıllarda nerdeyse bütün kadınları gardirobunda bir yer edindi. Özellikle serin yaz akşamları hem sık hem de sıcak bir aksesuar oldukları kesin. 2011 yazında kiyafetlere eşlik etmeye devam edecekler. Rengarenk ve özellikle İpekyolu'ndan geçmiş izlenimi veren şallar mağazaların aksesuar bölümlerine hakimiyet kurmuş bile. Püskül trendi kıştan yaza geçerek şallarda ve fularlıarda kendini gösteriyor. Gittiğiniz birçok hazır giyim markasında giyiminize uygun şallar bulabilirsiniz.

İşiltılı dudaklar

Bu yaz çoğunlukla mercan ve kırmızı tonlar hakim olacak dudaklarda. Ancak böyle iddi-ali renkleri kullanmak kolay değil. Göz makyajımızdan kaş rengimize, saç modelimizden dudak şeklimize kadar her şeye dikkat etmek gerekiyor. Parlak kırmızı ruj kullanacağsa-kaşlarını boyamadan sadece tarayalım, renkli göz makyajından kaçınalım, mümkünse sadece maskara ve eyeliner uygulayalım. Mat kırmızı rujda ise biraz daha özgür davranabiliyoruz. Gözümüze hafif şeftali, açık kahve ya da mantar rengi far uygulayabiliriz. Yine de farklı kombinasyonlar üretip denemek size kalmış...

Şık ayaklar

Yaz mevsiminin şu yakıcı günlerinde pek coğumuz için merak konularından biri İlkbahar ve yaz mevsiminde ayakkaların modasının nasıl olacağı yönünde. "Dost başa, düşman ayağa bakar" söyleminden hareketle düşman çatlatacak ayakkabı trendlerini sizler için hazırladık. Bu sezon ilk olarak dolgu topuk ve platformlu ayakkabılar karşımıza çıkıyor. 2011 İlkbahar-Yaz Ayakkabı Modası'nın dikkat çeken bir diğer akımı, çok renkli ayakkabı koleksiyonları...

Yaz trendi hasır çantalar

2011 çanta modelleri sıcak yaz mevsiminde şıklığınızı koruyacak en güzel tasarımları sizlerle paylaşıyor. Renkarenk desenleri ve kullanışlı tarziyla beğeniler toplayan modeller arasında hasır çantalar da yaza damgasını vuruyor. Özellikle kırmızı ve pembe tonları 2011 yazında ağırlıkta...

Moda tırnaklarınızda!

Bu sene tırnaklar yine canlı ve işiltılı. Tüm oje renkleri içinde en çok tercih edilen kırmızı; 2011 yaz modasının trendlerinden esinlenip gücüne güç katıyor. Siz de tırnaklarınızda çekicilik katmak istiyorsanız; kırmızı oje sormeye başlayın!

Sigaranın cildinize verdiği zararları biliyor musunuz?

Dr. Yasemin Fatih Amato

Hepimiz biliyoruz ki, doğal yaşlanma süreci yaşam boyunca devam eder. Bakımsızlıkla birleşirse hızlanır ve derinleşir. Cildimizin en önemli yetenekleri zamanla zayıflar, sonunda değişim gözle görülür hale gelir. Sigara içenlerde ise bu anlattıkların öylesine hızlanır ki, bir de bakmışsınız herkes size ne kadar çöktüğünüzü söylüyor. Sigaranın vücutunuzda yaratığı ölümcül hasarları anlatmama gerek yok. Bunu çoğumuz zaten biliyoruz. Her yıl dünyada, ortalama, 3 milyon kişinin ölüm sebebi sigaradır.

Sigara dumanı ciltte çeşitli biyokimyasal değişimlere neden olur. Hücreleri yiip bitiren serbest radikalleri çoğaltır ve aktifleşti-

rir. Sigaranın etkisiyle artan serbest radikal-ler hücrelerin merkezine, DNA'nın faaliyetine zarar verirler. Cildinizdeki kollajeni ve vücuttaki tüm proteinleri tüketirler. Daha önemli, hücre yapısına, kanımıza ve beyne zarar verirler. Böylece savunma gücünün kaybolmasına, erken yaşlanmaya ve her türlü hastalığa neden olurlar.

Sigaranın İnsan Cildine Etkisi

- erken deri yaşlanması
- yara iyileşmesinde gecikme
- cilt kanserlerinin riski artar (skuamoz hücreleri kansinom özellikle dudakta gelişen kanser ve malin melanom)
- elde ve bıyıkta renk değişikliği ve sararma
- yüzde (özellikle "T" bölgesinde) iri siyah noktalar
- diş etlerinde ve dişte renk değişikliği
- yüz cildinin tonunda grileşme
- yüzün nem oranının azalması
- A ve C vitaminlerinin azalması dolayısı ile kollajen sentezinin azalması, cildin kırmızı-

Kalıtımsal mirasımız ne olursa olsun, kronolojik yaşlanma kaçınılmaz, evrensel bir olaydır. Sigaradan dolayı erken yaşlanma ise ne evrenseldir ne de kaçınılmazdır! Örneğin; koyu renkli rujlar herkesi yaşıdan büyük gösterir, özellikle senelerce sigara içmiş bir bayanın dudaklarında oluşan dikey çizgilerden dolayı bu yanıklara koyu renk ruj kaçması onları oldukça yaşlı gösterir. Sigaranın dişleri sararttığını da unutmayın. Biliyorsunuz, hiçbir şey insanıapsar, bakımsız dişler kadar yaşı gösteremez.

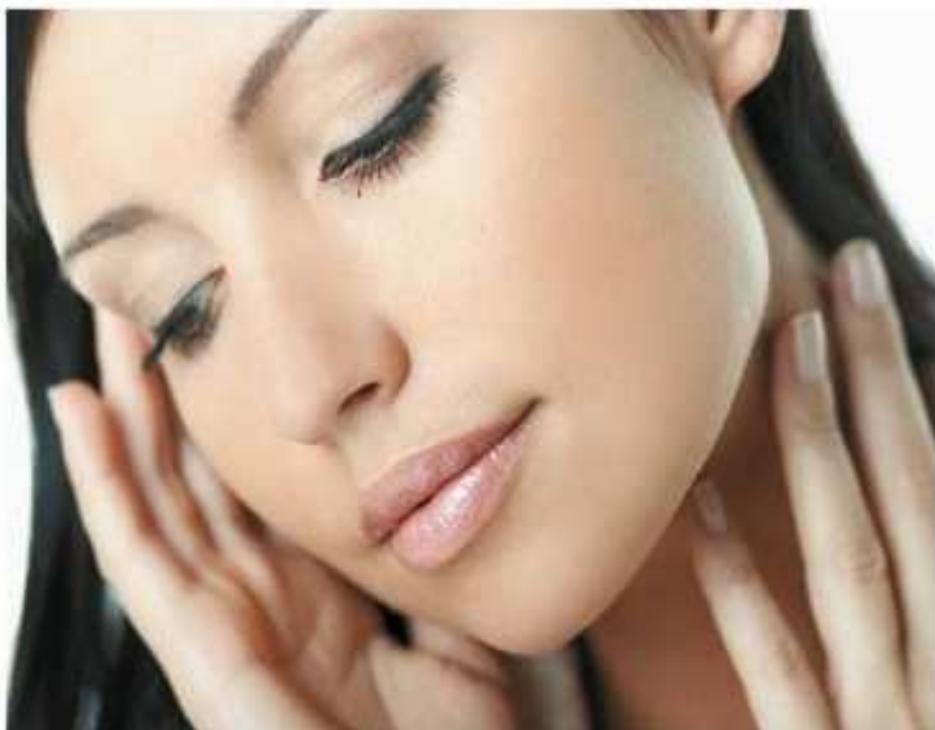
Pasif içiciler de olumsuz etkilenebilir

Kendiniz sigara içmiyor olabilirsiniz. Ama pasif içicilerin ciltleri de etkilenebilir. Hele bazı insanlar sigara dumanına karşı daha şiddetli tepki gösterirler. Gözleri kananın ya da yaşarmaya başlar. Etrafında tiryakiler varsa, elinizden geldiğince açık havaya çıkm. Hele kendiniz içiyorsanız, hiç olmazsa aldığı C vitamini artırın. Çünkü yakıldığı her sigara vücutunuzdaki C vitamini tüketir!

Tazelenmek için biraz zamana, azımlı olmaya ve farklı uygulamalara ihtiyacımız olabilir. Tabii bütün bunlar cildinizde oluşmuş hasarın miktarına bağlı olarak değişir. Eğer isterseniz dermatoloğunuza multivitamin bakım kürleri için danışın ve yardım alın. Bu şekilde, cildinizin gençlik hazinesini sınırsız bir şekilde zenginleştirmiş olursunuz. Yüzünüzün biçimini değişmeden, herhangi bir yapay etken kullanmadan, kendiniz olarak kalır ve kendi halinizde genleşmiş olursunuz..

Genç kalmanın en önemli sırrı nedir diye sorarsanız, hiç tereddüt etmeden neşe ve güler yüz derim. Bunların ardi sıra olumlu düşünmek, güzel uyumak ve hareketli bir yaşam sürmeyi sıralamışım. İnanın bütün bunlar, tüm kozmetik yöntemlerden, tedavilerden ve ilaçlardan önce gelir.

Gelecek sayıda farklı bir konuda buluşana dek, hoşçalın.

Tescom

25 yıldır "Kesintisiz Güç"lü ortağınız!

Tescom olarak 25 yıldır tek bir gün bile kesintiye uğramayan bir titizlik ve dinamizmle çalışıyoruz.

Ürettigimiz kesintisiz güç kaynaklarıyla yüz binlerce firmanın elektrik kesintisi, voltag düşüklüğü gibi sebeplerle zarara uğramalarını önlemekten gurur duyuyoruz.

25. yılımız şerefine açtığımız yeni fabrikamızla ve ilk gürkү heyecanla sürdürdüğümüz Ar-Ge çalışmalarımızla daha uzun yıllar hayatı kesintisiz yaşamaya hazırız.

Tescom
Kesintisiz Güç Kaynakları

Yeni nesil Chevrolet Volt

2012 yılının sonlarında piyasaya sürülecek Chevrolet Volt, otomobil tarihinde elektrikli motoru birincil enerji kaynağı olarak kullanan ilk araç olma özelliğine sahip. Tam dolu bir Volt ile yalnızca elektrik enerjisi kullanarak 60 km mesafe kat edebilir, yalnızca 230

voltluk bir güç çıkışına bağlayarak üç saatten daha kısa bir sürede tamamen şarj edebilirsiniz. Volt 150 beygir gücünden ve 161 km/s'lik bir maksimum hızı sahib. Chevrolet Volt'un 0-100 km/s hızlanma değeri yalnızca 8.5 saniye.

Volkswagen Golf Blue e-motion

Volkswagen elektrikli Golf blue e-motion'ı 2014 yılında satışa sunacak. Golf'ün elektrikli modeli, gücünü ön aks üzerindeki elektrik motorundan alıyor. Maksimum gücü 85 kW/115 beygir olan motor, daha ekonomik sürüş için 50 kW/69 beygir gücünde de çalışabiliyor. 315 kg ağırlığında, 26.5 kilowatt-saatlik Lityum-iyon batarya paketi ile Golf blue-e-motion 150 km sürüş menziline sahip. Golf blue-e-motion'da üç sürüş profili bulunuyor: Normal, Komfor + ve Menzil+. Normal profiline maksimum güç kullanıldığında, Menzil+ profiline güç 50 kW/69 bg'ye düşüyor. Tamamen elektrikli otomobilde sistemin dört farklı ayarı var.

Otomobilde elektrik devri

Kia Venga EV elektrikli otomobil

Kia ilk elektrikli aracını 2013 te otomotiv sektörüne kazandırmayı hedefliyor. Lityum-iyon pille ile güç akışının sağlanacağı aracın en az 80 beygir gücünde elektrikli motora olması ve tam şarj ile 140 km yol alması hedefleniyor. Ev, garaj ya da şarj istasyonlarında altı saatte şarj edilebilecek araç 2013 yılında pazara sunulmadan önce, Kia tarafından en az 2000 test aracı üretilicek ve test sürüşlerinde bulunulacak.

Aston Martin'den elektrikli araba: e-Cygnet

2013'te satışa çıkması beklenen ve e-Cygnet ismi verilecek olan yeni elektrikli otomobil, Toyota'nın iQ EV modeli ölçüt alınarak geliştiriliyor. Toyota iQ temelleri üzerinde yükselen bir otomobil olan Cygnet'in görünümünde, diğer Aston Martin modellerinde görmeye alıştığımız detaylar dikkat çekiyor. Kaputu üzerinde hava yankılan açılmış olan otomobilin ön izgarası da Aston Martin ailesinin geri kalan modellerini hatırlatıyor. Gerek dış gerekse iç mekanında neredeyse sınırsız kişiselleştirme olanağı bulunan otomobilin iç mekanı için elle dikilmiş kaliteli deri ve Alcantara döşemeler ile karbon fiber ve alüminyum kaplamalar sunuluyor. Maksimum dört kişilik oturma alanı sunan aracın standart donanımı da navigasyon sistemi, iPod bağlantısı ve güçlü bir ses sistemi gibi donanımları içeriyor.

iPad 3, 2012 yılının ilk aylarında raflardaki yerini alacak

iPad 2'nin kullanıcılarının beğenisi sunulmasından bir ay bile geçmeden iPad 3 dedikodulan başladı. Yeni teknoloji ürünü iPad 3'te retina ekran yer alıyor. Retina ekranların piksel sayıları diğer ekrana göre dört kat fazla. Apple'in yeni tableti iPad 3 içerisinde USB bellekten veriler de aktarılabilicek. iPad 2'den daha hızlı olacak ve 4G LTE desteği ile video izlemek daha zevkli hale gelecek. Gelişen batarya teknolojisiyle, ürünün batarya ömrü de 10 saatin üzerine çıkıyor.

YENİKLERE MERHABA

Geleceğin bilgisayarı **Feno...**

Niels Van Hoof tarafından tasarlanan bu notebook, oldukça güzel bir görünüm sahip. MacBook Air'in yansısı kadar ama aynı zamanda katlanabilir ve 17 inch bir OLED ekranı sahip. Zarif kıvrımları ve alüminyum gümüş kasası macbooku hatırlatır da, katlanabilir bir ekrana sahip olduğu için diğer tüm tasarımlardan ayrılmıyor.

iPhone 5 geliyor!

Apple'ın iPhone serisinin beşinci telefonu iPhone 5, 2012 yılı içerisinde piyasaya çıkacak. 4,00 inch ekrana sahip yeni iPhone 5'te, ekranın görüş açısına göre görünürlüğü oldukça yüksek, parlama ve yansıtma sorunu özel bir teknoloji ile aşılmış. iPhone 5'in online alışverişleri kolaylaştırın özel bir scan sistemi ile gelmesi bekleniyor. Yine Android'te gördüğümüz cihazın otomobil anahtarı gibi kullanılabilmesi özelliği iPhone 5'te kesinlikle bulunacak. Fakat bu Application sistemi ile değil entegre donanımsal bir özellikle sağlanacağı tahmin ediliyor. Güvenlik sistemi daha da gelişen iPhone 5'in kaybolması ve çalınması durumunda uzaktan erişim ile kilitlenmesi ve hiçbir biçimde kullanılamaması gibi bir özelliğin olması kesinleşiyor. iPhone 5 oldukça hızlı bir işlemciye sahip olacak. İşlemcinin 1.5 GHz olması bekleniyor. Pil ömrünün iki kat daha fazla olacağı, konuşmaya dayalı 7 saatlik sürenin 14 saatte çıkacağı belirtiliyor. 8 mega-pixel kamera ve görüntü motoru oldukça yüksek performanslı oluyor. iPhone 5'te 64 GB bellek bulunuyor. iPhone 5 ile aramalarda ve farklı e-posta hesaplarının tanımlanmasında sese dayalı tanımlama sistemi geliştirilmiş durumda. Ekranının kırılmaz parlak camdan olması ve çizilmelere karşı en yüksek dayanıklıkta olması bekleniyor.

Güneş panelli **bikini** telefonları şarj edecek

USB gakisı olan her türlü elektronik aleti şarj edebilen bikini ile plajda priz arama derdi bitiyor. Bu yaratıcı bikini, iletken tellerle birbirine bağlanmış gofret kalınlığındaki onlarca minik güneş panelinden oluşuyor. Ayrıca bu bikininin hiçbir şekilde su geçirmediği de belirtiliyor.

IBM'in yeni yazılımları sosyal iş ağları girişimini hızlandıriyor

Şirketlerin iş faaliyetlerini dönüştürmeyeinde önemli bir araç olarak her geçen gün daha fazla önem kazanan sosyal iş ağları, IBM'in gerçek-zamanlı uyumluluk kapasitelerine sahip, sektörün ilk sosyal ağ oluşturma platformu olan IBM Connections yazılımı artık daha da fazlasını sunuyor. Yeni IBM Connections yazılımı, şirket içindeki verilerin anlık olarak izlenebilmesini sağlıyor. Analiz yapmak için gün sonunu beklemek yerine, IBM Connections yazılımının uyumluluk işlevi kullanılarak bilgiler gerçek-zamanlı tahlili edilerek inceleniyor.

Nokia Yüzükler Yolda

Cep telefonu sektörünün lider markalarından Nokia çığın projelerine bir yenisini eklemenin hesaplarını yapıyor. Manyetik özelliklere sahip olan bu yüzük, kolunuza takacağınız bir bilezik ile iletişime geçiyor ve alınan sinyalleri cep telefonunuza iletiyor. Yüzüğü döndürerek cep telefonu menülerinizde dolaşabiliyor ve istediğiniz kişileri aramak, Facebook durumunuzu değiştirmek ya da beklemeye almak gibi işlemlerinizi kolayca gerçekleştirebiliyorsunuz. Menüler arasında seçtiğiniz bir özelliğin kullanmak isterseniz yüzüğün parmak ucunuza doğru ilerletmeniz yetiyor. Önümüzdeki ay Kanada'da tanıtılması beklenen ürün hakkında şimdi tek merak edilen konu, çok büyük bir manyetik alana sahip olduğu için kredi kartı gibi şeylere zarar verip vermeyeceği.

Konusan **Arama Motoru**

Arama motoru Google, özelliklerine özellik katmaya devam ediyor... Konuşan kişinin sesini ve ne dediğini anlayarak arama yapmaya imkan tanıacak olan Google Voice projesi Türkçe olarak sunulacak. Google Sesli Arama ile mobil cihazınızdan da arama motorundan bir şey aratmak istediğiniz zaman; bunu yazmak yerine aratmak istediğiniz konuyu telefona söyleyerek zahmet-sizce Google'da aratabiliyorsunuz. Ses-metin/metin-ses çevrimleriyle de ilgili çalışmalar yapılabiliyor.

Microsoft'un yeni ufaklığı ile tanışın!

MS'in sadece Windows 8 ile uğraşlığını düşünenleriniz bu uafaklısı siz çok şaşırtacak! Microsoft'un çevre birimleri de (klavye, fare, kulaklık gibi) ürettiği uzun zamandır bilinen bir gerçek. Bu yönüyle de tanınan bir firma olan Microsoft'un bu ay sonunda yeni bir fare çıkaracağı öğrenildi. Microsoft'un Londra'da düzenlediği basın toplantısında gösterilmiş olan Microsoft Explorer Touch Mouse, kablosuz olmasının yanı sıra beş tuşlu bir fare. Ayrıca kullanıcıların scroll yaparken bir titreşim hissedeceğini dokunmatik tekerlek teknolojisini de barındırıyor. Farenin neredeyse her yüzeye düzgün bir şekilde çalışmasını sağlayan, Microsoft'un özel BlueTrack teknolojisini de kullanan farenin satış fiyatının İngiltere'de 110 dolar seviyesinde olması bekleniyor.

			5	3			8	
							2	
1				9		5		4
		9		6			7	
7		2	5		1	9		8
	8			2		4		
6		3		8			7	
	9							
1				5	6			

	1			3				
9						1		4
5					1		2	
		4				6	3	
	5			1			9	
2	8				3			
	6		1				9	
3		7					6	
			6			4		

NEW
THINKING.
NEW
POSSIBILITIES.

5 YIL
GARANTİLİ
ULTRA
SERVİS

3 sınıfı bir araya getirme cesaretini gösteren,
Sıradışı Elantra Yükseliş'te...

İşte karşınızda ailenizi rahat ettirecek yüksek konforu özgür olduğunuzu hissettirecek yüksek performansı ve şık bir ofisin prestijini yaşatacak zengin donanımı bir arada sunma cesaretini gösteren, sıradışı Elantra Yükseliş Plaza'da sizleri bekliyor.

- 132 PS motor gücü ve 6 ileri H-Mode şanzımanıyla sporlu yüksek performans
- D-CVVT Teknolojisi sayesinde 5,2 l/100 km'yi düşen yakıt tüketimi
- Standart ESP, VSM (Arka Sıkıştırılmış Vitesleme Programı) ve 6 kafa pasıyla "saftan tam giverev" anas
- Geniş iç hacim, sıkıcı tasarım, zengin donanım

YÜKSELİŞ PLAZA

Anadolu Cad. No:29, Bayraklı, İzmir
Tel. (232) 498 88 00 Faks (232) 486 04 03

facebook.com/yukseisirketleri
twitter.com/yukseisplaza
www.yukseisirketleri.com

elantra.hyundai.com.tr | facebook.com/hyundaiturkiye

Hyundai Elantra Turbo Basılı Spesifiği: CO₂: 161 g/km (AT) / 160 g/km (MT)
160-162 g/km arasıda, Römeli Yakıt Tüketicileri (AT): 5,2 l/100 km (MT): 5,0 l/100 km
Sınıfı: E5 - 24 (Sınıfı: 12 - 14 vs Ortalama C4 - 7,5) arasıdır.

Doğadan Sofraniza

"Sağlıklı, Güvenle"

orkide®

KÜÇÜKBAY YAĞ SANAYİ A.Ş.

Ankara Caddesi No: 102 Bornova - İzmir / Türkiye • Tel: +90 (232) 388 25 57 (Pbx) • Faks: +90 (232) 388 37 92
e-mail: webform@orkide.com.tr • web: www.orkide.com.tr